

Secunda pars

Interrogatio cuiusdā ad senes. §. clx.
De perfecta humilitate. §. clxi.
Ubi factus macharius inuentum i deser-
to mortuū suscitauit. §. clxii.
Interrogatio cuiusdā fratris ad senē. §. clxiii.
Interrogatio ad abbatē sfooyū. §. clxiiii.
Interrogatio ad abbatē siluanū. §. clxv.
Comonitio sancti Antonii. §. clxvi.
Sententia sancti Poemenis. §. clxvii.
Interrogatio cuiusdā ad senē. §. clxviii.
Sententia eiusdē senis. §. clxix.
Itē sententia alterius senis. §. clxx.
Interrogatio fratris ad senē §. clxxi.
De senē q casu dixit discipulo suo. vade et
morere: et statim mortuus ē. §. clxxii.
Qualis sit doctor: q alios docet et ipse non
facit que docet. §. clxxiii.
Ubi quidā anachoreta venit ad sanctum
poemenem. §. clxxiiii.
De contentionibus euitādis. §. clxxv.
Interrogatio cuiusdā fratris de silētij
obseruātia. §. clxxvi.
Sententia cuiusdā senis. §. clxxvii.
De ordiatiōe abbatis motues. §. clxxviii.
Exhortatio sancti macharii §. clxxix.
Ubi precipitur beato arsenio fugere ho-
mines et saluari. §. clxxx.
Ubi quidā fratres ex occasione perrexe-
rūt ad sanctū arseniū. §. clxxxi.
Ubi sanctus Besarion inuenit quendam
in spelunca sedentem: et qui noluit loqui
cum eo. §. clxxxii.
De duobus iuuenib⁹ q venerūt ad factuz
machariū volētes hūare cū eo. §. clxxxiii.
Comonitio abbatis moysi. §. clxxxiiii.
Prophetia senioꝝ de futuro tēpore tribu-
lationis. §. clxxxv.
Qualiter debeat monachus in congrega-
tione conuersari. §. clxxxvi.
Ubi abba poemen fugiēs de scitibi venit
in locum q dicit terentidīs. §. clxxxvii.
De vii. heremitis qui nū sabbatoꝝ die se
inuicē visitabant. §. clxxxviii.
Interrogatio ad abba poemenē. §. clxxxix.
Sententia cuiusdā senis. §. cxc.
Interrogatio cuiusdā fratris ad senem. §. cxci.
Sententia cuiusdā senis. §. cxcii.

Ubi abba siluanus factus est in excessu
mētis. §. cxciij.
Comonitio cuiusdā senis. §. cxciij.
Interrogatio ad beatū Macharium de
ingitate orationis. §. cxcv.
Comonitio abbatis ioānis. §. cxcvi.
Ubi abba zenon ambulans per desertuz
errauit. §. cxcvii.
Narratio abbatis Danielis de sancto Ar
senio. §. cxcviii.
De abbate Lucio §. cxcix.
Ubi sanctus Macharius loqe est diuini-
tus euectus. §. cc.
Ubi basiliscus. orante sancto amon dissi-
patus ē. §. cci.
Ubi discipulus sancti Besarion sitiens
iubente magistro aquā de mari hausit et
bibit. §. ccij.
De monācho qui matrem suā vidit in iu-
dicio et audiuit opprobriū eius. §. ccij.
De monacho qui bēbat soꝝe meretricē
in ciuitate. §. ccij.
Ubi sanctus Antoni⁹ consolatur didimū
super eccitate. §. ccv.
De monacho qui moriens centum solidos
reliquit. §. ccvi.
De adoleſcēte qui nulla arte poterat libi
dinē superare. §. ccvii.

Prologus in partem secundā de vita sanctoꝝ Patrum.

Uere munduz quis
 dubitet meritis stare sanctoꝝ: ho
 rū scilicet quoꝝ i hoc volumine vita p̄ful
 get. qui omne in luxurie notam tota men
 te fugierunt: mundoq; relicto beremi va
 sta secreta rimantur: ibiq; per terribiles
 rupes formidolosis antris excubantes:
 nec esuriunt nec sitiunt: quia dextera dei
 sustentat et pascit eos. Porum meritis sub
 leueris. Porum supplicationibus pecca
 torum veniā merearis mi dñe fidoſe. Nō
 ergo spernas simplicitatez et spollitos ser
 mones: nec enim operis est diuine doctri
 ne sophisticē et eloquenter signare. ser/

mones sed suadere mentes hominum in fide et operibus veritatis. **Ex** patribus namque factorum patriarcharum et prophetarum, id est Abraham, Isaac et Iacob, Moysi et Helie et Iohannis. ideo descripta est fides et conversatio, non tamen ut illos glorificaret, quos certe deus glorificauerat, et in regno suo gloriosos habebat: sed ut legentibus posteris committerent veritatis doctrinam et exempla salutis. **Finit** prologus. **Incipiunt** adhortationes sanctorum patrum profectio et monachorum, ceteri quoque subsequentes libelli, quos de greco in latinum, transtulit sanctus Hieronimus cardinalis presbiter.

Quidam sanctorum seniorum patrum interrogantibus semoachis de causa abstinentie dixit. **Oportet** filioli ut odio habeamus omnes requiem presentis vite, siue delectationes corporales ac ventris suauitatem, et honores ab hominibus non requiramus: et dabit nobis dominus ipsis celestes honores, et regem in vita eterna: gloriosamque letitiam cum angelis suis.

Idem autem senior dixit, quia naturaliter inest homini esurire: oportet sumere cibum ad necessitatem corporis sustentandam, non tamen in passione seu saturitate ventris: **Nam** et sonus naturaliter inest homini: sed non in facietate siue resolutione corporis, quo possumus humiliares passiones ac vitia carnis. **Sacietas** enim somni mentem sensusque hominis stupidum pigrumque reddit: vigilie autem tamen sensus etiam mentem subtiliorem ac puriorem efficiunt. **Ita** enim et sancti patres dixerunt, quod vigilie sancte purificant et illuminant mentem, superflue autem vigilie iducunt frenesim et dolorem capitis et torius corporis. **Sed** etiam irasci naturaliter inest homini: non in commotione passionis: sed ut irascatur contra semetipsum, ac vitia sua: ut facile emendare et a se abscidere possit. **Nec** non etiam si quid prauum et contra precepta dei videamus agere alios, oportet nos contra vitia eorum vehementer quod irasci: ipsos

vero diligenter corripere et increpare, ac monere ut emendati saluentur, et ad vitam eternam perventur.

Erat quidam senior in heremo interiori, per multos annos in abstinentia: et in omni studio spirituali nimis laborans. **Aduerentesque** ad eum quidam fratres: admirati sunt eius perseverantiam dicentes. **Quomodo** toleras istum tam aridum et squalidum locum pater? **Quibus** ille respondens ait. **Omnis** labor totius temporis quem hic dego: nondum unius horre tormentorum eternorum gehenne spatium habet. **Oportet** inquit nos in paruo tempore vite istius sustinere laborem, et macerare passionibus corporis nostri: ut inueniamus in illo futuro ac eterno seculo, quod nunquam deficit perpetuam repausationem.

Referebant nobis sancti seniores de quodam fratre dicentes, quomodo quodam tempore ita impugnabatur a demonibus: ut statim hora diei prima, tantam famem et defectionem corpori eius faceret: ut penitus sustinere non posset. **Veruntamen** ille dicebat in corde suo. **Quia** qualitercumque esurio: oportet me vel usque horam tertiam expectare, et tunc cibum sumere. **Cumque** facta fuisset hora tertia: iterum vicebat cogitationibus suis. **Etiam** et nunc violenter oportet me sustinere: usque ad horam sextam. **Tuncque** aduenisset hora sexta: infundebat panem et aquam, dicens. **Hic** panis infunditur, oportet me etiam horam nonam expectare. **Tuncque** hora aduenisset nona secundum consuetudinem conplebat omnes orationes suas: et psalmodiam secundum regulam, et ponebat panem ut comederet. **Hoc** ergo per plurimos dies sustinuit. **Quadam** ergo die similiter ab hora prima usque ad nonam fecit. **Tuncque** hora nona sedisset ut cibum caperet: vidit in sportella ubi panis, id est parum maci a reposta erat, surrexisse summum magni: et egressus esse per fenestrellam cellule eius. **Itaque** ex illo die nec esuries nec defectio corpori facta est, sed magis ita corroboratum est.

etudinem opera manuum et de laboribus meis reficere: sicut sancta scriptura dicit in psalmis: labores manuum tuarum quae manuducabunt: beatus es et tibi bene erit. Quod certè quotidie in conspectu domini psallim?

Discipulus cui

Svii

istaz sancti senioris impugnabat a spiritu fornicationis: sed auxiliante gratia domini resistebat viriliter pessimis et inmundis cogitationibus cordis sui ieiuniis et orationibus: et in opere manuum affligebat se vehementer. Beatus autem senior videns eum ita laborantem dixit ei. Si vis o fili deprecari te ut auferat a te istas impugnationes. Ille vero respondens dixit. Video pater: quia et si labore sustineo: sentio tamen fructum in me proficere bonum. quia per occasionem impugnationis huius et amplius ieiunio: et amplius in vigiliis et orationibus tolero. Verumtamen deprecor te ut oves pro me misericordiam domini: ut det mihi virtutem: quatenus possim sustinere et certare legitime. Tunc senior sanctus dixit ei. Ecce nunc cognovi fili quia fideliter intelligis: quod si spiritus tale certamen per patientiam ad salutem eternam: anime tue perficiat. Ita enim sanctus apostolus dicit. Bonum certamen certavi: cursum consummavi: fidem servavi: decetero reposita est mihi corona iustitiae: non solum autem mihi: sed et omnibus qui diligunt adventum eius.

Et alius etiam

Sviii

si vehementer impugnabat ab immundo spiritu fornicationis. Exurgens autem noctu abiit ad quendam sanctum et probatum in virtutibus seniore: et confessus est ei: quia patiebatur impugnationem ab spiritu fornicationis. Hec cum audisset senior: consolabatur eum: docens spiritualibus verbis de virtute patientie dicens: sicut scriptum est: viriliter age et confortet cor tuum: et sustine domini. Reversus est frater ad cellulam suam: et ecce iterum impugnationis istebebat ei. Ipse autem festinavit de novo pergere ad supradictum seniore. Videns autem eum senior: iterum docebat eum ut patienter et idcirco sustineret: dicebatque ei: crede fili: quoniam mittet tibi dominus spiritus auxilium de caelo secundo suo: ut possis

suprare passionem hanc. Confortatus autem frater monente secundo seniore: remeavit ad cellulam suam: et iterum impugnationis valde conturbabat eum. Et statim eadem hora noctis reuersus est ad seniore: et deprecabatur eum ut intentione pro eo dominum exoraret: Dixitque ei senior. Ne perirescas fili: neque resoluaris: neque abscondas cogitationes tuas: ita enim confusus spiritus inmundus discedit a te. Tunc enim ira allidit virtutem demonum: quomodo si quis secreta inmundarum cogitationum reuelauerit sanctis ac beatissimis patribus. Viriliter age fili. et confortet cor tuum: et sustine domini. Ubi enim durior est pugna: ibi gloriosior erit et corona. Denique sanctus propheta esaias dicit. Numquid inualida est manus domini ad salvandum: aut aggravata est auris eius? ut non exaudiat? Considera ergo filiole: quia certamen tuum expectat dominus: tibi quoque contra diabolum dimicanti parat eternitatis coronam. Ideo monet nos sancta scriptura dicens: quia per multas tribulationes oportet nos introire in regnum celorum. Hec autem audiens frater: confirmatus est cor eius in domino: et permansit apud seniore: noluitque ultra reuerti ad cellam suam.

Beato abbati

Six

Moyse qui habitat in loco qui appellabatur petra quodam tempore in tantum impugnationis: ut non preuinceret sedere in cellula sua: sed abiit ad sanctum abbatem Isidorum: et rettulit ei violentiam impugnationis suae. Quis de scripturis sanctis abbas Isidorus? perferens testimonia consolaretur eum et ut ad cellulam suam reuerneret rogaret eum noluit abbas moyses pergere ad cellulam suam. Tunc abbas Isidorus pariter cum abbate moyse ascenderunt in superiora cellule suae. Et dixit ei Isidorus. Respice ad occidentem et vide. Quis respiceret vidit multitudinem demonum vehementer eum furor perturbare: et quasi ad plenum paratos: festinantemque pugnare. Dixit autem ei abbas Isidorus. Respice iterum ad orientem: et vide. Quis respiceret: vidit innumerabilem multitudinem sanctorum angelorum: gloriosius et splendenter super lumen solis caelestium vir

Primapars

utum exercitū. Sic autem ei abbas **Isidorus**. Ecce quos in occidente vidisti. ipsi sunt qui etiam impugnant sanctos dei. Nam quos ad orietē cōspexisti: ipsi sunt quos ad adiuuorū sanctis suis mittit. Cognosce ergo. quia plures sunt nobiscū sicut dicit **Deliseus** propheta. Tertius etiam sanctus **Ioannes** dicit. Quia maior est qui in nobis est. quam qui in hoc mundo. et his auditis cōfortat in dño scūs abbas **Moyses**: et reuertus est in cellulā suam. gratias agens et glorificans dñi nostri iesu xpi bonitatis patientiam.

Erat quidam **Gr.**

frater in heremo scythie: proptul et alacer in opus dei et spiritali cōuersatiōe. Huic autē inimicus generis humani diabolus immisit cogitationes ut recordaret cuiusdā nocte sibi mulieris pulchritudinē: et conturbaretur in cogitationib⁹ suis vehementer. Cōtingit autē ex uispentatione dñi ihu ut alius quidā frater de egypto ueniret ad uisitandū eū in charitate xpi. Et dū inter se loq̄bantur euenit sermo: ut diceret ille frater de egypto. quia mortua est illa mulier. Ipsa autē erat in cui⁹ amore impugnabat supra dicit frater. Dec cū audisset ille. post paucos dies abiit ad locū illū. ubi positū erat corpus illius defuncte mulieris: et aperuit noctu sepulch⁹ eius et cū pallio suo terfite faniē putredinis eius: et reuertus est ad cellulā suā. Ponebatq; fetore in conspectu suo. et dicebat cogitationib⁹ suis. Ecce habes desiderium quod querebas facia te ex eo. et ita in illo fetore cruciabat semetip̄s usque quā cessaret ab eo sordidissima impugnatō.

Duo fratres **Gr.**

monachi abierūt in primā ciuitatē. ut distaberēt quā manib⁹ suis pro totū annū operati eēt. Un⁹ autē ex eis egressus est ut quedam sibi necessaria emeret. alius autē solus in hospitio remansit et instigante dyabolo cecidit in fornicatiōe. Cū autē reuertus uenisset frater: dixit ei. Ecce distaxim⁹ que necessaria erāt reuertamur nūc ad cellulam nostrā. Respondens autē frater: dixit ei. Nō

possū reuerti. Cūq; deprecāret eū frater suus dicens: quod propter nō reuertes ad cellulā. Ille confessus est ei dicens. Quia ego cū discessisti a me. cecidi in fornicatiōe: ideo nolo reuerti. Volēs autē lucrari⁹ et saluare animam eius frater suus cū sacramēto dixit ei. Quia et ego cū separatus fuissē a te lapsus sū similiter in fornicatiōe: uerū tamē reuertamur ad cellulā. et ponam⁹ nos in penitentiā: Omnia. n. possibilia sūt deo. ut penitētibus nobis indulgentiā donare dignetur. ut in eterno igne tormētis et penis inferni tartaro nō cruciemur: ubi penitentiā nō est. sed ignis sēper sine cessatiōe et uera tormenta. Ita ergo reuersi sūt ad cellulā suā. Abierūt autē ad sanctos patres. et perstrauerūt se ad uestigia eorū cū multo uulatu et lachrimis gemētes: et confessi sūt illis. que euenisset eis ruine tēptatio. Quicquid autē preceperunt sancti seniores. et docuerūt eos in cāpnie ita oīa fecerūt. Ille q̄ alius frater q̄ nō peccauerat pro se q̄ peccauerat penitentiā agebat. quasi et ipse peccasset eo q̄ multa charitatē circa eū hēret. Videns autē domin⁹ laborē charitatis ei⁹. infra paucos dies reuelauit sanctis p̄rib⁹ qualis eēt causa: et quod pro charitatē illi⁹ q̄ nō peccauerat. et se afflixerat pro salute fratris: idcirco indulgentiā donauit ei dñs q̄ peccasset. Ecce hoc ita est sicut scriptū est: quia posuit animā suā pro salute fratris sui.

Alius etiam **Gr.**

frater molestiā sustinebat ab spiritu fornicatiōis. Abiit autē ad quāndā p̄batissimū sciorum: et precabatur eū dicens. Pone tibi sollicitudinē beatissime p̄f. et ora pro me: quia gratiter me impugnat passio fornicatiōis. Dec cū audisset senior orabat intēte diebus ac noctibus pro eo deprecās dñi misericordiam. Itē autē ueniebat idē frater et rogabat seniore ut magis iūrenti⁹ pro eo oraret. Sicut autē cū oī sollicitudine: beat⁹ senior orabat intēte pro eo. Frequēter autē uenierēt ad se monachum. uidēs senior: et deprecātem se ut oraret: valde contristatus: mirabatur quia non exaudiret domin⁹ orationē eius. **Ex**

*Exemplum de
sustentis malis
cogitationibus.*

*Demus
habemus
etiam*

Uital

de autē nocte reuelauit ei dominus. quā circa illū monachū erat negligentie et ignaue resolutionis: et delectationes corporis cordis eius. Ita autē ostensum ē sancto seniori. Vidit sedentē illū monachū. et spiritū fornicationis in diuersis mulierum formis ante illū ludētes: et ipsū cū eis delectari. Videbat autē et angelū dñi astātem. et indignatē grauiter contra eūdem fratrem: quia nō surgebat neque prosternebat se in orationibus ad deū. Sed magis delectabatur cogitationibus suis. Hec autē ostensa sunt per reuelationem sancto seniori. Cognouit autē quod culpa et negligentia illius monachi erat: ut nō exaudirent orationes eius. Et tunc dixit ei senior. Quia tua culpa ē frater qui condelectaris cogitationibus malis. impossibile est enim discedere a te spiritū fornicationis imundum. aliis orantibus et deuī pro te deprecantibus: nisi et tu ipse laborem assumes in ieiuniis. et orationibus. et vigiliis multis cū gemitu deprecans tuam misericordiam suam et adiutorium sine gratie prebeat tibi dñs. Ipsi vero ut possis resistere cogitationibus malis. Nam et medici corporibus hominum medicamenta conficiunt et adhibent: Quis oīa cū summa diligentia faciāt: verūtmō si ille confirmata noxiis cibis. vel aliis quae solent ledere firmitates abstinere noluerit: nihil ei proficit cura et diligentia et sollicitudo medicorum. Similiter etiam et in anime languoribus eueniet. Licet enim omni intentione et ex toto corde. sancti patres qui sunt medici spirituales exorent misericordiam domini saluatoris nostri pro eis. qui orationibus eorum se postulant adiuari: nisi et ipsi cum omni intentione mentis. tamen in orationibus quae in omni ope spirituali que deo placita sunt: fecerint. non eis proficient negligentibus et resolutis. et de salute anime minime cogitantibus orationes sanctorum. Et hec audiēs frater punctus est corde. et cum omni sollicitudine secundum doctrinam senioris. tam in ieiuniis quae in orationibus et vigiliis semetipsum afflixit. et meruit misericordiam domini. Et recessit ab eo spiritus inunde passionis.

Erat quidam **S** rui monachus et habitabat in heremo. Quaedam autē puella ex genere et cognatione eius post plurimos annos aperit in quo loco supradictus monachus habitaret: et instigante diabolo abiit in desertum. requirens eum. Quo inuento ingressa est cellula eius. asserens ei quod ex genere et parentela eius fuisset: mansitque ibi apud eum et cecidit in ruinam peccati cum ea. Erat autem alius monachus et ipse in heremo degens. Qui cū ad refectionis horam venisset: gello cū aqua quae ad potum sibi preparauerat vertebat se: et tota illa aqua fundebatur in terra. Hec autē per aliquot dies cum ad refectionem venisset ita fiebat: et effundebatur aqua in terram: ut nō posset bibere. Cogitauit autē apud semetipsum: ut abiret ad illud alium monachum: et diceret ei de gellone quae vertebat se et tota aqua effundebatur. Itaque cū in itinere vespere factus: in quodam antiquo et dirruto templo ydolorum dormiret: audiuit demones in se loquentes: quia in ista nocte precipitauimus illum monachum in fornicationem. Et hec audiēs admirabatur. Cū autē illuxisset dies peruenit ad monachum. et inuenit eum grauissima tristitia oppressum: et dixit ei. Quid faciam frater: quia qua hora reficere voluero: statim gello quae ad usum aquae beo vertit se. et effundit aqua: et nō habeo quod possim bibere. Tūc respondit ei supradictus monachus dicens. Tu quidem venisti ad me interrogare quia gelunculus vertit se et effundit aqua: Ego autē quod beo facere: quia in hac nocte cecidi in fornicationem. Respondensque frater dicit ei: et ego hoc iam cognoui. Dixit autē ei ille. Et vni hoc potuisti cognoscere? Et ille ait. Vni in itinere noctu gesseram audiui demones in se loquentes et gloriātes de lapsu tuo. et nimis contristatus. Tūc respondit ei ille monachus dicens. Ecce ego egredior: et vado in seculum: Hec ille audiēs deprecabatur eum dicens. Noli huiusmodi agere frater: sed magis patienter sustinens permanere in hoc loco. Nam mulieres expellamus et reuertamur ad locum suum. Manifeste enim ista exortio artis maligni diaboli est. Magis

Secunda pars

aut oportet vt maneat in loco afflictioe cordis et corporis: et cum timore cordis gemitu. ac lacrimis vsq; in exitu vite deprecatur saluatoris nostri pietate vt possis iueniri misericordiam in die illo terribili magni iudicii dei.

Erat quidam **S**riui

frater in heremo habitabat in loco quod dicebatur cellia: et impugnabat eum demones in passione fornicationis. Cogitauit autem apud semetipsum dicere. Quia forsitan oportet me magis in ope manuum laborare: vt extenuetur carnalis sensus meus. Erat autem idem frater arte figulus. Exurgens autem fecit in luto et plasma vitæ quasi figuram mulieris: et dixit cogitationibus suis. Ecce vxor tua. necessarium est quod vt super consuetudinem addas in ope manuum tuarum et post aliquantos dies iterum similiter fecit ex luto et plasma vitæ quasi filiam sibi. et dixit cogitationibus suis. Ecce genuerunt vxor tua filiam. necessarium est ergo vt magis magisque amplius exerceas opera manuum: vt possis pascere et vestire. et te et vxorem et filiam tuam et ita per nimium labore macerauit corpus suum: vt non preualeret iam subportare tantum laborem. Tunc dixit cogitationibus suis. Quia si non fruales nimium in se sustinere laborem: neque mulierem regras videns autem deus seruens propositum mentis eius per certamine castitatis: abstulit ab eo molestiam impugnationis demonum. Et glorificauit deus super magnitudinem gratie eius.

Quidam frater **S**rv

interrogauit beatum abbatem Poemen dicens. Quid faciam pater: quia impugnatur me passio fornicationis: et rapior in passionem furoris? Et respondens dixit ei sanctus senior. Ideo vtique dauid propheta dicebat quia leonem quodem percutiebam: nam et versus frequenter suffocabas.

Hoc autem ita intelligit. quia furor ab animo meo abscidebatur: fornicationem autem in laboribus affligebam. **Explicit de spiritu fornicationis**

De virtute patientie et humilitate. §. xvi. **D**icebant sancti seniores pater nacho iam seniore in scythie heremo comanente: quomodo seruus quorundam erat et per singulos annos descendebat de beremo in Alexandria. ubi comanebat domini eius dicens ei pensionem. sicut solent fieri dare dominis suis. Sed dominus eius magis reuerentiam pro timore habentes circa eum honorabant occurrentes et salutantes eum. Petentesque vt pro eis dominum exoraret. Ille autem mittebat aquam in peluim. et festinabat lauare pedes dominorum suorum: cum omni humilitate obsequium eis cupiens exhibere. Ipsi vero volebant acquiescere vt pedes eorum abluerent: sed dicebant ei. Noli beatissime pro grauari aias nostras. Et ille respondens dicebat. ego seruus vester sum. Nam vos estis dominos meos omnipotentes deo constituit. et gratias ago domino vestro: quia dignati estis me permittere vt seruium deo viuo et vero: creatori ac dominatori celi et terre: de ideo detuli vobis pensionem fuitis mee. Dominus autem eius comendebatur nolentes accipere quam dulerat pensionem. Respondens autem monachus dixit eis. Si nolueritis accipere pensionem meam. ita decreui vt non reuertar in heremum: sed hic in presenti permaneo et seruius vobis. **Hec autem audientes dominus eius. ac genuerunt suscipere pensionem ne contristarentur: sed magis reuertetur ad loca heremi ad cellulam suam. Illud autem quo in pensionem suam est nolentibus dabat dominus suis. statim vt accipiebant pauperibus erogabant. Interrogantes autem eundem seniore fratres dixerunt ei. Obsecramus te pater vt dicas nobis cur cum tanta intentione pro seruitio tuo. pensionem etiam nolentibus et nimis resistentibus tibi dominus ingessisti? Ad hec respondens senior dixit. Ego fratres ideo festino pro seruitio quod tantum dominis meis debeo pensionem per singulos annos adimplere eis vt quod iam cum adiuutorio domini in ieiuniis et orationibus. seu in sanctis vigiliis: vt in omni ope spirituali. christo adiuuante laborauero. hoc mihi cetera vita. et ad salutem anime mee proficiat. vt fortiter si pensionem pro seruitio meo minime intuleror: iam totum spiritalem laborem meum ad illorum mercedem proficiat. quod me permiserunt christo de seruire et spiritualiter conuersari.**

Erant duo **S** xvii

fratres secundum carnē quidē germani .
 verū in vterq; in spiritali pposito mona-
 chi crīstīes: infidiabaturq; eis malignus
 diabolus vt quōcūq; eos separaret ab in-
 uicē. Quadam igit die ad vesperā s; con-
 suetudinē ille iunior frater accēdēs lucer-
 nā. posuit super candelab; . Faciente autē
 malicia demonū ruit cādelab; . et extincta
 ē lucerna. Per hāc occasionē infidiabatur
 eis malignus diabolus. vt in litez eos in-
 cēderet. Surgēsq; senior. cepit percutere
 eū furore frēz suū. Ille hō postrat⁹ i tēram
 dprecabatur germanū suū. dicens. Magna
 nim⁹ esto dñe: et ego rursus accēdo lucer-
 nā. Ergo q; n̄ r̄ndit ei turbulētū s̄monē.
 statiq; malign⁹ spūs cōfusus recessit ab eis
 Et p̄gēs eadē nocte nūciāuit p̄ncipi d̄mo-
 nū dicens. Quī pp̄ humilitatē illi⁹ mona-
 chi q; prostrat⁹ i terra veniā postulabat de
 fratre suo: n̄ p̄ualui in eis: vidensq; de-
 humilitatē eius. effudit super eū ḡfaz iuā
 et ego sentio me valde torqueri atq; cruci-
 ari. qm̄ nō p̄ualui separare eos ab inuicēz
 Dec autē oīa verba audiēs sacerdos ydo-
 loz q; ibi cōmanebat: cōpūct⁹ ē in timore
 dñi et amore ih̄u xp̄i. Cōsiderās. n. quā ma-
 gna seductio et p̄ditio aīarus est cult⁹ ydo-
 loz. reliquēns omnia festinanter p̄xit
 ad factos patres ad mōasteriū: et rettulit
 eis omnia que p̄ malitiāz demones inter
 se loquebantur. Cūq; monitis salutari-
 bus instruxissent eū scī patres de doct̄ia
 salutari baptizat⁹ ē: et facti propositi mōa-
 choz vitā arripuit: et adiuuante et coopan-
 te gratia dei: factus est p̄batissimus mo-
 nach⁹. itaq; veneratus ē. et tenuit x̄tu-
 rez humilitatis. vt omnes nimā humilita-
 rez ei⁹ admirāretur. Dicebat enīz. qm̄ oēs
 virtutem aduersarioz nostrorū demon. i
 soluit humilitatis itētio. Deniq; et dñs no-
 ster ih̄s xp̄s p̄ humilitatez trīūphauit oīa
 bolū. et omnē eius virtutē cōtriuuit. Adde-
 bat enīz dicēs qm̄ frequēter audisset de-
 mones iter se loquētes: quia qm̄ ad iracū-
 diāz succēdim⁹ corda hoīm. si quis sustinu-

erit patiētiā ouicia iuriāz: uerū magis ro-
 ganerit ea q; ad pacē sūt dicēs q; ego pec-
 caui. statī sētīm⁹ oēs n̄raz x̄tutes mācescē
 q; approximāt eis grē diuic potentie

Referrebat autē **S** xviii

beatus sc̄ior Poemē scrib⁹ dicēs. Quōiā
 fuit quidā nup̄ mōachus in Constantinopo-
 li tēporibus Theodosij impatoris. habita-
 bat autē i parua cella foris ciuitatē prope
 praeficiuz ḡuocat⁹ i septimo: vbi solēt ipera-
 tores egressi d̄ciuitate libētē d̄gere. Au-
 diens autē imperator q; ibi esset qdam mo-
 nachus solitarius. qui nunq; egredieba-
 tur de cella: cepit deambulando pergere
 ad eum locū vbi erat supradict⁹ mōach⁹:
 p̄cepitq; sequētibus se eunuchis: vt nul-
 lus appropinquaret ad cellulam monachi il-
 lius. Ipse autēz solus perrexit: pulsauitq;
 ostium. Surrexit autem monach⁹ et aper-
 ruit ei: et non cognouit eum q; esset ipera-
 tor. Tulerat enim sibi coronāz de capite
 suo vt non cognosceretur. Post orationē
 autē resederunt pariter. Et interrogauit
 eum imperator dicens. Quomodo sancti
 patres degit i egypto? Rēspōdēsq; mo-
 nachus ait. Omnes exorāt deū p̄ salute
 sua. Aspiciebat autē imperator intēte cel-
 lulam ipam. et nihil in ea vidit nisi paucos
 panes siccos in spora p̄dentes: et dixit ei.
 Da mihi benedictionē abba: vt reficiam⁹.
 Statiq; festinauit mōach⁹. et misit aquā
 et sal: et misit bucellas: et comederūt parit̄.
 Pōtēxitq; ei calicem aque et bibit. Tūc
 Theodosius imperator dixit. Scis quis
 sum ego? Rēspōdens monachus dixit.
 Nescio quis sis domine. Dixit ei. Ego sūz
 Theodosius iperator: et ob deuotionē ve-
 ni huc. Hoc cum audisset monachus pro-
 strauit se ante illuz. At ille dixit ei. Beati
 estis vos monachi qui securi ac liberi de
 negotiis seculi. tranquilla et quietā perfru-
 amini vitā: et solummodo de salute anima-
 rum vestrarum habetis sollicitudinē: quo-
 modo ad vitam eternā: et ad celestia no-
 bis: vobisq; promissa p̄mia puenire pos-
 sitis. In ueritate enim dico tibi: quia et

Prima pars

te in palatio natus sū: nūc i regno dego:
z nūc sine sollicitudine cibuz capio. Post
hec aut valde honorifice salutauit eū im-
perator: z ita egressus ē ab eo. Eadez aut
nocte cepit itra se cogitare famulus dī di-
cens. Quā nō oportet iā me in hoc loco eē.
Multi enim nō solū de populo. sed etiā d
palatio z de senatorib⁹ q̄ plurimi exēplū
imperatoris secuti: ad videndū me ventu-
ri sunt: z honore mibi tanq̄ suo dei dese-
rendo nō cessabūt. Et illi quidē hec ppter
nomen dñi facturi sūt: ego autē timeo ne
forte malign⁹ dyabolus mibi meritū surri-
piat: z libent⁹ incipiā eos suscipere: z cōde-
lectetur cor meū laudes z honores eoz: z
per hec iam incipiā virtutes humilitatis p-
dere: z laudes atqz honores homiuz dele-
ctari. Hec igit oīa homo dei secū cogitās
eadē nocte fugit inde: z prexit in egyptū
ad scōs patres in beremo. Itaqz cōsidere-
nius dilectissimi ffes: quāta sollicitudine
virtutes humilitatis custodire famulus dī
studuit: vt in celesti regno efnam gloriā
p labore scē vite sue: quē ppter nomē dñi
exercuerat: p̄cipere a xpō dño mereret.

De hoc autem **S**crip-
ipso sancto poemen: referebāt alij sancti
seniores dicētes. Quia quodā tēpore euz
aduenisset iudex puincie: audiensqz scām
opinionē beati poemenis: desiderabat vi-
dere eū. misitqz nūciuz ad deprecandum:
vt susciperet eum. Beatus aut poemen
cōtristatus ē valde cogitans apud semet-
ipsum: q̄ si ceperint p̄sone nobiles venire
ad salutādū z honorādū me: manifestus
est: q̄ z alij multi etiā populares homies
frequētābūt me: z necesse ē p hoc vt p̄tur-
betur secreta vite mee cōuersatio. z humi-
litas grām quā cū labore tanto auxilian-
te dño a iuuentute mea studui custodire.
forsitā surripiēte maligno diabolo perdā:
z vane glorie incurrā laqueos: hec ḡ apd
semetipsū p̄r actās: deffiniuit quaten⁹ ex-
cusaret z nō susciperet iudicez. Contrista-
tus autē iudex quia nō eū susceperisset: ait
ad officium suū. Quā non meruī videre bo-

minem dei pctis meis ip̄uto. Verū tamen
nimis desiderauit p quācunqz occasionez
videre scām virum. Excogitauit ḡ huiusce
modi causas. que occasione ei pberet vi-
denduz eum. Nō p̄bendēs. n. filiū sororis
: b. poemenis. misit i carcerē: vt p̄stam oc-
casionē aut susciperet iudicem: aut certe
ipse veniret ad rogādū iudicē. Dixitqz ad
off. ciū suū vt nō cōristet sanct⁹ senior. mā-
date ei si voluerit venire ad me: necesse ē
vt statim educam⁹ eū de carcere. Talis ei
est cā eius: que nō possit ip̄tune trāsire. Au-
diēs aut hec mater iuueis idē soror scī po-
emenis: abiit i beremū vbi erat frater su-
us: stabatqz ad ostiū cellule eius cū multo
fletu z vllulatu: rogās eum vt descēderet
ad iudicē. z rogaret p filio suo. Beat⁹ au-
tē poemē nō solū ad eā nihil dixit: s; nec osti-
uz ei aperuit vt ingredret ad euz. Tunc
cepit illa maledicere ei ac dicere. Curissi-
me z ip̄issime z ferrea viscera gerēs quō-
te tantus dolor fletus mei non flectit ad
mifericordiaz: qm̄ vnicū ip̄m filiū bēo quez
i periculo mortis video constitutū. Tunc
senior mandauit ei p fratres ḡ ei ministra-
bat dicēs. Uade dic ei. Poemen filios nō
genuit: z ideo nō dolet. Hec audiēs iudex
dixit amicis suis. Scribite ad euz: vt vel
epistolā precatōriā faciat ad me: quaten⁹
possim eū dimittere. Tunc iaz ḡ plurimis
suadētib⁹: scūs senior scripsit ad iudicē di-
cēs. Iubeat nobilitas tua diligētē regere
causas illi⁹: z si quid dignū morte admisit
moriat: q̄tenus i hoc p̄ri seculo exoluat
crimen peccati sui: vt euadat eternas ac
perpetue gehenne penas. **S**in autēz ni-
hil dignum morte cōmisit: quod iustus vi-
detur legibus: ita iube discernere.

Fuit etiā de **S**cri-
magnis p̄tib⁹ q̄daz senior noīe Agathon:
nomiatissim⁹ i virtute hūilitatis z patiētie.
Quodā aut tpe prexerūt ad visitādū eū
ffes. Audientes. n. de eo q̄ magnā hūilita-
tiz hūerit: volentesqz pbare si hē hūilita-
tes patiētiā possideret: dixerūt ei. Multi
scādalizant. in te p̄. q̄ nimis vicio supbie

tenearis. et non alios despicias. et pro nihilo eos habeas: sed et detractioes aduersus fratres non cesses loqui. **A**firmat etiam quod plurimi. quod hoc id agas: quod fornicationis vicio tenearis: et ne solus videaris errare: idcirco alius non cesses derabere. **A**d hec respondens senior ait: **P**ec oia que dixisti vicia in me esse cognoscere: nec possum negare tantas iniquitates meas. **P**rocidensque prius in terram adorabat coram fratre dicens. **D**eprecor vos fratres. ut intentius pro me misero. et multis peccatis obnoxio christum dominum exorare non cessetis: ut indulgentiam tribuat iniquitatibus meis multis ac malis. **A**d hec supradicti fratres addentes dixerunt ei. **N**on te lateat etiam hoc: quia hereticum te esse quod plurimi affirmant. **H**oc autem cum audisset senior. dixit eis. **L**icet in aliis multis peccatis obnoxio: si non absit hoc ab anima mea. **T**unc omnes qui ad eum venerant prostraverunt se in terram ad pedes eius: obsecrantes eum ac dicentes. **P**recamur te abba. ut dicas nobis cur tanta vicia et peccata dicentibus nobis de te in nullo timor est: de verbo autem heretici valde te commouisti. et abhominat esse nec sufferre potuisti audire. **D**ixit eis senior. **I**llas potes culpas ac peccata propter humilitatem sustinui: ut peccatorem me esse crederetis. **N**on enim. nisi custodia humilitatis christus. magnus fructus est anime. **N**am dominus et saluator noster iesus christus. cum ei iudei multas contumelias et conuicia irrogassent: patienter cuncta tolleravit. ut nobis humilitatis preberet exempla. **I**mmisi enim falsi testes multa aduersus eum falsa dixerunt. et usque ad mortem cuncta sustinuit. **I**ta enim et apostolus petrus predicabat dicens. **C**hristus passus est pro vobis: vobis reliquens exemplum: ut sequamini vestigia eius. **O**portet igitur ut patienter cum humilitate cuncta aduersa sustineamus. **S**ermonem autem quem obiecistis de heresi non potui sustinere: quia heresis separatio est a deo. **H**ereticus enim separatur a deo viuo: et verus: et coniungitur diabolo et angelis eius. **A**lienatus enim a christo. non habet deum quem exoret pro peccatis suis: quia ex omni par-

te perit. **S**i autem conuersus fuerit ad veram et catholicam sancte ecclesie fidem: suscipitur a bono et pio saluatore nostro christo. et recedat igitur deo homo creatori et saluatori nostro christo.

Consilium inter Cxxi.

se habuerunt seniores patres. et omnes monachi habitantes in heremo scythie: et ceterum ut pater **I**saac presbiter eis ordinaret: ecclesia que in heremo sita est: vbi conuenit die et hora statuta multitudo monachorum: que in illa heremo conuersatur. **A**udiens autem supra dictus abba huiuscemodi filium fugit in egyptum: et abscondit se in quadam agro inter fructeta arbitrans indignum se esse honore presbiterum. **P**lurimi autem fratrum sequebantur. ut apprehenderent eum. **C**um autem applicuissent ad vesperam in eodem agro. ut reficerent fatigati in itinere. erat. n. nox. dimiserunt asellum qui eis super portabat in itinere ut pasceret. **C**um autem pasceret asellus puenit in locum vbi supradictus abbas isaac latitabat. **C**umque illuxisset dies. regressus monachi asellum puenit ad eundem locum vbi se senior occultauerat. et admirantes valde dispensantes diuinam conspicientes ligare et strigere eum voluerunt: et ita producere. **V**enerabilis autem senior non permisit dicere. **I**ta non possum contradicere vobis quia forsitan voluntas dei est: ut licet indignus suscipiam ordinem presbiterii.

Erant duo fra Cxxii

tres monachi pariter in cellula commorantes: quorum humilitates et patientiam multum etiam de sanctis patribus collaudabant. **A**udiens vero quidam sanctus vir voluit probare si veram perfectamque humilitatem haberent. venit ad visitandum eos. **C**umque cum gaudio suscepissent eum et ex more compleret orationes egressus foris cellulam vidit paruum ortum: vbi sibi holera faciebant. **A**pprehensoque baculo cum toto impetu cepit omnia holera cedendo confringere: ita ut nihil omnino remaneret. **V**identes autem supradicti fratres. nihil penitus dixerunt: sed nec vultus triste aut turbatum habentes. **E**t rursus ingressi cellulam. vesperas omnes complentes: adorantes

Secunda pars

eū dixerunt. Si scipis pater ibim⁹ & euz
g remansit caulē coquētes gustem⁹: qz iā
hora ē vt cibum sumam⁹. Tūc senior ado
rauit eos dicens. Gratias ago deo meo: qz
video spīritū sanctū requiescere in vobis
& ideo hortor vos ac moneo frēs carissimi
vt vsqz i finē custodiaris sacte hūilitatis
& paciētie virtutē: vt ipa in regno celesti
vos magnos & sublimes in conspectu do
mini faciat apparere.

Erat quidam **S**.xxiii

in cenobio iā senex pbatissim⁹ monachus
& icurrit grauissimā egritudinē effectusqz
nimia & intollerabili infirmitate per lōguz
tēpus laborabat in dolorib⁹ multis. nec in
uicire poterāt fratres. q̄liter succurerent
egritudini ei⁹: qm̄ ea que necessaria erant
infirmitati eius. non habebantur i mona
sterio. Audiens autem quedā famula dei
de afflictōe infirmitatis ei⁹. deprecabatur
p̄rez monasterij. vt eū ad cellulā suā tolle
ret. & ministraret ei: maxie autē: qz facilius
inuicire possz i ciuitate q̄ necessaria eius
egritudini videbātur. Precepit ḡ p̄f mōa
sterij: vt portarēt eū frēs ad cellulā famu
le dei. Ipsa vērō cū oi veneratiōe suscipi
ens eū propter nomē dñi: ministrabat ei pro
retributione mercedis eterne quā crede
bat a xp̄o saluatore n̄ro recipere. Cūqz per
tres & ap̄l⁹ annos sedule obsequeret famu
lo dei: ceperūt boies mēte corrupti. s̄z sca
biē mētis sue suspicari. q̄ nō sincerā habe
ret senior sciētia d̄ virgine q̄ ministrabat
ei. Audiens autē hec senior exorabat diui
nitatē xp̄i dicens. Tu dñe deus n̄r q̄ solus
nostri oīa. & vides qz multi sūt dolores egri
tudinis & miserie mee & afflictōes tāte in
firmitatis: q̄ me ita p̄ tanta cōsumit tēpo
ra. vt necessi iriū babeaz obsequiū hui⁹ fa
mule tue. que mihi pp nomē tuuz ministrat.
Atribue ei dñe de⁹ mecus cōdignā merce
dē in vita eterna. sicut dignat⁹ es promitte
re pp bonitatē tuā his q̄ pp nomē tuū ex
hibet egenis & infirmis suū misterij. Cum
autē appropinquasset trāsitus eius conue
nerunt ad eū q̄ plurimi sancti seniores et
frēs de mōasterio. Et dixit eis senior. Ob

secro vos dñi & patres & fratres. vt cū ve
sūcti fuerō: tollatis bacculū meū & plāte
tis eū sup sepulchz meū: & cū radices mife
rit feceritqz fructū: tūc scietis. quia mūda
ē sciētia mea a famula dei q̄ mihi misra
bat. Si autē nō frōduerit: scitote qz n̄ sum
mūdnus ab ea. Cū ḡ vix dei exis̄ d̄ corpo
re. s̄z p̄ceptū ei⁹ sci p̄res plātauerūt baccu
luz ei⁹ sup sepulchz ip̄i. & frōduerit: accede
tiqz tēpore ptulit fructū. Et admirati sūt
oēs gloriificātes deū. Ad tale. n. miraculū
etiā d̄ vicinis regionib⁹ multi ueniētes:
magnificabāt grāz saluatiōis. nā & nos ip̄az
arbusculā vidim⁹ & benedixim⁹ dñs q̄ pte
git i oib⁹ i sinceritate & xitate sibi fueres.

Quodam tem **S**.xxiii

pore ad beatū abbatē apolo duxerūt que
dā vexatū: q̄ foris a demonio torquebat
cūqz p̄ tridūū obseruaret qui eū eo vene
rāt obsecrātes senē vt eū in nomē xp̄i su
sis ad deū precib⁹ curaret. R̄ndens senior
dixit eis n̄ ē se hui⁹ meriti. vt d̄mōib⁹ im
peraret. Cū autē p̄sisterēt q̄ venerāt rogan
tes eū flētes & nimis d̄precātes: tandē acq
euit. cū autē i noie dñi saluatoris n̄ri ip̄az
d̄mōi dicens. Et i mūde sp̄it⁹ d̄plasmate
dei. Tūc r̄ndēs d̄mō dixit ei. Ego qdē im
perāte x̄tute xp̄i egredior: tū interrogo te
s̄monē vt dicas mihi. Quid ē qd̄ scriptuz
ē i euāgelio. q̄ sūt bedi: & q̄ sūt oues. R̄n
dens autē senior dixit ei: bedi qdē iusti sūt
inf̄ q̄s & ego sū peccator & m̄ris peccatis
obnoxio sū: oues autē d̄us nouit q̄ sūt. Tunc
exclamauit d̄mō voce magna dicens: pp
hūilitatē tuā stare oīno n̄ possū. Et statim
egressus ē d̄ boie que obfederat. Vidētes
autē oēs q̄ astabāt: d̄derūt gloriāz deo.

Referebāt **S**.xxv

facti seniores nob̄ dicētes: qz fuit qdā mōa
ch⁹ i heremo scitbie. Uēit autē ad uisitādos
scōs p̄res i loco q̄ d̄ cella. vbi multitudo
mōachoz diuisis bitāt ecclulis. cūqz n̄ tue
n̄ret ad p̄ns cellulā vbi possz manere: qdā
de senioribus habens aliam vacantē cel
lulam dedit ei dicens. Interim repausa
in hac cellula donec inuenias vbi pos

no manere. Quia d' vistrandum euz con
 uenirent. plurimi fratres. desiderantes
 ab eo audire verbum salutis eterne habe
 bat enim spiralem gratiam docedi. & buz
 dei videns ille senior g ei ad habitadu pre
 stiterat cellam: iudie liuore cor eius vul
 neratus e' & indignari cepit ac dicere. Qm
 ego tuis spib' i h' loco habito. & ad me non
 venit frs nisi rarissime. & hi dieb' festis:
 & ecce ad istu ipostore' pene quotidie frs
 plurimi vadunt. Dixitq; discipulo suo.
 Vade & dic ei. vt egrediat de cellula illa:
 qm necessaria mihi est. Tu aut prexisset di
 scipulus ei' ad illum fr'em dixit ei. Man
 dauit abbas me' sanctitati tue. Jube mihi
 mādare qualē habeas. audiui eniz te isur
 mari. Ipe ho mādauit ei dicēs. Ora pro
 me dñe p' q; valde stomachuz doleo. Re
 uersus aut discipulus dixit abbati suo. Ni
 mis rogar sanctitatez tuam. vt vl duos di
 es iubeas ei idutias dare vt possit ei aliam
 cellā puidē. Trāfactis aut trib' dieb' itez
 misit discipulum suū dicēs. Vade dic ei vt
 egrediat de cellula mea. Naz si rursus vi
 stulerit: dices ad eū. Quia continuo v'io
 er eū baculo cedēdo expello eū de cella
 mea. pergēs aut discipul' ad supradictū
 frēz dixit ei. Qm valde sollicitus ē abbas
 meus de infirmitate tua ideo misit me re
 quirēs si meli' habeas. At ille bec audiēs
 dixit. Hās ago dñe sancte caritati tue. qz
 sollicit' es de me: verūti precib' tuis meli
 us habeo. Reuersus autem discipulus. di
 xit abbati suo. Etiaz & nūc d'precatur san
 ctitatez tuaz. dicens: vt vsq; ad diem domi
 nicum expeetes eū & statim egrediet. Quz
 autem aduenisset dominicus dies. et non
 egredieretur: accipiens vectē senior. inflā
 mat' inuidie et iracundie spiritu pergebat
 vt cedendo expelleret eū de cella sua. Ac
 cedens autem discipulus eius: dixit ei. Si
 iubeas pater precedo te et video ne forsità
 aliqui fratres ad salutandum eum vene
 rint. & si viderit te scandalizentur. Precef
 sit ergo discipulus et ingressus ad euz vi
 pit. Ecce abbas meus ingressus venit ad salutandū
 te egredere g celeri'. & cū gratiarū actiōe
 occurre ei: qz p nimia caritate & dilectiōe

venit ad te. Qui statim surgens. cū nimia
 alacritate occurrit. Quz vidisset euz aq;g
 appropinquaret ad eū. pstravit se pron' i ter
 raz. Adorabatq; sene cū grātū actione. di
 cens retribuatur tibi dñs carissime p' bona
 eterna. p' cellula tua. quā mihi propter no
 mē eius p'stitisti. & i celesti hierusalē in fā
 ctos suos xps dñs preparet tibi māionez
 Dec autē audiens senior: p'pict' ē cordez
 & proijciens bacculuz. cucurrit in āplexus
 ei' et osculatus ē eū: & inuitauit illū ad cel
 lulam suā: vt pariter cū gratiarū actione.
 sumerent cibuz. Vocauit autē senior supra
 memoratū discipulum suū: & interrogauit
 eū dicens. Dic mihi fili si dixisti verba istī
 fratri. q' ppter cellulaz mādauī vt diceret
 ei? Tūc discipulus ei' cōfessus ē ei dicens.
 Vere dñe dico. quia ppter humilitatem
 quā tibi exhibere debeo tanq; p'ri & dño.
 iō nō audebas rñdere tibi qm me n'itcebas
 ad eū. Verūti nihil eoz dixi ei q' mādabas
 ad eū. Dec audiēs senior. statiz pstravit
 se ad pedes eius dicens. Exhodierna die
 tu me' p' es et ego discipul' tu': qm te se
 rināte et moderāte: ac cū timore dī agēte
 et meā et illi' fratris aīaz de peccati laq;ō
 xps dñs liberauit. p fide. n. et facta solici
 tudie et itētoe discipuli q' pfecte i caritate
 xpi diligebat abbatē suum: et anxie time
 bat ne p' iudie et iracundie viciū aliqd tale
 ageret p' su' spiritalis. et pderet oēs labo
 res factos. q's ab infantili etate i xpi fuitio
 p'vite cōne p'mijs laborauerat. Idōq; do
 minus donauit gratiaz suā vt. i pace xpi pa
 riter letarentur.

Dicebāt san C xxxvi

eti' sciores d' discipulo abbatis Pauli noie
 Joānes qm magnā h'et humilitatē. et vtu
 tē obediētie: vt etiā difficiles cāo. i perate
 ei abbate i nullo d'icēt. s; nec leuē in. aliq
 murmuraret. Tu. n. necessariū cēi i mona
 sterij vtē silib' sim' bonū. misit eū abbatē p
 ximo vt regreret ibi simū bouū. et eū cele
 ritate asserret ad mōasteriū. Erat aut i lo
 co illo mala bestia leca. Stati g egressus
 discipulus eius Joannes ibat sim prece
 puū abbatis Quz pgēt. dixit abbati suo.

Secundā pars

Nōne pat' audiri plurimos dicētes: ga i illo loco mala bestia leena fit. Tūc senior qñ ioculariter dixit ei. Si venerit super te tene z alliga eā. z adduces eā tecuz. Cū autē venisset ad locū iā vesperc: statim egres sa leena irruit super eū. Et ille comprehē dens tenere eā voluit: illa hō excutiens se d' manib' ei' aufugit. Sequebat autē il le dicēs: quia abbas me' precepit: vt alligatā perducā te ad euz. Cōtinuo autē stetit bestia: z tenens eā reuertebat ad mōaste riū. Pā autē retardaret in itinere: abbas nimis sollicitus pro eo tristabat grauitē: Et ecce subito supuenit discipulus ei' te nēs ligatā leenā. Quod cū vidisset senior, admiratus valde, gratias agebat saluato ri nro dño. Dixit autē discipulus ei'. Ecce dñe sicut pcepisti adduxi leenā ligatā. Uo lens autē būliare sensū ei' senior: ne extol leret se in cogitatioñ' suis discipulus su' ait ei. Sicut tu isensibilis es: ita etiā z istā isensibilem bestia adduxisti: solue ergo et dimitte eam vt pergat ad locum suum.

Quidam de **S. xxvii.**

scis seniorib' misit discipulū suū ad hauri endā aquā: z lōg' erat pute' a cella senio ris. Oblit' ē autē secū tollere funē discipu lus ei'. quo hauriret aquā. Cūqz puenisset ad puteū, tristat' ē valde: ga lōge erat cellula eoz. Quid agerēt: q se vterqz ne sciebat. Dubitabat enim ad cellulam sine aqua reuerā. Tūc anxi' nimis, pstravit se in ofonez cum lacrimis: dicēns. Domi ne miserere mei secūdm magnam miseri cordiam tuā: qui fecisti celum et terram, mare z omnia que in eis sunt, qui fecisti mi rabilia magna solus. miserere mei propter suū tuū qui misit me. Et cum exurrexisset ab o'one exclamavit: dicēs. O putee, ser uus xpī abbas me' misit me, vt bauriam aquā. Prati autē ascendit aqua sursum vīqz ad os putei. Et cū impleisset lagenam suāz fr' abcessit, gloriificās potētā vni sal uatoris, aqua autē reuerfa est i locum suuz

Fuit quidam **S. xxviii.**

fr' i mōasterio noie Fulallus nimis gratia humilitatis ornar'. Sigd igit' vt solet cul pabile admittit' frēs negligētiōres: ex cū sates semctipos supradictū fratres asserē bāt culpabilē. Cūqz argueret a scioribus fratrib' n' negabat. s'z prosternebat se i frā adorās eos se dicebat peccasse z negligē fecisse: Cū autē itez ac frequenter aecusa rēt eū z fm regulā monasticā, biduana ac triduana ei ieiunia idicerēt, ille oīa patiet' tolerabat. Ignorātes autē frēs qz bec oīa pro humilitate patietē sustineret: conuē entes pariter, et maxime seniores fratres ad patrem monasterij, dixerunt. Conside ra pater quid faciendum sit. Quādiu eniz possum' sustinere negligentias et damna q' fr' ille Fulall' facit in monasterio? Jam pene oīa vasa z vřētilia mōasterij sfracta sunt z exermiatā p negligentiā ei'. Quo modo g' iste talis tolerādus ē? Rūdens pa ter mōasterij ait. Interim paucos dies su sineamus fratres: z postea ordinābimus de eo quod cōperit fieri. Nec dicēs dimi sit fratres Ingressus vero cellulaz prostra uit se in ofonibus obsecrans misericordiā dñi: vt ei manifestare dignaretur, quid oē dinare aut definire possz de sepe dicto fra tre. Tūc reuelatū ē ei quid ageret. Non uocauit ergo oēs fratres abbas: dixitqz eis, credite mibi fratres: quia magis opto matulam fratris Fulalli cū humilitate z patientia eius q' oīa opera eoz d'stiaz q' murmurātes in cordib' suis operātur in mōasterio: vt autē ostēdat vobis dñs q'le meritū habet ipse idem frater apud deum p'cipio vobis vt deferā mibi matule oī uz frat'z. Quas cū d'ulissent iussit vt accē derēt ignē. Et misit i eū oīuz frat'z matu las. Que statim obuste sūt. pter matulā fra tris Fulalli, q' integra reperta ē. z n' ē obu sta. Cūqz h' vidisset frēs timuerūt valde z pstrauerūt se i terrā, veniasz idulgētiā a xpō dño postulātes z collaudātes admira bāt nimis patiētiā fratris. Fulall' dñiaz ex eo honorabāt z magnificabāt eū tāqz vni d' magnis p'rib'. istosā honorē z lau des nō potat sustinere fr'. Fulallius dicēns.

Ueb mibi felici. quia perdidisti humilitatē
meam: quam per tanta tempora: xpo au-
xilante: acquisisti. et nocte egressus d̄ mo-
nasterio fugit in heremū. Ubi nullus eum
agnouit. et ibi in spelunca habitauit. No-
luit enim tpales hominum laudes: sed ce-
lestem eternamqz gloziam a saluatore no-
stro in futuro seculo percipere.

Beati abbatis **S** xxxix

Anastasiū laudabilem virtutem patientie
oportet vt cognoscatis. quatenus admira-
bilem magnanimitatē et trāquillitatē ani-
mi eius considerantes: imitemur exēplū:
Dic itaqz Anastasius habebat codicē in
pgamēis valde optimis scriptuz. q̄ decē
et octo valebat solidis. Totum enim vt
et nouum testamētum continebat. Cū autē
quidam frater venisset ad eū visendi gra-
tia: vidit in cellula ei⁹ codicem ipm. et con-
cupiuit furatusqz ē eū et abiit. Supra me-
moratus autē abbas Anastasius. cū re-
quississet eadez die ad legendum codicem
suum et non inuenisset: intellexit quia fra-
ter ille furatus esset eum. Et noluit mitte-
re post ipm. nec requirere euz: ne post fur-
tum etiā periuria adderent. Descēdēs autē
frater ille. in eam que in proximo erat ci-
uitatem: voluit distrabere codicem illuz.
Petebat autē in precio eius solidos sedecim.
Dicit ei ille qui euz emere volebat.
Da mibi codicem vt possim probare: si va-
let solidos sedecim. Dedit ergo ei codicē.
Statim autē frater ille cū ipso codice perre-
xit ad sacrum Anastasiū: et rogabat eū di-
cens. Iube considerare p̄f codicem istuz. et
existimare euz si valeat solidos sedeci: qm̄
tanto precio petiit qui distrabit illuz. Dixit
autē abbas Anastasius. qz bon⁹ ē codex:
et valet tanto precio. Reuersus autē q̄ euz
emere volebat dixit distrabētī. Ecce ac-
cipe p̄ciū: qz ostendi codicē abbati Ana-
stasio et dixit mibi quia bon⁹ ē codex: et va-
let tantum. Interrogauit autē frater ille
si nihil beatus Anastasius dixit aliud. Cui
respondens ille ait. Crede mibi quia peni-
tus nihil mibi aliud dixit. Nec cum audis-

set frater ille: dixit ei. Quia iā recogitauit
frater. et nolo distrabere codicem meum.
Cōpunctus enim corde festinanter pre-
xit ad abbatē Anastasium. et prostrauit se
in terrā ad pedes eius: et precabatur cum
fletu et lacrimis p̄tēdo. vt susciperet co-
dicem suum. Sz n̄ acquiescebat ei abbas
dicens. Uade cum pace frater. Ecce iam
euz voluntate mea habe ipm codicē. Ille
autē p̄sistebat euz lacrimis p̄tēdo eū.
dicens. Quia si non susceperis codicē pa-
ter: nullo mō requiescet anima mea. post
hoc ille recepit codicem suum. Nā frater
ille permansit apud beatum Anastasiū in
cellula eius: vsqz ad extremum vite sue

Fuit quidā **S** xxx

beremita Pior⁹ noie. de ātigs patrib⁹ quē
beatus Antonius adoloscētem ī sancto
proposito monachorū instruxit. Demora-
tus est autē apud beatū Antonium ānos
paucos. Cumqz viginti et quinqz ānos eta-
tis haberet: abiit ad aliū secretuz beremi
locum. vt solitarius habitaret: hoc etiam
volente et osentiente beato Antonio. Di-
xitqz ei sanctus Antonius. Uade Pior⁹: et
habita vbi volueris: et cum tibi per aliquā
rationabilem occasionē reuelauerit deus
venies ad me. Cum autē peruicisset hic ipse
Pior⁹ ad locum qui situs ē īter nitriā et be-
remū scitibie. effodit puteum cogitās apud
semetipsum: qm̄ qualēcunqz aquam inue-
nero oportet me contentū esse. quod et sa-
ctum est ad augmentum meritoꝝ ei⁹ ta-
lis occasio. Tantū enim salsa et amara in-
uenta est aqua. vt si quis ad eum visitādi
gratia vēiret: ī proprio vasculo sibi aquā
deportaret. Remoratus ē in eodem loco
annis triginta. Dicebant ergo ei fratres.
vt recederet d̄ loco ipso: p̄pter amaritudi-
nem aque. Ipse autē dixit eis. Si amari-
tudinē et laborē fugimus abstinentie. et vo-
lum⁹ ī hoc mūdo requiē habere post exi-
tū vite hui⁹ nō p̄cipiemus illa eterna et ve-
re dulcia bona. nec fruemur illis p̄petuis
padiis delitijs. dicebāt ergo frēs quia tm̄
vnum paximatiū. et qnqz oliuas ī cibo ac-

Secunda pars

cipebat: et hoc deambulando foris. Etiam et hoc affirmabat de eo multi factorum patrum quia triginta et amplius annis. ex quo egressus est de domo patrum suorum. nunquam ei suus fuisse. cum etiam defunctos audisset pariter suos: ut pergeret ad requirendum seu ad visitandum propinquos suos. Verum soror eius cum esset vidua: habebat duos filios iam adolefactulos: misit eos in heremum ad regredendum fratrem suum. Pior. Qui cum diuersa monasteria circumsisset. requireret eum: vix tandem inuenientes eum. dixerunt ei. Nos filii sororis tue sumus: que nimio desiderio optat te videre. ante exitum suum. Ipse vero non accipit petitioni eorum. Perreperunt autem adolefactos ad hominem dei beatum Antonium indicantes ei per qua causa venerat. Misit autem beatus Antonius et vocauit eum ad se. Dixitque ei. Quare frater tanto tempore non venisti ad me? Qui respondens dixit ei. Precepisti mihi beatissime pater: ut cum per aliquam occasionem. reuclasset mihi dominus venire ad te et ecce versus hactenus non mihi reuelatum est. Dicit ei beatus Antonius. Uade ut videat te soror tua. Tunc assumpsit secum alium monachum. et prexit ad domum sororis sue: et stans foris prope ianuam atrij. clausis oculis: ut non videret sororem suam: stetit. Illa autem veniens proiecit se ad pedes eius. De nimio. n. gaudio angustata est. Dicit ei Pior. Ecce ego sum frater tuus: Uide ergo me quantum uolueris. Et post statim reuersus est in heremum in cellulam eius. Hoc autem fecit ad erudendum monachos. ut non daret eis licentiam. cum libitus eis fuerit: visitare pariter vel propinquos suos.

Etiam abbas S. xxxi.

Ioanes qui manebat in monte. qui vocatur Calamus habebat sororem: que ex infantia in sacro proposito conuersabatur. Ipsa enim eruditior et docuit eundem abbatem Ioanem. ut relinqueret vanitates seculi huius: et ingrederetur monasterium. Per viginti quatuor annos non est egressus de monasterio: nec visitauit sororem suam. Illa vero nimis desiderabat videre eum. Nam frequenter scribebat et mittebat ad eum epistolas. petebatque

ut ante exitum eius de hoc corpore veniret ad eum: et in caritate christi de presentia sua letaret. Ille autem excusabat: nolebatque de monasterio egredi. Venerabilis autem famula dei soror eius: iterum scripsit ad eum dicens. Quia si nolueris venire ad me. necesse habeo ut ego veniam ad te: ut post tanta tempora adorare merear sanctam caritatem tuam. Hec cum audisset supradictus Ioanes contristatus est nimis: et cogitabat apud se metipsum. dicens. Quomodo si permiserim ut ad me veniat soror mea: de cetero licentiam dabit. et alii parentes et propinqui nostri veniant ad visitandum nos. Ideoque tractauit apud se. ut magis ipse pergeret: et visitaret sororem suam. Accepit etiam alios duos secum fratres de monasterio et cum venisset ad ianuam monasterij sororis sue: clamauit dicens. Bene dicite: et audite pegrinos. Egressa est autem soror eius cum alia famula dei. et apertit ianuam: et penitus non cognouit fratrem suum. Ipse autem cognouit sororem suam. sed non est locutus verbis: ne forte cognosceret in voce eius. Adachi homo qui cum ipso erant: dixerunt ad eam. Roga matrem de tua mater. ut iubeas nobis aquam dare ad bibendum: quia distiterunt fatigati sumus. Cum autem accepisset et bibisset. facientes orationem et gratias agentes deo: recesserunt et conuersi sunt ad monasterium suum. Post aliquantos autem dies iterum scripsit ad eum soror sua: ut veniret et videret eum ante exitum suum et orationem faceret in monasterio eius. Tunc ille rescripsit ad eam. et misit epistolam pro monacho de monasterio suo. dicens. Quia prostante gratia dei ego veni ad te. et nullus me cognouit. ipsa homo egressa es ad nos et dedisti nobis aquam. et accepi de manibus tuis et bibi: et gratias agens deo. reuersus sum in monasterium. Sufficiat ergo tibi quia vidisti me. et non sis ulterius mihi molesta. sed ora pro me incessanter ad dominum nostrum iesum christum.

Sed et alius qui S. xxxii.

da: monachus abiit ad sororem suam. ut visitaret eam. Audierat enim eam egrotantem in monasterio. Erat autem ipsa famula dei nominata in sancta conuersatione.

NB

Exemplum et in monasterio
et in amato monasterio

Itaqz nō acquieuit illa suscipere et videre fratres suum: vt non per occasionem eius ingrederetur monasterium seminarum sed mandauit ei dicens. Vade dñe pater et ora pro me: pstante enī grā dei videbo te in futuro seculo in regno dñi nostri ihu xpi.

Etiaz de ab S. xxxiii

bate Theodoro oportet nos exēpla virtutis proferre. Dic itaqz beatus Theodor⁹ discipul⁹ fuit sancti pachonii viri dī factis patribus: q̄ fuit pater infinite multitudinis monachoz: multozqz monasterioz: pater in partib⁹ Thebaide. Cū enī in omnibus sanctitatis fulgeret h̄runtibus: etiam prophētie gratiā a deo promeruit. Multa. n. futura reuelabat ei domin⁹. Quodā autē tempore soroz eius germana venit ad monasteriū in quo idē beatus Theodor⁹ conuersabatur: vt post multa tēpora videret germanum suuz. Cūqz nunciassent ei de aduētū sorozis eius. misit cōtinuo duos mōachos qui obseruabāt ad iannā monasterii: mandauitqz per eos sorozī sue dicens. Ecce soroz audisti et cognouisti quia uiuio: ne cōtristeris quia minime me vidisti sed uerte cor tuuz: et magis cōsidera vanitatē et instabilitatem pñtis mundi. et apprehende scē vite cōuersationē: vt puenire possis ad eternā uitā: et ad celestia bona que sp̄parauit diligētib⁹ se dñs: et faciētib⁹ mādata ei⁹. Tracta ergo apud te: quia hec ē sola et firma spes: vt sp̄e faciat homo p̄cepta dī. vt mereat homo puenire ad glorioza pmissa domini saluatoris xpi. Dec autē cum audisset illa. statim cōpuncta est corde: lachrymasqz fundebat cōspectu domini. Et p̄ paululū ingressa est in monasteriū h̄ginū famularū dei: quod in eodē v. co. ostructū erat: et procedēti tempore multiplicabat ī sancto p̄posito famula xpi. Dec ita gesta cū audisset mater eoz deprecata est ep̄os et dederunt ei ep̄stolas ad supradictū sc̄m pachoniū patrem monasteriozū pro filia eius. Cūqz venisset applicuit in monasterio famularū dī: et direxit ep̄istolā ad p̄rem monasterii obsecrās vt videret filiū suū.

Beatus autē Pachomius vocauit ei⁹ filiu⁹ Theodor⁹: et dixit ei. Audiui fili: quia mater tua aduenit p̄pter te. Itaqz prop̄ ep̄stas ep̄ozū qui scripserūt ad me: vade et videat te mater tua. Dicit ei Theodor⁹. Precepisti mihi dñe vt videam matrē meam. Si q̄ abiero videre eam post tantam sc̄iaz sp̄ciem: vereor ne culpabilis iueniar ap̄d deū. Et enim oportebat me fortitudinem animi mei ad exēplū alioz fratruū demonstare. Audiēs autē mater quia non acceperat videre eā: affectu seruens in filiū: noluit remeare ad domū suā: sed permāsit ī monasterio virginū dicens. Quāsi permāsero hic: sepe etiam videbo filiū meū: cum inter alios fr̄es egredit̄ ad monasterii cāoz: et monitis et exhortatiōe ei⁹ proficere possum in scā cōuersatiōe: doctrinaqz eius cōfirmat cor meū: vt merear puenire ad eternam requiē: quā promisit dñs noster ih̄s x̄ps diligētib⁹ se. Multa autē et magnifica per sanctū Pachoniū fecit dominus mirabilia. Nam et demonib⁹ obsessos frequētiuocato xpi nomine curauit. Multis etiam diuersas egritudines sustinentibus. et paliticis orōib⁹ ei⁹ mis̄tus ē dñs. vt supra patuit in eius gestis et vita.

Multo tem S. xxxiiii

pore beatus abbas Pachomius contra īmundissimas demonum impugnationes certamē bonum certauit: sicut athleta vilitatis: tanq̄ et beatus Antonius. Peniqz intentissimis precibus exorauit dominuz: vt somnū nō caperet per aliquod temp⁹: quatenus diebus ac noctib⁹ peruigil m̄neret contra aduersarios demones vniuersos: donec prosterneret et superaret eos: sicut dicit̄ in psalmo. Et non cōuertar: donec deficiant. Prestitit ergo et cōcessit ei dominus petitionem eius. Impossibiles enī et ibecilles sūt d̄mones: cū quis n̄z ex tota fide et ex tota itētiōe cordis: seruēte scō d̄siderio. et adiuuāte nos h̄tute saluatoris n̄i ih̄s x̄pi: et d̄m̄ i eos. Referebāt nobis fr̄es d̄ eodē bt̄ssimo p̄re pachonio qui fuit: ut diximus: monasteriozū mul

Secunda pars

eorum in regione Tabennotapz prepositus. Referebat ergo de eo: quoniam frequenter dicebat fratribus quia sicut mihi testis est deus: sepe audiui imundos spiritus demonum loquentes inter se diuersas ac varias artes suas: quas contra seruientes deo maximeque contra monachos habent. Quidam enim dicebant. Quia ego certa men contra durissimum hominem habeo: et quotiens ei imitto peruersas cogitationes ille statim surgit et prostermit se in oratione cum gemitu. orans adesse sibi diuinum auxilium. Ego autem illo exturgente cum grandi confusione egredior. Item alius demon dicebat ego ad illum quem obseruo: cum ei cogitationes imitto: consentit et suscipit et facit eas. Sepe enim exardescere eum in iracundia facio. et in orationes rixae. et pigritiae orationis: et dormitione in psalmodia: et non contradicit mihi. Ideoque fratres mei dilectissimi mi semper oportet ut custodiatis se suos et animum vrum. inuocantes nomen domini nostri ihesu christi: et secundum precepta dei conuersamini: tam in orationibus et psalmodia: sicut dicit apostolus: instantes orationi: et vigilantes in ea. Ideoque cum conpunctione et timore cordis vigilatis non preualebit inimicus. Ipse autem beatus pater pachomius docebat fratres: ut semper memores essent verbi dei in salute animarum suarum. Postmodum vero discedebant unusquisque fratrum in cellulas suas operantes manibus suis: et meditates que de sanctis scripturis didicerant. Impossibile est enim aliquem apud eos verbum otiosum loqui: sed ea tantum que de sanctis scripturis didicerant: erant in se loquentes. exponentes de capitulis scripturarum: que ad timorem domini confirmarent et illuminarent animas eorum.

Fuit quidam vir **Sxxxv** magnus de sanctis senioribus: cui tale gratia donauerat christus. scilicet reuelate ei spiritu sancto. ut videret quod alij non videbant. Referebat ergo sancti seniores. quia aliquando plurimi sedebant fratres: et simul loquebantur inter se: et loquebantur de sanctis scripturis: que ad salutem pertinent animarum. Stabant autem circa eos

sancti angeli letantes in hilari vultu considerantes: delectabantur. n. de eloquiis diuinis. **Cum** autem aliud quodcumque loquerentur: statim sancti angeli recedebant longum indignantes contra eos. Veniebant autem porci fordidissimi et volutabant se iter eos. Demones enim in specie pecorum delectabantur superflua et vaniloquia eorum. **Beatus** autem senior hec videns abiit in cellulas suas: et per totam noctem cum grandi fletu et ululatu gemebat miserias nostras. **Exhortabatur** ergo sanctos patres per monasteria: et comonebat fratres dicens. **Cobibete** a multiloquo. et ab otiosis sermonibus lingua: per quam malus interit ante generatur: et non intelligimus quoniam per hec et deo et sanctis angelis odibilis sumus. **Dicit** enim scriptura diuina: per multiloquium non effugies peccatum. **Hec** enim infirmam et vanam efficiunt mentem: atque animam nostram.

Fuit quidam **Sxxxvi** vir in palatio sublimis sub Theodosio imperatore: nomine Arsenius: cui filios id est Archadium et Donarium augustus de baptismo suscepit. **Dicit** itaque Arsenius desiderio diuini timoris accensus: relinquens orbem seculi gloriam temporalem: perrexit ad heremum scythie: ut inter sanctos patres se cretam et quietam ab omni strepitu huius mundi ageret vitam separatam ab illecebris et delectationibus corporalibus: ut cum tota mentis intentione adhereret domino saluatori: sicut scriptum est. **Adhesit** anima mea post te: me suscepit dextera tua. **Dicebant** ergo de eo sancti seniores: quia sicut cum in seculi conuersatione esset: nimis preciosis vestimentis pre omnibus utebatur: ita postmodum liberum scythie degens: studebat ut ab omnibus monachis viliora et despectiora vestimenta haberet. **Dicebat** etiam abbas Daniel. quoniam sanctus Arsenius referebat fratribus dicens: quasi de alio audisset. sed quantum datur intelligi ipse talem vidit visionem. **Se** debat inquit quidam de senioribus monachis in cellula sua: et subito venit ad eum vox dicens. **Egredere** foras et ostendat tibi opera hominum. **Et** surrexit inquit: et

egressus est foras. **D**uxit autē eū ⁊ ostēdit ei ebiopē nigrum etiam secure cedētes ligna. ⁊ faciētē grandem sarcinā. ⁊ temptabat subleuare sarcinam illā: ⁊ p̄ magnitudinē non poterat portare eā: sed redibat ⁊ cedebat itē: alia ligna ⁊ addebat sup̄ sarcinam illā. **I**teꝛ autē ostendit ei aliū hominem stantē super lacū: ⁊ bauriētē aquā: ⁊ mittentem eā in collectancum: ⁊ de alia parte per foramina defluebat aqua subter in eodē loco. **I**teꝛ dixit ei. veni seq̄re me: ⁊ ostēdā tibi aliud. **E**t vidit q̄si quoddā cōstitutum tēplū: ⁊ duos sedentes i equis: portātes super scapulas suas yriqꝫ lignū ynuū. id est picam longā volentes pariter ingredi portā tēplū illius: ⁊ nō permittebat eos lignū quod ex aduerso portabant ingredi per portam illā. Non enī humiliabat se alter alteri: sed cōtendebat yterqꝫ pariter ingredi volentes: ⁊ non p̄ualebant. **N**ec enī humiliabat se yri⁹ eorꝫ. vt alteri locū daret. **E**xposuit ḡ ei has visiones dicens.

Qui lignū portant: hi sunt qui habēt iugis sc̄m̄ monachorꝫ: sed iustificātes se ipsos in cordibus suis cū exaltatione sup̄bie nō būliantur i inuicē. **N**oluerūt enī abulare in būlitate viā saluatoris domini nostri ih̄u xp̄i: qui dixit: discite a me quia mitis sum ⁊ būlis corde: ⁊ inuenietis requiē aīa bus vestris: ideoqꝫ p̄pter superbiā cordis sui remanserūt foras. de regno regis celorum xp̄i exclusi. **Q**ui autē cedebat ligna ⁊ super sarcinā addebat adhuc homo ē qui oneratus est multis peccatis: ⁊ super sarcinā peccatorꝫ suorꝫ addit semp̄ alia peccā: quē oportebat vt magis penitentiā ageret de prioribus peccatis: sed negligēs vicia emendare peccatorꝫ priorꝫ. magis alia addit supra priora peccata. **I**lle autē q̄ aquas de lacu bauriebat: homo est qui aliqua bona operatur: sed quia mala etiam ampli⁹ peccatum operatur: ideo pereunt ⁊ videntur etiā bona opera que fecit. **O**portet ḡ homines: sicut ait apostolus: cum timore ⁊ tremore salutes suas operari. **D**icebat autē abbas **D**aniel de abbate arsenio. quia eius operaretur sp̄ortas ex palmarꝫ foliis

mittebat aquas in peluim vt infunderent palme: ⁊ cū feteret biamosa aqua odore non permittebat vt aliam aqua mutaret: sed super illā fetidā addebat aquā vt semper feteret. **I**nterrogabant autē fratres eum dicentes. **Q**ur nō permittis pater vt aqua mutetur: sed pessimo fetore tota cellula tua repletur? **R**espondens autē. b. senior ait. **Q**uoniaꝫ p̄ t̄buniate ⁊ muscata ⁊ illa diuersa que in seculari conuersatione sine ihermissione fruebar: oportet nūc me duꝫ in hoc tēpore sum sustinere istiusmodi fetorem pro suauissimo illo odore: vt i die iudicii de illo gebēne inenarrabili fetore liberet me dominus: ⁊ non cuz illo diuite q̄ epulabatur in isto mundo delitiose ⁊ splēdide condemnatur anima mea. **Q**uidam de fratrib⁹ dixit beato arsenio. **E**cce beatissime pater meditari festino d̄ scripturis sanctis que didici: ⁊ non sentio cōpunctionem in corde: quoniaꝫ non intelligo virtutem diuine scripture: vnde ⁊ valde contristatur anima mea: **R**espondens autē beatus **A**rsenius ait. **O**portet te fili incessanter meditari eloquia domini. **A**udui enī q̄ dixit beatus abba **P**oemen: ⁊ alij multū sanctorum patrum: quoniam incantatores illi qui serpentes solent incātare nō intelligūt ipsi verba q̄ loquunt: sed serpentes audiētes intelligūt virtutes verborꝫ illorum: ⁊ cōquiescunt ⁊ subdunt eis. **S**ic etiā ⁊ nos faciamus. **Q**uis enī non valeamus intelligere diuinā scripturā ⁊ ritum: tamē demones audiētes diuini xp̄i virtutes terrenē: ⁊ esugati discedūt a nobis: non sustinentes eloga sp̄s sci: q̄ p̄ seruos suos p̄phas ⁊ apostolos ē locutus.

Quodam tem̄ **S**xxxvii.

poꝛe cū i vicino beati machariū homicidii fuisset p̄petratū ⁊ cuidā innocētū hominē i pingere crimē admittens: surgens ille q̄ calumniā patiebatur fugit ad cellulam b̄i machariū. **A**nuerūt etiā ⁊ illi q̄ cū purgebant ⁊ alligabāt eum dicētes periclitari se ipsos nisi cōprehenderēt ⁊ legibus traderēt homicidā. **I**lle vero cui crimē iungebatur

Secunda pars

cum sacramētis affirmabat cōsciūz se non esse sanguinis illius. **At** cuz diu ab utraqz parte certamen haberet: interrogauit sanctus **Macharius** ybi sepultus eēt qui dicebatur occisus. **Tūqz** designassēt ei locū cuz ipsis pergit ad sepulchrū atqz ibi fixis genibus inuocato xpi nomine ait ad eos qui assistebāt. **Nunc** domin⁹ ostendet: si x̄p̄ reus ē hic qui a vobis perurgeť. **Et** eleuata voce ex nomine clamabat defuncto. **Tūqz** ei de sepulchro vocat⁹ respondisset: ait ad eū sanctus macharius. **Per** fidem xpi te obtestor: vt dicas nūc si ab isto hoie qui propter te accusatur occisus es? **Tūc** ille clara voce de sepulchro respondit dicens: non se esse ab eo interfectū. **Et** cum obstupefacti omnes decidissent ad terraz ac pedib⁹ ei⁹ voluerentur: rogare eum ceperunt vt interrogaret illū a quo esset occisus. **Tunc** sanct⁹ vir ait: hoc ego non iter rogabo. **Sufficit** enī mihi vt liberetur ino cens. non est aurē meū vt reus probetur. **Sorsitā** enī cōpungitur adhuc pro scelere qđ cōmisit: et ager p̄niam vt saluet aia ei⁹.

Alio itidem **S. xxxiii**

tempore cum sancto **Machario** quidam frater yuam detulisset: ipse qui scđm caritatez non que sua sunt sed que alterius cogitare: ad aliūz fratrem infirmum eaz detulit: qui infirmior pro egritudine videbatur. **Tunc** infirmus gratias egit deo pro fratris officio et suscepit eaz: sed et ipse nihil minus plus de proximo qđ de semetipso cogitans ad alium detulit eā infirmus fratrem. **Et** iterum ille ad alium. **Et** sic cuz p omnes cellulas que lōge a semetip̄is crāt per heremū disperse yua illa circumlata esset: ignorantibus eis quis eā primus misisset ad vltimum defertur ipi qui eam miserat. **Fr**atratulatus autem sanctus machari⁹ qđ tantam videret in fratribus abstinentiam: tantamqz caritatem: ad acriora semet ipsum spiritualis vite exercitia extendit.

Illud etiam **S. xxxix**

ad fidez cōfirmatū nobis de eo ē. ab bis

qui ex ore eius audierūt: qm̄ quodā tēpo re nocte in spē monachi demon ad hostiūz cellule ei⁹ pulsauerit dicens. **Surge** abba **Machari**. et eam⁹ ad collectā ybi fratres ad vigiliās cōgregant. **Sed** ille gratia dī repletus falli nō potuit. **Intellexit** enī dia boli eē fallaciā. et ait. **Mendax** et vitatis inimice: quid. n. tibi cōfortij. qđ societatis ē cū collecta et cōgregatiōe scōp̄z? **At** ille ait. **Latet** ḡ te o **Machari** qđ sine nobis nlla collecta agit: nullane cōgregatiō mōaco/ruz. **Veni** deniqz et videbis ibi operā nrāz. **Dixit** autē scūs machari⁹. **Imperet** tibi domin⁹ demon imūde: et cōuersus ad orōnez petiit a dño: ut sibi oñderet si b̄ vep̄ esset quod ē gl̄iat⁹ demō. **Abiit** ḡ ad collectā ybi iā vigiliē a fratribus celebrabant. **Et** iteruz i orōne dñm deprecabāt: vt ei vitatem hui⁹ rei oñderet. **Et** ecce videt quasi paruos quōsdā pueros ethiopes nigros p totā ecclīā discurrere huc atqz illuc: et velut yolitando deferri. **Discurretes** autē illi ethiopes pueri. singulis quibusqz frīb⁹ in orōne positis atqz psallētib⁹ alludebāt: et si cui d̄ eis oculos duob⁹ digitulis cōp̄sissent statiz dormiebāt. **Si** cui h̄o in os misisset digitū oscitare eū faciebāt. **Itē** post psalmū cum ad orādū se p̄cissent fr̄es p̄currebāt iterum singulos: et ante alium quidem iacentem in oratione quasi in mulieris speciem vertebātur: ante aliūz quasi edificantes et portātes aliquid: aut diuersa queqz agentes apparebant. **Et** quecūqz demōes qđ ludentes formassent: hec orantes illi i cordis sui cogitatione versabāt. **Ab** aliquāris tamen fribus ubi aliquid hōp̄ agere cepissent. quasi violēter repulsi precipites deieciabant: ita vt ne añ eos stare aut transire auderēt. aliis h̄o etiā s̄ ceruices et dorſa ludebāt. **Hec** cū vidisset scūs machari⁹ ingemuit ḡuit. et lachrymas pfundēs ad deuz dixit. **Respice** dñe. et ne sileas neqz mitigeris de⁹: s̄ exurge et disp̄gant inimici tui qm̄ aia nrā repleta ē illusiōib⁹. **P̄** orōnē autē examināde vitatē ḡra: seorsū vocatis singlis qbusqz frīb⁹ añ qz faciē videt de mōes diuerso bitu et variis imaginib⁹ ludē

tes regit ab eis si i orratione vel edificandi cogitationes habuerint. vel iter agendi vel alia diuersa que vnicuique per demones imaginata viderat: et singuli eorum ita confitebantur in corde suo fuisse cogitationes: sicut ille arguebat. Et tunc vere intellectus est quod omnes male et superflue et vane cogitationes: que vel psallentibus vel somniorum aut orationum tempore vniuscuique in corde suo ceperit. illusionem et instinctum de monum fiant. Nam ab his qui omni custodia seruant cor suum in timore et amore domini illi tenebrosi ethiopes: et hec que emittunt cogitationes repelluntur: christo enim mens coniuncta: et precipue in tempore orationis intenta: nihil malum nihilque superfluum recipit.

Quidam frater **S. xl**
requisit ab abbate Sysoii: quemadmodum in cella propria degere deberet. Cui ille respondens dixit. Comede panem tuum cum sale et aqua et non erit tibi necessitas aliquid coquendi: aut longius euagandi.

Requisitus abba **S. xli**
poemen quemadmodum oporteat ieiunare: respondit. Ego volo monachum ita quotidie parum comedere: ut non satietur. Nam biduana et triduana ieiunia vane glorie vancant. Decem enim oia examinauerunt sancti patres: et inuenerunt quia bonum est quotidie ieiunare et parum comedere: ut sitiant quotidie et esuriant. Hanc enim viam regiam leuem nobis esse demonstrauerunt.

Abbas filius **S. xlii**
nus dum cum discipulo suo Zacharia ad quoddam monasterium peruenissent antequam egredierentur fecerunt eos monachi parum comedere. Postquam ergo egressi sunt inuenit discipulus eius aquas: et volebat bibere. Cui abbas filianus. Zacharia: Hodie ieiunium est. At ille dixit. Nunquid hodie comedimus pater? Et dixit ei senex. Illa esca caritatis erat filii: nos autem fratres ieiunium teneamus.

Quidam de **S. xliii**

fratribus in panepho ad abbatem Joseph prexerunt ut regerentur de susceptione fratrum: si liceret cum his illo tempore vel fiduciam habere vel leticiam. At ille antequam regeretur cum: dicit discipulo suo. Quod facturus es hodie scilicet ne mireris. Et posuit duo sedilia illis que venerant: et dicit eis. sedete. Et posuit vnum a dextris suis et alterum a sinistris: et ingressus cellulam suam misit sibi vestimenta corrupta: et egressus transiit in medio eorum. Et iterum ingressus misit alia meliora quibus solebat die festo uti: et egressus est postea ad eos. Itaque ante ingressum quotidiano vestimento suo vestitus venit et sedit inter eos. Illi autem mirati sunt et obstupuerunt propter hoc factum. Dicit eis senex. Vidistis quid feci? Quis autem illi inuissens dicit eis. Et quid feci? Et dicunt ei. Primum vestimento corrupto usus es: et postea alia meliora. Et dicit eis. Numquid mutatus sum ex illo indumento. aut ex illo meliore? Dicit ei. non. Quibus senex ait. Si ergo idem ego sum in vestibus: et non sum mutatus: et sicut illud primum non me nocuit. ita nec secundum mutauit. Sic ergo debemus facere in occasione fratrum: ut quoniam presentes sint: cum fiducia et leticia suscipiamus eos. Quoniam autem soli sumus: operum est ut luctus et abstinentia permaneat in nobis. Illi homo audientes que in cordibus suis habebat. antequam requireretur eum: glorificauerunt deum et leti discesserunt.

Dicebat vnus **S. xliiii**
ex patribus. quia inuenitur homo multum comedens: et adhuc esuriens se continet. ne satietur. Alter autem parum comedit et satietur. Qui ergo multum comedit et adhuc esuriens se continet: maiorem mercedem habet. Quam ille qui parum comedit et faciatur.

Dixit quidam **S. xlv**
senex. Ne quod desideraueris aliquando madures. Comedens autem quod tibi a domino transmissum fuerit: gratias age sine intermissione.

De quodam senere **S. xlvi**
ferebat fruges. quia desideratis tunc umeris: quem cum attulisset. suspedit ante oculos suos: et ne videret acupiditate non tetigit eum. sed magis

Secunda pars

agebat penitentiam: puniens semetipsum ob hoc: quia ipsum desiderasset.

Quidam ex se **S. lvi**
nioribus factus est firmus. et per multos dies non poterat escam ullam percipere. Compulsi autem eum discipulus suus: dicens. Si iubes pater: facio tibi parum placente. Et fecit ei. Erat autem ei vasculum paruum habens mel: et aliud vas simile huius oleum de lini semine expressus: et erat fetidum: et in re nulla alia profuit nisi forte in lucerna. Et deceptus frater misit in escam senis de illo. sperans quia mel misisset. Tum autem gustasset senex. nihil locutus est: sed tacens comedit. Tertia vero vice eum ei daret. dicit ei. Non possis comedere. fili. Ille vero tanquam volens adhorari eum dixit. Ecce abba bona sunt: et ego comedo ex ipsis. Et postquam gustavit et sensit rez quam fecerat: cecidit in faciem dicens. Ueb mihi abba: quoniam occidit te. Istud peccatum posuisti super me. quia locutus sum. Dicit ei senex. Non strisleris fili per hunc. Si enim, voluisset deus ut bonus comederet: tu mel misisses. non sed quod misisti.

Dixit abbas **S. lvi**
poemeni nisi Nabuzardan princeps eorum venisset in hierusalem templum domini non arsisset igne: hoc autem est. quia nisi desiderium castrimargie in anima venerit scilicet deus non succedit in pugnam diaboli.

Abbas ma **S. lxi**
chari quocienscumque cum fratribus facta charitate reficiebat. Hoc in proposito corde statuerat ut quotos vini calices oblatos hausisset. tantis diebus nec ipsi aquam gustaret oino. Cum ergo ei frater vinum porrigeret. cum gaudio sumebat: ut postea se siti maceraret. quod cum discipulus eius vidisset patefacto senis consilio ne ei vinum porrigeret: coniuurabat tormentis illi potius esse quam pocula manifestas.

Facta congre **S. l**
gatione in ecclesia cum esset festiuitas. et ceteri monachi comederent vnum ministrantibus dicit. quod nihil coctum comedo sal mihi offerri precipito

Quo homo mister audito cum clamore audiret ceteris. alii ipse dicens. Quoniam coctum ille frater non comedit parum illi salis afferto Tunc beatus Theodorus dixit ei. Oportuit te magis frater carnes in cella tua comedere quam hunc presentibus fratribus audire sermonem.

Quidam pere **S. li**
grinus fratrem venit ad abbatem Silvanum in monte Syna et vidit quod frater operaretur. Et dicit eis. Quare operamini escam quam perit? Maria autem bona parte elegit. Tunc senex dicit discipulo suo zacharie da illi codicem ut legat et mitte illi icellulam quam nihil habet hora autem nona circumspectabat frater ille vnum si forte vocaret eum senex ad comedendum. Postquam homo transiit hora ix. venit ad senem dicens ei. Nunc hodie non comedere vult frater abba. Cuius senex fateretur. ait ille. Quare me non vocasti? tunc dicit ei abbas silvanus. Tu homo spiritualis es: et non habes necessitatem hanc escam. nos autem tanquam carnales operamur habere comedere: id operamur. tu autem bona partem elegisti. Legis enim omni die. et non vis carnalem escam accipere. Quod cum audisset: cepit penitere ac dicere. Indulge mihi abba. Tunc respondit illi Silvanus. Ergo necessaria est martha Marie: propter martham enim et Maria laudatur.

Vicebat de abba **S. lii**
te Joanne brevis stature. quod dixerit aliqui fratri suo maiori. Uolebam esse securus sicut angelus sunt securi: nihil operantes. sed sine intermissione fuerint deo. Et expoliatus se quam vestitus erat. abiit in beremum. et fecit ibi hebdomadam unam. et reuersus est ad fratrem suum. Et dum pulsaret ostium. respondit ei aliquis apertur: dicens. Quis es tu? Et ille dixit. Ego sum Jobes. At reuolvens frater: dixit ei. Jobes angelus factus est. et ultra iter homines non est. Ille vero pulsabat dicens. Ego sum. et non apertit ei: sed vimisit eum affligi usque in aem. Postea homo apertus ei dixit. Si homo es. opus habes iter operari: ut pascaris. Et ille penitentiam agens dixit. Ignosce mihi frater. quia peccavi.

Quidam frater **S. liii**

impugnabatur a spū blasphemie. et erube-
 scbat dicere. Et quoscunqz audisset ma-
 gnos senes. pgebat ad eos vt illis declara-
 ret. sed mox cū peruenisset itez verecūda
 batur illis dicere. Tum ergo frequēter ad
 abbatē Poemen veniret. vidit eū senex
 habentē cogitatiōes. et dicit ei. Ecce fre-
 quenter venis ad me habēs cogitatiōes.
 et sic itez remeas tecū illas reportās. Dic
 ergo mihi fili quid habes? At ille dixit. in
 blasphemia i pugnat me diabolus: et eru-
 bescebas dicere. Et mox vt appuit. leuior
 fuit eius ipugnatio. Et dicit ei senex. Nō
 cōtriseris si li. Quādo hec cogitatio ad te
 venit. Dic. Ego hac causa nō indigeo. blas-
 phemia tua super te sit sathanas. Hanc. n.
 causā aia mea nō vult. Quātūqz autēz
 causā nō vult. non diu permanebit. Et
 ita sanus factus frater ille discessit.

Dixit abbas moy **Slvi**

ses per has quattuor res passio gignitur. p
 abundantia esse et pot. et p sacietate somni
 et pot. et ornatis vestib. incedēdū

Dixit abbas **Does** **Slv**

men. quēadmodū ipatoris spatari^o semp
 illi afficit armatus: ita et aiaz aduersus de
 monē huiusmodi oportet esse seper parat.

Dixit quidaz **Slvi**

senex. Sic venenata aialia fortiores her-
 be vel pigmēta expellit: ita cogitationes
 sordidas. oratio euz ieiunio repellit.

Abbas macha **Slvii**

rius dum i illa solitudine in qua solus erat
 maneret. iferios aut plena esset fratrib:
 sero per viam circūspiciebat: et vidit dmo-
 nem venētē i figura boia. vestitum tunc
 ca linea perforata: et per singula foramina
 vascula parna depēdebant. Et dicit illi se-
 nex. quo vadis maligne? et respōdit ei. Va-
 do commouere fratres hos qui sunt infe-
 rius: Cui senex dixit. Et ppter qd tor va-
 scula sers tecū. At ille dixit. Sustum sero
 fratrib: et ideo tāta sero: vt si vnū displicu

erit. ostendā aliud. et si illud nō placet por-
 rigā aliud: et fieri nō potest nisi vnū ex ipis
 aliqd placeat eis. Et hec dicēs discessit.
 Permāsit autē senex itez viā circūspiciēs
 vsqz q rediret: et cū rediret dic ei. Salue-
 ris. Dic et ille. Quō istō mihi vbi dicis. ga
 oēs mihi contrarii facti sunt. et nullus me-
 is cōsiliis acgescit: Et dicit ei senex. Ergo
 nullū habes amicū? At ille rīdit vnū ha-
 beo amicū vel ipse cōsentit mihi et quotiēs
 me viderit conuertit huc atqz illuc. Cūqz
 nomē eius ab eo regūisset: ait. Quia The-
 opētus dicit. Discedēte illo. mox surrexit
 abbas Machari^o. et descendit ad iferiores
 bejemū. Quō cū audisset frēs. egressi sūt il-
 li obuiā: et vnusqzqz sperās. q apd se mane-
 ret: pparauit se. At ille regres cellā Theo-
 penti. ad eum prouect^o ē. Cūqz cū gaudio
 illuz suscepisset: et esset vterqz siml soli. Di-
 cit ei senex. Quēadmodum ē tecū fili? At
 ille respondit. Oratiōib^o tuis bñ sū. Et se-
 nex ait nō vos ipugnāt cogitatiōes. At il-
 le rīdit. Interi bñ sū. Erubescēbat. n. dice-
 re. Et dicit ei senex. Ecce quot ānos sum
 in solitudine. et ab oib^o bonoz. et i hac eta-
 te cū sim senex: molestāt me cogitationes
 mee. Rīdit Theopēt^o. Crede mihi abba.
 ga similit^o et mihi faciūt. Tūc senex singu-
 las cogitatiōes qsi se ipugnātes sūgebat
 vsqz q totū illi Theopēt^o cōfiteret. Post
 hec dicit ei. Quēadmodū ieiunas? At ille
 dixit ei. vsqz ad nonā. Cui senex ait. Usqz
 ad vespērā ieiuna. et de euāgelio vlt^o aliis
 scripturis sine cessatiōe seper aliqd medi-
 tare: et qtiēs tibi aliqua inmūda cogitatio
 supuenerit. nūqz deorsū aspicias. s sursum
 et mox dñs tibi adiutor est. Et mox ita di-
 scessit abbas Macharius in ppriā solitu-
 dinē. Iterūqz viā circūspiciēs. vidit demo-
 nē redeūtem: et requirit euz. Quo vadis?
 At ille rīdit. Simili modo cōmouere fra-
 tres. Cū aut reuertēret: regūit eū quēad-
 modū agerēt fratres. At ille dixit. Vāle-
 quō oēs agrestes effecti sūt: et eū quem ha-
 bui amicū obediētē mihi. et ipse nescio qdō
 ouersus ē: et iurati nō ibi accedere nisi post
 multum tempus. Et hec dicēs: discessit.

Secunda pars

Quidam frater **S**lvii
requirit quendam senem. Quid faciam
pater. quia nō possū sufferre cogitatiōes?
Cui senex dixit. Ego i hac causa nūq̄ ipu
gnatus sum. Scandalizat̄ aut̄ frater ipse ve
nit ad alterū senem: et dicit ei. Ecce qd̄ mihi
dixit ille senex. Scandalizat̄ sup̄ i ipso. qm̄
sup̄ naturā humanā locutus est. Dicit ei il
le senex secundus. Non simpliciter tibi di
xit ille hō dei hūc sermōnē. Uade ḡ et age
pēitētiā apud ip̄s: vt dicat tibi virtutē h̄bi
illī. Scuerus ḡ frat̄ venit ad senē. et cepit
ei dicere. Indulge mihi abba. qm̄ insipient̄
egi: vt tibi vale nō dicerē. et sic egrededer
S; rogo te. explana mihi: quō nō es ipu
gnat̄? Dicit ei senex. Ex q̄ fact̄ sū mona
chus. non sū satiat̄ neq; pane neq; aqua
neq; sōno: et hec causa n̄ me pmisit habere
pugnam quam tu dixisti. Et egressus est
ab eo frater ille iuuatus ab eo.

Interroganti ite **S**.lix
rum cuidam super cogitatiōes dixit ab
ba. Poemē. Monach̄ si ventrē suū et lin
guā tenuerit. et vacatiōem nō fuerit secta
tus: ofidat. qz nō moritur. et viuūt i p̄p̄tū.

Quo fratres ad **S**.lx
abbatē Helyā venerūt. ipugnati a cogita
tiōib; suis. Et vidēs eos senex qz esset cor
pulēt: tāq; ad discipulū suū subridēs ait
Uere frater. ego erubesco p̄ te: qz sic enu
tristi corp; tuū. cū certe p̄fitearis te mōa
chū: paloz. n. et macies cū humilitate de
cus ē mōachi. Itēz dixit. qz mōach; edēs
multum. non confidat etiā operans mnl
tum. qui autem parum edit. etiam si parū
operetur: confidat et viriliter agat.

Abbas Arsenius **S**.lxi
dū sederet i cāpo. qdā mulier h̄go. diues
timēs; deūac p̄pterea abbatē Arsenii
fama compta: d̄ Romana ciuitate vt euz
videre mereret. aduēt i Alexādriā. Que
cum honorifice a Theophilo fuisset susce
pta. ip̄i; ciuitatis archiep̄o rogauit. eū q̄te

nus psuaderet. b. Arsenii. vt eā suscipe vi
gnaret. Ipse igit̄ ad eū p̄fect; ē dicēs. Que
dā mulier romana. et dignitate et opibus et
opiniōe ceteras at̄cellēs: videre te ac bñ
dici cōsiderās. de tā lōgica regiōe p̄uēt:
cui occurras: exposito. S; cū n̄ acgeuisset
occurrere ei Arsenii: illa cognoscēs h̄: aia/
lia sua sternere p̄cipit: dicēs. Cōfido i deo
meo. qz videbo illū: nec ab hac itētiōe frau
dabō. Nō. n. boies v̄i aspiciē: qz i n̄ra sup
sūt ciuitate: s; p̄pham videre desideram.
Cū ḡ vēisset ad cellā beati Arsenii. cōtigit
vt foris illū deābulatē aspiceret: Ac mox
atē pedes eius i faciē p̄sternit. Quam ille
cū festiatiōe sustētās: ita cōpellabat: dicēs
Si faciē meā tūm videre desideras: ecce i
tuere. Illa h̄o p̄e verecundia oculos non
audebat attollere. Dicit ei senex. Si qd̄ de
meis actibus compisti: h̄ debueras itueri.
Quō ergo et tātū pelag; nauigare p̄sp̄si
sti: An ignozas te mulierē eē. qb; q̄cūq; n̄
licet exire: An vt romā rediēs. aliis te fe
minis glieris vidisse Arsenius. vt fiat per
uū mare ad me v̄ientū semiaz: At illa
rīdēs. ait. Si vult de; nullam huc p̄uēre
pmittit. S; vt p̄ me ozes. et i memoria me
habere digneris: exoro. Cui Arsenius dixit
Oro deū meū. vt oleat tuā ex corde meo
memoriā. Quo illa h̄o p̄cepto. i ciuitatē
regrediēs: egritudine p̄ tribulatiōe cōrepta
ē. Ad quā cū v̄istatiōis causa vēiss; ep̄s.
et qd̄ rei eēt: iquireret. Illa h̄mōz s̄is quē
vltimū d̄ memoria sui dixerat: enarrauit.
ac p̄pterea se velle mori p̄ tristitia: s̄iteis
S; ep̄s tali eaz cōsolat̄ allogo. Nūq; ne
scis te eē mulierē? Et ga p̄ feminā solet ini
mic; hominē ipugnare. ideo vultū tuū ex
corde suo d̄lere dixit. Nā pro aia tna d̄nim
d̄precat. Quib; h̄bis mulier recreata est.

Dicebat abbas **S**.lxii
Moyses: si voluerit imperator inimicorū
ciuitatē aliquam expugnare: p̄zius escam
eorum et aquam interdicit: et ita inimici
eius fame ac penuria compulsi subiiciunt
se regno ei;. Et ita passiōes carnales si i te
iunio et fame d̄preffe fuerit d̄creffūt: non

sit fortis aduersus aīas. Quis enī tā fortis vt leo: Et tñ ppter ventrē suū irat in caueā. z oīs virtus ei humiliatur.

Quidā iuue **S lxi**

nis volebat renūciare mūdo z frequēter egressū reuocabat eū cogitatōes: iuoluētes eū variis negociis. Erat enim diues. Una ḡ die egressū eū dmones circūdede rūt z multū puluere ante eū excitauerunt. Ille xpo cōfessiz despoliās se z iactās vesti- mēta sua currebat nudus ad monasteriū. Declarauit autē de^o vni seni dicens. Surge z suscipe atblethaz meū. Exurgēs ḡ se- nex iob uiuauit illi nudo. z cognoscēs caz ad mirat^o ē z dait illi hitū monachalē. Qñ at veniebat aliq fies ad ipz senē pquire e cū d dicitōib⁹ variis rūdebat eis. de renūcia- tiōe at sciscitātib⁹ dicebat. Dunc requirite fies: qz ego ad renūciatōez ipi⁹ nodā puēi

Quidam fra **S lxi**

ter renūciauit seculo. z cū dispisset res su- as paupib⁹: qdā sibi retinuit i ppa rōne: z venit ad abbatē Antoniū. Qd cum senex cōpisset dicit ei. Si vis vade i vico: z eme tibi carnes: z ipone tibi corpore tuo nudo z veni ad me. Qñ ḡ hoc fecisset frat: taz ca- nes ḡ aues. oē corpus suū pp carnē rapiē- dā. tā dentib⁹ ḡ ynguib⁹ diruperūt. Cum ergo venisset ad Antoniū. requisitus ē: qz fecisset qd pceperat. Illo autē dmonstrante corp⁹ suū laceratū. dicit ei sāc^o Antonius. Quicūqz renūciāt seculo z volunt ad huc habere pecunias: sic a dmonib⁹ lacerātur.

Quidam fra **S lxi**

ter requisit senē dicēs: vis vt teneam tibi duos solidos pp infirmitatē corporis. Et videns senex cogitatōes ei⁹ qz vellet reti- nere eos dixit. Retine. Reuersus ḡ i cel- laz frater cepit cū cogitatōib⁹ ppriis col- luctari dicēs. Putas benedixit tibi senex an n^o: Exurgēs ḡ venit ad senē. rogās z di- cēs: pp deū dic tibi xitātē: qz cōturboz a cogitatōib⁹ meis. pp illos duos solidos: die illi senex. Quia vidi cogitatōez tuam polētē retinere eos dixi tibi vt retires: nā

nē bonū vt plus teneas qz necesse ē cōpo- ri: duo ḡ solidi sē spes tua. z si tigeit vt pe- at nūqd de^o n cogitat d nob⁹: Iacta ḡ cogi- tationē tuā sup dūz qm ipi cura ē d nobis.

Quidam mona **S lxi**

choz tm euāgelij possidēs. vedit illud z esuriētib⁹ dedit dignū memorie imitās fmonē. Ipz inqt xbu venūdedi: qd mihi sēp dicebat: vēde q possides z da paupib⁹.

Cū quidam **S lxi**

vir rogaret abbatē Agathonē vt pecuni- az illi suscipet i ppra rōne. nolēbat ille di- cēs. Nō est necesse mihi qz opa manuum meaz me pascūt. Qñ at ille pscitēs diceret: vt pp idigētes dignare suscipe. rridit. Du- plex verecūdia ē. qz n indigēs suscipio et aliena pscās vaneglorie subiacebo.

Dicebat ab **S lxi**

bas Paul⁹ si aliqz res voluerit monach⁹ i cella sua hēre pter eas sine qb⁹ n pōt vi- uere: frequēter cogit d cella sua egredi. z ita a dmonē dcipt. Dic at ipse Paul⁹ i vna qdragesima cū sextario lēticule: z paruo aque vasculo perdurauit z vna: mattam faciens eandem terebat z reterebat: ne tantummodo foris exiret.

Abbas Ada **S lxi**

chari⁹ cū eēt i egypto z egressus fuisset de cella sua: reuersus inenit quēdā surātē. id qd i cella sua hēbat. Stetit ḡ z ipse tāqz pe- grin⁹ z carieauit aīal cū illo cū multa re- quie. z pduxit eū dicēs. nihil i hūc mūdūz itulim⁹. dñs dedit. dñs abstulit. sicut z ipse voluit ita factū ē. bñdict⁹ dñs i oib⁹.

Quidaz fra **S lxi**

ter veniens ad cellam cuiusdam magni se- nis igrediebat z furabatur ei victū. Cum autē videret senex. non illum arguebat: sed amplius operabatur dicēs. Puto frat ille necesse habet. Habebat autē grandez tribulationē senex ex penuria panis. Cuz autē idem senior moretur. z circūdedis- sent eū fratres: ille vidēs eū fratres z q so-

Secunda pars

lebat: furari ei panē suū: dicit ei. Accede
bac ad me frater. Et apprehendit manus
eius: et osculatus ē dicēs. Hās ago mani
bus isti fratris: qz per eas arbitror me in
trare in regnū celoz. Ille at cōpunct⁹ de
hoc s̄bo: et agens penitentiā factus ē et ipse
strenu⁹ mōach⁹ ex actib⁹ senis q̄s vidit.

Abbas agathō **§ lxxi**
dispensabat semetipsū. et in oib⁹ cū discre
tione polebat: tā in opere manū suaruz
q̄ in vestimento talibus. n. vestibus vte
bat vt nec satis bona nec satis mala cuiq̄
apparent.

Dixit quidaz **§ lxxii**
senex. ira per has quattuor res exurgit. p
cupiditate auaritia dādi et accipiēdi: et si q̄
q̄. vclit suā defendere sētētiā. et si q̄ vult se
honoribus sublimari: et si quis doctoz eē
vult. plus oib⁹ sapientē sperās. Ira ē per
hec quattuor humamos sensus obscurat.
Si odio habuerit hō p̄ximū suū: aut si illi
inviderit: aut si p̄nihilō duxerit: aut si de
tractauerit. Passionis at̄ huius retributio
quattuor modos habet. p̄ximū ex corde. se
cūm ex facie: tertius ex lingua. quartū ex
facto. Si ergo potuerit quis ita portare
malū. vt ne ingrediatur i cor nō peruenit
vsqz ad facies. si aut̄ venerit i facie custo
diat ne loquatur illud. Qd̄ si locutus fue
rit vel hoc custodiat. ne reddat in facto s̄z
mox dimittat. Tres .n. gradus sūt hoīuz i
passione ire. Nā qui volūtariē nocetur et
iniuriat̄ et parcit p̄ximo suo hic secūdū na
turā xpi est. Qui at̄ nō ledit nec ledi vult.
hic secūdū naturā Adā est. Qui vero no
cet aut iniuriatur. aut calūniā ingerit. aut
vsuras exigit: h̄ secūdū diaboli est.

Quidā ex fra **§ lxxiii**
tribus passus ab alio iniuriā. venit ad ab
batez Syfoiū: et contumelie genus expo
nens addebat cupio me vindicare pater.
Senex at̄ rogare eū cepit. vt relinqueret
deo vindictā. At ille inq̄si desistā nisi for
titer vendicauero. Cui senex ait. Quate

nus semel hoc in animo statuisti vel nune
ozemus. Exurgens at̄ senex. bis verbis ce
pit ozare. Deus iā nobis nō est necessarius
vt p̄ nobis sis sollicitus: qz nos ip̄i: sicut fra
ter iste dicit: et volum⁹ et possumus nos vi
dicare. Quod cū ille frater audisset: ante
pedes senis effusus. veniā postulabat: pro
mittēs se cum illo cui irascebat nūq̄ s̄
incepto certaturum.

Quidaz fra **§ lxxiiii**
ter vū ab alio iniuriat⁹ venit et nūciauit se
ni. Cui ille r̄ndit satisfac cogitā: oī tue qm̄
n̄ vult fraē iniuriari te: s̄z peccata tua. nā in
oī tēptatōe q̄ tibi at̄igit p̄ boiez: n̄ arguas
euz: s̄z tantummodo dic. quia p̄ peccata
mea at̄tingant tibi bec.

Dicebat fre **§ lxxv**
quēter abba Poemē: malitia nūq̄ te exu
pet. Si q̄s tibi malū fecerit tu illi bonum
redde: vt per bonum vincas maluz.

Quidaz fra **§ lxxvi**
ter q̄ro plus eū aliq̄s iniuriabat aut dūde
barratoplus ille gaudebat vicēs. In sūt
q̄ nobis occasione p̄bēt ad p̄fectū nostrū. q̄
at̄ beatificāt nos et turbāt aias n̄as. Scri
ptū ē. n. qm̄ hi q̄ b̄rificāt vos decipiūt vos.

Alter senex **§ lxxvii**
si q̄s detraxisset ei ille festinabat. si vicin⁹
ei erat p̄ seipm̄ bene illū remunerare. Qd̄
si lōg⁹ manebat: trāsmittebat ei munera.

Quidaz fra **§ lxxviii**
ter rogabat abbatē Syfoiū dicens. Si la
trones aut barbari sup̄ me irrucit occide
re me volentes: et ego si p̄ualere potue
ro. iubes occidam eos: Cui ille r̄ndit. Ne
facias oīno: s̄z totū te dō cōmittle. q̄gd. n.
tibi aduersi cōtigerit: p̄fitere hoc tibi pro
pter peccata tua venire. Diuine. n. dispen
sationi debes totū ascribere.

Erat quidam **§ lxxix**
beremita magnus in monte qui dicitur

ad liberos: et venerunt super eum latrones. Cum autem ille voce fecisset de vicinis locis: fratres alii confluentes: comprehenderunt eos. Quos transmisit in civitate iudex misit in carcere. fratres qui illi mesti facti sunt: quia propter ipsos latrones traditi essent iudicium et venientes ad abbatem poemene. renuntiaverunt ei factum. qui scripsit ad heremitam. Si recordaberis prima peccatione: nunquam feceris peccata. Quo ille sermone cum concipit esset in omni illa regione nominatus et per multum tempus de cella sua non exiens surrexit statim: et venit in civitate: et excutiens latrones de carcere publice liberavit eos a tormentis.

Cuiusdam S lxxx

philosophi discipulus peccavit et cum sibi indulgeri vellet dicit ei philosophus. Non tibi indulgeo nisi in his tribus annis portaveris onera aliorum. Qui reverso post tres annos: cum iam peccato satifecisset. Dicit ei philosophus. Nec nunc tibi adhuc indulgeo nisi alii tribus annis dederis his mercedem que te in iuriis et cruciatibus affligit. Quod et cum ille compleret dicit ei magister suus. Veni modo et ingredere in civitatem: ut illic sapientiam possis discere. Erat autem ibi quidam senex sapientia studio: et sedebat ad portam omnium ingredientium expediti causa civitatis affligebat. que cum idem invenit illic ingrediendi faceret: ille exorto eum continuo risit. Qui senex ait. Quid est hoc quod agis. ego te iniurio: et tu rides? Qui iuvenis ait. Et non vis ut rideam. cum tribus annis mercedem dederis ut hoc paterer quod hodie a te gratis patior? Tunc senex dixit ei. Ingrede ergo civitatem. quia dignus es. Hoc autem solebat abbas Joannes referre: et bis ipse addebat verba. Hoc est porta dei per quam patres nostri per multas tribulationes et iniurias ingressi sunt civitatem dei.

Quidam S lxxxi

frater requisivit senem dicens. Dicit mihi patrem vestrum: quam custodiam: et salvetur per eam. Respondit ei senex. si potueris iniuriari. et affici cruciatibus. et portare ac tacere. magna est hec res

et super alia mandata.

Interroganti S lxxxi.

bus quibusdam fratribus abbatem Moysen sermonem ille hortatur est discipulus suum Zacharias: ut eis aliquid diceret. Tunc ille pallium suum deposuit subtus pedes suos. et conculcavit illud et dixit. Nisi quis fuerit conculcatus: monachus esse non potest.

Dicebat ab S lxxxi.

bas Zachari. Ille vero est monachus. qui se in omnibus vincit. Nam si quis alius arguetur. ad iram cum deum movet. propria passione implet. Nec enim ut alter salvet. seipsum debet perdere.

Quedam fra S lxxxii.

tre sub presentia abbatis Antonii alii fratres collaudabant: sed cum temptasset eum senex: reperit quod non sufferret iniurias. Et dixit ei senex. Tu quidem frater similis es edificio. quod quibus habeat ingressum ornatum per postum tamen a latronibus expugnatur.

Quidam fra S lxxxv.

ter requisivit abbatem Isaac dicens. Abba. quare te ira demones timet? Respondit senex. Ex quo factus sum monachus: statui apud me ut iracundia mea foris guttur meum non procederet: et ideo timet me demones.

Cum venissent S lxxxvi.

quidam de patribus ad abbatem Achillem: vidit eum sanguinem expuere. Et requisivit quid esset. At ille respondit. Sermo erat fratris qui me contristaverat: et repugnavi ut non illi dicerem: sed petivi dominum ut tolleretur a me: et factus est ille primo sanguis in ore meo: et postquam expuere quievi. Sed et ipsam tristitiam et sermonem illum oblitus sum.

Quidam fra S lxxxvii.

tres venerunt ad quendam senem sedentem in solitudine: et invenerunt infantes pecora pastores: et aliquoties inter se loquentes verba turpia. Postquam autem de singulis cogitationibus requirentes a senem acceperunt responsum

Secunda pars

dicat ei. **Quæ** admodum potes sustinere ab
ba voces infantium istorum? et non precipis eis ut
non ita vociferentur? **Et** dicit eis senex. **In**
xitate fratres plurimos dies habuit cogitatio
mea. volens illis aliquid dicere: sed redargui
memetipsus: reputat mihi. **Si** pax hoc non por
to: quomodo si maior mihi tentatio aduenerit
portabo? **Et** ideo illis nihil dico: ut fiet mi
hi consuetudo portandi. **Itē** dixit. **Sigo** lin
gua sua si tenuerit in tepore ire: nec passi
onem carnis sue aliquando poterit continere

Abbas Joas **Slxxxviii**
nes dū sederet iter fratres: et singuli eum
propriis cogitationibus ingrerent: atque ille
responsū omnibus daret: quādam senex ex inuidia
dicit ei. **Sic** est hic Joannes. quomodo mulier
meretrix ornās semetipsam ut congreget si
bi amatores. **Qui** abbas Joannes ait. **Ve**
rū dicis abba: et non est aliter: nā et ipse deo
tibi reuelauit. **Respōdit** illi iterum ille senex
dicens. **Nā** et vas tuum Joannes veneno
plenum est. **At** Joannes ait illi. **Sic** est Abba
ut dixisti. et hoc dicis: quia illa tunc modo quæ de
foris sunt vides: si ea que intrinsecus sunt vi
deres quāto plus haberes quod diceres. **Et**
post hoc quidam ex discipulis eius dicit ei: non
es conturbatus abba in verbo senis huius
cui ille rīdit. **Et** sic sū de foris ita sū dūm

Erat quidam **Slxxxix**
senex in **Egypto**: et antequam veniret illuc ab
ba poemē: gradē venerationē habebat ab
omnibus. **Cū** autē abba poemē de scythia illuc
subiisset: multi relicto illo sene veniebant
ad hunc. et prope ea cepit illi iudicare et derabere
Quod audiēs abba poemē corripuit: et dicit
fratribus suis. **Quid** facim? quia in tribula
tione miserunt nos homines. ut illum senem tā san
ctus reliqueret et nos quod nihil sumus respice
rent. **Quo** sanadim hunc virum magnū? ve
nite ergo faciam paucas escas et portan
tes pergamus ad eum: et pax vini. ac panis cum
eo gustem: forsitan in hoc possum animam eius
placare. **Profecti** ergo pulsauerunt ostium eius:
audiēs vero discipuli illius senis dixit. **Qui**
estis? **At** illi dixerunt. **Dic** abbati tuo quo

nam poemē venit ut benediceret ab eo. **Quo**
cū ille per discipulum suum audisset. **Re**
dierit ad eum. **Uade** hic non enim mihi vacat. **Illi** tū
resisterunt in isto dicentes. **Quia** non hinc disce
dim nisi digni fuerim adorare eum. **Quo**
cū ille humilitate et patientia puidisset: opū
ctus aperit ostium: et osculantes se invicem gu
stauerunt pariter. **Dicit** ergo eis ipse senex. **In**
veritate non sunt ea sola que audimus. sed et cen
tupla opera vidi in vobis. **Et** ab illo die
amicus carissimus factus est ei.

Abbas An **Slc**
tues aliqui edificauerunt sibi cellulam in loco
qui dicitur **Fracleona**. **Et** dū ibi a multis mo
lestaretur. alterum locum introgressus est: et si
militer etiā ibi construxit bitaculum. **Sed** per
insidias diaboli quidam frater iuvenis ibi: quod
per inuidiam sepe irā cū eo habuit. pro quod furre
xit inde. et ad propum reuersus est vicium. et fe
cit sibi illic quomodo cellulas: et reclusit se in eā
Post tempus autē aliquantū congregati sunt senes
de illo loco: vni egressus est: deducentes se
cū illū fratrem cū quo habuit litē: quatenus
rogaret eum ut rediret ad cellam suā. **Post**
autē in vicinū locū venerunt: tā melotes su
as quod illū fratrem ibidem vereliquerunt. **Ipsi**
vero profecti sunt ad senem. **Et** pulsauerunt illis. ap
ta senestra respexit eos. et cognouit et dicit
eis. **Ubi** sunt melotes vestri? **At** illi respōde
runt. **Ecce** hic in vicinū sunt vna cū fratre
illo. quod tecum irā habebat. **Doc** postquam senex
audiuit et illos cognouit: hinc gaudiosius
per quod ingressus fuerat. cū securi cōfregit
egressus cucurrit usque ad locum ubi erat il
le frater: et cepit ipse per penitentiam apud eum
agere. et amplexatus est eum. **Et** introduxit
illos in cellam suam. et per tres dies con
uiuatus est cum eis: qui nunquam habebat sine
tudinem ut ieiunium solueret. **Et** postea
surrexit et profectus est cū illis:

Abbas agathon **Slc**
solebat dicere. **Nunquam** litem habens cum
aliquo dormiui. **Sed** nec permisi aliquem me
cū litē habente dormire. **Quo** ad hunc tē meam
perinuit: nisi pax cū illo in pace reuerteretur.

Erant duo se Scii

neo in vna cella pariter sedentes: et nunquam iter se vel qualicumque pariter in contentione habuerunt. Dicit ergo vnus ad alterum. Faciamus vel nos vnam litram, sicut et alii homines. At ille alter dixit ei. Nescio quem admodum sit litra. Dicit ei ille. Ecce ego pono laterem in medio: et dico quod me est: et tu dic quia non est tuus: sed meus: et ex hoc fit contentio et rixa. Et cum posuissent laterem in medio, dicente vno quia me est: ille alter primo respondebat, ego meum esse spero. Cum ille alter iterum diceret non est tuus sed meus. Tunc ille respondit. Et si tuus est: tolle illum. Quo dicto non inuenerunt quemadmodum litigarent.

Quodam Scii

tempore orante beato Machario abbate vos ad eum personuit dicens. Macharine: vos ad mensuram duarum mulierum peruenisti: que in prima habitant civitate. Quo audito, senex exurgens arrepto baculo, in designatam peruenit civitatem, cumque ostium esset domus atque iuente pulsaret: egressa vna ex illis cum magna exultatione eum suscepit. Quas vtrasque senex conuocatas ita est allocutus, propter vos in labore et uicibus ex solitudine longinqua sustineo ut opera vestra cognoscerem que mihi vos condecet enarrare. Qui ille sic dixerunt. Crede nobis sanctissime pater: quia nec presenti nocte a maritorum lectulis sumus separate. Quam illa ergo opera nobis exquiris? Sed senex in scibus persistebat ut ei vite sue ordines declararet. Qui tunc ille conuulsa dixerunt. Nos nulla inter nos sumus coniuguitatis affinitate coniuncte. Contigit autem ut duobus fratribus iungeremur, et cum his quidecimum annis in domo vna pater permanentes: neque turpe verbum altera dixit ad alteram, neque litram aliam quam commisit, sed in pace hactenus viximus et consensu tractauimus: quatenus pariter relictis maritis, in congregatione religiosorum virginitatis proficeremur: et multis precibus hoc coniugium non valuimus obtinere. Quo non

adepto, inter nos et deum posuimus testamentum, ut usque ad mortem nostram seculare habitum non loqueremur omnino. Que cum audisset beatus Macharius dixit. In xitate non est virgo neque maritata: neque monachus neque secularis sed deus tantum propositum querit, et spiritus vite omnibus ministrat.

Frater quidam Scii

erat in congregatione inquietus, et frequenter mouebatur ad iram. Dicit in seipso. Uado et solus habito in aliquo loco, et cum non habeo cum quo dicam vel audiam: ero gregarius: et quiescit a me passio ire. Egredies ergo manebat in spelunca solus. Vna autem die impletus sibi iuriscula aque: posuit sibi in terra. Contingit autem ut subito exsaret. Inle hoc implebat secundo. Et iterum versa est. Deinde tertio impletus posuit. Et iterum versa est. Qui commotus furore tenuit vasculum, et fremit. In se autem reuersus cognouit quod ab eodem demone iracundie sit illusus: et dixit. Ecce et solus sum et vicit me. Reuertar ergo in congregationem quia usque labore et patientia opus est: maxime dei adiutorium. Et esurgens reuersus est in locum suum.

Beatus macha Scii

non de semetipso referebat dicens. Dum essem iuuenis et tamen in cella residerem: iuueni me tenentes clericum ordinauerunt in vico. Cum autem ibi esses nolens sed in solitudine refugissem: et quidam mihi secularis ope meo uedito ministraret contigit quadam virginem postulare uentris onerum accipere. Que dum a parentibus a qua fuisset composita requirit. Dicit illa. Anachoreta ille non habet in me scelus perpetravit. Egrediens ergo parentes puelle obsecrantes me: suspenderunt meo collo uasa fictilia et per singulas semitas circumducebant me cede mactantes, atque in his uocibus vna cum cachino insultantes hic mocha filie nostre uim intulit. Cumque me usque ad necem sustinerem pene interisset: quidam ex senioribus dixit. Uisquam hunc pegrinum monachum ceden do interfecistis. Sed mihi ministranti et rubore fuso iurias irrogabant dicentes. Ecce quid fecit hoc tu? scis cui tu testimonium prebebas pa-

te. ex opere et orate. Erat autem ad emenda-
tionem angelus Antonii destinatus: A quo etiam
hunc sermonem audiuit. Et tu ita faciens
Antonius: saluaberis. At ille summo gaudio cum
mulatus. accepta confidentia: saluabatur

Quidam frater **S** cii

ter requisivit senem: dicens. Quid faciam pro-
pter quod nulla opera facio monachi: sed in negli-
gentia constitutus: comedo et bibo et dormio:
et de hora in horam transgredior. de cogitati-
one in cogitationem. et propterea contristor et
deficio: Cui senex ait. Tu sede in cella tua
et fac quod potes sine perturbatione animi:
et confido in deum. quia qui sedet in cella
sua propter deum: inuenitur in loco illo
ubi est Abbas Antonius.

Alter frater re **S** ciii

quisiuit abbatem Achille dicens. Cur se-
dens in cella mea patior accidia? Cui se-
nex ait. Quia nec dum vidisti requiem fili-
quas speram? neque tormeta que timem? Si
enim ea diligenter inspiceres etiam si ver-
mibus plena esset cella tua usque ad collum
tuum in ipsa iaceres sine accidia.

Quidam frater **S** ciiii

abbates Antonium requisivit dicens. Quid
obseruando deo placebo. Respondit senex.
Quod demando tibi custodi. Quocumque va-
dis. deus semper habeto pro oculis tuis: et
quocumque opus exerceas. sume ex diuinis
scripturis exempla: et in quocumque loco rese-
deris. ne inde citius mouearis nisi patienter
in eodem loco confiste. Nec enim. tria cu-
stodiens: saluus efficiaris.

Quidam frater **S** cv

cum expetisset sermonem abbatem Moysen.
dicit ei senex. Uade et sede in cella tua. Cel-
la autem tua omnia te potest instruere: si ibi
permanseris. Sicut enim piscis ex aqua
educit statim moritur. ita et monachus pe-
rit si foris cella sua voluerit tardare.

Quidam frater **S** cvi

regiuit abbatem Poemenem. Si melius est
remotus an cum aliis manere. Respondit senex.
homo si seipsum respiciendit: ubi potest persistere. Si
autem se magnificat nullus stat. licet scriptum est
quod se existimat aliquid esse cum nihil sit. ipse se
seducit. Quicquid enim boni fecerit homo ne
exulter in eo: quia mox perdet illud.

Aliquando venit **S** cvii

ad abbatem Zeonem in Syria aliquis frater egypti-
us: et cepit cogitationes proprias acculare.
propterea senex. Ille autem admiratus dicit. Egyptii
virtutes quas habent: celant. et vicia que non habent: ma-
nifestant. Sicut autem et greci. virtutes quas non
habent: predicant. et vicia que habent abscondunt.

Quidam senex **S** cviii

dixit. Qui ab hominibus apostolice honoratur aut lau-
datur. non paruum a se damnum patitur. quod autem pe-
nitentia ab hominibus non honoratur: de super gloria
a deo accipiet. Idem dixit. Fieri non potest. ut
simul et herba nascatur et semine. Ita impossibile
est ut laudem gloriam secularium habentes: simul etiam
et fructus faciamus celestem. Idem dixit. Sic
thesaurus manifestus minuetur: ita et virtus de-
perit publicata. Nam sicut cera a facie ignis
soluitur. ita et anima laudez resoluta: perit ab
intentione sua. Idem dixit. Quoniam cogitatio vane
glorie vel superbie te impugnat: perscrutare te ipse
si omnia dei mandata seruaueris: inimicos tuos
diligis: si gaudes in gloria inimici tui et tristita-
ris in deiectione eius: si apud te habes: quoniam ser-
uus inutilis sum. et plus omnibus hominibus peccas:
et neque tunc tamen aliquid grande sapias tamen
aliquid boni feceris: sciens quod elata cogita-
tio omnia illa bona dissoluit.

Quidam senex **S** cxix

cum uisisset ad alium senem: dicit ei. Ego iam mor-
tuus sum seculo huic. At ille alter respondit. Ne
confidas in teipsum: donec egrediaris de corpore.
Nam et si tu dicas quoniam mortuus sum. di-
abolus tamen necdum est mortuus. cuius
innumerabilia sunt artis mala.

Dicebant de quo **S** cx

dam senem quod fecerit quinquaginta annos. nec pa-
u

AB

Secunda pars

nē comedēs: nec facile aquā bibēs. Et dicebat: qz extirxi fornicationē. z auaritiā. z vanā glīam. Et vēiēs ad eū abbas Abrahā. audiēs qz h̄ dixisset: dicit ei. Tu dixisti hūc s̄monē? Et ille r̄ndit. Et iā. Et dixit ei abbas Abrahā. Ecce itras i cellā tuā z i uēiēs sup mattā tuā mulierē potes n̄ cogitare qz mulier ē. Et ait. Nō s̄z repugno cogitatiōi mee: vt n̄ t̄gā illaz. Dic ei abbas Abrahā. Ecce n̄ iterfecisti fornicatiōez. qz uiuit passio ip̄a: s̄z alligata ē. Itēz si ambulās i via z uides lapides z testas uasoz. z iter ip̄as iacēs auz potes mēte tua auruz qd̄ uides uelut lapides reputare: Et r̄ndit. Nō s̄z resisto cogitatiōi mee: ne colligā illud. Et dicit ei Abrahā. Ecce ḡ uiuit passio. s̄z alligata ē. Et dixit iteruz abbas Abrahā. Si audieris de dyob' s̄ribus. qz vn' diligit te z bona loquit de te: ali' aut odit z d̄rabit tibi. z uenerit ad te yterqz: equaliter suscipis? Et dixit. Nō. s̄z extorquo eo aīo meo: vt s̄līr b̄n̄ficiā ei q̄ me odit sic z illi q̄ diligit me. Et dixit ei Abrahāz. Uiuunt ergo passiones: s̄z t̄m̄modo a sanctis uiris quodāmodo ligantur.

Quidā senex habi **S**cri-
tabat i inferiorib' p̄tib' herēi. z sedebat q̄ se cōs: vn' aut secularis religiosus ministrabat ei. Cōtigit aut vt fili' secularis illi' ifirmarc̄. Multis ḡ p̄cib' postulabat senex. vt uēret i domū suā: z faceret orōnē pro iſate. Exurgēs aut senex ābulabat cū eo. Ille aut p̄cessit z i gressus i domū suā dixit. Uēire i occurſū anachorete. Quos cū uidissz d̄ lōge egressos cū lāpadib' c̄sit qz ad se uēirēt. Despoliās itaqz se uestimēta sua. misit i flumē. z cepit ea lauare. Nās nudus. Ille aut q̄ ministrabat ei: erubuit et rogauit hoīes dicēs. Reuertimini: senex enīz n̄ s̄c̄s̄ p̄didit. Et vēiēs ad eū: ait illi. Abba ad qd̄ s̄ fecisti? Omnes enim qui te uiderūt: dixerūt. qd̄ demonē habet senex. Cui ille. Et ego hec uolebam audire.

Cum quidam **S**cri-
iudex. puic̄ia abbatē Moyſen uellet adorare: audiēs ille fugiebat d̄ loco suo. Et cū obuiā forte illi fuissz. regſiuit iudex ab eo

dicēs. Dic nobis. ybi ē cella abbatis Moyſi? At ille r̄ndit. Quid illū uultis uidē. hominē stultū z hereticū. Qd̄ cū audissz iudex vēiēs ad ecclīā: rettulit clericis dicēs. Ego qd̄ diuerſa audiēs d̄ abbate Moyſe. uolui ab eo b̄ndicī: s̄z qd̄ vēiēs mihi ob uia mōach' rettulit de eo qz eēt heretic'. Qd̄ cū audiss̄t clerici: tristati sūt. z ceperūt iterrogare eū qual' eēt mōach' ille. qz ei dixisset. Ille aut r̄ndit. Senex erat z yterimis idur' uestimētis. lōg' z niger. Et tūc cognoscens ex reuelatiōe eoz. qz ip̄e eēt moyses: satis miratus discessit.

Abbas Syſo **S**cri-
ius cū bitariz i mōte i q̄ erat beatus Antōi' reclusus: qd̄ seclāris ad eū cū filio p̄prio p̄cipiēde b̄ndictionis grā p̄perabat. Cōtigit aut vt iſas moreret i via. Quē p̄ fine uilla p̄turbatiōe mētis sublatū cū s̄d̄ p̄ortauit ad senē. i gressusqz cellulā: t̄ra se qz iſa tē piecit i t̄ra. vt ē moyses postulatū b̄ndicī onē. Orōe at̄ expleta exurgēs p̄ e gress' ē: filii corpulento d̄relicto: aīn pedes abbatil' surge igt fili z egredē: d̄fuctū. n. eē nescire. bat. Cōfessiqz puer exurgēs egress' ē. Cū qz uidissz p̄ ei': obstupuit. re gressusqz i cellulā adorato senē: t̄ra cāz filii qz lucrū cū s̄d̄ narrauit. S̄z senex uald' mēl' effect' ē. nō enī a se qd̄ tale uolebat audiri factū. S̄z per discipulū suum homini illi ne cuiqz ad transitum suuz hoc diceret imperauit.

Cum quidaz **S**cri-
in ecclesiā secularis ueniens ab immundo spiritu teneretur. z cum omnes orationes fecissent. z nullatenus spiritus immundus ab eo egredere: dicitur ergo inter se f̄res. Quid possum' huic sp̄i facē? Nemo p̄t̄ illū excutē nisi abbas Befariō. S̄z si dixerim' h̄ ille nec ad ecclīaz a gessit uēire. S̄z faciam' talē. qm̄ aī oēs solet ad ecclīā uēire: hūc q̄ patiē faciam' sedē. z postea dicam' abbati. Abba suscita hūc dormiētē. Fecerūt ita. Et vēiēte abbate Befariōne: steterunt omnes in oratione. z dicitur ei. Abba suscita etiā istuz dormiētē. Ille aut excitauit eum. dicens. Surge

egredere foras. Et mox ab eo egressus
 ē spūs imūdius et san^o effect^o ē ex illa hora

Erat quidam ha **S. cxv**

bēs filiū paliticū i egypto et attulit eū i cel
 lā bti Desarionis abbatis: et reliq̄t eū sup
 ostiū ploratē: et discessit lōge. **Ep̄it** ḡ ifās
 flere. **Cū** autē senex p fenestrā vidisset eū di
 xit. **Quis** te huc d̄tulit fili^o? **Cui** ifās r̄ndit.
P̄ me^o d̄tulit me: et ipse discessit: cui senex
 dixit. **Surge** et adiungere illi. **Et** mox san^o
 effectus surrexit: et puenit ad p̄rem suum.

Dixit abbas **S. cxvi**

mutuos. **Quātū** hō dō approp̄iauerit: tm̄
 se pctōrē videbit. **Esaias**. n. ppha videns
 dñz: mis̄uz se et imūdiū vocauit. **Nos** ḡ nō
 sim^o hic sine sollicitudine. **Diē**. n. scriptura.
Qui stat: videat ne cadat. **In** incerto ḡ na
 uigam^o in h̄mūdo. **Sz** nos qdē q̄si i trāglo
 mari nauigare videmur: sc̄lares hō q̄si in
 piculosis locis. **Nos** q̄si i die sole iusticie il
 lustrati: illi hō i igr̄tia q̄si p noctē. **Sz** fre
 quēter at̄git: vt sc̄laris i tenebrosa nocte
 nauigās p̄paz nauī saluet: nos autē dū i trā
 glio nauigamus: sepi^o ex ipa securitate ne
 gligim^o: et p̄mū hūilitatis gubernacm̄ re
 linq̄ntes: sepe piculosa naufragia patimur.
Sic. n. impossibile ē nauī firmā fieri sine cla
 uis: ita impossibile ē hoīez sine hūilitate sal
 uari. **Idē** dixit. **Hūilitas** nec ipa irascitur:
 nec alios p̄mittit irasci. **Idē** dixit. **Hūmili**
 tas ē si quādo peccauerit in te frat tuus:
 anteq̄ peniteat ille indulleris ei.

Abbas macha **S. cxvii**

ri^o: dū dilucto palmarū folia portās ad cel
 lā suā reuertet: et occurrit ei diabol^o: cū sal
 ce p̄acuta: volensq̄ eū pcutere n̄ valebat.
Qui exclamās dixit. **Magnā** a te viz pa
 tior: o machari^o: q̄ cū te cupio nocere nō va
 leo. dū te q̄cūq̄ facis. ego magis exupe
 rē. **Tu** ḡ ieiunas iterduz: ego nullo vnq̄
 cibo reficior. **Tu** sepe vigilas: me vero so
 por nūq̄ oppressit. **Sed** in vna re me vin
 cis ipse. p̄fitor. **Cū** ab eo rem ipaz beat^o
 machari^o requisisset hūilitas tua dixit so

la me vicit. **Dee** dicēte iūnico: et extēdēte
 btō machario manus suas ad orationem:
 spiritus imundus inter auras euauit.

Quēdam ex **S. cxviii**

senib^o monachoz heremita qdam spū ma
 lo corrept^o et spumās fortiter in maxillam
 p̄cussit. **Senex** autē p̄buit illi alterā maxil
 laz: vt feriret. **Diabolus** autē n̄ suffers icē
 dium hūilitatis eius: statim discessit.

Quidam ex pa **S. cxix**

trib^o dicebat. **Dis** labor monachi sine hu
 militate vanus ē: **Hūilitas** enī p̄cursor est
 caritatis. **Sicut** **Ioh̄s** erat p̄cursor ih̄u.
 oēs trabens ad euz: ita et hūilitas attrahit
 ad caritatē. i. ad ipz deū. qz dūs caritas ē.

Quodam tempo **S. cx**

re abbas machari^o duz ad mōtez Nitrie
 ascēderet: discipulo suo vt paz p̄cederet i
 perauit. **Qui** cū ante illū p̄iret: obuiā h̄uit
 quēdam sacerdotē idolorū. cursu p̄cito ve
 nientes: et lignū grāde portantē. **Cui** excla
 mans ait. **Quo** curris demō? **At** ille irat^o
 tantis eum plagis affecit. vt exanimē pe
 ne relinq̄ret. **Et** relicto eo sacerdos idolo
 ruz itez currebat: p̄gressusq̄ paz obuia
 uit btō machario. **Qui** ait ad euz. **Salue**
 ris liberator salueris. **At** ille admirat^o re
 spōdit. **Quid** i me boni aspexisti: vt me ita
 salutes? **Cui** senex ait: q̄a vidi te laborā
 tē: et curris ignorant. **Cui** sacerdos dixit.
Et ego salutatiōe tua op̄uct^o magnū fuū
 di te cogui. **Nā** alter nescio q̄s mis̄abilis
 mōach^o occurrēs mihi iūrias fecit: sed et
 ego plagas illi p̄ h̄bis iposui. **Tūc** app̄bē
 dens pedes bti machari^o clamabat dicēs.
Nisi me monachū feceris nō d̄sistā. **Per**
 gētēsq̄ paritē vēnērūt ad locuz vbi celsus
 fr̄ iacebat. **Quē** vtriq̄ tollētes: qm̄ ḡdi n̄
 poterat: manib^o i eccliaz p̄tulerūt. **Cū** at
 fres vidisset sacerdotē illū btm̄ machariū
 comitatē: stupefacti cū admiratiōe mōa
 chū euz p̄ficiūt: ac mlti pp̄ illū ex pagani
 facti s̄ xp̄iani. **Dicebat** ḡ abbas machari^o
 q̄a fimo sup̄bus et malus etiā bonos viros

Secunda pars

conuertit ad malum: sermo ho humilis et bonus etiam malos mutat in melius.

Sepe dicebat **S. cxxi**

beatus Antonius. nisi pistoz mole oculos operiret mercede suam recipiens: ipse consumeret. Ita et nos p dei dispensatione tegumen accipimus: vt ea que operamur bona non valeamus attendere: ne nos ipsi beatificantes possimus extolli: et mercedem propter amittimus. Nam et ob hoc quando relinqmur in sordidis cogitationibus: nec esse est vt hoc tantummodo prouideamus: vt nos ipsos et nostram sententiam condonemus: et ea que sunt in nobis sordida. illud paruū bonū opus nostrum in nobis obscurer. Nunquam enim homo bonus est: etiam si bonus esse videretur: nisi deus habitauerit in ipso: ga nemo bonus nisi solus deus. Oportet ergo vt nos ipsos sepe iudicemus. Quia enim se quosque reprehendit: mercedem propriam non amittit. Item beatus Antonius rettulit se vidisse omnes laqueos inimici: super vniuersam terram extētos. Et cum suspirans dixisset: quis hos poterit transire: vocē ad se dicentē audiuit. humilitas sola praesertim antoni: quam nullo modo valēt superbi contingere. Item beatus antonius vix in cella propria oraret: venit ad eum vox dicens. Antoni nondum peruenisti ad mensuram coriarij. qui est in alexandria. Quo audito senex surgens mane arrepto baculo in ciuitate alexandria festinus venit. Cumque ad designatum hominem fuisset ingressus: ille viso tanto viro obstupuit. Qui senex dixit. Refer mihi opera tua: quia propter te relicto huc veni. Qui respondens ait. Nescio me aliquando aliquid boni perpetrasse. Unde ex cubili proprio mane consurgens antequam in opere meo resideam: dico quod omnis haec ciuitas a minore usque ad maiorem ingrediuntur regnum dei: propter iustitias suas: ego autem solus propter peccata meam penam heredito sempiternam. Quod verbis antequam quiescā sero ex cordis mei recensio veritate. Quod audiens beatus Antonius: respondit. In veritate sicut bonus aurifer sedens in domo tua cum requie regnum dei

adeptus es: ego autem velut sine discretione omne tempus meum in solitudine conuersatus: nec dum verbi tui assumpsi mensuram.

Quidam frater S. cxxii

requisit abbatem poemonē dicens. Quid est pro quod ait apostolus: Omnia munda mundis. At ille dixit ei. Si quis ad hunc finem poterit peruenire vt eum intelligat. videbit se minorem esse toni creature. Cui frater. Et quomodo possum me minorem videre ab eo qui homicida est? Respondit senex. Si potuerit homo ad hunc finem apostoli peruenire: et viderit hominem qui forte occidit alius: dicit semetipso. Iste quidem hic solum peccatum fecit: ego autem oiboz homicidii committato me ipsum peccando interficiens. Et cum frater requireret: quomodo hoc possit fieri? Respondit. Nec sola iusticia est bonis: vt semetipsum reprehendat. Tunc. n. iustus est cum sua peccata condonat.

Quidam frater S. cxxiii

quidam fratres prope abbatem poemonem: vnus alium quemdam frequenter laudauit dicens. Bonus est ille frater: quoniam mala horret: cui senex ait. Et quid est mala horret? At ille nesciens quid ei responderet petebat dicens. Dic mihi quid est malum horret? Cui senex ait. Ille horret mala: qui sua peccata horret: et omnem fratrem suum beatificat et diligit.

Quidam frater S. cxxiiii

ter requisit abbatem poemonē dicens. Quomodo potest homo vitare ne loquatur malum pro primo suo? Respondit senex. Ego et proximo meo due imagines sum. Cum ergo meam imaginem reprehendero: inuenitur imago fratris mei apud me venerabilis. Quando autem meum laudauero: tunc fratris mei imaginem prauam respicio. Tunc ergo de alio non directo: si se per meipsum reprehendo: quia magnam vicium respicit: qui seipsum non considerat.

Dixit abbas S. cxxv

yperici: quia sicut leo terribilis est in agris. sic monachus perbatus: cogitationibus occupi scētie. Dixit itez quod super ieiunium frenum est

ieiunium velut equus feruens desiderio femine rapit. Dixit itez q supra. Siccatus ieiunio corp^o monachi: animā de profundo eleuat: siccatur fistulas dlectationū. Dixit itez qui supra. Castus monachus in terra honorabitur: et in excelso coronabit. Dixit itez qui s^o Monach^o qui non retinet linguas suas i tēpore furoris. neqz corpora/luus passionū retetoz erit aliqñ. Dixit itez qui supra. Bonum ē manducare carnē et bibere vinū: q̄ manducare carnes fratry. Dixit itez q supra. Sufurrans spēs euaz eiecit de paradiso. Dicit q̄ similis est q pro ximo suo obloquit. ga audientis se animā perdit: et suā nō saluat. Dixit idem qui sup. Acta ē aliquādo festiuitas i scitibz: et dederunt seni i calice vinū. Qui abiiciens ait. Tollite a me morē istā. Quod videntes alii q cū ipō edebāt: nec ipi biberunt. Alia vice allatū est vasculū vini de primitijs vt daret frīb^o ad singulos calices. Introiēs autē quidā senex: et videns quia vinū acceperant fugit in criptā. Que cecidit. Et cū audissent sonum currētes inuenerūt frēz semianimem iacentē: et ceperūt euz obiurgare dicentes. Bene tibi cōtigit: quia vana i gloria habuisti. Abbas autē refrenans eum dixit. Dimitte filiū meum: bonū op^o fecit: et viuit dominus quia non reedificabitur cripta hec tēporib^o meis vt cognoscat mūd^o ga pp calicē vini cecidit cripta.

Solebat di **S. cxlvi**

cere abbas iohannes parua sarcinā dimissus. i. nos ipos reprehendere. et grauē portare elegim^o. i. vt nos iustificem^o et alios cōdemnemus. Aliquādo fact^o est cōuentus in scitibz: loquebant^o p̄s d̄ quodā fratre culpabili: abbas autē p̄ior tacebat: postea autē surgēs egressus est tollens sacru impleuit arena: et portauit in bumeris suis. et mittēs in sportella modicū de hac arena portabat etiā ipsam in ante. Interrogat^o a patrib^o quid hoc eēt. Ille rōdit. Saceus iste qui multū harenae habet mea pctā sūt qm̄ multa sunt: et posui ea retro me: ne doleā p̄ ipis et plorem: ista autē modica bare-

na peccata sūt fratris isti^o et sunt ante faciem meā: et ipis ex crucior iudicās fratrem. Quod non oportet ita fieri: sed pctā mea ante me magis eēt: et de ipis cogitare et rogare deū vt ignoscat mihi. Audiētes autē patres dixerunt. Vere hec ē via salutis.

Venit abbas **S. cxlvii**

isaac de thebaida in cōgregationē fratry: et vidit quēdam de fratribus culpabilez: et adiudicauit eum. Cū autem regrederet ad beremū venit angelus dñi: et sicut ate ostiū celle ei^o dicens. Non te dimitto ita re. Ille autē rogabat vt eius culpa manserct. Et rōdens āgelus dixit. Deus misit me vt dicerem tibi: Ubi iubēs vt mittas illū frēm quē adiudicasti: Et statiz abbas isaac p̄nāz egit dicēs. Peccauit ignosce mihi. Et ait angelus. Surge. ignouit tibi de^o sed custodi decetero ne adiudices quēq̄ prius iudicet eum deus.

Cōtigit fratri **S. cxlviii**

cuidam culpa in cenobio. et dum a ceteris increparet^o ad abbatez profect^o est anthonium. Et affecti sunt eū fratres volētes eum reducere: ceperūtqz ei culpas exprobare. Ille vero fecisse culpā denegabat. Inuentus est ibi abbas Paphuncius. cui cognomen erat cephalus. qui tales retrulit in congregatione fratrum auditam pabolam. Vidi inquit in ripa fluminis. hominem vsqz ad genua in limo dimersum: venientes autem vt eum p̄recta manu extraherēt. vsqz ad collum dimerferunt. Tūc beatus anthonius de beato paphuncio ait. Ecce hō qui ex xitate potest aīas saluare. Quo fratres illius sermone. cōpuncti agentes penitentiam: cum qui discesserat ad cenobiū reuocauerunt.

Dixit quidam **S. cxlix**

de senioribus. Si videtis aliquem peccatorem. ne mittas culpam in eum: sed in illuz qui impugnat eū apud temetipsum. dicēs. Ueb mihi quia sicut iste nolēs victus est. sic et ego hodie vel cras: et plange et inquit

rēt necessaria seni. Et cū tēp^o i tercessisset
 z n̄ veniret minister ille: defecerūt q̄ neces
 saria habebat senex ad victuz: z qd̄ opera
 retur manib^o suis. Qui cū affligeret: non
 habēdo quod laboraret: neq; vii viueret:
 dicit discipulo suo. Vis yr vadas ad posses
 sionē illam: z voces nobis ministrū qui so
 let nobis a n̄erre que op^o sūt nob. s. Ille re
 spondit. Qd̄ iubes: facio. Differēbat autē
 senex non presumēs mittere fratrem. Et
 cum sustinerēt z tribularentur non venien
 te ministro illo: dixit iterum senex ad disci
 pulum suuz. Vis ire ad possessionem: z ad
 ducere eum? Et ille respondit. Quod vis:
 facio. Timebat autem z discipulus ei^o de
 scendere ad possessionem: forte scandā
 lizaretur aliunde: sed ne inobediens effet
 patri suor: acquieuit abire. Dicit autē ei se
 nex. Vade z credo i deum patrum meoz:
 quia preget te ab omni tēptatione. Et fa
 cta oratione direxit eum. Veniens autem
 frater in possessionem: requisivit vbi māe
 ret minister ille. Et inuenit hospitium ei^o.
 Contigerat autem eum cum suis omnib^o
 ad memoriam parentum suozū extra pos
 sessionem inueniri: z non inuenit ibi quē
 quam excepta vna filia eius: que vt pullā
 tem fratrem audiuit: venit ad ostium z a
 peruit ei. Et cum interrogaret eam de pa
 tre suo: illa hortata est eum vt intraret ho
 spitium: simul etiam z traheret eum. Ille
 vero non acquiescebat intrare. Sed cum
 diu cogeret: preualuit euz introducere ad
 se. Et complexa est euz: cepit illicitare eū
 ad conmixtionem corporis eius. Ille autē
 videns se trahi ad luxuriam: z cogitationi
 bus confūdi: ingemiscēs clamabat ad do
 minum: dicens. Domine propter oratiōes
 patri mei libera me in ista hora. Et dum
 dixisset subito inuentus est ad flumen per
 gens ad monasterium. z restitutus est ille
 lus ad abbatem suum.

Duo fratres **§ cxxxv.**

carnales venerunt habitare in quodā mo
 nasterio. ex quibus vnus erat preclare cō
 tinentie: alter obedientie magne. Cui dice

bat pater. **Fac hoc z faciebat.** z fac illud z
 faciebat: manduca mane z manducabat.
**De qua re magnam in monasterio opinio
 nem habebat quia ita obediens existeret**
Victus est frater ille continens aduersus
euz inuidia. Et dixit in semetipso. Ego p
 bo istum si habet obedientiam. z accedens
 ad patres monasterii dicit ei. Mitte me
 cum fratrem meum. vt eamus alicubi. Et
 dimisit eos abire. Et assumens eum fra
 ille abstiniens voluit eum temptare. Et cū
 veniret ad flumen vbi erat multitudine co
 codrillozum. dicit ei. Descende in flu
 men z transi. Et mox ille descendit. Vene
 rūt cocodrilli z lingebant corpus eius: in
 nullo ledētes eū. Quod cum vidisset fra
 ter eius: dicit ei. Ascende de flumine. Et
 cum iter ageret. inuenerunt corpus hu
 manum iacens in via. Et dixit ille absti
 nēs ad fratres suum. Si habuissimus ali
 qd̄ vetustuz. iactarem^o super corpus illud
 Et rīdens ille obediēs fr̄i dixit. Magis
 orem^o forsītā surget. Et stātib^o illis ad ora
 tionē. atq; orātib^o intēte: surrexit mortu^o
 ille. Quo facto gl̄iat^o ē abstiniēs fr̄i. z dixit
 Pro cōtinētia mea suscitāt^o ē mortu^o hic
 Dia autē hec reuelauit de^o abbati mona
 sterii eoz z q̄lit tēptauerit fr̄ez suū d̄ coco
 drillis. z quō suscitāt^o fuerit mortu^o. Et cū
 venissent ad monasterium. dicit abstiniēti
 illi abbas. Quare ita fecisti fr̄i tuo? Ecce
 tñ per obediētia ei^o surrexit mortuus ille.

Quidā ex sēi **§ cxxxvi**

bus de scitbi. discipulum suū transmisit in
 egyptū. vt ei camelū deferreret: qui sportel
 las q̄s fecerat portare i egyptū. Cuz autē
 deduceret cameluz alter senex obuuius ei
 dicit ei. Si scissem fr̄i quando ibas in egy
 ptū: dixisses tibi vt z mibi alterum came
 lū deduceres. Qd̄ cū ille fr̄i pprio abbati
 dixisset. pre multa caritate dicit ei. Vade
 fili. z duc camelum ad illū dicens ei. quia
 nec dum parati sum^o: cōple necessitatem
 tuam z vade tu cū ipso camelo. vsq; i egy
 ptū: z iteruz reduc nobis camelum. z n̄ra
 vasa portem^o. Aū ḡ fecissz frater sic. z iuis

Nō de uirtute

cem grandes vino: et gladiū tenēs in manu sua: dixit seni. Nisi biberis hunc calicem occidā te. Et cognoscēs senex. quia ex mā: dato dei vult facere. volens eū lucrari tu lit: et bibit. Princeps autē latronū cepit ei dicere. Indulge mihi abba: quoniam contri bulavi te. Cui senex ait. Cōfido in deū me um: ga propt̄ calicem vini faciat tecum misericordiā: et in presenti seculo et in futuro. Dicit ei princeps latronū. Et ego cōfido in deo: quia ab hodie nemini malefacio. Et sic lucratus est senex: omne collegium latronum.

Erant duo fratres. c. xlii
 tres: vnus ex ipsis senex erat: qui rogabat iuniores dicens: Rogo vti parit̄ habitem⁹ fr̄. Ille autē respondit. Ego peccator sum: et non potes mecum habitare. Ille vero rogabat eū dicens. Possimus. Erat autē ille senior mūdus. et nolebat audire quia mortuus habebat aliquando cogitationem prauā. Et dicit ei ille iunior p̄mitte quiescere hac vna septimana: et iterū loquamur. Cū ergo post septimanā senex venisset ad eū. ille volens experiri eū dicit ei. In grandē temptationē incidi in septimana hac abba. Profect⁹ enī in vicū propter necessitatem peccavi. Et dicit ei senex. Et vis penitere. Cū autē ille p̄misset: ait senex. Ego te cū porto mediū peccati illi⁹. Tūc ille frater dixit. Nō possum⁹ abo parit̄ māere. Et māserūt pariter vsq; ad tēp⁹ trāsitiōis sue.

Quidā senū dice. c. xliii
 bat. Quicquid bozzet homo mali omnino ne faciat alteri. Dozes enim siq; detrahāt tibi bitu ne detrahās alteri. Dozes si quis tibi calūniam fecerit. vel si quis tibi aliqd; abtulerit. et tu siue bec siue alia his similia: ne facias alicui. Qui. n. hoc verbuz seruauerit potest illi sufficere ad salutem.

Abbas poemē. c. xliiii
 et abbas nub: postq; in desertū venerunt desiderabat mater eorū videre eos: et sepe veniebat ad eorum cellam: nec tamen potuit illis contēplari eos. Captato itaq; tē

porē. occurrit eis cum ad ecclesiam festinarent. Qua visa reuersi velociter ostiūz celle clauerunt. Ille autē stans foris cum lacrimis querebat eos. Tunc abba nub egressus ad beatum poemē ait. Quid faciemus de hac matre nostra: que plangit ad ostiū? Tunc exurgēs abba poemē ad ostiū. Quo non aperto audiēs eam iugiter lamentari. dicit ei. Cur tātos clamores cum iam etate defessa sis. et plangis effundis? Illa autē voce filii cognita. amplius exclamauit: dicens. Quoniam vos videre desidero filii. Quid ē enī si vos videro? Non ne sū vestra genitrix? Nōne vos his meis lactaui yberibus? Jam oī moraz cōtractione repleta sum. et audita voce tua: oīa viscera mea predefiderio cōturbata sunt. Cui poemē ait. Sic nos magis an in futuro seculo videre desideras? At illa dixit. Quid ergo si vos hō vide-ro: q̄si illic p̄ certo visura sim. Senex autē rādēte. q; si te hō cobibere potueris. ne nos videas: illic p̄culdubio nos videbis. Tūc illa viscessit cū gaudio vicēs. si p̄certo illic vos visura sū. hic vos videre iam nolo.

Ioannes minor. c. xlv
 thebeus. discipulus abbatis amonīs: per duodecim annos cuidam seni. infirmo: tū fecit obsequium. Senex tamen cum vidisset eum laborantem. nunq; illi sermonē blandum: aut placitum locutus est. Cum autem transiret sedentibus aliis senibus tenuit manum eius et dicit ei tertio. Salueris. Salueris. Salueris. Et tradidit illum senibus dicens. Iste non homo s; angelus est: qui tot annis mihi infirmanti. nec tamen bonum sermonem audiens fecit obsequium cum magna patientia.

Abbas agathon. c. xlvi
 veniens in ciuitatem. vt opa sua videret. inuenit quendā peregrinum iacentē in agiporta infirmum nullum habentem qui ei curam adhiberet. Et permansit ibi senex. et conduxit sibi cellam: et ex ope manuum suaz prestabat infirmo illi obsequi

Secunda pars

am. **P**ermanſit autem ibi menſib⁹ quat-
tuor, donec ſanaret infirmum. Et ſic ad
cellam ſuam regreſſus eſt.

Quidam ma **S** crlvii

gnus ſenex infirmāti diſcipulo ſuo dixit.
Ne cōriſteris ſili ex iſfirmitate vel plaga
corporis tui. Sūma enī religio eſt vt in i-
firmitate q̄ſagat deo gratias. Si ferruz
eſ: per ignē eruginē amittis. Si vero auz
eſ: p̄ ignē probatus a magnis ad maiora
uenies. **N**e anxieris q̄ ſi at. Si enī de⁹ te
vult in corpore torqueri: tu q̄ es vt eius
potēſtati reſiſtas: aut moleſte ſeras? **S**u-
ſtie q̄ r̄ roga deū vt q̄ ip̄e vult illa c̄cedat.

Senex quida **S** crlviii

euz frequēter infirmare cō corpore r̄ lague-
eret: cōngit vt vno anno nulla euz egri-
tudo cōtingeret. Et p̄pterea flebat r̄ gra-
uiter ſerebat dicēs. **R**eliquiſti me domi-
ne: r̄ noluiſti me preſenti h̄ anno viſitare.

Dicebant de **S** crlx

q̄dam ſene, ga cū moreret in ſeubir: circum-
ſteterūt fr̄s lectū eius: r̄ veſtierunt eum:
r̄ ceperūt flere. **I**lle aut̄ apuit oculos ſu-
os r̄ r̄ſiſit: adiecit itē r̄ ridere. **D**oc autem
factū eſt tertio. **Q**uod cū vidiffent fr̄s: ro-
gauerūt euz dicētēs. **D**ic nobis abba: q̄re
nobis ſc̄ntib⁹ tu ridebas? **E**t diē eis. **P**ri-
mo riſi: quia vos timetis mortē: ſc̄do riſi:
quia non eſtis parati. **T**ertio riſi: ga a labo-
re ad requieſ vado. **H**ec cum dixiſſet: riſa-
tim clauſit oculos in mortem.

Abbas pamon. **S** cl

in ipſa hora quando tranſibat iam de cor-
pore dixit alijs viris ſanctis aſtantibus ſi-
bi. **Q**uia exeo quo veni in hunc locum ſo-
litudinis: r̄ fabricaui mihi cellulam: r̄ habi-
taui in ea. extra manuū mearum labore
non recolo me comediffē panem: neq; me
locutum fuiſſe ſermone in quem me protu-
liſſe peniteret. vſq; in hanc horam: r̄ ſic va-
do ad dominum. quō modo qui nec in iuiuz
ſeruiendi deo ad huc fecerim.

Abbas agathon **S** cli

dum moreretur: per tres dies oculos ap-
tos tenuit. non eos mouens. fratres autē
tangentes eum dixerunt. **U**bi nunc es ab-
ba? **A**t ille dixit. **I**n conſpectu iudicii dei
ſto. **E**t dicunt ei fratres. **N**unquid r̄ tu ti-
meſ? **Q**uibus ille reſpondit. **I**nterea quā-
tum fuit ad virtutem meam ſemper con-
ſideraui: vt mandata dei mei facerē. **S**z
homo ſum. r̄ vnde ſcio: ſi opera mea deo
placent? **L**ui fratres dixerunt. **N**on con-
fidis in opera tua. quia ſecundū deuz ſūt?
At ille r̄ndit non confido in conſpectu dei
quia aliud eſt iudiciū dei. r̄ aliud boiuz.

Abbat iſyſoio **S** clii

cum tempus dormitionis eius adueniffet
r̄ multi alii ſenes conueniffent: viderunt
faciem eius fulgore quodam radiantem
Et dicunt ei ipſe. **E**cce abbas Anton⁹ ve-
nit ad nos. **E**t poſt parum ait. **E**cce r̄ cho-
rus prophetarum. **E**t iterum facies eius
clariore luce aſpera eſt. **E**t dixit eis. **B**eati
quoq; apoſtoli aſſunt. **V**iuſq; eſt cum
quibusdam loqui. **T**um ergo poſtularent
ab eo patres vt cum quibus loqueretur
ediceret. ait ille. **A**ngeli inquit venerunt
auferre animam meam r̄ ſupplico illis: vt
paululum me pro penitētia ager da ſu-
ſtineant. **D**icunt autem ei patres. **T**u iam
non indiges penitētiā agere abba.
At ille reſpondit. **I**n veritate dico vobis
quia nec initium penitētię me reminicoz
arripuiſſe. **E**x quo dicto ſenſerunt q̄ in ti-
more domini eſſet perfectus. **T**unc i ſplē-
dore ſolis effigie relucente eius. dicit ad
eos i ſe. **V**idete videte: quia dominus ve-
nit. **I**n hoc ſermone reddito ſpiritu oīs
locus ille grato odore repletuſ eſt.

Beatus arſe **S** clii

nus dum tempus eius vt migraret d̄ hoc
ſeculo approximarēt. dicebat ad diſcipu-
los ſuos. **N**emo ſuper me faciat caritates
niſi in ſola oblatione. **E**go ſi feci carita-
tem inuenio illam. **T**urbatis autem diſci-

pulis eius quasi iam tempore propinquant
 ter: dicit eis. Nec duz hora mea venit cum
 autem venerit non tacebo. Sed tamen
 stabitis mecum ante diuinum iudiciu. si ali
 cui de meo corpusculo aliquid velut religio
 as dederitis. Illis autē respondentibus.
 Et quid faciemus pater. quia nescimus ho
 mine sepelire. Respondit ille. Nunquid ne
 scitis fune i pedibus meis mittere et ita me
 ad montē trahere. Pili autē oculorum eius ex
 iugi fletu ceciderant. Nā per omne tēp
 vite sue sedens et operans pannū in sinu
 suo hēbat pp lachrymas defluentes ex
 oculis eius. Dū g mozeretur cepit flere. et
 euz fratres illi requirerēt dicētes. Quid
 fles pater. Nunquid et tu times. Ille respō
 dit. In ueritate timeo. Et iste timor q nūc
 mecum est semper in me fuit ex quo fa
 ctus sum monachus. Cum autem uidisset
 abba poemen. quia transijt dixit. Beatus
 es abba arseni. quia te tantuz in hoc secu
 lo planxisti. Qui enim hic se non plāxerit:
 illic se lugebit. Aut ergo hic ex voluntate
 aut illic pro tormētis: impossibile ē homines
 non plangere. Abbas daniel narrauit de
 eodem beato arsenio. qz nūcū voluerit
 loqui d questionibus scripturarum. cum ma
 gnifice posset si voluisset. sed neqz episto
 lam cito scripsit ad aliquem: Quando autē
 aduentū veniebat. p^o columnas sedebat
 ne qz videret facies eius: et ne ipse aliquez
 videret alium. Erat autem visio eius an
 gelica sicut Jacob capillis canus et ornat^o
 elegās corpore. siccus tamē. Habebat ar
 barbam prolixam omnino attigēte vsqz
 ad ventrem eius. Longus autē erat: sed
 senio longinquo curuatus. moritur anno
 rum nonagintaquinqz. Die fecit i palatio
 diue memorie theodosii maioris qui fuit
 pater archadii et honorii annos quadragi
 ta. Et decem annos i loco qui dicitur tro
 oin supra babiloniā contra ciuitatez que
 dicit memphis. Et tres ānos i canapo ale
 xandrie. Alios duos ānos reuersus itez i
 trooin. et ita dormiuit i pace osumās cur
 su suū vir bon^o. et spū sācto plen^o et fide.

Beatus atha Scliii.

nasi^o episcopus: rogauit aliquando abba
 tempamon: vt iret in alexandriam. Qui
 descendens cum fratribus. cum vidisset
 quosdam seculares dicit eis. Surgite et sa
 lutate monachos. vt benedicamini ab eis
 Frequenter enim isti loquuntur euz deo
 et os eorum sanctum est. Et euz vidisset ibi
 mulierem theatricaz lachrymatus est. Et
 regnierūt astantes cur plāgeret. At senex
 rīdens dixit. Due me res ad has lachry
 mas opulerūt. Una quidez perditio illius
 mulieris. Secunda vero. quia ego tantas
 curam non habeo placendi deo quantam
 hēt hec mulier vt hoib^o turpibus placeat.

De quodam senes Sclv

dicebatur. quia quotiens illi sua cogitatio
 dicebat. dimitte hodie et cras penitebis
 ipse iterum respondebat. Non ita sed ho
 die debemus penitere: et cras voluntas
 dei fiat in nobis.

Quidaz ex pa Sclvi

tribus de aliquo referebat episcopo: eo q
 audisset duos de plebe sua viros. nimie i
 puritatis adulteros. Rogauit ergo deuz
 vt si ita esset sibi ostenderet. Cū ergo post
 oblationem consecratam vnusquisqz ad
 communionem accederet: singulorum fa
 cies intelligebat et animos. Peccatoz. n.
 facies nigras ispiciebat vt carbonē: et ocu
 los eoz sāguie repletos. alios hō vidit cla
 ra facies vestib^o albis idutos. Cū autē cor
 pus domini suscepissent: i quorundā vultu
 bus lumen in quorundam flāma videba
 tur. Ut autem agnosceret de illis quozuz
 crimina audiebantur cōmunionē illis por
 rexerit et vidit vnum ex eis clara facie. et ho
 norabili albisqz vestibus circumdatus. Al
 terum vero nigrum et horribili vultu. Et
 postqz diuini gratiam mysterii percepe
 runt. illum vis quedam illustrabat: istum
 vero alium quasi flamma succēdebant.
 Orauit autez eps de singulis q et ostēsa

Discite benefacere: querite iudiciuz. Et si fuerint peccata vestra tanquam coccinum velut nix: et alba bñ: et si volueritis et audieritis me bona terre comedetis. Ego autem miser et fornicator concupiscens in hoc sermone prophete. et ingressus intra pectus meum dixi ad deum: **D**ne tu es qui per prophetam promisisti: ope comple in me indigno peccatore. Ecce enim amodo profiteor tibi et ex toto corde profiteor: quia hoc ulterius non faciam malum: sed renuncio omni iniusticie: et amodo seruiuo tibi et in conscientia mea. Ab hodie ergo domine et ab hac hora suscipe me penitentem et adorantem te: et renunciantem omnibus peccatis. Iuravi et statui apud me seruire tuis iustificationibus. Sub hac ergo professione egressus sum de ecclesia: statutus apud me nihil de prioribus peccatis ulterius facere. Tunc omnes senes exclamauerunt dicentes ad dominum voce magna. **Q**uam magnificata sunt opera tua domine: omnia in sapientia fecisti.

Abbas iose **S. clviii**

populus dum cum aliis senibus ad abbatem poemem venisset: quidam ex parietibus predicti senis attulit infante: cuius facies per corruptionem fuerat deprauata: et sedens pater eius cum eo foris monasterium plorabat. Cum autem videret senex ad vocem flentis egressus esset: et interrogaret eum cur ploraret: ille respondit. **P**ater meus istum abbatem poemem. et ob hoc veni ut hunc infantem quem temptatio conterit vidisset: et timuimus illum huc afferre. Et nunc si cognouerit quod hic sum: adhuc erpellit me hinc. Ego autem videns vos patres qui ad eum venistis: presumpsi venire huc. Quomodo vis ergo abba miserere mei: et tolle infantem hunc: et defer intus te: cum ut oraret pro eo. **Q**uod cum senex attulisset in cellam sapienti versus consilio. non illum obrulit primo abbati poemem. sed a minoribus fratribus incipiens dicebat. Signate hunc infantem fratres facientes orationem. rogans per singulos senes. Post omnes obrulit illum ad abbatem poemem. At ille polebat eum contingere. **A**ntem rogarent enim ut sicut omnes

ita et ille oraret. exurgens senex i genuit. et oravit dicens. **D**eus sana facturam tuam ne dominentur illi inimici. **E**t signavit infantes mortis patri sanus est redditus.

Requisitus qui **S. clx**
dum ex prioribus si perfectum bonum esset egestas respondit. **M**agna est penuria. Nam qui eam voluntarie sustinet tribulationem quidem carnis habet. anime vero sue inuenit requiem.

Quidam fra **S. clxi**

ter requisit senes dicens. **S**i paucos nummos mihi debet frater: iubes ut repetam eos? **L**ui senex ait. Semel tantummodo dic illi cum humilitate. **A**t ille dixit. **Q**uid si semel dixeris. et nihil mihi dederit quid faciam? **T**unc senex ait. **A**lteri nihil ei dicas. **A**t ille dixit. **E**t quid faciam quod non possim vincere cogitationes meas. nisi fuero illi importunus. **D**ic ei senex. dimitte cogitationes tuas crepare. tantummodo ne tristesceres tuus: quod modo habet.

Quidam fra **S. clxii**

requisit senes dicens. **Q**uomodo potest anima humilitate adipisci. **I**lle respondit. **S**i sua tantummodo et non alterius mala consideret. **D**icebat autem quod perfectio hominis humilitas est. quantumcumque enim deposuerit se homo in humilitate: tantum proficit in altum. **S**icut enim superbia si ascenderit in celum versus ad inferos deducitur: ita humilitas si descenderit versus ad inferos: tunc exaltatur versus ad celos.

Abbas ma **S. clxiii**

charius dum ambularet in deserto. caput cuiusdam hominis aridum inuenit in terra. **Q**uod postquam baculo suo conuertit. vocem visum est emittere. **Q**uod senex quidnam esset interrogat. **A**t ille respondit. **E**go quidem princeps eram sacerdotum ydolorum. qui in hoc loco habitabam. **T**u autem es abbas machari? **S**piritu diuino repletus. **Q**uacumque enim hora misertus corporis fueris: qui in pena sunt. et pro eis oraueris consolationem aliquam sentiunt. **L**ui senex. **E**t que est consolatio vestra vel pena responde. **A**t ille altius i gemiscens

Secunda pars

Quantum in geelum distat a terra. tantum ignis est altus in quo medio sumus a pedibus usque ad caput undique perfusus: nec cuiquam licet faciem alterius intueri: sed facies nostro dorso communi sunt. Cum ergo oras pro nobis ex parte videmur alterutrum et hoc nobis pro consolatione constat. Dis auditis lacrimas fudit dicentes. Uel vici illi in quo homo mandata dei transgressus est. Et iterum ab eo si esset altera pena maior inquit. Cui ille respondit. Sunt nobis alii multo inferi. Cumque esset illi interrogaret dixit. Nos quidem deum non cognovimus misericordiam quam tacite patimur: illi vero qui cogniti negaverunt. gravioribus et ineffabilibus penis subitus nos cruciantur. Quibus auditis beatus macharius capite alto terre defosso discessit.

Quidam fra Sclriii. iter requisivit a senex dicens: abba cur a demonibus graviter impugnamur? Respondens senex dixit. quia arma nostra picinosa non bis idest patientiam. humilitatem. mansuetudinem. atque obedientiam

Quidam fra Sclriiii iter requisivit abbatem syoniam dicens. Putas abba si modo persequitur nos diabolus si cur antiquos patres. Respondit magis modo homines persequitur nostre etatis. quia appropinquant penarum genera. ubi ille cum legionibus suis angustatur: dum sit stagnus ubi cum igne et sulphure erit arsurus: Ideo hominibus infestatur. nec tantum infirmos quosque appetere dignatur. quos ubi voluerit cito subvertit: sed fortes magis et magnos subplantare per diversa precipitia aggreditur.

Quidam fra Sclrv tres requisierunt abbatem silvanum. per quam via adeptus esset tantam prudentiam. Respondit eis ille dicens. nunquam dimisi morari cogitationes malas in corde meo que deum pro uocarent ad iram.

Beatus antonio Sclrvi nius dicebat. Si potest fieri quantos passus

ambulet monachus. vel ut calices aque bibit in cella sua habet declarare senioribus. ut non deuietur in ipsis.

Abbas Doe Sclrvii me dixit in nullo sic gaudet inimicus quam illo qui non vult cogitationes suas manifestare.

Quidam fra Sclrviii iter dixit ad senem. ecce abba frequenter interrogo seniores patres ut dicant mihi commotionem pro salute anime mee: et quod dixerunt mihi. nihil retineo. Erant autem seni duo vasa vacua. et dicit ei senex. Uade et affer unum ex illis vasibus et mitte aquam. et lava illud et effunde. et pone nitidum in locum suum. Fecit ergo ita frater semel et bis. Et dicit ei senex. Ultraque vasa simul affer. et cum attulisset dicit ei. Quale est ex utrisque mundus? Respondit frater. Ubi aquam misi et laui. Tunc senex dicit ei. Sic est et anima filii que frequenter audit verba dei. Quis nihil retineat ex his que interrogat. nisi plus mundum quam illa que non regit.

Quidam senex Sclrx dixit. Quia opera bona exercet monachus. veniens diabolus locum non inuenit in eo et statim discedit. Si autem malum opus exercet veniens frequenter spiritus dei et videns malum opus non ad eum accedit. sed recedit. Si autem ex toto corde iterum regis fuerit cito reuertetur.

Quidam senex Sclrx dixit usque tunc debet laborare monachus usque quo possideat christum. Qui autem semel illum adeptus fuerit. iam non laborat. Permittit tamen dominus laborare electos suos. ut rememorentur tribulationum laborum. unde semetipsum custodiant: timentes ne rarios labores amittant. Nam et filios israel ideo deus pro desertum quadraginta annos circumduxit. ut rememorati tribulationibus non rediret retrorsum.

Quidam fra Sclrxii iter interrogavit senem dicens. dic mihi pro qua re nunc laborantes monachi non accipiunt gratiam. sic antiqui patres? Cui senex dixit. nunc tanta

caritas erat. ut vnusquisq; pximū suū sursum
 foveret. nūc hō postq; caritas ~~est~~. tot?
 mūdā? i maligno posit? ē singuli pxios suos
 ad iserioza dducūt. r iō sic grāz n̄ sortimur

Quidam frater Sclxxii

rogauit senē dicēs. putas abba cogscunt
 facti viri qñ venit i eos grā? Rñdit senex
 dicēs. n̄ sep cogscūt. Nā cuiusdā magni se
 nis discipul? euz peccasset i aliq; re irat? se
 nex dixit ei cū clamore. Uade r morere.
 r statū ille cecidit r dñit? ē. Quq; senex vi
 disse eū mortuū timor igēs irruit sup eū:
 cū magna humilitate orauit. rogās deū r
 dicēs. Dñe ihu xpe resuscita illū r iūlyteri
 us sine cōsideratōe. talē nō loqr fmonēz. r
 cū bec dixisset: statū surrexit discipul? ei?

Abbas poemē Sclxxiii

dixit. hō q; alios docet r n̄ facit ipē q; docet
 sicut ē fōti alto q; oiu; res lauat r oēs sati
 ar potu. seip; at lauare n̄ pōt: s; hēt r imū/
 diuiaz r fordes limoz. Itē dixit. doce aiaz
 tuā seruare: que lingua tua alios docet.

Quidāna Sclxxiiii

chozeta cū venisset ad abbatē poemē.
 suscepit eū senex cū leticia. Et cū se alter/
 ut ū apleri fuisset: cepit anachozeta d scri
 pturis factis r d reb? celestib? sferre. Tūc
 senex h̄ut facie suā ad alium fratē r non
 vedit anachozete respōsū. Ille hō videns
 q; nō loqrēt cū eo. egressus ē tristis: r dic
 discipulo illi. Sine causā tāti itieris labo
 rez assūpsi. ut vēirem ad eū q; mibi log de/
 dignat. Ingressus autē discipulus ad abba
 tē poemē dixit. Propē te huc vēit abba
 iste hō magn?. tātā gliaz i locis suis habēs
 r tu nō vis log cū ipō? Rñdēs senex dixit
 Iste hō de supiorib? est. r celestia loqrur.
 ego autē d iserionib? sū r terrena vix loqui
 postū. Si mibi locur? fuiss; aliqd de passio
 nib? mōachi. forsitan r ego rñdissē illi. Si
 autē d celestib? loqrur. ego me nescire cōfite
 or. Egressus h̄ discipul? dic ad anachozetā.
 Senex iste n̄ nō vult de altiorib? q̄stōib?
 log: s; quis ei de passionib? locur? fuerit
 rñdet illi. At ille cōpūct? i b̄ sermōe: igres

sus ad senē dixit. Quid faciam abba. quia
 domianē mibi passōes cordis mei? Tūc
 senex respexit cū gaudēs. r dixit ei. Mo/
 do bñ p̄ vēisti. Aperio gōs meū r implebo
 illud bonis tuis. Et b̄ sermone adiutus est
 anachozeta et dixit. In veritate bona est
 hec via. quaz tenes et vera. Et agens se/
 ni gratias. reuersus est in ppriā regione;.

Quidam senex Sclxxv

dicit. Si quis aut de scripturis aut de qua
 cunq; causa locutus fuerit. ne conten/
 das cum eo: sed siquidez benedicit cōfenti
 ei: si hō male dic ei. Tu scias quō loqris.
 Aut ap̄tus. Noli cōtendē. h̄bis. Hoc obser
 uans: r hūilitatē possidebis: r odiū euita/
 bis. Nāz si p̄stas cōtēdēs: r vis defēde
 re fmonē tuuz nascet scādālū. Frequēter
 g dū laudas altez: fit etiā ex iustificacione
 cōtētio. De q̄cunq; autē re gūif cōtenderis:
 nō paruā noxietatē senties: r nullo modo
 requiē possidebis. Magis autē stude filē
 tium: r de nullo es sollicitus. Attende me
 ditacioni tue tam mane q̄ vespere r im
 petum inimicorum non timebis.

Quidam Sclxxvi

frater interrogauit senem dicens. Usq;
 quo est obseruandum silentium pater?
 Respondit senex. Usque quo interroga
 ris. In omni enim loco si taciturnus fu
 eris: requiem possidebis.

Abbas poe Sclxxvii

mon dicebat. Sicut apis quocunq; vadit
 mel opatur: ita r monach? quocūq; p̄gite
 si propter opus dei perrexit dulcedinem
 bonozum actuum semp potest perficere/

Abbas Sclxxviii

mutues venit aliquādo de loco qui voca
 tur ragithā in partib; gebolomis. Erat
 autem cum eo etiam discipulus eius.
 Videns autem euz ep̄us loci illius: tenēs
 cum inuitum prest yterum fecit. Et dum
 pariter comederēt: dicit ei ep̄iscopus. In
 dulge mibi abba: scio enī ga hunc honozē
 nolebas: sed ego a te benedici desiderās

Secunda pars

hoc p̄sumpsi facere. Cui senex pro humili-
tate ait. Et mea cogitatio paz volebat. sz
i hoc laboro. qz diuidi h̄eo a fratre g me
cū ē. z solus nō sufficio orationes meas im-
plere. Dicit ei ep̄s. Si scis eū esse dignum
ordino ego z illū. Respondit abbas mutu-
es. Si quidem dignus sit: nescio. vnū autē
scio qz melior me ē. Ordinauit at̄ z illum.
Utriqz tñ ipsi ita permanserunt vsqz ad fi-
nē suum. vt non ad altare quātū ad obla-
tionē sacrandā accederēt. Unde dicebat
senex. Confido in deū meuz: qz nō habeo
grande iudiciuz pp̄ hāc ordinationem: qz
oblationem nō mihi p̄sūpsi offerre. Nā
ordinatio bec illoz est g sine culpa sunt. iu-
sti z immaculati. Ego autē bene me coḡseo.

Quidam fra **Sc̄lxix**
ter beatū Machariū postulabat. vt ei ser-
monez diceret. per quē posset saluari. Cui
senex ait. Oportet fugere hoies. z sedere
i cella z pro peccatis iugiter lamentari: z
qđ super omnes virtutes est. tam linguā
coercere qđ ventrem.

Abbas arse **Sc̄lxxx**
nius dū ad huc secularis i palatio morare-
tur orauit dominū dicens. Dñe ostende mi-
hi viā p̄ quā possim saluari. Et audinit vo-
cez dicentes sibi. Arseni fuge hoies z sal-
uaberis. Cū ḡ recessisset i solitudinez z eū
dem sermonez oraret. rursus audiuit sibi
vocez dicentes. Arseni fuge. tace. z q̄sce
Dec. n. sunt p̄ncipia salutis. Cū ad eū de-
Arsenius Theofilus archieps̄ venisset ali-
quē ab eo audire s̄monem edificationis.
tunc sanctus arsenius ait cūctis ḡ aderāt
Si dixero vobis aliquid custodietis: Qđ
cū illi gratāter p̄misisset addidit ille. Quo-
cūqz loco audieritis arseniuz illuc vlti-
ne accedatis. Itē cuz euz vellet archieps̄
videre: misit primo videre si apiret ei. At
ille remandauit ei dicens. Si sol⁹ veneris
aperio tibi. si autem cuz plurib⁹ vltra hic
nō sedebit arsenius. Qđ cuz audisset ep̄s
ceptū iter distulit ne pp̄ se d̄ loco illo here-
mita discederet. Venit aliqui idēz abbas

arsenius i quēdam locuz. z erat barūdine/
tuz: z motum ē vento. Et ait senex ad fra-
tres. Quis est hic mor⁹? Et dicit ei. Pa-
rundines sūt. Dicit senex. Vere si quis se-
det cū quiete. z audierit vocem auis: non
habebit cor eius eandez quietez: quanto
magis vos h̄ites sonū barūdinū h̄bz: dice-
bāt autē d̄ co. qz erat cella ei⁹ lōge millia
trigintaduoz. z non exibat cito: sed alti ei
faciebant ministeriū. Quando autem i so-
litudinez redactus est locus qui vocatur
scitibi exiuit plorans z dicens. Perdidit
mundus romaz. z monachi scitibiaz.

Quidam fra **Sc̄lxxi**
tres dū linū ex thebaida pergerēt cōpara-
re: dixerunt per occasiōez beatū videam⁹
arseniū. Quod cū daniel discipulus ei⁹ nū-
ciaffer: precepit vt p̄ qua causa illuc adue-
nisset de alexandria ab eis ingreret. Cuz
ḡ renunciaffer qz p̄pter linū pergerēt cō-
parandū. Respondit arseni⁹. Ergo faciez
meā non videbūt: qz non propter me: sed
propter opus suū aduenerūt. Uade itaqz
z susceptis eis fac obsequiū z dimitte eos
dicens. qz senex non pōt vobis occurrere.
Cum quidam ad eū de beatū arsenium ex
fratribus aduenisset: volēs videre eū: pul-
savit ostiū. Abbas autē arseni⁹ sperans suū
eē discipulū aperuit ei. Sed postqz alterū
esse conspexerat. mox se in terrā picit. Il-
lo autē surgere eum postulante. respondit
Nō hinc exurgā nisi discesseris. Per mul-
tas at̄ horas rogat⁹ a fratre nō acquieuit.
donec discederet ille qui venerat. Assite-
runt aliqui abbati arsenio demones i cella
sedenti. z tribulabāt eū. Supuenerūt autē
ei fratres ḡ ei ministrare solebant: stātesqz
extra cellā audiebant eum clamantez ad
dominum. z dicentē. Domine non me d̄re-
linquas. quia nihil boni feci coram te: sed
presta mihi secundum benignitatē tuā sal-
tē modo assumere initia bene viuendi: cū
interrogaret aliquando abbas arseni⁹ quē-
dam senem egyptium de cogitaciōib⁹ suis
Alius videns eum dixit ei. Abba arseni
quomodo tu qui tanta eruditione i latina

et greca lingua edoctus es: rusticus istum
 de cogitationibus interrogas? Et ille re
 spondit dicens. Latinam quidem et grecam
 linguam quantum ad seculum pertinet ap
 prehendisti: sed alphabetum rustici huius nec
 vnum discere potui. Senes dicebant quia
 viderint aliquando quidam in scribi si atri
 bus paucas caricas: et quia pauca erant:
 non transmiserunt ex eis abbati arsenio:
 ne velut iniuriam pateretur. Ille autem
 cum hoc audisset non est egressus iuxta mo
 rem ad collectam cum fratribus dicens.
 Excommunicastis me. ut non mihi daretis
 eologiam quam transmisit dominus fratri
 bus: ex qua non sui dignus accipere. Quod
 cum audissent omnes edificati sunt in hu
 militate senis. Et vadens presbiter porta
 vit de caricis illis et adduxit eum in congre
 gatione gaudentem. Dicebant autem de
 eo: quia nemo poterat comprehendere mo
 dum conversationis eius. Sedente eodem
 abbate arsenio aliquando in interioribus egypti
 cum illic oportunitate pateretur: vultu
 est ei derelinquere cellas: et nihil ex ea tol
 lere secum: et sic profectus est ad discipulos
 suos paranas. alexandrum et zoilum.
 Dixit ergo. Tu alexander surgens nauiga.
 Et zoilo dixit. Veni mecum usque ad flu
 men: et quere mihi nauiculam alexandriam
 nauigantem: et nauiga etiam tu ad fratrem
 tuum. Zoilus autem turbatus in verbo
 est et tacuit. et ita diuisi sunt ab invicem.
 Descendit autem senex circa partes alexan
 drie et egrotavit egritudine magna. Disci
 puli autem eius dixerunt ad invicem. Pu
 tasne aliquis nostrum contristavit senem:
 et propterea diuisus est a nobis? Et non in
 ueniebant inter se contristationis causas.
 neque quia aliquando ei inobedientes exi
 sterent. Cum vero sanatus fuisset senex di
 xit ad seipsum: vadam ad fratres meos.
 Et ita nauigans venit ad locum qui di
 citur petra: ubi erant supradicti ministri eius.
 Cum vero iuxta flumen esset: puella que
 dam ethiopsa veniens tetigit peram eius.
 Senex autem increpabat eam. Illa vero di
 xit. Si monachus es. vade in montem. Com

punctus autem in hoc sermo Arsenius dice
 bat ad seipsum. Arseni si monachus es vade
 in montem. Et inter hec occurrerunt ei Ale
 xander et zoilus discipuli eius. Et cum cecidis
 sent ad pedes eius proiecit se etiam senex in
 terram et flebant simul. Dicit autem senex. Non
 audistis quia egrotavi: et dixerunt ei. Etiam
 am audiuimus: et ille dixit. Quare non ve
 nistis videre me. Et dicit ei alexander.
 Quia diuisio tua a nobis acceptabilis non
 fuit. quoniam et multi ex ea contristati sunt dice
 tes. Tuli inobedientes fuissent seni neque
 se sepasset ab eis. Et dicit eis senex. et ego
 cognoui quia hoc diceretur. Sed et iterum vi
 cturi sunt homines. quia non inueniens colu
 ba requiem pedibus suis: reuersa est ad noe
 in archam. In hoc igitur verbo curati sunt
 animi discipulorum eius: et permanerunt cum
 eo usque ad ultimum vite ipsius tempus

Abbas besa **C** clxxxii

Abbas besa **C** clxxxii
 rion dum ambularet cum discipulo suo per
 beremus. venerunt ad quandam speluncam:
 et ingressi ibi inuenerunt fratres sedentes
 et funiculus operantem: qui neque respexit
 eos neque salutauit: neque aliquid locutus
 est eis. Dixit ergo eis abbas besarion. eamus
 hinc: quia hic senex non vult loqui nobiscum.
 Et profecti sunt ad abbatem Joannem. Cum
 autem reuerterentur ad eandem speluncam.
 dicit abbas besarion: Ingrediamur ite
 rum ad hunc fratrem: si forte vel modo per
 suadeat illi deus: ut loquatur nobiscum. Et
 cum ingressi fuissent inuenerunt corpus tan
 tummodo mortuum. Et dixit discipulo suo.
 Veni frater componamus illud: quia propter
 eum huc nos dominus transmisit. Cum autem
 sepelirent. inuenerunt quia mulier esset:
 et admirati sunt et dixerunt. Quomodo et
 mulieres coluctant et vincunt demonia. Et
 glorificantes deum qui est omnium pro
 tector: recesserunt inde.

Beatus marcus **C** clxxxiii

Beatus marcus **C** clxxxiii
 chari aliquando narrabat dicens: venerunt ad
 me quodam duo iuuenes. et unus quidem iam
 pleno: alii adhuc incipientem barbitio. Qui cum

Secunda pars

ignozantes me ipsū iterrogarent: vbi eēt abbatis cella macharii: atq; me scrutante cur eum requirerent. opa eius inquit magna et vitā preconabiles cognoscentes eum videre summo desiderio festinam⁹.

Quis ego me ipsuz esse quē querent p/ fiterer: mox meis pedib⁹ prouoluit: vt illos mecum habitare pmitterez postulabāt. Quos cū viderem velut diuitiaz opulētia delicatos. nō posse mecum illic residere respondi. **Et** si hic inquit tecum manere non possumus: alio tamē loco nos pficisci definita semel sentētia mentis impellit.

Quo ego audito cepi intra meipm ita reputare. **S**i hinc illos abegero: scandalum patient. **L**uz enim labor ipse cōpellat eos hinc fugere: cur de mea murmurent volūtatē: tunc dixi illis. **V**enite astruite vobis cellas si potestis. **E**t illi locū sibi tantūmō demonstrari posebant. **Q**uibus ego aluelolum cū secure et sacco pleno panibus cū modico sale contradidi: petrā durissimam ostendi. qua incisa habitaculū sibi prepararent: quod lignis de palude allatis cōtegerent. **A**rbitrabar autē ego pro iniuncto sibi hoc labore discedere. **E**t illi interoga uerūt me: qd illie alii fratres solerēt opari.

Respōdi ego funiculuz. **E**t sublati foliis palmarū principiū illi⁹ texture ostendi vt sporcellas faceret: quas ministratorib⁹ p/ pane recipiendo dare commonui. et ita discessi. **I**lli vero cū summa patientia que a me fuerunt iherata fecerūt. ac per tres annos ad me nullaten⁹ accesserunt. **E**t ga alii fratres de longinq; regionib⁹ veniebant ad me: illi vero nec aliquid requirerent: nec ad illos accedere. nō leuiter admirabar: videns eos in ecclesia tantuz oblationem cum silentio et oratione percipere. **D**esiderans ḡ scire cōuersatiōez eoz. heb domada integra ic nans: rogauī dñm vt mihi opera eoz dignarerur ostendere. **E**t p hoc pfectus ad eos pulsauī hostiū. **Q**uo apto tacentes adorauerūt me vterq;. **E**t postq; facta ex more orōne cōsedit: ille maior innuit minori et egressus ē foras. **S**edebat autē ipse funiculū torquēs: nihil loquēs omnino. **N**ora hō nona pulsat ostium ad

quē apto minor igressus ē. **E**t maiore iteruz innuēte egressus. cibū q̄ reficeremur excoxit: eodēq; nutu iussus menas cū parimacius trib⁹ apposuit. tacensq; stetit.

Quibus ego dixi. **S**urgite comedamus. **Q**uo facto allato vasculo q̄ aquā solebāt portare potauim⁹. **A**blata autē mēsa euz vesperasceret dicunt ei. **D**iscedis? **A**t ego illic me velle regescere respōdi. **N**attam ḡ mihi in vno angulo collocauerūt et ipsi i altero angulo q̄si quieturi: et zonas suas et analabios posuerūt. **C**ū autē quasi ad dor miēdū se ppararent: itez ego rogauī dñm vt mihi eoz opa declararet. **E**t ecce diffipato tecto lux clara cellulā q̄si medi⁹ di es impleuit: quā tñ illi nō senserūt. **S**z p q̄ arbitrati sunt me dormire surgentes curreūt se: atq; ad celū man⁹ extenderunt. **Q**uos gdez ego quid facerēt ituebar. **I**li hō me videre nō poterāt. **E**t ecce vidi tanq; muscas demōes veniētes: et in illi⁹ minoris ore atq; oculis residere volētes: sed angls dñi rōphea ignis armat⁹: tā illū circū dabat: q̄ demōes abigebat. **A**d maiore autē ppe accedere nō audebāt. **B**iluculo hō se in eodē stratu piecerāt. et ego velut expgefact⁹ exurgo. **Q**d cum et illi ita fecisset. **I**lle maior hūc mihi smonem locut⁹ ē. **V**is pat duodeci psalmos decantemus: **A**c me cōsentiente. **I**lle minor frater qnq; psalmos cū sex hōib⁹ dēcāuit: et vnū alleluia. **E**t p singulos versūs sax ignis egressa ascēdebat ad celū. **I**tem et maior cū dēcantaret. q̄tiens labia deducebat ad psallēdū: velut funiculū ignis dore eius ad celū tēdebat. **P**ostq; hō ego aliquātlū dēcāuit. egrediēs vt p me dignaret ozare expeui. **I**li hō tacētes meis sunt pedib⁹ puoluit. **E**t cogui qm gdez maior eēt pfect⁹ i timore dī: minorem hō ad huc dīmōes ipugnet. **P**ost paucos hō dies maior frater est in pace recept⁹ tertio die etiam minor est deum affectus.

Abbas moisi **S** dxxxiiii
scs omōebat fres dicēs **Q**uattuor sūt monacho pncipalia obfuaāda. i. tacēdi: fuaādi mā data dī: hūiliādi semetipsum: et āgustia

paupertatis. Oportet q̄ mōachū vt semp lu
geat: semp suoz memor sit pctōz: ⁊ omni
boia ponat sibi mortē ante oculos suos.

Sancti patres **clxxxv**

cōgregati p̄phetauerūt de vltima gene
ratione. Ex q̄bus vnus p̄cipuus noīe isqui
rio dixit. Nos quidē adhuc mandata dei
implem⁹. Interrogauerūt euz alii p̄res v̄
centes. Quid hī. q̄ post nos futuri sūt. At
ille respōdens dixit. Media forte cōple
bunt mādata dei: ⁊ cternū requirēt dñz.
Dixerūtqz sancti p̄res. Post hos autē qui
veniūt. quid facturi sunt. Respondēs di
xit. Homines generatōis illi⁹ mandato
ruz dei opera nō habebunt. ⁊ p̄cepta dī
obliuiscēt. Super abūdabit at tūc inig
tas ⁊ refrigescet caritas multoz. Veniet
vero sup eos tēptatio. Et q̄ iuētī fuerūt ī
illa tēptatiōe p̄bati: ⁊ nobis ⁊ p̄rib⁹ nr̄is
meliores existūt. ⁊ feliciores ⁊ p̄babilioēs.

Quidā frater **clxxxvi**

abbatem regniuit agathonē dicēs. Volo
pater manere in cōgregatione cū fr̄ibus.
Dic mihi quō habitē cū eis. Respondit ei
senex. Obfua hoc p̄c oibus: vt qualis p̄
die ingrediaris apud ip̄os: tales etiaz reli
quos dies peragas cūz humilitate.

Quodātem **clxxxvii**

poze mazines cū superuenissent in scitbi:
⁊ multos ex patribus interfecissent abba
poemen cūz alio abbate seniore sibi noīe
nub. et cū aliis q̄nqz patrib⁹ fugiēs inde:
venit in locū terentudinis: ⁊ inuenerūt
sibi tēplum quoddam desertū. manserunt
sibi septē dies: donec cognoscerēt vbi mā
surus esset vnusqz in egypto. Dicit ergo
eis abbas nub qui erat scioz. Septimana
hac vnusqz mācat apud se. ⁊ cū altero
nō loquat̄. Aū autem sic facerēt. erat in
templo illo statua cuiusdam idoli. Abba ḡ
nub exurgēs mane lapidabat eā. ⁊ vespe
re veniens dicebat ad eam. Peccauī idul
ge mihi. ⁊ p̄ totā septimanā similiter fecit
Die autē sabbati cū pariter conuenissent

dicit ei abba poemen. Quid voluisti hac
tota facere septimana. vt hō fidelis ydolo
diceret indulge mihi. Dicit ei senex. Nec
ergo propter vos feci. Dicit mihi. nūquid
hoc idolum quando lapidabā locutum est
aliquid aut iratum. Et iterum quando in
dulgentiam petebam. nunquid exaltauit
se aut gloriatum. est. Cui abba poemē re
spondit. Non vtiqz. Tunc senex dixit: fra
tres ecce sumus septem: si vultis ergo vt
pariter maneamus. sit idolum istud nobis
exemplum: nequando iniuriatus aliquis
irascatur. nec quādo ab eo venia petitur
glorietur vel extollatur. Sin autem non
ita vultis vnusqz vbi vult p̄gat. At
illi proficiētes se in terrā sponderunt se ita
facturos et sic permāserūt p̄ multos ānos
cū multa humilitate et patiētia. Quattu
or horis dormiebant in nocte. et quattu
or psallebāt. et quattuor operabāt. deide
vero vsqz ad nonam legebant s̄nden
tes folia palmarū: et post hoc victum sibi
preparabāt. colligētē q̄sdaz herbas terre

Fuerūt et **clxxxviii**

alii septē similiter p̄batissimi viri q̄ in ca
beremo q̄ saracenis contigua ē habitabāt
cellul⁹ qdē haud lōge a se dimissis. s̄ ipsi vi
culo caritatis cōnexi quoz vn⁹ vocabat̄
petr⁹ ali⁹ stephan⁹. eti⁹ ioānes. q̄r⁹ geōgi⁹
gnt⁹ theodor⁹. sext⁹ felix septim⁹ laurus:
Di ḡ ī sterili ac vastissima solitudine et pe
ne hoib⁹ īhabitabili cōmorātes: semel sibi in
septimana vidēdoz se p̄bebāt. Sabbato
rū nāqz die hora dici nona ueniebāt sin
guli d̄ locis suis ad locū sibi cōdictū: d̄ferē
tes vnusqz si qd iuenire poterat. Et vn⁹
qdē deferēbat nuces: alius lactoz dōes: ali
us dactilos alius ficus: alius herbas vs̄
biles idest lapsanū pastinacas caricas et
petrissiliū. Iste quippe erat p̄cipuus eoz
victus: panem nāqz et oleū vel potū ex
tra vsū habebant. Tantūmō supradictis
herbis et pomis sustētabantur. Vestimen
tū eis palma solūmodo prebebat: aq̄ ī lo
cis illis minime iueniebat. Neqz. n. aliter
potabantur q̄ exētes mane ac discurrē

Secunda pars

res p̄ diuersas herbas colligētes ros. q̄ af
fluentissime ibi cadit: z̄. i. de timodo bibe/
bant. Quāq; vt dixim⁹ i vnū cōuenirēt lo/
cū agētes deo gr̄as sūmebant cibū. Post
refectionē h̄o vsq; ad vespam sedētes me/
ditabant de scripturis s̄ctis. Nō. n. v̄scu/
rebat inter eos secularis fabula n̄ cura se/
culi. nō actio terrenaz reruz: s; solūmodo
collatio spiritalis regni celestis d̄siderabilis
cōmemoratio futura beatitudo. gloria
iustozū pena peccatoz. s̄ctoꝝq; omniuz
reges q̄ iaz inter beatas paradisi sedes le/
tant. Hec commemorātes. suspirabāt ex/
mo pectorē: z̄ flebāt vberissime. Quāq; p̄ to/
tam noctē vigilēs pmāerēt celebrātes vo/
mino laudes. die d̄nico hora nona loquen/
di secuz. z̄ vidēdi se terminū capiebāt. Re/
dibat enīz vnusq; ad cellam suā: i qua so/
lus soli deo dieb⁹ ac noctib⁹ vacabat. In
his igitur studiis eos positos. farracēi la/
te p̄heremū d̄currētes repererūt z̄ irruē/
tes sup eos d̄beremo eiecerūt. atq; ligā/
tes eos pedib⁹ suspēderūt. mltisq; iniuriis
affectos ad extremū focū subrē eos d̄ber/
bis amarissimis cōgesserūt. vbi incredibilē
cruciati lum̄ oculoꝝ ex amaritudine sumi
amiserūt. Et postq̄ mltis tormētis eos af/
fixerūt seminiuos eos dimiserūt. Ex qb⁹
vnū nouim⁹ i q̄dā loco plurimo postea su/
puixisse tempore. ceteri vero vbi nam su/
erint deuoluti: penitus ignozamus.

Interrogauit Sclxxxix
gdaz frater abbatē poemenē dicēs. Quid
est quod dominus in euāgelio ait. Nemo
hac dilectione maiorē habet q̄ vt q̄s aīaz
suam ponat p̄ amico suo. Quomodo hoc
fiet. R̄s̄dit senex. Si q̄s audit verbū ma/
lū a proximo suo. et cum possit ipse similia
respondere illi: pugnat tamē in corde suo
portare laborē. z̄ vim sibi facit ne forte re/
spondeat illi et contristet illū: iste talis aīaz
suam ponit pro amico suo.

Requisitus ab Sclxxc.
bas Moyses dixit. Si non recordat. act⁹
et oratio i vnū laborat bō. Quā. n. orat q̄s

p̄ seip̄o vt indulgentia illi peccatoꝝ detur
obfuet ne faciat illa itez. Quā. n. volunta
tem peccandi quis dimiserit. z̄ ambulat p̄
manēs in timore dei. istum mox cum gau/
dio suscipit deus:

Sanctum se Sclxxxi
nē reglūit si dicēs Quid faciet hō i oī tē
pratiōe veniēte sup se. z̄ oī cogitatiōe imi/
ssa ad inimico. R̄s̄pōdit plāgere debet i
cōspectu. hōitatis dī. vt succurēs auxiliē
ei: Scriptū ē. n. d̄ns mibi adiutor ē z̄ ego
despiciam inimicos meos

Quidam senex Sclxxxi
dixit. Sic ad succēfaz oliā musce nō ap/
pinquāt: si vero tepida fuerit insidēt in ea
z̄ faciūt vermes: ita z̄ monachus succēsum
igne diuini amoris fugiunt demones: tep/
pidum vero illudunt z̄ insequuntur.

Abbas siluan⁹ Sclxxxi
sedens aliquādo cū fr̄ib⁹ i speleo factus ē
in excessu mētis: z̄ cecidit i faciē suā: z̄ p̄
multū surgēs plorabat. Et interrogauerūt
fratres eū dicēs. Quid hēs pat⁹? Ille ve/
ro tacebat z̄ flebat. Cōpellentib⁹ aut̄ illis
dixit. Ego ad iuditū raptus sū. z̄ vidi mul/
tos de habitu n̄o eūtes in tormēta: z̄ mul/
tos sctares ad regnū. Et lugebat senex. z̄
notebat deiceps exire de cella sua. Sz si
exire cogebatur operiebat capucio faciez
suā dicēs. Quid necesse est videre lumen
istud tēporale in quo nihil ē vtile.

Quidaz senex Sclxxxi
dixit fratri: omni die vicinam tibi mortem
esse cogita: quasi iam clausus in monumē
to: nihil de hoc secto cures. Timor dī per/
maneāt i te omni hora. Crede te hoibus
oibus inferiorē esse. Nō det̄ abas alicui
quia de⁹ cognoscit omnia: s; esto pacific⁹
cū omnib⁹. z̄ dabit tibi domin⁹ regem.

Cum quidam Sclxxxi
fratres quē admodū orarēt hūm̄ Macha/
rium requisissent: respondit illi dicens.

Nō sunt necessaria nobis superflua verba, sed extēdere man^o ac dicere. De quo modo vis et sicut tibi placet ita fiat. Si autē tēptatio irruerit aut spūgnatio dicendum est. Dñe de^o clementissime auxiliari dignare nobis, tu enim scis quid nobis expedias fac nobiscū misericordiam tuaz.

Abbas Joan **C**xcvi

nes dicebat. Similis debet eē monachus homini sedenti sub arboze grandi, q respiciēs seras diuersas et spētēs veniētes ad se, cū n̄ potuerit eis resistere subiit i arborē et saluat. Ita et monachus sedeat i cella sua, et respiciēs prauas cogitatiōes, iaculationesqz veniētes super se, cū nō potuerit eis resistere: confugiat p orationē ad dñm cui oīa possibilia sunt et saluabitur. Itē dixit, similis eē debet monachus homini habenti a sinistra ignē: et a dextra aquam vt quotiens succensus fuerit ignis tollat de aqua et extinguat illū. Sic oportet et monachū facere omni hora vt quando cogitatio turpis succēsa fuerit ab inimico, tūc aqua scilicet oīes otīuas effūdāt et extinguat illā.

Abbas zenon **C**xcvii

dum eēt in scitibi, egressus ē nocte de cella sua ambulare p heremū. Et factus est dum lōgius pcessisset errauit, tres noctes diebqz ambulās: et cecidit fatigat^o vsqz ad mortē. Et ecce stetit ante eū infans habēs in manu sua panē. Et dixit ei, exurge et comede. At ille exurgens orauit, timuit enī fataliā esse. Cui infās dixit, bene fecisti q orasti, modo q surge et comede, cū abba zenon n̄ acquieuit nisi secūdo ac tertio orasset. Et cū ille laudaret qz orabat, Jā tunc surrexit et comedit, post hec dicit ei infās: qñ temp^o ambulasti, tū longe es a cella tua. Sz surge sequere me. Et mox inuentus ē ante cellā suā: dicit q ei senex, Ingrede in cellā meā et fac orationē. Et ingressus fō sene in cellā suā, ille non cōparuit.

Abbas daniel **C**xcviii

referebat de beato arsenio eo q sabbato,

rū die vespere, solē relucētē post dorsum suuz dimittebat in ofone p̄stiens, extēdensqz ad cetū manus: n̄ desisteat orare nisi iterū sequēti die sol surgēs oculos ei^o impleffet. Ceteras autē noctes puigiles dicebat et prope viluculo cū vellet pax pro nature fragilitate quiescere, dicebat somno. Veni male serue, et mox claudens oculos gescere pax sōni sedendo surripiebat, et statim exurgebat.

Venerunt ali **C**xcix

quādo ad abbatē lucii i ennatū monachi q dicebātur cochiti, hoc ē orātes. Et iterum rogabat eos senex dicens, qdē op^o manuū vestraz, et illi dixerūt, non cōtingim^o aliquod op^o manuū: s̄ sicut, dicit apostol^o sine intermissione oram^o, dicit eis senex, et non māducatis? Illi autē dixerūt, etiā māducam^o, et dicit eis senex, Quāqz comeditis qz orabit p vobis? Et itez interrogauit eos dicens, Nō dormitis? Et dixerunt dormim^o, et dicit senex, et cū dormitis qz p vobis orat^o et non iuenerūt ad hec qd responderēt illi, et dicit senex, Ignoscite mihi fratres, qz non facitis sicut dixistis, ego autē ostēdo vobis, qz opans manib^o meis sine intermissione oro. Sedeo, n. iuuante deo infūdēs mihi paucas palmulas, et facio ex eis plectas et dico, Misere mei de^o secūdū magnā misericordiā tuā, et secūduz multitudinē miserationū tuaz, dele iniquitatē meā, et dicit eis ofo ē an nō: et dixerūt etiā. Et dixit itez, Quā pmanco tota die lahorās et orans facio plus minus quādecim nūmos, et pono ex eis ad ostiū duos, et re fiduū māduco et q accepit illos duos denarios, orat p me tepore q ego māduco vel dormio. Atqz ita p grāz dei implef mihi qd scriptū ē, Sine intermissione orate.

Abbas macha **C**cc

rius dū semel d scitibi portās sportellas qz texerat graderef, vie laboris defessus re sedit et dixit, de^o tu scis, qz amplius nō valeo ambulare, et mox iuētus ē ad fluuiuz qñ adhuc mltū aberat iteruallū itineris.

Secunda pars

Abbas ammon vs Scii

niēs i deserto ad quēdā locū baurire aquā vidit basiliscū: et iactā se in faciē suā dixit. **D**ne aut ego moritur⁹ sū: aut ista bestia.

Wox basilisc⁹ per virtutē dei dissipatus ē.

Abbatis besario Scii

nis discipul⁹ noīe dulus: cū quadā die cū ipō pariter iuxta litt⁹ maris ābularet: cōtigit eū mltū sitire et dixit sēi. **S**itis me macerat p̄r. **A**t beat⁹ besario. facta ofone ius sit eū aquā de mari tollere et bibē. **Q**d euz fecisset et dulcissimā aquā repisset. vasellū qd secū portauit: impleuit. **Q**d cū vidisset abbas besario. dixit ad eum. **Q**uare implesti vas aqua fili? **A**t ille dixit. **I**ndulge mihi p̄r: timeo ne forte i an̄ suā. **C**ui senex dixit. **I**ndulgeat tibi dñs fili. quia et vbiqz de⁹ ē. et potest tibi dulce aquam prestare.

Senex quidam Scii

narravit. qd aliqis fr̄ cū cōverti voluisset. et prohiberet a matre sua ipse n̄ agebat ab itētiōe sua dicēs. **S**aluare volo aīaz meā. **I**lla hō mltū renitēs. cū d̄sideriū ei⁹ ipe/dire nō posset: postea pmisit. **A**biēs aut̄ fact⁹ ē mōach⁹ sub negligētia vitā suā expēdēs. **C**ōtigit aut̄ vt mī ipsi⁹ moreret. et post tēp⁹ aliqd et ipe infirmat⁹ est ifirmitate magna: **E**t cū fact⁹ fuisset i excessu mētis. venit ad iudiciū et iuenit matrē suā. cū his q i pena ludicabāt. **I**lla aut̄ vt vidit eū obstupuit et dixit. **Q**uid ē h̄ fili? **E**t tu i hūc locū d̄ducat⁹ es cōdēnād⁹? vbi sūt sermones tui qd loquebaris dicendo. **S**aluare volo aīam meā? **C**ōfusus autē i his q audierat ipe dolore stupid⁹ fact⁹ ē. et stabat n̄ habēs qd matri sue respōderet. **I**uxta dispēsatio nē aut̄ misericordis dei. postea qz bec vidit cōtigit vt repararet et euaderet ab ifirmitate: et cogitās apud se diuinit⁹ factā eē huiusmodi visiones: icludēs se decetero sedebat et cogitabat d̄ salute sua: p̄itēs et plorās d̄ his que egerat sub negligētia prius. **T**āta aut̄ erat ei itentio. vt mlti euz rogaret indulgere sibi paululū: ne forte lessonē aliquā pateret de fletu. quē supra moduz

sibi iducebat. **I**lle tūle nullo mō consolari volebat dicēs. **S**i iproperius m̄ iuris mee sustinere n̄ potui. q̄modo xpi et cetoz angelorum eius aduersam me confusionē poterō in die iudiciū sustinere?

Quidam frater Scii

sedebat i egypto. i magna humilitate. p̄cipu⁹. et habebat sorozē i ciuitate mercetricē: q̄ mltis aīab⁹ pditio fuerat. **F**requēt. n. i sultabāt senes frat̄ illi. et vix potuerūt eū p̄suadere. vt veniret ad eā. q̄ten⁹ p̄ amonitionē ei⁹ posset peccatū qd p̄ eā fiebat reuicere. **C**ū aut̄ vēiret ad locū qdā ex noīis vidēs eū p̄cessit et nūciant illi dicēs. **E**cce fr̄ tu⁹ vēit ad te. **I**lla aut̄ p̄ gaudio. relictis amatozib⁹ suis qb⁹ ministrare soluerat capite discoopto ad o. currēdū frat̄i egressa ē. **D**ū q̄ tēptaret eū cōplecti. dixit ei. **S**oroz mea carissima. parce aīe tue qmō mlti p̄pter te peunt. **E**t quēadmodū poteris sustinere amara illa et etna tormēta? **I**lla aut̄ tremiscens dicit ad eum.

Scis fr̄ ga mihi ē salus vel amō. **C**ui ille dixit. **S**i volueris est tibi adhuc salus. **I**lla aut̄ iactās se ad pedes frat̄is sui petebat vt eā secū d̄duceret i d̄sertū. **C**ui fr̄ dixit. **V**ade opi caput tuū et seq̄re me. **C**ui illa. **E**am⁹. opoz. n. me iter hoīes d̄formari nudo capite ābulāt. q̄ i officinā peccati mei itez ingredi. **D**ū aut̄ parit̄ ābularent mōebat eā ad p̄itētā. **U**ndēs aut̄ ga qdā obuarēt sibi dicit ei. **C**ū nec duz oēs scī sūt q̄ soroz mea es. sedede paz d̄ via vōcc trāseāt. **E**t post tragressos illos vocat eā. **E**am⁹ soroz viā nostrā. **I**lla aut̄ nō rīden te p̄quīrēs iuēt eā mortuā. et vestigia pedū eius plena sāguīe. **E**rat. n. discalciata **C**ū aut̄ senib⁹ renūciasset. sc̄m cōdēbat i se d̄ saluatiōe ei⁹. **M**āifestauit at̄ de⁹ vni seni d̄ ipa. eo q̄ nulla illi cura fuit i iūere d̄ corporali vsu: s̄ vuln⁹. p̄p̄iū cōtēnēs et i tā grādī pditōe sua suspirās iō. p̄ duotiōe cordis eius suscepit deus penitentiam eius.

Quodam tem Scii

pore euz beat⁹ antoni⁹ a sancto athanasio alexādrie epō pp̄ cūfutationē hereticoz

in urbe esse adductus prorsus ad eum vidimus vir eruditissimus captus oculis. Cumque multa de scripturis sanctis loqueretur inter ceteras sermocinationes quas de sanctis voluminibus habebant: cum antonio miraretur ingenium eius et acumen animi eius collaudaret: sancti scitans ait ad eum. Nunc tristis es quod oculis carnis carcas. Et cum ille pudore reticere: secundo tertioque eum interrogans antonius: tandem elicit ut merore animi simplici ter fateretur. Cui antonio ait. Miror prudenter virum eius rei dolere damnatum. quod fornice et mulce et culices habet: non potius letari illi possessione: quam sancti et apostoli meruerunt. Melius enim multo est spiritum videre quam carne. et illos oculos possidere: quam quod peccati festuca non possit incidere: quam illosque solo visu per concupiscentiam possit hinc iteritum gebene mittere.

Quidam frater S. ccvi.

ex nitria parcius magis quam auarior: et nesciens triginta argenteis dominum ibidem venditum centum solidos: quos lina terendo collegerat moriens dereliquit. Inuitus est autem consilium inter monachos: nam in eodem loco circiter quingenta milia vitinis cellulis habitabant: quid facto opus esset. Alii pauperibus distribuendos esse censebant: alii dandos ecclesie. nonnulli pariter eius remittendos. Zacharius vero et Pambo et Isidorus et ceteri seniores patres. sancto in eis loquente spiritu. decreuerunt infidiosos esse cum domino suo dicentes: Pecunia tua tecum sit in perditione. Ne hoc crudeliter quisquam putet factum: tantum error et pauor per totam egyptum cunctos monachos iuasit: ut vnum solidum dimisissent gradis apud eos sit criminis.

Erat quidam S. ccvii.

adolescens grecus in egypto constitutus in tenobio: qui nulla continentia. nulla operis magnitudine flammam poterat carnis extinguere. Cumque ad patrem monasterii beatus eius temptatio fuisset perlata: hac ille eum arte seruauit. Imperauit cuidam viro graui et aspero: ut virgis atque conuictis infectare eum adulescentem: et post irroga-

tam inturias palmis veniret ad querimoniam. Cumque imperata sibi perticeret. insuper vocati testes pro eo loquebantur qui contumeliam adolescenti fecerat. At ille cepit flere contra mendacium quottidie gemens quottidie lachrymas fundens sedebat solus: quia amaritudine repletus erat: omnique auxilio destitutus ad ihesu pedes iacebat. Quid multa? Ita totus annus adductus est. Quo expleto interrogatus adolescens super cogitationibus patrum: an adhuc molestie aliquid sustineret: respondens dixit. Pater viuere mihi non licet: quemadmodum fornicari libet. Ita ergo hac arte spirituali preperante adolescens superata libidine saluatus est. Finit liber adhortationum patrum. Incipit libellus de profectu patrum.

Interrogauit qui

dam frater abbatem antonium dicens. quomodo placebo domino? Et respondens senex dixit. Que modo tibi custodi: Quocumque vadis deum semper habere pro oculis: et in his que agis testificationem sancte scripturarum adhibere: et in quocumque loco sederis. non cito inde mouearis. Dec tria custodi: et saluus eris. Interrogauit abbas pater abbatem antonium dicens. quid facias? Respondit ei senex. Noli esse in iusticia tua confidentis: neque penitearis de re tractata: et continentis esto lingue tue et ventris. Dixit sanctus gregorius: quod tria exigit deus ab omni homine qui est baptismum consecutus. videlicet. fidem rectam ex tota anima: veritatem lingue. continentiam et castitatem corporis. Dixit abbas euagrius: quia dicebant quidam patrum: quod siccius et non inequus victus caritati coniunctus: citius introducat monachum in portum impassibilitatis. Grex dixit. Nuncia tua est cuidam monacho mors patris sui. Et ille ait ad eum quod nunciabat. Desine inquit blasphemare: Me enim pater immortalis est. Dixit abbas macharius abbati zacharie. Dic mihi quod est opus monachi? Dixit ei. De interrogas pater. Et dixit ei abbas macharius. Certus sum de te fili zacharie: est enim quod me perlat ut interrogem te. Dixit ei zacharias. Quan-

et quomodo. c. lvi. 2

et securus a secularibus curiosus et habebis regem. Abbas chames cum esset moriturus dixit filiis suis. Nolite habitare cum hereticis: nec habeatis noticiam iudicium neque sint manus vestre aperte ad aliquid congregandum. sed sint magis extense ad tribuendum. **Frater** interrogavit senem dicens. Quomodo venit timor dei in homines? **Et dixit senex.** Si homo humilitate et paupertate et non iudicat alter: sic venit in eum timor dei. **Dixit senex.** Timor et humilitas et egestas victualium et planctus in te sint. **Dicebat ergo quidam senex.** Quicquid odio habes. alii ne facias. Si odis et tibi male loquitur: neque tu male loquaris de alio. Si odio habes qui tibi calumnias facit: neque tu facias alicui calumniam. Si odio habes qui tibi calumniam dicit aut in iuriis afficit: aut aufert quod tuum est. aut aliquid tale facit: tu nihil horum facias cuiquam. **Qui ergo hoc verbum custodire potest.** sufficit ei ad salutem. **Dixit quidam senex.** Vita boni monachi est opera. obedientia. meditatio. et verum iudicet aut non loquat aut non murmuret. **Scriptum est enim.** Qui diligitis dominum odite malum. **Monachi** igitur vita beata est. Non ingredi cum iniusto. nec videre oculis suis mala: neque curiose agere. aut audire aliena. neque manibus rapere: sed manibus tribuere. neque supbire corde: neque cogitatione malignari: neque ventre imple re: sed cum discretionem omnia agere: ecce in bis est monachus. **Dixit quidam senex.** Rogate deum ut det lucrum in corde tuo et humilitatem et respice semper in peccatis tuis et non iudices alios: sed esto subditus omnibus et ne habeas amicitias cum muliere neque cum puero neque cum hereticis. **Abscide a te fiduciam.** et retine linguam tuam et ventrem: et abstine a vino. **Et si aliquid loquitur tecum de quacumque causa.** noli contendere cum eo: sed si bene dicit. dic etiam. si autem male dicat ei. tu scis quod loqueris. **Et ne contendas cum eo de his que locutus es.** et tunc erit mens tua pacifica. **Sinit liber de profectu patrum.**

Incipit liber de Quietate.
Dixit abbas Antiochus

ni. **Sicut** pisces si tardaverint sicco moriuntur ita et monachi tardantes extra cellam. aut cum viris secularibus immorantes a getis proposito resoluuntur. **Oporet ergo sicut pisces ad mare ita et nos ad cellam recurrere.** ne forte foris tardantes obliuiscamur interioris custodie. **Dixit iterum.** Qui sedet in solitudine et qui escit a tribus bellis eripit. **Id est auditus.** locutionis et visus: et contra ventum tantummodo habebit pugnam. id est cordis. **Abbas arsenius** cum ad huc esset in palatio. oravit ad dominum dicens. **Domine** dirige me ad salutem. **Et venit ei vox dicens.** Arsenius fuge homines. et saluus eris. **Idem** ipse descendens ad monachale vitaturus oravit eundem sermonem dicens. **Domine** dirige me ad salutem. **Audiuitque** vocem dicentem sibi. **Arsenius** fuge. tace. gescce. bec. n. sunt radices non peccandi. **Venit** aliquando beate memorie theophilus archiepiscopus ad abbatem arsenium cum quodam iudice. et interrogabat senem archiepiscopus volens ab eo audire sermonem Pauli aut tacens senex. postea risit ad eum dicens. et si dixero vobis custoditis. **Illi autem** promiserunt se custodire. et dixit eis senex. **Ubi cumque** audieritis arsenium appropinquare nolite. **Alia** iterum vice volens archiepiscopus videre eum: misit primo videre si aperiret senex. et remansit senex ei dicens. **Si** venis aperio tibi. sed si tibi aperio omnibus aperio: et tunc ultra hic iam non sedebo. **Hec** ergo audiens archiepiscopus dixit. **Si** eum persecuturus vado nequaquam vadam ad homines sancti tui. **Venit** aliquando abbas arsenius in quendam locum: et erat ibi arundinetum et mortuum est a vento. et dixit senex ad fratres. **Quid est** motus hic dicunt ei. **barudines** sunt. dicit eis senex. **Uere** sis quod sedet cum gete et audierit vocem auis: non habebit cor eius eadem de gete: quantum magis vos habentes sonum barudinum huius. **Dicebant** autem de eo quod erat cella eius longe in miliaria triginta duo: et non exibat cito: sed faciebant alii ei ministeria. **Quando** vero in solitudinem redactus est locum vocatus scitibi exiit plozans et dicens. perdidit mundus romam et monachum scitum. **Sedente** eodem abbate Arsenio

Secunda pars

aliquādo i cenopo: venit vna matrona virgo d' roma valde diues ⁊ timēs deū: vt videret eū: ⁊ suscepit eā theophilus archieps. **I**lla autē rogauit eū vt ager et cū senex vt videret eū. **Q**ui abiens ad eū rogauit dicens. **A**liqua matrona venit de roma: et vult te videre. senex autē nō acquieuit ei. **S**upradicta autē matrona audiēs bec iul sit sterna animalla dicens. **A**redo in deum qz videbo eū. **S**ūt eniz ⁊ in ciuitate nostra multi homines: sed ego veni sola prophe: tā hunc videre. **E**t euz venisset ad cellam eiusdez senis: iuxta dei ordinationē inuenit eū oppositē foras cella senex. **E**t vidēs eū supradicta matrona. prostrauit se ad pedes eius. **I**lle autē leuauit eā cū indignatione. ⁊ intus eā dixit. **S**i faciē meā videre vis. ecce vide. illa autē pre verecūdia nō considerauit faciē eius. **E**t dixit ei senex. **N**ō audisti opera mea? **M**e eniz videre quid necesse ē? **Q**uomodo autē psumpsisti tāraz nauigationē assumere. **N**escis quia mulier es ⁊ nō debes exire quoqz? **A**n idcirco venisti vt yadas romā ⁊ dicas aliis mulierib' qz vidi. **A**rsenit ⁊ faciant mare viā mulierib' veniētū ad me? at illa dixit. **S**i voluerit me deus reuerti romā: nō pmitto aliquā venire huc. **S**ed ora pro me et memor esto mei semper. **I**lle autē respōdens dixit ei. oro deum vt deleat memoriā tui de corde meo. **Q**ue audiēs h' egres sa ē turbata. **E**t cū venisset in ciuitatē: pre tristitia febricitare cepit. **E**t nanciatum ē archiepo qz infirmaret: ⁊ venit ad eā consolandā. interrogans quid haberet. **I**lla autē dixit ei. vtinā non venisset huc. dixi eniz seni: memor mei esto: et dixit mihi. **O**ro deū vt deleat memoriā tui de corde meo. ⁊ ecce pre tristitia moriar. et dixit ei archieps. nescis qz mulier es: ⁊ inimicus per mulieres sanctos viros ipugnat? **P**ropterea h' dixit senex. nā pro anima tua sēper orat: et ita curata ē mens eius. ⁊ discessit cū gaudio ad propria. **D**ixit abbas euagrius abscede a te afflictiones multoz. ne mēs tua i perturbatione fiat: ⁊ quietis dissipat modum. **F**rater quidā applicuit in scitibi ad

abbatē **M**oyse: petens ab eo sermones et dixit ei senex. **V**ade ⁊ sede in cella tua et cella docebit te vniuersa. dixit abbas **M**oyles. hō fugiēs hominē: similia ē vne mature qui autēz cum hominibus cōuer/sat sicut vna acerba erit. **D**ixit abbas hylus. **I**mporabilis manet a sagittis inimici qui amat getē. qui at miscetur multitudine. crebra suscipit vulnera. **D**ixit abbas pastor. **I**nitiū maloz ē discedere mētē. **D**icebat iterū **Q**uia bonū ē fugere tēporalia. **Q**uando enim homo est iuxta corporale bellū. assimilabitur viro stanti supra lacum profundissimū: vt qua hora visum fuerit inimico eius. facile eū deorsū impingatur: si autē a corporalib' lōge fuerit assimilabitur viro lōge posito a puteo. ⁊ volēs eum inimicus proicere deorsū: dum euz violenter trahit. deus ei auxilius dirigit. **D**icebat aliquando abrahā discipulus abbatib' sysoi ad eū. **P**ater tenuisti eam? **p**arumper iuxta mundū. **D**icit ei abbas sysois. **U**bi nō ē mulier ibi eam? **D**icit ei discipulus ei? **E**t vbi ē locus nō habens mulierē nisi forte i solitudine? **D**ic ei senex. **E**rgo i solitudinem me tolle. **D**ixit abbatissa matrona. **M**ulti i monte positi ea que sunt popularia agentes perierūt. **M**elius ē eniz vt cū multis sit ⁊ solitariā vitā agat volūtate qz cū solus sit eē cum multitudine proposito mētis. **D**ixit senex. sēp debet monachus emere getē sibi: vt cōtēnat etiā si corporale iugat euenire dispēdiū. **N**arrauit qdā senex qz tres studiosi diligētes se facti sūt monachi. **E**t vn' qdē ex eis elegit litigātes i pacē reducere iuxta illud qd scriptū ē. **B**eati pacifici. **S**ecūdus vero visitare infirmos. **t**ertio vero abiit gelere in solitudine. **p**rimus ḡ laborās pplites boiuz nō poterat oēs sanare. ⁊ tedio vici' veniebat ad eū qz fuebat infirmis ⁊ inenit enam ipz aīo ḡficiētē ⁊ nō pualētē mādātū pficere. ⁊ concordātes hi duo abierūt videre illū qz in heremū viscererat: narrauerātqz ei tribulationēs suas. ⁊ rogauerūt vt dissereret eis qd ipse pficeret. ⁊ reticēs paulatim mittit aquā in cisternā. ⁊ dixit eis. **A**ttē

dite i aqua. Et erat turbulenta. Et post mo-
dicū dicit. Attēdite mō qmō limpida fa-
cta ē aqua. Et cū intēdissent i aqua: vidēt
iā q̄ in speculo vultus suos. Et tūc dicit eis.
Sic ē qui i medio hominū cōstitit. Pre tur-
ba enī n̄ videt peccata sua. Cū autē quie-
uerit et maxime i solitudine: tūc delicta sua
conspiciet. **S**init libellus de quiete.

Incipit liber de compunctione.

Dicebāt de abbate

Arseio qz totū r̄ps vite sue sedens
ad op̄ mānū suay: p̄anū bēbat i sinu pp̄e
lachrymas q̄ crebro currebat ex oculis ei⁹
Sater quidā interrogauit abbatē am-
monē dicens. Dic mihi aliquod verbum.
Dicit ei senex. Uade et talez fac cogitatio-
nē tuaz: sicut faciūt iniqui qui sunt i carce-
re. Illi enim ininterrogant homines. vbi est
iudex: et quādo veni: et ip̄a expectatiōe
p̄eaz suay plorat ita et mōach⁹ d̄bz sēper
suspectus esse. et animaz suam obiurgare
vicēdo. **V**eb mihi quō astare hēo añ tribu-
nal xp̄i. et quō habeo ei actuū meoz red-
dere rationem. **S**i igif sic semp meditat⁹
fueris: poteris saluus esse. **D**ixit abbas
euagari⁹. Cū sedes i cella: collige ad te sen-
sum tuū. et memoz esto diei mortis: et tūc
vide corporis tui mortificationem. **C**ogi-
ta cladē. suscipe dolorē. hōneat tibi mūdi
ist⁹ vanitas. esto modestus et sollicitus: vt
possis semp i eodē getis p̄posito perma-
nere. et n̄ infirmaberis. **M**emorare et iā
eorum que in inferno sunt. cogita apud te
ip̄sū quomō sūt modo ibi anime in q̄ ama-
ro silentio. aut i q̄ pessimo gemitu. vel in
quali metu aut certamine. aut in q̄li expe-
ctatione et dolore: et sine mitigatione isti
nīre lachryme sūt anime. **S**ed et diei re-
surrectionis nouissime memoz esto: et illud
diuinū horredum atqz terribile imagina-
re extremū iudiciū. **A**dduc ad mediū re-
positā peccatorib⁹ s̄fusidēz quā passuri sūt
i cōspectu dei et xp̄i ei⁹. et coram angelis et
archāḡlis potestatibus et vniuersis hoib⁹
S et supplicia oīa ignez eternū. vermem
alcentie imortalem. tartari tenebras et

sup oīa dētiū stridores: timores et tormēta
Adhuc etiā ad memoriā et bona q̄ sūt iustis
reposita. fiduciā ante deū patrē et xp̄s ei⁹
corā angelis et archangelis et potestati bus
atqz oī plebe regnū celoz. et dona ei⁹. gau-
diū et reges. **U**trorūqz hoz cōmemoratio-
nez habe apud te et super iudicia qdē pec-
catorū igemisce plora vestire luctu: imagi-
nē metuēs. ne et tuipe hec incurras: sup
bona vero iustoz reposita gaude et exul-
ta et letare et bis qdē frui festina. ab illis ve-
ro effici alien⁹. **V**ide ne obliuiscaris aliquā
sue itra cellā tuaz sis. siue foris alicubi: et
memoriā hoz ne abiiciat mēs tua vt p̄ hec
sordidas saltē et noxias cogitatiōes possis
euadere. **D**ixit abbas helias. Ego tres res
timeo: vnaz qm̄ egressura ē aīa mea ē cor-
pore. **A**liā quādo occursum sū dō. **T**ertiā
quādo aduersum me p̄ferenda fuerit sen-
tentia. **S**ancte memorie theophilus ar-
chiep̄s cū moritur⁹ esset dixit. **B**eatus
es abba arseio. quia semp banc horā ante
oculos habuisti. **D**icebant patres: quia
manducātib⁹ aliquādo fratrib⁹ in carita-
te risit vnus fratru ad mēsam. **E**t vidēs eū
abbas **J**oānes fleuit dicens. **Q**uid puta-
tis h̄z iste frat̄ in corde suo quia risit cum
debuisset magis flere: quia agapē mādu-
cat. **D**ixit abbas iacobus. quia sicut lu-
cerna obscurū cubiculum illuminat: ita ti-
mor domini si venerit in cor hominis illu-
miat euz et docet omnes virtutes et māda-
ta dei. **I**nterrogauerunt quidam patz
abbatem machariū egyptium dicens. **Q**uomodo sic. et quādo māducas et quādo
ieiunas: et corpus tuuz siccū ē. **E**t dixit ei
senex: sicut lignū in manu hominis cū quo
fructices in igne versant atqz reuertant
semp ab igne cōsumit. ita si homo mūdaue-
rit mētē suā i timore dei. ip̄e timor d̄i etiā
ossa ei⁹ cōsumit. **M**isit aliquādo senes
de monte nyro ad abbatē macharium in
scitbi. rogantes vt veniret ad eos: alioquī
sciret oēs multitudinē si ip̄e nō veniret ad
se eē venturā: qm̄ desiderarēt eū videre.
añ q̄ migraret ad dñz. **Q**ui cum venisset
ad montē: cōgregata est oīs mltitudo fra-

Secunda pars

truz ad eā. Rogabant autē senes. vt face
ret verbū ad fratres. Ille autē lachrymās
ait. **Plorem** frēs ⁊ producāt oculi nōstri
lacrimas: an̄q̄ eam hīc. vbi lachryme no
stre corpora nostra oburāt. **Et** fleuerunt
oēs ⁊ ceciderūt proni ī facies suas: dicen
tes. **Pater** ora p nobis. **Preteries** aliqñ
abbas pastor ī egypto. vidit mulierē ī mo
numēto sedētē ⁊ flētē amare. **Et** dixit. **Si**
veniāt oīa delectabilia mūdi hui⁹. nō trās
ferūt aiuz istī⁹ a luctu: ita ⁊ mōach⁹ sēper
debet luctū habere ī semetipō. **Alia** vi
ce trāsibat cū abbate anub ī partib⁹ dyol
chi. ⁊ viciētes circa mōumēta mortuoz vi
dēt mlierē nimis cedētē se: et flētē amare
Qui stātes itendebāt ī eā. **Paululū** autē
pcidentes. occurrerūt cuidā: et interroga
uit euz abbas pastor dicens. **Quid** habet
mulier ista. p sic plozat amare. **Dic** ei mor
tuus ē marit⁹ ei⁹ ⁊ fili⁹ et fr. **Et** rīdens ab
bas pastor. dixit abbati anub. **Dico** tibi.
ga nisi hō oēs volūtates carnis sue morti
ficauerit et possederit luctū hūc. n̄ pōt mo
nach⁹ fieri. **Tota. n.** vita mulieris istius ⁊
mēs in luctu ē. **Dicit** iterum abbas pastor
luctus duplex est: qui opā: ⁊ q̄ custodit.
Frater quidā interrogauit eū dicens qd̄ fa
cio: **Dicit** ei. **Qñ** venit abrahāz ī terrā pro
missionis. mōumētuz sibi cōparauit: ⁊ per
sepulchrum fram ī hereditatē accepit. **Dic**
ei fr. **Quid** ē sepulchrum? **Et** dixit senex.
Locus flēdi ⁊ lugendi. **Sācte** memorie
athanasī⁹. rogauit abbatē pābo: vt descē
deret de heremo ī alexādriā. **Qui** cū dscē
disset. vidit ibi mulierē theatricā et lachry
matus ē. **Interrogat⁹** autē ab his q̄ aderāt
quare fuerit lachrymat⁹: **due** ingres me
mouerūt. **Una** de illī⁹ perditōe. **Alia** ga
ego nō habeo tale studiū placēdi deo. qua
le habet ista vt hōibus turpibus placeat.
Abbas siluan⁹ sedens aliquādo cū fra
tribus factus est in excessu mentis: et ce
cidit in faciem suam. **Et** post multum tem
poris surgens plozabat: et rogauerūt euz
fratres dicentes. **Quid** habes pater? **Ille**
autem tacebat et flebat. **Compellentibus**
āt eū. dixit illis. **Ego** ad iudiciū rapt⁹ suz.

⁊ vidi multos de bitu nro exantes ad tor
menta ⁊ multos seculares ad regnum ce
lorum. **Et** lugebat senex. ⁊ nolebat dein
ceps exire d cella sua: s; ⁊ si exire. cogebat
operiebatur capitis facie suam dicēs. **Quid**
neccesse ē videre lumē istud temporale ī q̄
nihil ē vtile: **Dixit** sancte memorie synle
tice. **Labor** ē ⁊ certamē magnū ī primis q̄
uertuntur ad dñm. nam postea inenarra
bile gaudiūz. **Sicut** eniz qui ignē accende
re volūt: pri⁹ fumātur et ex fumi molestia
lacrimantur: sic qui obtinent quod volūt
Et enim scriptum est. qz deus noster ignis
consumens est. **Itaqz** oportet nos diui
num ignez cum lachrymis atqz laboribus
in nobis ipsis accendere. **Dixit** abbas
hipericus. **Nocte** ⁊ die laboret monach⁹
vigilans. ⁊ in orationibus permanens. pū
gens autem cor suum producat lachrymā
⁊ celitus prouocat misericordiam. **Ap
plicauerūt** fratres ad abbatē felicem ha
bentes secum aliquos seculares: rogauē
runt eum vt diceret eis sermonem. **Al
lis** autē diutius rogantibus: dixit ad eos.
Sermonem vultis audire? **Qui** dixerūt.
Et iā pater. **Dixit** ḡ senex. **Modo** non est
sermo. quondaz autē interrogabantur se
niores et faciebant fratres que vicebant
ab eis: tribuebat deus quomodo loquerē
tur: **Nunc** autē qm̄ interrogant quidē non
aut faciunt que audiūt: abstulit deus gra
tiam a senib⁹. vt non inueniāt quid loquā
tur: qm̄ qui operetur. non ē. **Quod** cū au
disset fratres. ingemuerūt dicētes. **Ora
p** nobis pater. **Narrauerūt** de abbate
oz. ⁊ de abbate theodoro. qz misissent ca
prinā pellē ī cellā suā: ⁊ dixerūt sibi inuicē
Si nos visitauerit deus modo. quid facie
mus? **Et** flentes reliquerūt locum ex late
rib⁹. ⁊ sic recesserūt in cellas suas. **Nar
rauit** quidā senex. qz aliqs fr̄ cum conuer
ti veller: pbibere a matre sua. **Ille** autē nō
gescebat ab intētionē sua dicēs. **Saluare**
volo animā meaz. **Matr** vero eius mul
tū resistēs. et cū d̄sideriū ei⁹ ipedire n̄ pos
set. postea pmisit. **Abiēs** autē fili⁹ ei⁹ fact⁹
ē s; mōach⁹: et sub negligentia. vitam suā

expedit. Contigit autē vt mater ipsi^o mo-
reretur. et post aliquantum tempus etiā et
ipse infirmat^o est infirmitate magna. Et cū
factus fuisset in excessu mentis raptus ē
ad iudicium: et inuenit matrem suam cuz
bis qui iudicabantur. Illa autē vt vidit eū
obstupuit et dixit. Quid est hoc fili? Et tu
in loco hoc condemnatus es? Ubi sunt ser-
mones tui. quos loquebaris dicendo. sal-
uare volo animam meam? Confusus autē
in his que audierat. ipso dolore stupefa-
ctus est. et stabat non habens quid matri
sue respondere posset. Iuxta dispensatio-
nem autem misericordie dei: posteaq̄ hec
vidit. contigit vt repararetur: et enaderet
de instanti infirmitate. Et cogitans apud
se diuinitus factā esse huiusmodi visitatio-
nem. includens se de cetero sedebat et co-
gitabat de salute sua: penitus et plorās de
his q̄ egerat sub negligentia pri^o. Tanta
autē ei intentio erat. vt mlti eum rogaret in
dulgere sibi paululū. ne forte lesionem ali-
quā pateret de fletu: quē supra modū si-
bimet indicebat. Ille autē nullo modo con-
solari volebat dicēs. Si impropius mis-
mee sustinere nō potui: quō xpi et sanctoz
angeloz eius aduersū me confusionē po-
tero in die iudicii sustinere. Dixit quidaz
senex. Si possibile esset in aduentu dei p^o
resurrectionē. pze timore exire aīas hoīuz
omnis mūdus moreret a terrore atqz for-
midine. Quale est. n. videre celos scissos.
et deum reuelatū cum ira et indignatiōe. et
militias innumerabiles angeloz. et totū si-
mul hominū gen^o intēdere. Propter qd̄
sic debem^o viuere. vt pote. qui de singul^o
motib^o nostris rationē exigēdi sum^o a dō.
Frater interrogauit senē dicēs. vnde est
abba cor meuz durū. et non timet deum?
Dixit ei senex. Puto si homo teneat in cor
de suo increpationē: possideat timorē. Di-
xit ei frater. Quid ē increpationē. Dixit ei se-
nex. Ut in omni re increpet homo aīam su-
am: dicendo ei. Memor esto. quia opoz/
tet te occurrere deo. Dic. autē et hoc. Quid
volo ego cū homine? Existimo autē. qz si/
quis in his permanet veniat ei timor dei.

Vidit senex quā ridētē. et dicit ei. Coraz
celo et tra rationē toci^o vite nostre redditu
ri sum^o. et tu rides? Quēadmodū ymbraz
corpoz nroz ybicūqz nobiscū circūferen-
tes: sic debem^o fletū et opūctionē nobiscuz
habere ybicūqz sum^o. Si qdā interrogauit
senē dicēs. Abba dic mihi aliqd̄ vbu. Dic
ei senex. Quā pcessit de^o egyptū. non erat
dom^o nō hōs luctū? Si interrogauit alius
senē dicēs. Quid facio. Dic ei senes. Fle-
re debem^o semp. Contigit enim quēdā se-
nū mori aliqn: et p^o mltā horā itez in seipz
reverti: et interrogauit eū dicētes. Quid
vidisti ibi abba. Et narrauit nobis plorās
et dicēs. Audiui ibi vocē lugubrē sine ces-
satiōe dicētē. Veb mihi: veb mihi. veb mi-
hi. Sic et nos semp dicere debem^o. Inroga-
uit frat^o quēdā. senē dicēs. Quā desiderat
aīa mea lachrimas. sic audio senes lachry-
mantes et nō inuenio et tribulat aīa mea. Et
dixit ei senex. Filii israel p^o qdragita an-
nos itrauerūt in terrā pmissiōis. Lachry-
me q̄ sūt tra repromissiois. ad q̄s si puene-
ris iam non timebis belluz. Ita enīz vult
de^o affligi aīam. vt semp desideret ingredi
terram illam. Sinit libellus de opūctione

Incipit liber de continentia.

Fratres aliqui vo-
lentes venire ad abbatē antōiuz
de loco scitibi. ingressi sūt nauē vt irēt ad eū
Et inuenerūt i ipsa nauī senē: qz et ipse ad an-
toniū ire volebat. Ignorabāt autē eū frēs
et sedētes in nauī loquebant sermōnes pa-
trū. et de scripturis. et rursus d ope manū
suaz. ille autē senex p oīa tacebat. Cū autē
venissēt ad portū: agnouerūt et ipsum senē
pfcisci velle ad abbatē antoniū. Quz autē
venissent ad eum. dicit eis abbas antoni^o
Bonum comitē itineris inuenistis scncm
hunc. Dixit autē et seni. Bonos fratres inue-
nistis tecuz abba. Dicit ei senex. Boni sunt
quidem. sed habitatio eorum non habet ia-
nuam. Quicūqz intrat in stabuluz: soluit
asinum. Hoc autem dicebat quia quod
cūqz eis ascēdebat in os. loquebant. Dice-
bat abbas daniel de abbate Arseno. q

Secunda pars

totā noctē vigilans p̄ranserit: tota enim nocte vigilabat. Et quando volebat circa m̄āe propter istā naturā dormire. dicebat somno. **V**ei serue male. Et surripiebat parum somni sedendo: et statim surgebat. **D**icebat abbas Arsenius. Sufficit mōacho si dormit ynā horam: si tamē ē pugnator. **D**icebat de eo abbas daniel. Quia tātos ānos mansit nobiscum. et mensurā parvam vict^o dabam^o ei in āno: et quoties veniebam^o exinde comedebamus et nos. **D**ixit itez. Quia nisi semel in āno non mutabat aquas palmarū. sed tātū adiciebat: faciebatq; flectā d̄ ipsīs palmis. et cōsuebat vsq; ad sextā horā. Interrogauerūt q̄ euz seniores. cur n̄ mutaret aquā palmarū. q̄ se tebat. **E**t dixit eis. Pro thumiamate et ynquentorū odorib^o quib^o in seculo vsus sū: opus est vti me fetore isto. **I**tez qm̄ audiuit q̄ maturasset omne genus pomorum: dixit. Asserte mihi. **E**t gustauit semel tantum parum ex omnibus gratias agens deo. **D**icebāt d̄ abbate agathōe. Quia per triēnium lapidem in ore suo tenebat: donec taciturnitatem disceret. **A**liquādo iter agebat abbas agathon cum discipulis suis. et inueniens vnus ex eis paruum fasciculum cicercule viridis in via dicit sēi. Pater si inbes tollo illud. **I**ntendat vero senex: et admirans dixit. Tu illud ibi posuisti: **R**espondit ei ille frater. **N**on. **E**t dixit senex. Quomodo vis tollere quod non potuisti? **V**enit aliqui quidam senum ad abbatem achillem. et vidit eum iactantem sanguinem de ore suo et interrogauit eum dicens. Quid est hoc pater? **E**t dixit senex. Sermo est fratris cuiusdam qui me contristauit. et omnino conatus sum conseruare illud apud me: et deprecatus sum deum vt auferetur a me et factus est sermo ille sanguis in ore meo. et expuo illum et requiem inueni. et dolore illum oblitus sum. **V**enit aliquando abbas achilles in cellam abbatis esaię in locum scitibi: et inuenit eum comedētes. **D**ixerat enim in cathinulo salem et aquam. videns autem quia abscondit illuz^o p̄ flectas

de palmis: dicit illi. **Q**uid manducabas? **I**lle respondit. Ignosce mihi abba. qz palmas incidebā et alcēdi in cayma. et propterea intinxi modo bucellam in sal. et misi in ore meo et exaruerūt fauces mee. **E**t quia nō d̄scēdebat bucella quā i ore meo miseram propterea cōpulsus sum supfundere modicū aque in sal. vt vel sic possem glutire: sed ignosce mihi. **E**t dicebat abbas achilles. venite et videte esaiam in scelluz comedentes in scitibi. **S**i vis manducare ius vade in egyptuz. **D**icebant de abbate amoy. ga egrotaret. et in lecto plurib^o ānis decubēs nūq; relaxauit animū suū vt itederet interiora cellę sue. et videret qd haberet. **M**ulta eniz deferebantur ei velut in firmo s; in ore iſte discipulo suo ioāne et ex eūte claudēbat oculos suos ne videret qd faciebat: sciebat eniz qz fidelis mōachus esset. **D**ixit abbas benyami q erat p̄soiter in cellis: qz applicuisset f̄res i scitibi ad quē daz senē. et voluisset ei dare modicū olei: et ille eis dixit. **E**cce ibi iacet paruulus vasculam. qd atulisti mihi añ tres ānos. et quō posuisti illd̄ sic remāsit. **A**udiētes at f̄res ammirati sūt cōtinētā sēis. **M**arrauerūt d̄ abbate dyoscoro d̄ nāyas. ga panis ei^o erat ordeace^o et d̄ saria lēricule. et p̄ singlos ānos p̄bebat sibi legē cuiuscūq; vni^o obſuātie: id ē n̄ occurrere vno āno alicui. aut n̄ loq. aut n̄ gustare aliqd̄ cocnū. aut n̄ comedre aliqd̄ pomoz aut olez et i ore suo ita faciebat: et h̄p ānos siglos faciebat. **D**ixit abbas euagrus. qz dixerit senex. propterea apuro a me delectatiōes carnales. vt etiā iracūdie occasiōes abscondam. scio. n. eā aduersū me sēper pugnare p̄ delectatiōib^o. et d̄urbare mētē meā et itellectū meū expellere. **D**ixit aliqui factus epyphani^o ep̄s cypri^o. ad abbatē bylario^o. rogās eū et dicens. **V**ei vt nos videamus. anq; d̄ corpe exeam^o. **Q**ui cū v̄isset ad iuicē: māducātib^o eis allatū ē d̄ auib^o qddā. **Q**d tenēs ep̄s dedit abbati bylario^o ni. **E**t dixit ei senex. **I**ſce mihi pater qz ex quo accepi habitum istum non maducaui quicūq; occisum. **E**t dixit ei sanctus

episcopbanis . Ego autem ex quo acce-
pi bicitū istū non dimisi aliquē dormire qui
bēbat aliquid aduersū me. neq3 ego dor-
mivi habēs aliqd aduersus aliquē. Et di-
xit ei senex. Ignosce mihi pater: q3 tua cō-
uersatio maior ē mea. dicebāt d̄ beato pal-
ladio q3 fecerat viginti annos ī cella et nō
leuauit oculos suos sursum: vt videret tectū
ei. Abbas zenon ābulās aliqñ ī palestina
cū laborasset resedit vt māducaret iuxta
cucumerariū. Suadebat āt ei aim⁹ suus
dicēdo. Tolle tibi vnu cucumerē z mādu-
ca. Quāntū āt ē? Qui rīdēs cogitatu suo
dixit. Fures ad tormēta vadūt. Proba ḡ
teips̄ ī b̄ si potes ferre tormēta. Qui cōsur-
gēs stetit ī caumate gnq3 dieb⁹. d̄figēs se
ipsū in sole. Dicebat āt qñ anim⁹ ei⁹ ad ipm
Nō possū portare tormēta. dicit ḡ ad aiuz
suuz. si n̄ potes portare tormēta: ḡ n̄ rāpi-
as vt manduces. Dixit abbas theodorus
Inopia panis thabefacit monachi corpus
Alter autēz qdā senioz dicebat q3 vigilie
plusthabefaciūt corpus. Dixit abbas ioā-
nes breuis stature. Quia si voluerit rex
aliqui ciuitatē inimicoz tenere p̄us aquā
tenet et eficas eoz q3 sūt in ciuitate et fame
pelicantes tūc subiciūt ei: ita est et passio
ventris. Si in ieiunio et fame conuerſet
bomo inimici ei⁹ qui sollicitāt aiāz ei⁹ ifir-
mātur. Dixit itez q3 ascēdens aliquando
p̄ viam que ducit ad scitibim. vt vistrabe-
rem flectas palmis. vidi camellarium lo-
quētez z commouentem me ad furorem:
ego vero dimisi quod portabam et fugi.
Dixit abbas ysaac presbiter cellaz. Scio
fratē merētē in agro qui voluit māduca-
re spicā tritici: z dixit dño agri. Vis mādu-
co vna spicā? Ille autē audiens miratus ē
z dixit ei. Tuus ē ager pater: z me īterro-
gas? Instantū ergo scrupulosus erat me/
morat⁹ frater. Interrogauit quidā frater
abbatē Jidozū seniozē scitibi dicens qua-
re sic te fortiter timēt demones: Dixit ei se-
nex. Quia ex quo factus sū monach⁹ stu-
deo ne pmittā iracūdiā vsq3 ad fauces me-
as ascendere. Dixit itez qui supra quadra-
ginta annos eē: ex quo sc̄tiret quidē motū
peccati in mente sua: nunq3 trī consentiret

neq3 concupiscentie neq3 iracundie. Nar-
rauit abbas cassian⁹ d̄ quodā abbate Jo-
anne. quia fuerit apud abbatē c̄synū ī sū-
mirate heremi habitātē per annos q̄dragi-
ta. z q3 bēbat circa ipsū multā caritatē. et
per hāc caritatis fiduciā interrogauit euz
dicēs. Tanto tēpore sic remotus z a nullo
boiuz facile molestiā patiens. dic mihi qd
pfecisti. At ille dixit. Ex quo cepi solitari-
us esse: nunq3 me sol vidit manducātē. Di-
xit autē ei z abbas Joānes nec me irascē-
tē. Dixit itez quia narrauit nobis abbas
moyses: q3 ei abbas serapion dixit. Quia
dū essem iuuenis z sederē cū abbate meo
theone z manducarez⁹ surgens a refectio-
ne secūdū opa dyaboli rapui vnu panēz
parimatē. et māducaui eū occulte. nesciē-
te abbate meo. Cū ḡ perseverarē aliquan-
to tempore hec faciens. cepit mihi ipsū vi-
cium dominari et non p̄ualebas meipsū
retundere. sed solūmodo adiudicabar a p-
pria conscientia: z seni dicere confunde-
bar: Contigit autē secūdū dispensationē
diuinā vt quidā venirent ad senē vtilita-
tis anime sue causa: et interrogabāt eum
de propriis cogitationibus. Respōdēs āt
senex dixit. Quia nihil sic noxiū est mona-
chis et letificat demones. quomodo si ce-
lent cogitationes suas spiritualibus patri-
bus. Locutus ē āt eis de cōtinētia. Et cū
hec dicerentur. cogitans ego q3 de⁹ reue-
lauit senī de me: conpunctus cepi flere et
eicci parimatē de sinu meo: quē male cō-
sueuerā rapere: et prosternens me ī pau-
mento postulabā de p̄teritis veniā: et ora-
tionē pro cautela in futurū. Tunc dixit se-
nex. O fili liberauit te de captiuitate ista
etiam me tacente cōfessio tua et demones
tenebāt cor tuū per taciturnitatē: nūc ad-
uersum teipsūz confitēdo interfecisti: quē
hacten⁹ tibi domiari pmiseras neq3 cōtra
dicēs: neq3 alio mō īcrepās eum: amodo
autē nequaquē locū habebit ī te quippe q
in corde tuo ī aperto excussus ē. Necdum
autē finito sermone senis. et ecce ope qd
dixit apparuit: q3 velut lāpada ignis egres-
sa ē de sinu meo: z impleuit totam domum
fetido odore. ita vt putarēt qui aderāt: q3

Secunda pars

inphuris plurimū fuisse incensū. Et dixit senex. **O fili.** Ecce verborū meorū liberationis tue per signū quod factū est: presertim vīs documētum. dicebāt de abbate **Machario.** Quia si vacauit inter fratres. ponebat sibi terminū. et quādo iueniebatur vinū pp fratres bibebat: sed p vno calice vini. die inte gra aquā non bibebat. **Et** fratres qdam volentes eū recreare dabant ei vinū: sed et senex cū gaudio sumebat vt seipsum postea cruciaret. **Discipulus** autē eius sciens causā: dicebat fratribus. **Propter** deū rogo ne detis ei vinuz qz in cella se postea cruciatus vomat. **Quōd** cognoscentes fratres vltra ei vinum non dederunt. **Abbas Macharius** maior in scitib: dicebat frībus post missas ecclesie: fugite fratres. **Et** dixit ei vnus fratꝝ. **Pater** vbi habemus fugere amplius a solitudine ista? **Et** ponebat digitū super os suū dicens. **Istud** est qd fugiendū dico. **Et** sic intrabat i cellā suā. et claudens ostium sedebat solus. **Dixit** idem abbas macharius **Si** aliquem increpare volēs ad iracundiāz cōmoueris propriā passionē iples: non enim aliū sic saluare debes. vt teipsum perdas. **Dixit** abbas pastor. **Nisi** nabuzardā archimargirius venisset: non crematū fuisset templum domini. **Ita** et nisi quies gulae et ventris venerit in aīaz nequaquā mēs corruet. et pugnant contra inimicū. **Dicebant** de abbate pastore. **Quia** dū vocatū fuisset ad comedendū cōtra voluntatē suā ibat lachrymando ne inobediens esset fratribus et contristaret eos. **Narrauerunt** quidam abbati pastori d quodā monacho qz non bibebat vinū. **Et** dixit eis. qz oīno potus mōachorū nō ē. **Dixit** itez abbas pastor. **Quia** sicut fumo expellunt apes vt tollatur dulcedo opis eorū: ita et corporalis gēs timorē expellit ab aīa et aufert ab ea omne opus bonū. **Narrauit** quidā senū de abbate pastore et fratribus eius. qz habitarent in egypto. et cum desideraret mās eorū videre eos et non posset. obseruauit vna die. et euntibus illis ad ecclesiā obtulit se eis: **Illi** at vidētes eam conuerterunt

se ad cellā. et intrātes clauerūt ostiū in facies ei. **Illa** at ad ostiū nās clamabat plorās cū nimia miseratiōe. **Audiens** at eam abbas anub. intrauit ad abbate pastores dicens. **Quid** faciemus vetule istī. ita ante ostiū stenti? **Surgēs** autē abbas pastor venit ad ostiū: et itro stans audiuit eā plorantē misabiliter nimis et dixit. **Quid** sic clamas vetula. **Illa** at cū voces ei audisset multomagis clamauit plorās et dicens. **Volo** vos videre filii mei. **Quid** ē. n. si videro vos? **Nungd** non suz mater vestra? **Aut** non ego lactaui nos? **En** tota sū iam canis plena: sed et audiens vocē tuāz turbata sū. **Dixit** ei senex. **Dic** nos vis videre an in illo seculo? **Dicit** ei. **Et** si non videro vos hic. videbo vos illic filii mei. **Dicit** ei si potes equanimiter ferre vt hic nos non videas: videbis nos illic. et ita discessit mulier gaudens et vicēs. **Si** oīno visura vos ero illic. nolo vos hic videre o filii mei. **Dicebant** d abbate pyoz. **Quia** ambulando comederet. et interrogante eum quodā qre sic manducaret respondit. **Non** hoc vt velut opus aliqd ageret: sed velut quodam superflūū vt. **Alii** autē d hoc ipso interroganti respondit. **Ut** non vel in comedendo corporales delectationez beāt aīa **Dicebant** de abbate petro cognomento pyanio. q erat in cella. qz vinum non bibebat. **Quando** autē senuit: rogabāt euz vt modicū vini sumeret. **Qui** cū n̄ acceperet tepesfaciebāt aquā. et ita offerebāt. **Et** dicebat. **Credite** mibi filii: qz velut conditū illud accipio. **Et** adiudicauit se tepida aqua esse contētū. **Facta** ē aliqñ celebratio missaz in monte abbatis antoniū: et inuētū est ibi vasculū vini. **Et** tollēs vnus de senibus parū vas idest calicem. portauit abbati syfoy et dedit ei. et bibit semel. et secundo accepit et bibit. **Obrulit** etiaz ei tertio sed non accepit dicens. quiesce frater. an nescis quia sathanas ē. **Frater** quidā interrogauit abbate syfoy vicēs. **Quid** facio. qz occurro ad ecclesiam et frequenter fratres pro caritate ad cibum retinēt me. **Dixit** ei senex. **Onerosa** res est. **Di**

cit ergo abraham discipulus eius. **S**i occurrat in sabbato et dominica ad ecclesiam. et biberit frater tres calices: multum ne est? et dixit senex. **S**i non esset sathanas: non esset multum. **F**requenter dicebat abbati syfoy discipulus suus. **S**urge abba et manducem. **I**lle autem dicebat. **A**dbuc non manduca uim? filii? **E**t ille respondit. **N**on patet. **D**icebat autem senex. **S**i nec adbuc manducauim? asser et manducem? **D**ixit aliqui cum fiducia abbas syfoy. **C**rede quod ecce triginta annos habeo quod non deprecor deum pro peccato. sed oras hoc dico. **D**ne ihu xpe. protege me a lingua mea: et ut quod nunc per singulos dies curro in ipsa opa et delinquo. **V**enerunt aliqui abbas siluanus et discipulus eius zacharias. ad quoddam monasterium: et fecerunt eos gustare modicum streptus ambularum. **E**t exeuertibus eis inuenit discipulus eius aquam in via: et volebat bibere. **D**ixit ei abbas siluanus. zacharia ieiunium est hodie. **C**ui ille dixit. **N**one hodie manducauim? patet. **D**ixit ei senex. illud manducare caritatis fuit. nos autem teneam? ieiunium nisi filii mei. **D**ixit sancta syncretice: **Q**uod oportet nos. quod uiuimus? propositum superius? castitatem quam summa est. tenere. **E**tenim apud seculares videtur castitas obseruari. sed adest eis stulticia: propter quod aliis sensibus peccant. nam et aspiciunt indecenter. et rident inordinate. **D**ixit iterum que supra. **Q**uia sicut venenosa animalia acriora medicamenta a se expellunt ita cogitationem sordidam ieiunium cum oratione depellit ab anima. **D**ixit itez. **N**on te seducant diuitium huius seculi delicia tanquam aliquid utile habentes in se: etenim illi delectationis causa. arte diuerso modo condiendi cibos onerant. **T**u autem ieiunio et abiectioe ciborum abundantiaz deliciaz illorum suppedere. sed ne fatieris pane neque desideres uinum. **D**ixit abbas syfoy. quia peregrinatio nostra est: ut teneat homo os suum: dixit abbas yperici. quia sicut leo terribilis est onagri: sic monachus probar? cogitationibus concupiscentie. **D**ixit itez. **I**eiunium frenum est monacho aduersus peccatum: qui autem abiecit ieiunium. velut equus seruens desiderio semie regitur. **D**ixit itez. **S**iccitum ieiunio

corpus monachi. animam de profundo eleuat: et siccat fistulas delectationum ieiunium monachi. **D**ixit itez. castus monachus in terra honorabitur: et in celis ab excelso coronabitur. idem ipse dixit. **M**onachus qui non retinet linguam suam in tempore furoris: neque passionum corporalium retentor erit aliquaudo. **D**ixit itez. **V**erbum malum non proferat os tuum: quoniam vitis non affert spinas. **D**ixit itez. **B**onum est manducare carnem et bibere uinum: quam manducare in obrectatione carnes fratrum. **D**ixit itez. **S**ufurrans spiritus euam de paradiso eam eiecit. huic ergo similis est. qui proximo suo obloquitur. quoniam et audientis se animam perdit. et suam non saluat. **F**acta est aliquando festiuitas in scithi: et uiderunt seni uinum bibere in calice. qui abiciens dixit. **T**olle a me mortem istam. quod uidentes alii qui cum ipso edebant. nec ipsi biberunt. **A**lia vice allatum est ibi uasculum uini de primitiis ut daretur fratribus ad singulos calices. et introeunte quodam fratre et uidente quia acciperent. fugit in criptam quam cripta mox cecidit. **E**t cum audissent sonum. currentes inuenerunt fratrem semianimum iacentem: et ceperunt obiurgare eum dicentes. **B**ene tibi contigit: quia uanam gloriam habuisti. **A**bbas autem refouens eum dixit. **D**imitte filium meum bonum opus fecit: et uiuit dominus. quia non reedi ficabitur cripta hec temporibus meis: ut cognoscat mundus. quia propter calicem uini cecidit cripta in scithi. **A**scendit aliquando presbiter de scithi ad episcopum alexandrinum et quando reuersus est in scithi interrogauerunt eum fratres. quomodo est ciuitas? ille autem dixit eis. **C**redite mihi fratres ego ibi faciem hominis nullius vidi. nisi tantum episcopi. **I**lli autem audientes mirati sunt et dixerunt. quid putas facta est in illa omnia multitudo? **P**resbiter uero refouit hesitantes dicens. **E**xtor si animo meo: me ituerer faciem hominis. ex qua relatione profecerunt fratres: ut custodiant se ab extollentia oculorum suorum. **V**enit aliqui quidam senex ad alium senem: ille autem dixit discipulo suo fac nobis modicum leticulle: et fecit. **E**t infunde nobis panes: et infu-

Secunda pars

Alt. Et manserunt sic vsque ad alterius diei horam sextam: loquentes de rebus spiritualibus. iterū dixit senex discipulo suo. **F**ac nobis modicum lenticule: fili mi. **I**lle respondit. **A**b hesterno die feci pater. **E**t ita surgentes sumpserūt cibum. **A**lter quidam senex venit ad quendam patrum. ille autem coxit modicum lenticule: et dixit ei. **F**aciamus opus dei et gustemus. **E**t vnus quidem eorum complexit totū psalterium. alter vero ex corde. duos propbetas maiores lectoris ordine recitauit: et facto mane. discessit senex ille qui venerat. et obliti sunt sumere cibum. **E**surit quidam frater a mane. et pugnabat cum animo suo ne māduicaret: donec fieret hora tertia. **E**t facta hora tertia: exegit a se ut fieret hora sexta: **E**t facta sexta: infudit panem et fecit vt manducaret: **P**ostea vero surrexit dicens. manebo sic vsq; ad horam nonam. hora autem nona fecit orationē. et vidit opus diaboli. sicut fumum exeuntem a se: et ita cessauit curies eius. infirmatus est quidam senū. et cū non posset sumere cibum multis diebus: rogabatur a discipulo suo vt faceret aliquid ei et reficeret. **A**biit autē et fecit de farinula lenticulas et zippulas. **E**rat autē ibi vasculū pēdens. in quo erat modicū mellis. et aliud in quo erat rafanealeō id ē lini oleū et se tebat: ita q; tūc ad lucernā pficeret. **E**rrauit autē frater. et p melle de lini oleo misit in pulmentū. **S**enex vero cū gustasset nihil locutus est: sed tacitus māducauit. **L**ōpellebat autem eum itē māducare et ex torquēs sibi māducauit. **E**t dabat ei tertio. ille autē noluit māducare dicens. **V**ere nō possum fili mi. **D**iscipulus autē hortabatur eū dicens. **B**onū ē abba: ecce et ego māduco tecū. **Q**ui cū gustasset et cognouisset qd fecerat: cecidit p̄nus in facie dicens. **V**eh mihi pater. quoniā occidisti te. **E**t tu peccatū h̄ posuisti sup me. q; nō es locut⁹. **E**t dixit ei senex. **N**ō tristeris fili. si voluisset deus vt mel māducarē. mel habuisset mittere in zippullas istas. **N**arrauerūt de sene quod dā. q; desiderauit aliquā māducare. cucu-

merē quē cū accepisset: appēdit eū prius ante oculos suos. **E**t cū esset vict⁹ desiderio. domās seipsū. penitentiā agebat: quia vel omnino desiderasset. **F**rater quidam aliquādo abiit visitare sororē suam in monasterio egrorātē. **E**rat autē fidelissima. et nō acceperat aliquando videre virū. neq; occasionē dare fratri suo: vt ppter illā veniret in mediū seminaz. **E**t mādauit fratri suo: **V**ade frater. ora p me: q; cū gratia xp̄i videbo te in regno celoz. **M**onachus quidā occurrit ancillis dei in itinere quodā. quibus visis diuertit extra viā. **Q**ui dixit abbas illi. **T**u si pfect⁹ esses monachus: nō resperas nos sic vt agnosceres. q; semie eramus. **I**ntrauerūt aliquādo fratres in alexandriā. iuitati a theophilo archiepiscopo vt presētibus his facta ofone destrueret tēpla paganoz. **E**t māducantibus eis cum archiep̄o: ministrante sunt eis carnes vituline. et māducabāt nihil discernētes. **E**t accipiēs archiep̄s vnū capadiū. dedit iuxta se recubētī seni dicens. **E**cce istud capadiū id ē stueklei: bonū ē. māduca abba. **I**lle autē respōdēs dixit. **V**sq; mō credeba q; olera māducare. **N**ā si carnes sunt nō māduca bo. **E**t vltra nemo acceperit gustare. **F**rater quidā in cella attulit panes recētes: et iuita uit ad mēsa seniores. **E**t cū manducassent singulos parimates: pausauerūt. **F**rater vero sciēs laborē abstinentie eoz: cepit cū humilitate supplicare dicens. **P**ropter deum māducate bodie: donec satiemini. **E**t māducauerūt alios denos parimates. ecce igit quantū supra q; opus erat. māducauerūt ppter deū veri monachi: et simpliciter abstinentes. **E**grotauit quidā senū aliquādo magna ifirmitate: ita vt ex eius viscerib⁹ mlt⁹ sāguis efflueret. **E**t attulit quidā frater nixas siccās. et fecit pultes. **E**t misit eas ibi. et obtulit seni: et rogabat eum dicens. **C**omede. quoniam forte expedit tibi. **I**ntuens autem eum senex diutius dixit. **V**ere dico tibi frater. quia volebas vt me dimitteret deus in hac infirmitate esse: alios triginta annos. **E**t nullo modo acquiuit senex in tali egritudine. vel mo-

dicū sumere cibi ita vt tolleret frater qđ
portauerat: et rediret ad cellā suā. Alter se/
nex sedebat longe i beremo et contigit fra/
trē venire ad eū. et inuenire eū infirmantē
Qui lauans ei faciē: fecit ei refectionē: ex
bis que attulerat: quod cū vidisset senex
dixit. Vere frater oblitus erā qđ haberent
homines de cibo solaciū. Obrulit ei etiaz
et calicē vini. Quod cū vidisset: plorauit vi/
dens. Non sperabā me vsq; ad mortē bibe
re vinū. Statuit quidā senex: vt quadra/
ginta diebus nō biberet. Et si quando sie/
ret cauma: lauabat surifculā et ipleuit eam
aqua: et appendebat eas ante oculos suos.
Qui cuz interrogaretur a fratribus. qua
re hoc faceret. respondit dicens. Ut cū vi/
dēs quod desiderabā nō gustauero: maio
rē ardorē sustineas: et ppter hoc maiorem
mercedē a dño consequar. **F**rater qui/
dā iter agens: habebat secū matrē suā: iaz
senē. Qui cū venissent ad quendā fluiū.
nō poterat vetula illa transire. Et tulit fi/
lius suus palliū suū et inuoluit exinde ma/
nus suas: ne aliquo modo contingeret cor/
pus eius. Et ita portans eam transposuit
fluiū. Dixit autē ei mater sua. Ut quid sic
operuisti manus tuas fili mi? Ille autē di/
xit. Quia corpus mulieris ignis est: et ex eo
ipso qđ origebā te: veniebat mihi cōmemo
ratio aliarū feminarū in animo. **P**ricebat
quidā patrū. Quia sciret fratrē in cella. ie/
iunātē tota hebdomada pasche. Et cū sab
bato sero venisset ad missas: cōmunicans
mor fugiebat: ne cogereetur a fratribus in
ecclesia manducare apud se. tātū modicas
berbas elixas cū sale māducabat sine pa/
ne. **F**ratres conuocati sunt i scitbi vt mā
ducarent palmas: et erat ibi aliquis infir/
mus ppe nimia abstinentia. qui tusciens ex
creauit flegma. Quo vomente: de spūto
eius venit super aliū fratrē: Qui cū a cogi
tatione sua cōpelleretur dicere ei. quiesce
lā et non excrees super me: vt superaret cogi
tationes suas: tulit quod excreauerat: et
mittens in ore suo: statim comedit illud. Et
tunc cepit ad seipsum dicere. Aut nō dicas
fratri quod eū contrister: aut manduca qđ

bores. **E**xPLICIT liber de continentia.
Incipit liber contra fornicationem.

Dixit abbas antoni

us: Estimo qđ habeat corpus mo/
tuz naturalē conspersum in se: qui nolente
animo non operatur: sed tantūmodo signi
ficatur in corpore: quasi impassibilis motus.
Est autē et alius motus. ex eo qđ nutrit cor/
pus: et fouetur cibus et potibus: ex quibus et
calor sanguinis excitat ad operandū cor/
pus. **P**ropter quod dicit apostolus. Noli
te inebriari vino in quo est luxuria. Et rur
sum dominus in euangelio: discipulis mā/
dans dixit. Videte ne grauentur corda ve
stra crapula et ebrietate. **E**st autē adhuc
et alius quidā motus certantibus in conuer
satione: ex insidiis et inuidia demonū veni
ens. Itaq; scire cōuenit quia tres sunt mo
tus corporales: vnus quidē naturalis: ali
us autē ex plenitudine ciboz: tertius vero
ex demonibus. Dixit abbas. Seroncius
petrensis. Quia multi tēptati sunt a corpo
ralibus delectationibus: et cū non appo/
ximarent corporibus: mēte fornicati sunt:
et que corporaliter virginitatē seruant. p
m animū fornicantur. Bonū est ergo dilectis
simi facere quod scriptū est: omni custodia
vnumquēq; cor suuz seruare. **D**ixit ab/
bas cassianus. Quia dixerat abbas moy/
ses: bonū est non abscondere cogitationes
sed senibus spiritalibus et discretionē habē
tibus manifestare eas: non his qui tantū
tpe senes sūt: qm̄ multi ad etatē respiciētes
cogitati et oēs vicentes eis: quia experimē
tum non habebant pro consolatiōe: ad de
sperationem vltimam peruenerunt. **E**rat
quidam frater omnino in conuersatione
sollicitus. Et cuz valde a fornicationis de
mone turbaretur venit ad quendam senē
et retrulit ei cogitationes suas. Ille autem
audiens quia expers erat: indignatus est:
et miserabilem dicebat esse fratrē illū: et idē
gnū monachi habituq; eiusmodi cogitatio
nes rectperet. **H**ec audiēs frater dīperās
seipsum: reliquit propriam cellam: et ad se/
culū redibat. **S**ecundum autē dīpensati
y z

Secunda pars

onē dei occurrit ei abbas appollo: et vidēs eū perturbatū: et nimīū tristē. Interrogauit eū dicens. **S**ili. que est causa tāte tristitie tue? **I**lle autē pri^o ex multa confusione animi sui: nō respōdit q̄c̄q̄. **P**ostea autē cū multū rogaret a senē: que circa se agerētur: confessus est dicens. **Q**uia cogitatōes fornicationum inquietāt me. quod cōfessus suz seni illi et se cū dū verba eius: iā mihi spes salutis nō est. **D**esperās ergo me ipsum ad seculuz redeo. **D**ec at pater appollo audiēs velut sapiēs medicus multū eū rogabat: et monebat dicens. **N**oli mirari fili: neqz desperes de te / ipso: ego enīz i hac etate atqz cōuersatione valde ab huiusmodi cogitatiōib⁹ inquietor. **N**e ergo desicias i huiusmodi occasione: que nō tātū humana sollicitudine quātum dei miseratōe curatur: atū hodie dona mihi quod peto: et reuertere i cellā tuā. **F**ecit autē frater ille sic. **A**bbas autē appollo discedens ab eo: perrexit ad cellā illius senis: g ei desperationez fecerat: et stans foris deprecatus est dñz cū lachrymis dicens. **D**e⁹ qui tēptationes vtiliter isers: cōuerte bellū quod parit frater ille i hūc senē: vt per experimētū i senectute sua discat: quod tēpore lōgo nō didicit: quatenus opatiatur his qui huiusmodi tēptationib⁹ perturbātur. **Q**ui cū orationē cōplessit: vidit ethiōpē stāte iuxta cellā: et sagittas dirigētē cōtra illū senē: quibus quasi perforatus: statim tanqz ebrius a vino huc atqz illuc ferebatur. **E**t cū non posset tollerare: egressus ē d cella eadē via: qua et ille iuuenis ad seculū redibat: **A**bbas autē Appollo intelligens quod factuz erat: occurrit ei: et accedēs ad eū dixit. **U**bi vadis et que causa perturbatōis tueque obrinuitre? **I**lle autem sentiens quia intellexisset sanctus vir: que ei euenerāt: pre verecūdia nihil dicebat. **D**ixit autē ei abbas appollo. **R**euertere i cellā tuā et decetero agnosce infirmitatē tuam: et cogita apud te metipsum: qz ignor⁹ sis a diabolo vsqz modo autē crept⁹: ppter qd nec meruisti sz vires virtutū: habere cōtra diaboli luctamēta. **Q**uid autē dico luctamēta: q nec vna die aggressiōē ipsius porta-

re potuisti? **D**ec autē tibi strigit: quia iuuenē illū a cōmuni aduersario impugnātū sciens: cū debuisses eū contra diabolicū certamē cōsolatoris verbis monere: etiā i desperationē misisti: nō cogitās illud sapientissimū preceptū. quo iubemur eripere eos qui ducūtur ad morte: et itez non negligas redimere occidendos: sed neqz parabolā saluatoris nostri dicentis: harundinē quassatā non debere confringi: et linum fumigans non extingui. **N**emo enīz ferre posset insidias aduersarii: neqz ebullientis nature ignez extinguere: vel retinere: nisi dei gratia cōseruaret infirmitatē humanā que in nobis salutari dispensatione cūcta disponit. **D**ēs ergo dñz deprecemur: vt et aduersuz te dimissuz flagellū auertat. quoniam ipse et dolere facit et itez salutari restituit pcutit: et manus ipsius sanat: humiliat et exaltat: mortificat et viuificat: deducit ad inferos et reducit. **D**ec dicens orationē i pleuit: et statiz ab illato sibi bello senex liberatus est. **Q**uē cōmonuit abbas Appollo: vt peteret sibi dari linguā eruditam: vt sciret tps quo oporteret log sermone. **D**e cogitatione fornicationis interrogatus abbas syrus alexandrinus: ita respondit. **S**i cogitationes non habes. spem nō habes. **Q**uonia si cogitationes non habes: opera habes: hoc est. **Q**ui cogitatione aduersus peccatū nō pugnat neqz contradicit: corporaliter peccat. **Q**ui enīz corporaliter peccat: cogitationuz molestias nullas habet. **I**nterrogauit autē quidā senex fratrem dicens. **N**e consuetudinē habes colloqui mulierū? **E**t dixit frater. **N**ō: **E**t ille dixit. **V**eteres: et noui pictores sunt cogitatōes mee et cōmemoratiōes quedam inquietantes me ex similitudine mulierū. **S**enex autē dixit. **M**ortuos non timeas: sed viuentes fuge: hoc est consensum: et in opere ipso peccatum: et extende magis orationem tuam. **D**ixit abbas mathois. **Q**uidam frater veniens dixerit: deteriorē esse q obloquitur: qz qui fornicatur. **E**t respondit ipse senex. **D**urus est sermo. **D**ixit ergo ei frater. **E**t quomodo vis esse: banc rem? **D**i-

xit ei senex. **O**bloctio quidē mala est: ce/lerē tamen inuenit curā: et plerūq; penitē/riā agit: qui obloctus est dicens. male lo/curus suz et transit: fornicatio autē natura/liter mors ē. **D**ixit abbas pastor. **S**icut spa/rarius principis affuit ei cōtinue semper paratus: ita oportet et animā semper para/tas esse aduersus demones fornicationū. **V**enit aliquando quidā frater ad abbatē pastozē: et dixit ei. **Q**uid facio pater quia affligor a fornicatione? **E**t perrexi ad ab/batē ibitionē: et dixit mihi. **N**on debes cā longo tēpore permittere habitare i te. **D**i/xit abbas pastor. **A**bbatis ibitionis act^o sursum in celo sunt cū angelis: et latet eum: ego autē et tu in fornicatione sumus. **S**i ergo teneat monachus ventrē et linguaz: et manserit in solitudine: confidat: quia non moritur. **N**arrauerunt de abbatisa Sara. quia manserit tredecim ānos forti/ter a fornicationis demone impugnata: et nunq; orauit vt recederet ab ea huiusmo/di pugna: sed hoc solū dicebat. da mihi for/titudinē deus. **D**ixerūt itē de ea. **Q**uia infestior fuerit ei aliquando iminens for/tius idēz fornicationis demon: mittens in cogitationē eius seculi vanitates. **I**lla autē nō relaxans animū a timore dei: et a ppo/sito abstinentie: ascendit semel super lectū suū orare. et apparuit ei corporaliter spiri/tus fornicationis et dixit ei. **T**u me viciisti Sara. **I**lla autē respondit. **E**go te non vici: sed dominus meus iesus xps. **F**rater quidā stimulabatur a fornicatione: et erat sti/mulus velut ignis ardens in corde eius nocte ac die: **F**rater autē decertabat: non cōfessēdēs neq; cōsentiens cogitationi sue. **P**ost multū autē tēpus discessit stimulus ab eo: nihil preualens propter perseuerā/tiā eius: et statim lux apparuit in corde eius **A**lius frater stimulatus a fornicatione: et surgens nocte perrexit ad quendā senex: et dixit ei cogitationes suas: et cōfess^o est eū senex. **E**t qua cōsolatiōe pficiēs frater re/uerfus est i cellā suā. **E**t ecce itēz spūs for/nicatiois tēptauit eū. **I**lle autē frater iterūz abiit ad senē. **F**actū est autē hoc sepi^o. **S**e/

nex vero nō tristauit eū: sed loquebatur ei que ad vtilitatē eius pertinerēt: dicēs. nō cedas diabolo vt relaxes animū tuū: sed potius quotiēs molestus est tibi demō dic veni ad me: et crepatu discedit. **N**ihil enī sic extediat demōnē fornicatiois quō si reuelētur stimulatōes eius: et nihil eū sic letificat: quomodo si abscondāt cogitatōes eius. **V**enit ergo frater vndecies ad senē: accusans cogitatōes suas. **P**ostea autē di/xit frater seni. **O**stēde caritatē abba: et dic mihi verbū. **E**t dixit ei senex. **C**rede fili: qz si permitteret deus cogitatōes meas qb^o stimulari animus meus i te trāfferrē: non eas portares: sed omnino corrueres deoz/suz. **D**ec autē dicēte senē. ppter nimīā humi/litatem eius: quieuit stimulus fornicatiois a fratre. **I**tē ali^o stimular^o a fornicatōe: ce/pit decertare et extēdere abstinentiā suaz p quatuordecim annos: cogitationē suā cu/stodiēs: ne cōsentiret cōcupiscētie sue. **P**ostea autē veniēs ad ecclesiam: manifestauit vniuersē multitudinē qd patiebat. **E**t da/tū est mādātū: et oēs affixerūt se p eo. heb/domada iugiter orātes dñz: et genuit stimu/lus eius. **D**e cogitatōe fornicatiois: dixit q/daz senex heremita. **D**ormiēs vis saluari? **V**ade labora: vade affligere: vade quere et iuuenies: vigila: pulsa: et aperiet tibi. **S**ūt enīz i seculo pācraciarū. q cū nimis edūt et stāt: et fortes apparuerūt: coronas accipiūt **A**liquotiēs autē et vnus a duobus cedit: et cōfortat^o plagis: cedētes se vincit. **V**idisti quātā virtutē p carnis exercitiū acqsiuit? **E**t tu sta et cōfortare: et dñs expugnabit p te inimicū. **D**e eadē ipa cogitatōe fornicatōis dixit alter senex. **E**sto velut q trāsit i platea aut p tabernā. et caput cuiuscūq; ca/pture odorē. aut alicui^o assature: et q vult ingredi et māducat: q autē nō vult odorā tā tū: et pterit: ita et tu excute a te fetozē: sur/ge et ora dicēs. **D**omine fili dei adiuua me: **P**oc autem fac etiam aduersus alias cogitatōes. **N**eq; enim eradicatores sumus cogitationū: sed luctatores aduersus eas/dem cogitationes. **A**lter senex dixit. **D**ec de negligentia patimur. **N**ā si cōsideremus

Secunda pars

quia deus habitat in nobis: non alienum
vas iferemus intra nos. **D**ñs enī xps ha/
bitans in nobis atq; cohabitās nobis: re/
spicit vitā nostrā. **U**nde et nos portātes eū
et contēplantes. negligere non debemus:
sed sanctificare nosmetipsos: sicut et ille sā/
ctus est. **S**tremus super petrā et rumpatur
malignus: non formides et commitet ad/
uersus te. **P**salle cum virtute dicēs. **Q**ui
confidunt in dño sicut mōs syon: nō cōmoue/
bitur in eternū: qui habitat in hierusalem.
Frater quidā interrogauit senex dicens.
Si incurrerit monachus in peccatū. affli/
gitur velut qui de profectu in deteriorē
statum peruenit: et laborat donec resur/
gat: **Q**ui autē a seculo venit: velut qui in i/
micū fecerit et proficit. **E**t respōdens senex
dixit. **M**onachus tēptationez incurrens:
sic est tāq; domus que cadit: et si sobrius fu/
erit in cogitatione reedificat eā que corru/
erat domū inueniens materias ad edificū
profuturas: habens posita fundamēta: la/
pides: arenā: et cetera: que huiusmodi sunt
edificio necessaria: atque ita velociter pro/
fabricata proficit. **I**lle autē qui nec effodit:
nec fundamentū misit: nec habet aliquid
eorum que sunt necessaria: sed i spe dimit/
tens: si quomodo aliquādo perficiatur: ita
est et monachus. si in temptationē ceciderit
et conuersus fuerit ad dñs: habet plurimū
apparātū: videlicet meditationē diuine le/
gis: psalmodiā. opus manū: orationē: et ce/
tera: que sunt sancte religionis fundamēta
Qui autē recens est et nouus in conuersatōe
donec ista discit: ille primū ordinē inueniet
Frater quidā cū a fornicationis spiritu te/
neretur. perrexit ad quendam senem ma/
gnū: et rogabat eum dicens. **O**stende pa/
ter caritatem: et ora pro me: quia a fornica/
tione sollicitor. **S**enex autem deprecatus
est dominum pro eo. **E**t iterum secūdo ve/
niens ad senem: dixit eundem sermonem.
Similiter et senex: non neglexit rogare p
ipso dicēs. **D**omine reuela mihi vnde i hoc
fratre operatio sit ista diaboli: quoniam de/
precatu sum te et requiē nōdū inueni. **E**t
reuelauit ei dñs que agebātur circa frēm

illū. et vidit eū senex sedentē: et spiritū forni/
cationis circa eum. et quasi ludentem eū
ipso. et angelus domini stabat missus in ad/
iutoriu eius: et idignabatur missus in ad/
trem illum: quia non se prosternebat deo:
sed quasi delectabatur in cogitationibus
suis: totam mentem suam ad hoc. inclinans
Et agnouit senex quia causa magis ab eo
dem fratre esset: et annunciauit dicens **T**u
consentis cogitationi tue frater. **E**t do/
cuit euz quomodo talibus cogitationibus
deberet resistere: et respirans frater per do/
ctrinam senis illius et orationem: frater in/
uenit requiē a tēptatiōe sua. **T**ēptatus est
aliquādo discipulus alicuius senis magni:
a fornicatione. **S**enex vero cū videret eū
laborantē: dixit ei. **Q**uis rogo deum vt sub/
leuet a te molestiā istā? **I**lle autē dixit. **U**i/
deo abba. quia et si laboro: tamen ex pōde/
re laboris huius fructificari me sentio: sed
hoc roga deū i cogitationibus tuis: vt det
mibi tollerātiā per quā sustineam. **D**ixit ei
abbas suus. **M**odo agnouit quia i magno
profectu es fili. et supergrederis me. **D**ice/
bant de quodā senē quia descendit de sci/
thi. et habebat filiū ad huc fugentē lac. qui
quoniam in monasterio nutritus est: nescie/
bat quid essent mulieres. **Q**ui euz factus
esset vir: ostendebāt ei nocte demones for/
mas et habitus mulierum: et hoc nunciauit
patri suo: et mirabat. **A**liquādo ergo ascen/
dit cū patre suo in egyptū: et videns mulie/
res: dixit patri suo. **E**cce iste sunt que veni/
ebant ad me nocte in scithi. **E**t pater dixit
ei. **I**sti sunt monachi de seculo. fili. alio autē
habitu vtuntur isti. et heremite alio. **E**t mi/
ratus est senex: quomodo et in scithi ostēde/
rent ei demones imagines mulieruz: et sta/
tim reuersi sunt i cellam suam. **F**rater qui/
dam erat probatus temptationibus in sci/
thi: et immittebat ei aduersarius memoriaz
mulieris cuiusdam pulchre i animo: et affli/
gebat eū valde. **E**t cōgit secūdo dei di/
spensationem: vt alter frater descendens
de egypto: et applicaret in scithi: et cum lo/
querentur: nuncia u ei dicens. **U**xor illi
mortua est. **E**rat autē ipsa mulier de qua

inquietabat frater ille. Quod cū audisset tulit vestimentū suū nocte. et ascendit vbi eas sepultas audierat. et fodit locū et exierit sanies putredinis eius in vestimēto suo et reuersus habebat illud i cella sua. Et cū nimis feteret. ponebat illos fetores ante se. et ipso propter cogitationi sue dicebat. Ecce desiderū quod querebas: habet illud et satiare ex eo. Et ita ex huiusmodi fetore castigabat semetipsum: donec emorerentur concupiscentie eius. Venit quidam i scythi aliquando vt fieret monachus: qui etiam accepit filiū suū secūz nuper ablactatum. Qui cū factus fuisset iuuenis. ceperunt i pugnare demōes et sollicitare eū. Et dixit patri suo. Vado ad seculū: quia non valeo carnales concupiscentias sustinere. Pater autē eius consolabatur eū. Dixit ergo illi iuuenis. Ias sustinere non valeo pater: dimitte me redire ad seculū. Dixit ergo ei pater suus. Audi me fili ad huc semel. et tolle tibi quadraginta panes. et folia palmarū dierū quadraginta: et vade in heremus interiorēz. et esto ibi quadraginta diebus. et voluntas domini fiet. Qui obediens patri suo. surrexit et abiit in heremū. et mansit ibi laborans et faciens plectas de palmis siccis: et panes siccū comedens. Et cū ibi dies viginti quiescisset. ecce videt opus diabolicū quoddam venire super se. et stetit coram ipso velut mulier ethyopiissa. fetida et turpis aspectu. ita vt fetores eius ferre nō posset. Et abiciebat eam a se: et illa dicebat ei ego sum qui in cordibus hominum dulcis appareo. sed propter obedientiam tuā et laborē quē sustines. nō permittit me deus seducere te sed ostēdi tibi fetorem meū. ille autē surrexit et gratias agēs deo. venit ad patrē suū: et dixit ei. Nā nolo ire ad seculū pater. vidi enim opationē diaboli: et fetorē eius. Cognouerat autē et pater eius id hoc ipso: et dixit ei. Si mansisses quadraginta dies. et custodisses vsqz in finē mandatū meū: maiora habuisses videre. Senex quidā sedebat i longinquo heremo. qui habebat vnā parentē. et desiderabat eūz videre post multos annos: et quāsi

uit in quo loco habitaret. Et surrexit et venit in viā heremi illius. et inueniens camelarios adiunxit se illis: et ingressa est cum illis heremū. Nec enī traheretur a diabolo. Que cū venisset ad ianuā senis cepit signis indicare seipam dicens. Ego sū parens tua. et mansit apud eum. erat autē alius monachus sedēs i inferioribus partibus heremi qui implebat sibi surisculam aquę et hora qua manducare voluisset. subito et sabat suriscula et effundebat aqua qui inspirate deo dixit in semetipso. Ingrediar in heremū: et dico hoc quod mihi euenit de aqua senioribus. Et surgens abiit. et cum sero factū esset. dormiuit in templo quodā ydolorū iuxta viā: et audiuit nocte demones dicentes. Ista nocte precipitauimus illū monachū in fornicationē. quod cū audisset contristatus est: et pueniens ad senē. inuenit eū tristē. et dixit ei: quid facio abba? impleo mihi vasculū aquę: et in hora manducandi effundit? Et dixit ei senex. Tu venisti ad me interrogare me. quia suriscula tua et sabat: ego autē quod facio: quia hac nocte cecidi in fornicationē: qui respondit. et ego cognouit et dixit ei. Tu vnde scis? qui dixit. Dormiebam i templo: et audiui demones loquētes de te. Et dixit senex. Ecce ego vado ad seculū. Ille autē rogabat eū dicens. Noli pater: sed permāne i loco hoc: mulierē vero dimittamus hinc. Hoc enīz ex occursum inimici et stiguit. Quo audito: senex sustinuit extēdēs et aggrauās conuersationē suā cū lachrymis: donec rediret i priorē ordinē suū. Dixit senex quidā. Quia securitas et taciturnitas et occulta meditatio: pariunt castitatē. Frater quidā interrogauit senē dicens. Si et stiguit hominē i tēptationem cadere: quid sit propter eos qui se adalizerant i eo? Et narrauit senex dicens. Diaconus quidā erat nominatus i monasterio egypti. Puz autem quidam curialis insecutionem iudicis pateretur: venit cūz omni domo sua ad monasteriū: et operante iniquo: currat diaconus ille i mulierē ei? et facta est omnibus fraatribus ofusio. Ille autē abiit ad quenquidā senem: et indicauit ei rez. senex vero ha-

Secunda pars

bebat occultā cellā interiorē: quā cū vidisset diaconus ille: dixit. Sepeli me hic sic iuuus: et non indices cuiq̄. Et intrauit in obsecritate celle illius: et egit penitentiaz illic ex veritate. Contigit aut̄ vt post multū tēporis. non ascenderet aqua de flumine nili. Et cū oēs letanias facerēt. reuelatū est euidā sanctorū. quia nisi veniret diaconus qui absconditus esset apud illū talez senex non ascenderet fluminis aqua. Quod cuz audissent mirati sunt: et venientes eiecerūt eū de loco in quo erat. Et orauit et ascendit aqua: et qui aliquando in ipso scandalizati fuerant edificati sunt postea in penitentia eius: et glorificauerunt deū. Duo fratres perreperūt ad ciuitatē vt viderēt qd fuerāt operati. Et cū a se inuicē in ciuitate fuisset diuisi incurrunt vnus in fornicationē. Veniens autē postea frater ei: dixit ei. Reuertamur ad cellā nostrā frater. Ille autē respondit dicens. Non veniā. Et interrogauit eū ille dicens. Quare frater? Et ille respondit. Quia cū discessisses a me. incurri i tēptationē et fornicatus sū. Ille autē alter frater volēs lucrari eū cepit dicere. Quia et mihi sic contigit: et quando separatus suz a te incurri et ego in fornicationē. Sed eamus et simul penentiā agam⁹ cū omni labore: et de⁹ ignoscat nob̄ peccm̄. Qui cū venissent ad cellā rettulerunt senib⁹ qd eis cōtigerat: et dederūt eis illi mādātū qualiter penentiā agerēt. Ille tamē vnus nō pro se s3 pro alio fratre penentiā agebat: tanq̄ si et ipse peccasset. Videns autē de⁹ laborez et caritatē ei⁹ intra paucos dies manifesta uit vni de senib⁹. q̄ pro multa caritate fratris qui nō peccauerat. idulbat illi qui fornicat⁹ est: et vere hoc est ponere animā suāz pro fratre suo. Venit aliqui frater ad quendam senex: et dixit ei. Frater meus soluit me egrediēs huc atq̄ illuc: et p̄ h̄ ego affligor. Et rogabat eū senex dicendo. Equanimiter porta frater: et de⁹ videns laborē sustētionis tue reuocat eū ad te. Neque enī possibile est vt eū duricia et austeritate. facile ab intētiōe sua aliquis reuocetur quia nec demon expellit demonē: sed magis be

nignitate eū reuoca ad te. **Am̄** et dñs de⁹ noster. consolādo ad se homines trahit. Et narrauit ei dicens. Quia fuerunt duo fratres in thebayda. et cū vnus ex his in fornicationē cecidisset: dicebat ad aliū. Reuertar ad seculū. Alter vero plorabat dicens. Nō te dimitto frater discedere et perdere laborē tuū: et virginitatē tuā. Ille vero nō acquiescebat: dicendo. Non hic sedeo. sed vado aut veni mecum. et iterū redibo tecum aut certe dimitte me. et permanebo in seculo. **Vadens** autē frater: nunciauit hoc cuidaz seni magno. Dixit autē ei senex. **Vade** cū ipso: et deus illū per laborē tuū non dimittet corruere. Qui confurgens abiit cuz eo ad seculū. Et cū peruenisset ad quendam vicū: videns mecum. et iterū redibo tecum. **Abstulit** concupiscentiā a fratre eius. et dixit fratri suo. **Eamus** iterū ad heremū fratris. **Ecce** iam puro quia peccavi cū muliere: quid lucratus sū ex hoc? **Et reuersi** sunt illesi in cellaz suaz. **Frater** quidā tēptatus a demone: profect⁹ est ad quendam senē dicēs. **Quia** illi duo fratres simul sunt: et male viuunt. **Cognouit** autē senex quia a demōe illuderetur: et mittēs vocauit eos ad se. **Et cū** factū esset vespere. posuit matā illis duob⁹ fratrib⁹: et coepit eos i vno lecto: dicens. **Filij** dei magni et facti sūt. **Dixit** vero discipulo suo. **Hūc** fratrem claudē i cella seoz sū: ipse enī passionē quā illis obicit habet i se. **Frater** qdā dixit seni. **Quid** facio quia occidit me sordida cogitatio? **Dixit** ei senex. **Mulier** qm̄ vult ablactare filiū suū amarrū aliquid superungit vberib⁹ suis: et cū venerit ifās ex consuetudine sugere lac sentiens amaritudinē refugit. **Mitte** ergo et tu i cogitationē tuā amaritudinē. **Dixit** ei frater. **Quē** amaritudo quā debeo mittere? **Dixit** ei senex. **Cogitationē** mortis. et tormētōrū q̄ i seculo futuro peccatorib⁹ preparant. **Frater** quidā interrogauit senē de huiusmodi cogitationē: et dixit ei senex. **Ego** nūq̄ stimulat⁹ sū de hac re. **Et scādalizat⁹** est i eo frater ille. **Et abiit** ad aliū senē dicēs. **Ecce** hoc mihi dixit ille senex. et scādalizat⁹

sum in eo quia supra naturam est quod dixit. Dixit ei senex: nō simpliciter tibi dixit hoc ille homo des. sed surge et vade: et penitentia age apud eum. vt aperiat tibi virtutem frimonum suoz. Surrexit ergo ille frater et venit ad senem. agens in conspectu ei? penitentia: et dixit. Ignosce mihi pater quia stulte feci. nō dicens tibi vale discedes a te: sed obsecro te vt interpreteris mihi quomodo nunq̄ sollicitatus sis a fornicatione. Dixit ei senex. Quia ex quo factus sum monachus: non sum satiatus pane neq̄ aqua. neq̄ somno. et appetitu eorū quibus pascuntur alii: et crucians me nō permittebar sentire fornicationis stimulos: et exiuit frater ille pficiens ex relatione senis. Frater quidā interrogauit quendam senem dicēs: qd facio qz cogitatio mea semper in fornicatione itenta ē: et non me quiescere sinit vna hora: et affligitur ex h̄ anima mea? Ille autē dixit ei: quādo dmones cogitationes i corde tuo semināt et sentis h̄ nō colloquaris cū aīo tuo. qm̄ demonū ē talia suggerere: et licet nō negligāt hec immittere: tamē nō extorquet. in te ē q̄ et suscipere et nō suscipere. Scis autē qd fecerint madyanite. qm̄ ornaverūt filias suas et statuerūt eas in conspectu isrl̄ itaz. non tamē alicui extorserūt vt omiserent cū eis sed qui voluerūt icurrerūt in eas. Alij autē omīnati sunt idignātes. et cū interitū eoz qui presumpserāt vlti sunt fornicatione ita agendū ē et de fornicatione. Respondens autē frater dixit. et quid faciā quia fragilis sum et superat me passio hec? Ille autē dixit ei. Intentus esto ad huiusmōi. Demones quando faciunt initiū loqui in corde tuo. non respondeas eis: s̄ surgens ora et age penitentia dicēs. Fili dei miserere mei Dixit autē ei frater. Ecce meditor abba et non est punctio in corde meo: quia nescio virtutem verbi. et ille dixit. Et tu tātū meditare: audiuī enī quia dixit abbas pastor sed et alij patres hoc verbum: quoniam incantator virtutem verborum que dicit: nescit. sed sp̄ns audit: et fecit virtutem eoz que icātatur: et serpens subicit icātā

ti et humiliat. Sic et nos quis ignoremus virtutē illoz h̄boz que loquimur: demones tamē audiētes terre nō atq̄ discedūt. Dicebāt qdā senes. qz cogitatio fornicationis fragilis ē velut papiri. Si q̄ iactat i nobis et nō acquiescētēs. p̄iciam? illā a nobis: facile rūpit. necessariū igit ē: ut sit discretio i cogitatione q̄ agnoscam? qz his q̄ cōsētis eis nō sit spes salutis illis atq̄ nō cōsētū reposita sit corona. Duo fratres ipugnati a fornicatione: abierūt et acceperunt vxores: postea autē dixerūt adiuicē. Quid lucrati sum? qz deseruim? āgelicū ordīnē et venim? i imūdiā hāc: et post hec i ignē et tormēta v̄turi sumus? Redeam? igit itez ad heremū. et agam? penitentia: d̄ his que presūpsim? Et veniētes ad heremū: rogauerūt patres vt susciperēt eos penitētes: et cōfidentes ea que gesserāt. et clausērūt eos annū itegrū senes. et abobus equaliter ad p̄sum daban̄ panes: et ad mēsurā aq̄ similit̄. erāt autē v̄sōe cōsimiles. et dū cōpletū fuiss̄ t̄ps penitētie: exierūt et viderunt patres vnū pallidū et tristē nimis: aliū h̄o robustū et claz. Et mirati sunt: qm̄ cibū et potū equaliter acceperāt. et interrogauerunt eū q̄ tristis et afflic? erat: dicēs. qd exercitabaris cū cogitationib? tuis i cella tua? Et ille dixit. Pro malis que feci: penas i quibus venturus eram in animo meo reuolebam. et pre timore adbeferunt ossa mea carni mee. Interrogauerunt autem et alium dicentes. Tu quid cogitabas in cella tua? Et ille respondit. Gratias deo referebam q̄ geruit me de inquinamento mundi huius et de futuri seculi penis: et reuocauit me ad hanc conuersionem angelicam. et reminiscens assidue dei mei letabar. Et dixerunt senes. Equalis est amorum penitentia apud deum. Senex q̄dam erat in scithi. qui cum incurrisset in egritudinem magnam: seruiebant ei fratres. Et videns senex quia laborarent: dixit. Vado in egyptum: vt non soluiam fratres istos a laboribus suis. et dixit ei abbas Moyses. Nō vadas: qm̄ fornicationem incururus es. Ille autē cōtristatus di

Secunda pars

tebat. **M**ortuum est corpus meum: et tu mihi ista dicis? Surgens ergo abiit in egyptum, quod cum audissent homines circum quos habitantes: offerebant ei multa. Venit etiam ad eum quedam virgo fidelis: volens obsequium suum seni illi infirmanti impendere. Et post aliquantulum temporis cum paululum de egritudine qua tenebatur melius habuisset: incurrit in eam. At illa concepit. In terrogata autem a vicinis locis unde concepisset: illa respondit. De sena illo. Illi autem non credebant ei. Senex vero dicebat: ego hoc feci. Sed custodite infantem quem peperit, que cum genuisset puerum et ablactatus fuisset: tulit senex infantem in humeris suis: et die quae erat festiuitas magna in scitibus occurrit ibi: et intravit ecclesiam coram multitudinem fratrum, illi autem videntes eum fleuerunt, qui dixit fratribus. Videtis infantem hunc? Filius est inobedientie. Cauete ergo vos fratres, eo quod in senectute hoc feci et orate pro me, et pergens ad cellam suam ad initium prime conuersationis sue reuertens. Frater quidam temptatus est pessime a demone: specie pulcherrimae mulieris. Transformati namque demones iugiter per quadraginta dies spatium: perseverauerunt pugnantes aduersus eum, ut traheret eum ad turpem coniunctionem. Illo autem viriliter reluctante et minime superato: deus aspiciens bonum eius certamen: donauit ei, ut nullum ultra calorem carnalis concupiscentie patere. Solitarius quidam erat in inferioribus partibus egypti: et hic erat nominatissimus, quia solus in ecclesia sedebat in deserto loco. Et ecce iuxta operationem sathane mulier quaedam inhonesta audies deo dicebat iuuenibus. Quid mihi vultis dare: et decipio istum solitarii vestrum? Illi autem constituerunt certum quod daret ei. Que egressa vespere: venit in cellam eius velut errans, et cum pulsasset ad cellam eius: egressus est ille, et videns eam: turbatus est dicens. Quomodo hic venisti? Illa autem velut plorans dicebat, errando hic veni. Qui cum miseratione viscerum pulsaret: introduxit eam in atrium cellae suae: et ipse intravit iterum in cellam suam: et clausit eam. Et ecce ifelix illa clamabat dicens Abba, be-

ne comedunt me hic. Ille autem iterum turbatus est: timens etiam iudicium dei dicebat. Unde mihi venit ira haec? Et sapiens ostium introduxit eam intro. Cepit autem diabolus velut sagittis stimulare cor eius in eam. Qui cum intellexisset diaboli esse stimulos: dicebat in semetipso. Uide inimici tenebre sunt: filii autem dei lux est. Surgens ergo incendit lucernam. Et cum inflammaretur desiderio dicebat. Quoniam gratia agitur: in tormeta vadit. Proba ergo te ipsum ex hoc si potes sustinere eternum ignem. Et mitebat digitum suum in lucernam. Quae cum incidisset ardorem non sentiebat, propter nimiam flammam concupiscentie carnalis: et ita usque mane facies incendit omnes digitos. Illa autem ifelix videns quod faciebat senex ille pre timore velut lapidea facta est. Et venientes mane iuuenes ad senem illum dicebant. Venit ne hic mulier sero? Ille autem dixit. Etiam. Ecce ibi dormit. Et intrantes inuenerunt eam mortuam: et dicit. Abba mortua est mulier. Tunc ille excuties pallium suum quod utebatur: ostendit eis manus suas dicens, ecce quod se cito mihi filia ista diaboli: perdidit omnes digitos meos. Et narrans eis quod factum fuerat dicebat. Scriptum est: ne reddas malum pro malo. Et faciens orationem super eam: suscitauit eam. Que conuersa: caste egit residuum tempus vite sue. Frater quidam impugnabatur a fornicatione. Contigit autem eum venire in quendam vicum egypti, et videns filiam sacerdotis paganorum: adamauit eam: dixitque patri eius. Da mihi eam uxorem. Ille autem respondens dixit ei. Non possum eam tibi dare: nisi interrogauero deum meum. Et abiens ad demonem quem colebat: dixit ei. Ecce monachus quidam venit volens accipere filiam meam. Do eam illi? Et respondens demon dixit. Si negat deus suum et baptismum et propositum monachi: da eam ei. At veniens sacerdos: dixit. Nega deum tuum et baptismum et propositum monachi: et do tibi filiam meam uxorem. Ille vero desensit: et statim vidit velut columbam exire de ore suo: et volare in celum. Pergens autem sacerdos ad demonem: dixit. Ecce promissit

tria ista se facturū. **T**unc respondes: diabolus dixit ei. Non des ei filiā tuāz in vxore: quia de^o eius non integre recessit ab eo: sed adhuc adiuuat eū. **E**t veniens sacerdos dixit. Non possum eam tibi dare vxorem: quia adhuc de^o tu^o adiuuat te: et nō recessit a te. **D**ec audiens frater dixit i semetipso. Si tantaz bonitatem ostendit in me deus: cum ego infelix negauerim ipsum: et baptismum et propositum monachi: bonus autem deus etiam si cum tam grande scelus commisi: nunc vsque adiuuat me. cur ego recedaz ab eo? **E**t in semetipso reuersus: recepit sobrietatem mentis. et venit in heremū ad magnū quendam senex: et narrauit ei rez que fuerat facta. **E**t respondens senex dixit ei. **S**ede mecum in spelunca et ieiuna tres hebdomadas continuas: et ego dum deprecor pro te. **E**t laborauit senex pro fratre illo: et deprecatus est deum dicens. **O**bscuro domine dona mihi animaz hanc et suscipe penitentiaz ei. **E**t exaudiuit orationem eius deus. **E**t cū completa fuisset prima hebdomada: venit senex ad illū fratrem: et interrogauit eū dicens. **A**liquid ne vidisti? **E**t respondens frater dixit. **E**t ias vidi colūbas sursum in altitudine celi: contra caput meū stantes. **E**t dixit ei senex. **A**t tende tibi metipsum: et deprecare deū attentē. **S**ecunda vero hebdomada venit senex iterū ad fratrem: et interrogauit eū dicens. **V**idisti ne aliquid? **E**t respondit. **V**idi colūbas venientes iuxta caput meum. **E**t precepit ei senex dicens. **S**obrius esto mente et ora. **E**t completa tertia hebdomada: venit iterū senex: et interrogauit eū dicens. **N**e aliquid plus vidisti? **A**t ille respondit dicens. **V**idi colūbas que venit et stetit super caput meū: et extendi manū meaz ut tenerēz illaz: illa autē surgens intrauit in os meū: et gratias agens deo senex: dixit fratri. **E**cce suscepit deus penitentiam tuam. **D**ece tero attende temetipsum: et esto sollicitus. **E**t respondens frater dixit. **E**cce amodo tecū ero: donec moriar. **D**icebat quidaz de thebeis senibus. quod ipse esset filius sacerdotis: idolo: et cū paruulus sederet in

tēplo et vidisset patres suū frequenter ingredi: et sacrificia offerre idolo: et quia semel occulte post ipsum intrauerit et viderit sathanas sedentes et omnes militiaz eius astantes ei. **E**t ecce vnus de principibus veniens adorauit eū. **C**ui diabolus ait. **U**nde venistu? **E**t ille respondit. **I**n illa prouincia eras et suscitavi illic bella: et perturbationes plurimas et effusiones sanguinis faciens: et veni nūciare tibi. **E**t sathanas interrogauit eū. **I**n quāto tēpore hoc fecisti? **E**t ille respondit. **I**n triginta diebus. **E**t sathanas iussit eū flagellari dicens. **I**n tāto tēpore hoc fecisti? **E**t ecce alius veniens adorauit eū. et illi dixit. **U**nde venistu? **E**t respondit demō. **I**n mari eras et suscitavi commotiones: et dimeris naues: et multos homines occidens: veni nūciare tibi. **E**t dixit ei sathanas. **Q**uanto tēpore hoc fecisti? **E**t ille respondit. **S**unt dies viginti. **t**hūc similiter iussit flagellari dicens. **Q**uare i tantis diebus hoc solū fecisti? **E**t tertius venit: et adorauit eū dicens. **D**ixit autem huic. **T**u vnde venis? **E**t respondit. **I**n illa ciuitate fui. et dum ibi fierent nuptie excitavi lites: et multas effusiones sanguinis feci. **I**n super et ipsum sponsum occidi: et veni nūciare tibi. et dixit in quantis diebus hoc fecisti? **E**t respondit decem. **I**ussit autem et hunc flagellari: tanquā moras fecerit. **V**enit autem: et quartus demon adorare eum: et dixit ei. **U**nde venis? **Q**ui respondit. **I**n heremo eram. ecce quadraginta anni sunt quod impugnavi monachum quendam et vix nocte ista preualui: ut facerem eum fornicari: **Q**uod diabolus audiēs. surrexit et osculatus est eum: et tollens coronam quam ipse habebat: et posuit in capite illius: et fecit eum in vna sede consedere secum dicens. **M**agnam rem fortiter egisti. **H**oc ego cum audissem et vidissem: dixi intra meipsum. **V**ere magnus est ordo monachorum. **E**t egressus sum et factus sum monachus. **D**icebant de quodam patre. quia secularis fuisset et postea conuersus: et de concupiscentia vxoris sue frequenter simularetur: et narrabat hoc patribus.

Secunda pars

Qui cū vidissent q̄ operari⁹ esset: et maio-
ra faceret q̄ ei dicebant: iponebant ei taz
multa: vt debilitaretur corpus eius ita vt
nec surgere posset. Deo autē dispensante:
venit quidaz pater vt applicaret in scitibi.
Et cū venisset ad cellā eius: vidit eā aper-
tā: et pertransiuit admirans quomodo ne-
mo egressus esset in occursum ei⁹. Et reuer-
sus stabat dicens. Ne forte frater qui i ea
habitat infirmetur. Et cū pulsasset intra-
uit: et inuenit eū nimis infirmus. Et dixit
ei. Quid habes pater? Et narravit ei dicēs
Ego de seculari vita sū et sollicitat me mō
inimicus in vxore mea: et narraui patribus
et imposuerunt mihi conuersationis onera
diuersa. et cū obedienter implere vellē et ec-
ce defeci: et tamē stimulus crescit. Audiēs
hoc senex: contristatus est et dixit ei. Equi-
dē patres vt potentes viri: bene tibi ipo-
suerunt onera quibus graueris: sed si me
paruulū audis: iacta bec a te et sume parū
cibi in tēpore suo: et recolligens vires tuas
fac aliquantulū operis dei: et iacta in do-
mino cogitatū tuū: quoniā tuo labore hāc
rem non potes is superare. Corpus enī no-
strū velut vestimentū est: si illud diligen-
ter tractaueris stat. si autē neglexeris illū
putrescit. Qui cū audisset eū: fecit ita: et in-
tra paucos dies recessit stimulus ab eo.

Monachus quidam solitarius antiquus
et in conuersatione proficiens sedebat in
monte in partibus antinonii. sicut audiui-
mus a notis monachis: cui⁹ verbis et actu
multi proficiebant. Et cū talis esset: exci-
tatus ē diabolus ad inuidiā contra eū: sicut
et contra oēs viros virtutū: imisitq̄ in anī-
eius cogitationē talem. vt ei qui in tali cō-
uersatione esset: nō deberet seruire ab alio
aut ministerium exhiberi: s; magis ipsum
debere aliis ministrare. Quod si aliis non ex-
hiberet ministeriū: saltem sibi ipsi seruire vi-
dens. Unde ergo i cinitate sportellas q̄s
facis: et eme tibi que opus sunt et reuerte-
re ad locum tuū: et nulli sis onerosus. Hoc
autē suggererat ei diabolus: inuidens quī
eti eius: et opportune vacatiōi eius ad do-
minum et vtilitati multoz. Undiq̄ enī inī-

micus venari eum et capere festinabat: il-
le vero tanq̄ bone cogitatiōi acquiescēs
descendit de monasterio suo. Et ga erat
omnibus admirandus. ignorans tamē bu-
iusmodi insidias astutie: notus hō et famo-
sus omnibus a gbus videbat existens. cū
post longuz tēpus mulier ē vidisset: pro i-
cautela sua supplantatus est: et incurrit in
eam. Et veniēs in desertū sequēte diabo-
lo vestigia eius: cecidit iuxta flumen: et co-
gitans qz inimicus gauisus ē de ruina ei⁹
voluit seipsum desperare: et maxime quia
spiritum domini contristauerit: et sanctos
angelos. et venerabiles patres: quoz mul-
ti etiam in ciuitatibus habitantes supera-
uerunt diabolū. Et cum nulli horum se-
similē facere posset: cōtristabatur valde: et
non recordabatur: quia deus est qui virtu-
tem tribuit his qui ad eum deuotissime cō-
uertuntur. Lecatus vero et nō videns pec-
cati sui curam: voluit se in flumen illud ia-
ctare: vt perfectum gaudiuz faceret inimi-
co: et ex multo animi dolore infirmatus est
corpore: et nisi postea misericors deus auri-
lium prestitisset ei: ad perfectum gaudiū
inimici sine penitentia moreretur. Nouis-
sime autem in se reuersus cogitauit maio-
rem laborem in afflictione penitentie de-
monstrare: et supplicare deo i fletu et luctu:
et ita rediit iterum ad monasterium suum.
Et damnans ostium cellule sue: sicut solet
super mortuum: ita flebat supplicans deo.
Ieiunans autem et vigilans cum omni an-
xietate: extenuauit corpus suum: et nec sic
satisfactum putabat in animo suo: qz con-
grue penitusset. Fratribus autem ad euz
sepius venientibus vtilitatis causa: et pul-
santibus ostium: ipse dicebat non posse se
aperire: dicendo. sacramento me constrin-
xi: vnum annum deuote me penitentiam
agere: sed orate pro me. Nec enim inue-
niebat quomodo eis se excusaret: quoni-
am illi scandalizabantur: bec audientes
de eo: quia erat apud illos honorabilis
et magnus valde monachus: sed fecit to-
tum annum, intente ieiunans: et deuote
penitentiam agens. Die autem pasche ipsa

nocte resurrectionis dominice: tollēs lucernam novam et reficiens eam: posuit in cacabo novo. et cooperiens cooperculo: surrexit ad orationem dicens. Misericors et miserator Dominus: qui et barbaros saluare vis. et ad veritatis tue agnitionem venire: ad te confugi si delictum saluatores: miserere mihi: quia te plurimum exacerbaui et inimicum gaudere feci: et ecce mortuus sum obediens ei. Tu domine et ipsius. et bis qui sunt sine misericordia miseris. sed et proximis misericordiam impendi precipis: misere humilitati mee: apud te enim nihil impossibile est quoniam secus infernum. dissipata est sicut puluis anima mea. Fac misericordias: quia benignus es et misericors signum tuo: qui et corpora que non sunt: in die resurrectionis suscitaturus es. Exaudi me domine quia defecit spiritus meus: et infelix anima mea thabefacta est: etiam et corpus meum quod coinquinaui. et iam vivere non valeo: pro eo quod non credidi. Ignosce peccatum per penitentiam: duplex habes peccatum ex desperatione. Vivifica me confortans: et igne tuo precipere hanc lucernam accendi. et ego accipiens fiduciam misericordie tue in indulgentie tue residuo tempore vite mee: quod mihi donaueris mandata tua custodiam: et timore tuo non recedam: sed deuote preces tibi omnibus diebus vite mee: et bec in nocte ipsa resurrectionis eius multis lachrymis dicens: surrexit ut videret si accensa esset lucerna. Et detecto cacabo: vidit quod non esset accensa. et cecidit iterum in faciem suam: rogans deum et dicens: Scio domine quia certamen factum est ut cororarer et non in pedibus steterim. eligens prope carnis delectationem tormentum ipsorum ad dei. Parce mihi domine. ecce enim iterum confiteor tue bonitati turpitudinem meam coram angelis tuis: et coram iustis omnibus: et nisi quia scandalizari possent. omnibus etiam hominibus confiterer. Deus meus misere mei. et et alios erudias domine vivifica me. Et ita tribus vicibus orans exauditus est: et surgens inuenit lucernam ardentem clare: et exultans confortatus est in speculabatque de dei gratia qui ita

et de peccatis eius indulget: et satisfecit iuxta petitionem eius: et animus ipsius: et dicebat. Gratias tibi ago domine quia etiam vite seculi huius mihi indigno misertus es in magno et nouo signo hoc peccatoribus fiducia tribuens. Parcis enim et miseris animabus quas creasti. Ita autem perseverante eo in confessione. illuxit dies et letabatur in domino oblitus cibi corporalis. Ignem autem lucerne illius toto tempore vite sue suavit. oleum sub inde infundens: et facies desuper quomodo minus extingueretur. Et ita rursus diuinus spiritus habitauit in eo. et factus est apud omnes insignis humilitate exhibens in confessione: et actione gratiarum domino cum leticia. Qui etiam ante aliquot dies mortis sue: reuelatum est de transitu suo. **Explicit liber contra fornicationes. Incipit liber quod monachus nihil debet possidere**

Hater quidam renuncians seculo. et dans que habebat pauperibus: retinens autem pauca in sua ratione. venit ad beatum Antonium. quod cum agnouisset senex: dicit ei. Si vis monachus fieri: vade in illius vicum et eme carnes: et ipone corpori tuo nudo: et sic veni huc. Et cum sic fecisset frater ille: veniebant aues et canes: et corpus eius lacerabant. Cum autem peruenisset ad senem interrogabat si fecisset quod ei dixerat. Illo autem ostendente corpus suum laceratum. Dixit sanctus Antonius. Qui renunciant seculo: et volunt habere pecunias: ecce ita impugnantur a demonibus discerpuntur. Narravit abbas Daniel de beato Arsenio: quia venit aliquando magistrianus: deferens ei testamentum cuiusdam senatoris petis ei? quod reliquit ei hereditatem magnam valde et accipiens testamentum voluit illud scindere. magistrianus autem cecidit ad pedes eius dicens. Deprecor ut non scindas illud: quia amputabitur mihi caput. Et dicit ei arsenius. Ego prius mortuus sum quam ille. ipse autem quomodo mortuus est quomodo fecit me heredes? Et remisit testamentum nihil accipiens. Ego orauit aliquid quando memoratus abbas arsenius in seculum

Secunda pars

tibi. et opus habuit in necessitate sua usque ad unam siliquam nummos. et cum non inueniret: accepit a quodam velut elemosinam: et dixit. Gratias tibi ago domine. quia me dignum fecisti pro nomine tuo ad hoc peruenire: ut egens elemosinam postulerem. Narrauerunt de abbate agathone: quia longo tempore cellam sibi cum suis discipulis fabricaret. Quam cum perfecissent. et cepissent illic habitare. vidit in ipsa prima hebdomada quoddam non vtile sibi: et dixit discipulis suis: illud quod dominus dixerat discipulis suis. Surgite eam? hic discipuli autem eius contristati sunt valde dicentes. Si omnino voluntatem habebas migrandi hinc: ut quid tanto labore sustinimus edificantes longo tempore cellam? Incipient autem homines scandalizari in nobis et dicere. Ecce iterum migrant nusquam sedentes. Ille autem cum eos vidisset pusillanimes effectos: dixit eis. Et si scandalizantur aliqui: sed iterum sunt alii qui edificentur: et dicant. Beati sunt isti qui propter deum migraverunt et sua omnia contempserunt. Veruntamen dico vobis qui vult venire mecum veniat: quia ego interim vado. Illi autem prostraverunt se in terram: rogantes ut concederet eis secum abire. Dixit abbas euagrius fuisse quendam fratrem qui nihil habuit de substantia sua nisi tantum euangelium. et ipsum vendidit in pauperum nutrimentum dicens quoddam verbum: quod memorie dignum est commendari. Ipsum verbum inquit vendidi quod iubet: vende omnia que habes: et da pauperibus. Abbas theodorus cognomento firmus habebat tres codices bonos. et cum venisset ad abbatem macharium dixit ei. Quia habeo tres codices: et proficio ex lectione eorum: sed et patres petunt eos ad legendum. ut et ipsi proficiant. Dic ergo mihi quid debeo facere? Et respondit senex. dicens. Boni sunt quidem actus: sed maius est omnibus nihil possidere. Quod cum audisset: abiit et vendidit memoratos codices: et dedit indigentibus precium eorum. Narravit quidam patrum de abbate Joanne per

sa: quia ex multis virtutibus suis ad profundam simplicitatem atque innocentiam venerit. Dic autem habitabat in arabia vicina egypti: et mutuavit aliquando a fratre quodam solidum unum et emit linum ut operaretur: et venit alius frater rogans eum et dicens. Dona mihi abba aliquantum lini: ut faciam mihi vestimentum quo utar. Et dedit ei cum gaudio. Similiter alter veniens rogavit eum et daret ei aliquantum lini. ut faceret sibi tegumentum: et dedit ei. Et multis alijs penitentibus: dabat similiter cum gaudio. Postea vero venit dominus solidi quem mutuo acceperat: volens accipere quod mutuaverat. Et dixit ei senex. Ego afferro tibi cum. Et cum non haberet unde redderet: abiit ad abbatem Jacobum dispensatorem: ut rogaret eum ut daret ei solidum. Et dum iret inuenit in terra iacentem solidum et non tetigit eum: fecit orationem et reuersus est in cellam suam. Et venit iterum frater ille: et cepit ei molestus esse pro solidum. Et dixit ei. Ego reddam tibi. Et abiit iterum senex: et inuenit solidum in terra ubi erat prius: et rursus facta oratione reuersus est in cellam suam. Et ecce frater iterum cepit molestus esse ei. Et dixit senex. Abue semel expecta me: et afferro tibi solidum tuum. et surgens venit ad illum locum: et inuenit ipsum solidum ibi. Et facta oratione tulit eum: et venit ad abbatem Jacobum et dixit ei. Abba cum venire ad te: inueni hunc solidum in via. ostende ergo caritatem et predica illum: ne quis perdidisset eum. Et predicauit abbas: et nemo est inuentus qui perdidisset solidum illum. Tunc ergo dicit senex abbati iacobo. Si ergo eum nemo perdidit: da eum illi fratri: quia ipsi debeo solidum. Et cum venirem ad te: ut tu mihi solidum prestares. et redderem debitum inueni eum in via. Et miratus est abbas Jacobus quomodo compulsus pro debito inuenisset: et non statim tulisset eum. Et reddidit solidum illi fratri: et hoc mirabile erat de ipso. quia si veniebat quis mutuum petere aliquid ab eo. non per se ipsum dabat: sed dicebat fratri mutuum postulanti. vade tolle tibi ipsi: quod opus habeo. Et quando referebat ei. quod mutuum acce-

piffer: dicebat ei. **R**epone illud iterum in locū unde tulisti. Si autē nihil referebat ille qui mutū acceperat: senex nihil dicebat ei. **M**arrauerunt quidā patruz quia venerat aliquādo frater aliquis i uentū cellarū corā abbate Isaac uestitus modico cucullo: et dixit ei abbas Isaac. **H**ic monachorū est habitatio: tu autē secularis es et nō poteris hic esse. Dicebat autē fratribus abbas Isaac. **P**atres nostri et abbas pābo veterastis et de multis partibus utebantur refarcitis uestibus: nūc autē preciosis uestib' p'rimini. **D**iscedite hinc desertastis eniz locū hunc. **Q**uādo autē p'fecturi erant ad mesē: nō dicebat eis. **J**ā vobis nulla mādāta dabo: quoniā nō obseruatis. **D**ixit abbas Cassian'. **Q**uia sinclētius aliquis nomine: eū renunciaffet seculo: et facultates suas pauperibus diuidēs: aliqua sibi retinuisset ad p'pitiū vsum: nolēs perfecte ex omnibus renūciatū humilitatez: et cōmunis monasterioz vite suscipere regulaz: ad quē sancte memorie pater basilius hoc dixit. **E**t senator esse desisti: et monachum te nō fecisti. **D**ixit quidā frater abbati p'isimodi. **Q**uid faciā: quia dūz mibi est v'edere: quod manib' meis laboroz? **E**t respōdens senex dixit. **Q**uia abbas sysois et ceteri vend' bāt opus manū suaz. **N**ocenti nō ledit: sed quādo nō v'edis: semel dic p'ectū sp'eciēz quaz tradis: et si vis relaxare modicū p'ci i te est sic eniz requiē iuenies. **I**tez dixit ei frater. **S**i habeo qd' sufficiat necessitatibus meis aliunde videtur tibi vt non cogitem de labore manū? **R**espondens senex dixit. **Q**uantuz vis haberas: tamē non negligas operari. et quantū potes: fac tū nō conturberis animo. **F**rater interrogauit abbatem sarapionem dicens. **H**ic mibi vnū verbum dixit ei senex. **Q**uid tibi habeo dicere? **T**u tulisti ea q' erant viduaz et orphanoz: et posuisti in senestra: viderat enī eam codicibus plenam. **I**nterrogata ē: beate memorie sinclēticē si perfectum bonum esset nihil haberet. **A**t illa dixit: et valde bonum est his q' possunt eteni bi qui tolerare possunt: tribulationē

qdē carnis habent: sed anime requiē possident: quoniam sicut fortia uestimenta dū calcantur et pedibus sepius reuertantur. lauantur atqz candidant: ita fortis anima per voluntariam paupertatē amplius cōfirmatur. **D**ixit abbas hyperici'. **A**besaurus monachi ē voluntaria paupertas. **T**heauriza ergo tibi frater in celo. quia ad requiescendū ibi sine fine sunt secula. **F**rat quidam sanctorū phylagrius nomine. **H**ic habitabat i hierosolymis. et laborabat operando: vt pane tantū non egeret. **E**t dum staret in platea. volens vendere quod manibus suis fuerat operatus. contigit vt caderet cuidam sacculus cum solidis mille. et inueniens cum senex: stetit in eodem loco dicens. **N**ecessē est modo eum qui perdidit huc venire. **E**t ecce veniebat q' perdidit plorās: et tulit eū seorsū et reddidit illi sacculū suū. **Q**uez ille rogabat vt acciperet aliquā partē ex eo. sed senex nullaten' acquieuit. **T**unc ille cepit clamare et dicere. **V**enite et videte hominē dei et quod fecit. **S**enex autē occulte fugiēs: exiuit d' ciuitate ne agnosceretur de eo qd' fecerat: et honoraret eū. **I**nterrogat' est senex qdā a fratre. quid faceret vt salu' esset. **I**lle autē expoliās se uestimento suo cinxit lūbos suos atqz extendens manus suas dixit. **S**ic d'bet nudus esse mōachus ab omni materia seculari: et crucifigere se aduersus tēptationē atque certamina mundi. **Q**uidā frater rogauit senem quendam. vt acciperet pecunias suis necessitatibus profuturas. **I**lle autem nolebat. vt pote: qui opere manū suarum esset sibi sufficiens. **S**ed dum ille persisteret obsecrando. vt saltem pro indigentium necessitate susciperet: respondit senex et dixit. **D**uplex mibi opprobrium est: quia et cum non indigeam: accipio et aliena tribuens vanam gloriā colligo. **V**enerunt aliquando quidā grecorū vt daret elemosynā in ciuitate ostracē: et assūperūt sibi iconomos ecclesie vt ostenderent eis q' necessitatē maiorē haberēt. **I**lli autē duxerūt eos ad quēdā leprosu et dederūt ei. **I**lle autē nolebat accipere dicens. **E**cce modicas

Secunda pars

palmas habeo quas oportet et facio plectas et ex eis madouco panem. **I**teque duxerunt eos ad cellam unam videlicet que erat cum filiis suis. **E**t cum pulsarent ad ostium: cucurrit filia eius ad ostium nuda. **M**ater autem eius abierat ad quoddam opus: erat enim candidatrix. **E**t dabant filie eius vestimentum et nummos. **I**lla autem volebat accipere. dicens venisse matrem suam et dixisse sibi. confide: quia voluit deus. et inueni opus quod faciam hodie. unde de sumam victum nostrum. **E**t cum venisset mater eius: rogabant eam ut acciperet. et noluit. dicens **E**go habeo curatorem meum deum et vos enim vultis tollere a me hodie. **I**lli autem cognoscetes fidem eius: glorificauerunt deum. **V**enit quidam vir magnus ignotus. portans aurum in scitibus: et rogabat presbiterem beremi ut aux illud erogaret fratribus. **D**ixit autem presbiter. **N**on opus habet fratres. **E**t cum nimis vehemens esset. et non acquiesceret: posuit sportam cum solidis in ingressu ecclesie. **E**t dixit presbiter: qui operatur: tollat illud sibi. et nemo tetigit: quidam etiam nec aspererunt. **E**t dixit ei senex. suscepit deus oblationem tuam: vade et da illud pauperibus. **E**t valde edificatus discessit. **O**btulit quidam frater seni pecuniam dicens ei. **D**abe hanc pecuniam ad expensas tuas quia senuisti et infirmus es. **E**rat enim leprosus. hic autem respondens dixit. **T**u post sexaginta annos venisti auferre a me nutrimentum meum. **E**cce tantum tempus habens infirmitate mea: nihil indigni deo tribuente et pascente me. **E**t non acquieuit accipere. **N**arrauerunt senes de quodam ortulano quod laboraret: et omnem laborem suum expenderet in elemosinam: et tantum sibi retineret: quantum ad victum eius sufficeret. **P**ostea vero sabbanas imisit in cor eius dicens. **C**ollige tibi aliquantulas pecuniam: ne cum senueris aut egrotaueris opus habeas ad expensas. **E**t collegit et impleuit lagenam de nummis. **C**ontigit autem eum infirmari et putrescere pedem eius: et expendit quod collectum fuerat in medicos: et nihil ei prodesse potuit. **P**ostea vero venit quidam de expertis medicis: et dixit ei. **N**isi incideris pedem tuum: putrescet. **E**t

constituerunt ut inciderent ei pedem. **I**lla autem nocte rediens in semetipsum: et penitentiam agens de his que esset: ingemuit et fleuit dicens. **M**emor esto domine operum meorum: que faciebam cum labore in ortu meo: ex quo pauperibus ministrabam. **E**t cum hoc dixisset: stetit angelus domini: et dixit ei. **U**bi sunt nummi quos collegisti? **E**t ubi est spes tua de qua tractasti? **T**unc intelligens dixit. **P**eccavi domine ignosce mihi: et ammodo ulterius hoc non faciam. **T**unc angelus domini tetigit pedem eius: et sanatus est: statimque exurgens abiit in agrum operari. **V**enit ergo medicus secundum tempus constitutum cum ferramentis: ut secaret pedem eius: et dicit ei. **E**xit mane operari in agrum. **T**unc admirans medicus: perrexit in agrum ubi operabatur frater ille: et videns eum fodientem terram glorificabat deum: qui reddiderat ei talem sanitatem. **F**rater interrogauit senem quendam dicens. **Q**uis tenet tibi duos solidos propter infirmitatem corporis? **V**idens autem senex cogitationem eius: quia vellet tenere. dicit ei. **E**tiam. **E**t vadens frater in cellam suam: conterebaratur in cogitationibus suis dicens. **P**utas verum mihi dixit senex an non? **E**t surgens iterum venit ad senem. agens penitentiam et rogans eum dicens. **P**ropter deum dic mihi veritatem. quia affligor cogitationibus meis: propter duos solidos. **E**t dixit ei senex. **Q**uia vidi te voluntatem habere retinendi eos: vixi tibi ut teneres: verum tamen non est bonum tenere plus quam opus est corpori. **S**i ergo duos solidos retinueris: in ipsis inuenietur spes tua. et si contigerit ut pereant. deus iam non cogitat de nobis. **C**ogitationem ergo nostram iactemus in domino: quoniam ipsi cura est de nobis. **E**xplicit liber de eo quod monachus nihil debeat possidere.

Incipit liber de patientia siue fortitudine
Sanctus abbas antoninus. cum sederet aliquando in beremo: animus eius tedium et confusionem cogitationum incurrit: et dicebat ad dominum. **D**omine volo saluus fieri: sed non

permittunt me cogitationes mee. **Quid** facio in hac tribulatione. aut quomodo saluero? **Et** modice assurgens cepit foras exire: et vidit quandam tanquam seipsum sedentem atque operantem. deinde surgentem ab operibus: et orantem: iterum surgentem et plectam de palmis facientem: inde rursus ad orationem surgentem. **Erat** autem angelus domini missus ad correptionem et cautellam dandam antonio: et audiuit vocem angeli dicentis. **Sic** fac et saluaberis. Ille autem hoc audito: magnam suscipit gaudium atque fiducia: et ita faciens: salutem quam que rebat inuenit. **Frater** interrogauit abbatem agathonem dicens. **Mandatum** mihi venit. et est mihi pugna grauis in loco in quo est ipsum mandatum. **Volo** ergo propter ipsum mandatum pergere illuc: et pauisco bellum. **Dixit** abbas amonas. **Quia** quatuordecim annos fecerat in scythia. deprecans decem die ac nocte: ut daret ei virtutem superadmirabilem. **Dixit** abbas bisarion. **Quia** quadraginta noctes manserit inter spinas sanctas et non dormierit. **Frater** quidam sedens singulis turribus: et pergens ad abbatem theodorum de firmo: dixit ei quod turbaret. **Senex** autem dixit ei. **Vade** humilia mentem tuam et subde te et habita cum aliis: **Abiit** autem in montem et mansit cum aliis: et reuersus postea ad fenestram dixit ei. **Nec** cum aliis hominibus habitans: gaudere inuenio. **Et** dixit ei senex. **Si** solitari non gescis: neque cum aliis. cur voluisti te monachum facere? **Nonne** ut sustineras tribulationes? **Dixit** autem mihi. **quot** annos habes in isto habitu. **Et** dixit ei. **Octo.** **Et** dixit ei senex. **Crede** mihi. ego habeo in isto habitu septuaginta annos et nec vna die potui requiem inuenire et in octo annis vis requiem habere? **Interrogauit** autem eum iterum frater quidam dicens. **Si** fiat subito sonitus ruine aliquid. fit ne timor tibi abba? **Et** dixit ei senex. **Si** celsum terre adhaerent: theodoros non formidat. **Posu**scerat enim precibus a domino. ut auferret ab eo formido: propterea iterum rogauit eum frater: **Dicebant** de abbate theodoro et beato lucio de nono alexandria. quia fecerunt quinquaginta annos seducendo animos suos et dicentes. tran-

facta hyeme ista: migrabimus hinc: et ite-
 quando fiebat estas dicebant quia transa-
 cto estiuo: discedimus hinc et sic faciebant to-
 to tempore conuersationis sue: semper remi-
 niscendo patres. **Dicebat** abbas pastor de
 abbate **Iohanne** breui statura: quia roga-
 uerat deum. ut tolleretur ab eo omnes passio-
 nes: et fieret securus: et veniens dixerit cuidam
 video me quietum: et nullam habentem pugnam
 et dixit ei senex. **vade** et roga deum. ut iube-
 at in te moueri pugnam: quoniam pugnando
 proficit anima. **Et** cum redisset pugna vltima
 us non orauit ut auferretur ab eo: sed dice-
 bat. **Domine** da mihi tolerantiam sustinendi
 has pugnas. **Venit** abbas macharius maior
 ad abbatem antonium in montem. **Et** cum
 pulsasset ostium: exiit ad eum et dixit ei. tu
 quis es? **Et** ille ait. **Ego** sum macharius
Et claudens ostium intrauit. et dimisit eum
 foris. **Et** cum vidisset postea patientiam eius:
 aperuit ei: et congaudens ei dicebat. mul-
 tum tempus est ex quo videre te deside-
 rabam: audiens de te. **Et** exhibens ei ho-
 spitalitatem: refecit eum. erat enim de mul-
 to labore fatigatus. **Vespere** autem facto
 insudit sibi abbas antonius modicas pal-
 mas: et dixit ei abbas macharius. **da** mihi
 ut et ego infundam quod operer. **Ille** autem
 dixit. non habeo plus. et faciens fasciculum
 maiorem: insudit eum. et sedentes foras et col-
 loquentes de utilitate animarum: faciebant
 flectam: et ipsa flecta descendebat per se-
 nestram in speluncam. et ingrediens mane
 sanctus antonius: vidit collectionem fle-
 ctarum abbatum sancti macharii: et admira-
 tus est: et osculans manus eius dicebat. mul-
 ta virtus de istis manibus egreditur. **De-**
 scendit aliquando ipse macharius de scythia
 ad locum quod dicitur therenuthin: et intrauit
 dormire in monumentum. vbi erant ante
 quitus sepulta corpora paganorum et tra-
 xit vnum corpus sub caput suum tanquam plu-
 matium de scirpo. demones autem videtes
 fiduciam eius: torquebant. et volentes
 terrere eum: vocabant quandam mulie-
 rem dicentes. **nonna** veni nobiscum ad
 balneum. et alter demon de sub ipso. tanquam

Secunda pars

ex mortuis illis. respondit dicens: **P**eregrinum quendam habeo super me: non possum venire. **S**enex autem non expauit: sed confidens tundeat corpus illud. dicens: **S**urge et uade. si potes. **Q**uod cum audisset demones: clamauerunt magna voce dicentes. **V**icisti nos: et fugierunt confusi. **D**icebat abbas marthois. **V**olo aliquod leue opus: et continuo cogito quod graue et quod cito finitur. **N**arrauerunt de abbate myleto. quia cum habitaret aliquando cum duobus discipulis suis. in finibus perfax: exierunt duo filij imperatoris secundum consuetudinem in venationem: et miserunt retia per longum. per miliazia quadraginta. ut quodcumque intra retia iueneretur: occiderent. **I**nuenit autem senex cum duobus discipulis suis iuxta retia. et cum uideret eum pilosum et terribilem aspectu: admirati sunt: et dixerunt ei. **D**omo es an filij ritus aliquis? **D**ic nobis. et dixit eis. **D**omo sum peccator: et exiui flere peccata mea et adoro filium dei uiui. **I**lli autem dixerunt ei non est alius deus. nisi sol ignis et aqua: ipsos adora et sacrificia eis. **E**t ille respondens ait. **I**ste res creature sunt: et erratis. sed obsecro uos. conuertimini et agnoscite deum uerum: quia et ista creauit: et cetera omnia. **I**lli autem deridentes dixerunt. **C**ondemnatum et crucifixum dicis esse uerum deum? **E**t ille respondit. **E**tiam ipsum quod crucifixum peccatum: et qui occidit mortem hunc dico esse uerum deum. **I**lli autem tam ipsi quam fratribus quod cum eo erant inferebant tormenta: et cogebant eos sacrificare. **E**t duos quidem fratres post plurima tormenta: decapitauerunt. senem autem diebus multis torquebant. **P**ostea uero statuerunt eum in quodam loco: et sagittabant in eum quasi in signum. unum a dorso: et alius a pectore. **E**t dixit eis senex. **Q**uonia facti estis ad consensum in unum ut effundatis sanguinem innocentem: crastina in momento hac hora que modo est. si uel filius remanebit mater uestra: et priuabitur aspectu uestro: et propriis sagittis sanguinem uestrum inuicem effunderis. **I**lli autem subsannantes uerba eius: exierunt in crastinum: ut uenirentur. **E**t contigit ut euade

ret de retibus eorum unus ceruus: et ascenderunt equos: et currebant ut comprehenderent ceruum. **Q**ui cum iactassent sagittas post ipsum: inuicem se peremerunt: et mortui sunt iuxta uerbum quod predicterat senex. **D**ixit abbas marthois. quia signum monachi in temptationibus apparet. **D**ixit itez qui supra quia ysidorus presbiter in scitibi. allocutus sit aliquando plebem fratrum dicens. **F**ratres: nunquid non ad laborandum uenimus in hunc locum? **E**t nunc uideo: quia nullus hic labor est. **E**go igitur collecta plebe mea uado ubi est labor: et ibi inueniam requiem. **D**ixit sancta syncretice. **S**i in monasterio cum aliis conuersaris: non mutes locum: ledetis enim omnino si facias hoc. **E**t enim si galina dereliquerit oua sua fora: sine pulis ea exire faciet: ita monachus uel uirgo frigidus: et mortificatus in fide: de loco ad locum transiit. **D**ixit itez alius quia diabolus cum per stimulos paupertatis non mouerit: diuitias adhibet ad seducendum: et dum per contumelias et opprobria non preualet: laudes et gloriam adhibet. **S**i autem fatietatem corporis immitit: et cum delectationibus seducere non potest. per mortem conatur euertere. **I**nfirmities enim quasdam graues immittendo: aduersus eum qui temptandus est adhibet et per eas pusillanimes faciens monachos: conturbat caritatem eorum: quam habent ad deum. **S**ed quamuis concidatur corpus et febribus validis inflammatur: insuper etiam si intolerabili siti affligatur: siquidem peccator es qui hec sustines: recordare futuri seculi penas: et eternum ignem: et indicibilia tormenta et ita non deficies ad ea que in presenti contingunt: insuper et gaude quia uisitauit te deus: et ideo famosissimum illud dicimus in lingua habeto: castigans castigauit me uoluntus: et morti non tradidit me. **S**i ferrum es: per adhibitum tibi ignem amittis eruginem. **Q**ui si iustus es. et hec pateris: de magno ad maiora promoueris. **A**utum es: sed per ignem probator eris.

Datus est tibi angelus sathane similis
 carnis tue: exulta videns cui similis factus
 es. **Pauli** enim apostoli: simile donum ac-
 cipere meruisti: **Si** febribus si rigore frigo-
 ris castigaris: memor esto quod scriptura di-
 cit. **Transiimus** per ignem et aquam: residuum
 est quod sequitur: ut introducamur in refrigerium.
Ornauisti primum: expecta secundum: agens
 que virtutum sunt. clama verba prophete
 dicentis: **Paup** et **lops** et **doles** ego sum. **Per**
 factus enim eris: per huiusmodi tribulatio-
 nem trinitatis. **Aut** enim. **In** tribulatione dila-
 tasti me. **In** his ergo maxime exercitiis
 animas nostras probemus: ante oculos enim
 habemus aduersarium nostrum. **Dixit** itez: si
 infirmitas molesta nobis fuerit: non consti-
 mur: tanquam qui pro infirmitate ac vulnere
 corporis non possimus stare ad orandum aut
 ad psallendum. **Peccatis** nobis omnia pro de-
 struendis corporeis desideriis necessaria
 sunt: quoniam ieiunia et labores propter
 turpes delectationes nobis constituta sunt:
Si ergo egritudo ista retundit superflua:
 de his obseruandis oratio est. **Sicut** enim
 magno et forti medicamine egritudo: ita
 egritudine corporis vitia reciduntur. **Peccata**
 est magna virtus: quando in infirmitatibus
 tolerantia fuerit: et per gratiarum actionem mit-
 titur ad deum. **Si** amittamus oculos: non fe-
 ramus grauiter. extollent enim infirmitatem
 amittimus: sed interioribus oculis gloriam
 dei speculemur. **Sordi** si fuerimus: non cu-
 remus: quia auditum vanum amittimus. **Manus**
 nostre ex aliqua passione debilitate sunt:
 sed interiores paratas habemus. **Aduer-**
 sus temptationes inimici: infirmitas totum corpus
 nostrum tenet: sed interiori homini nostro sa-
 nitas crescit. **Dixit** iterum quod supra. **Qui** in se-
 culo isto aliqua crimina commiserunt etiam no-
 lentes redigamus nosmetipsos in custodiam:
 ut voluntaria metis nostre videlicet: futuras
 a nobis penas amoueatur. **Si** ieiunas: non
 tibi inuenias occasionem dicendi: quia exacerba-
 tus egritudinem incurristi: quoniam et non ieiun-
 nant: similes egritudines incurrit. **Inchoa-**

si aliquid bonum: non renoueris pro impedimenta
 inimici. quoniam ipse inimicus patientia tua destruit
 est. **Atque** qui nauigare ceperit: primo pade-
 tes vela: propeque ventum iueniunt. postea autem si
 contrariis eis ventis occurrerit: non moritur in cur-
 su contrarii ventis: aut exonerat: aut deserunt
 nauem: sed paululum sustinentes aut pugnantes
 aduersus procellas: itez rectum cursum iueniunt.
Ita ergo et nos contrarium spiritum incurrentes: cru-
 cem pro velo erigamus: et sine periculo scilicet istius:
 nauigium explicabimus. **Dicebant** de beate me-
 morie virgine sara: quod supra alveum flumi-
 nis sexaginta annos habitauerit: et nunquam scilicet
 nata sit: ut flumen ipsum aspiceret. **Dixit** ab-
 bas iperici. hymni spirituales sint in ore tuo
 et meditatio assidua subleuet pedus tempta-
 tionum superuenientium tibi. **Huius** enim rei exem-
 plum manifestum est. **Non** sarcina alicuius oneris:
 viator prograuatus: stans et respirando
 oneris et vite paulatim labore imminuit. **Dixit**
 itez quod supra: oportet aduersus temptationes
 armari: quoniam modis omnibus superueniunt: sic enim
 superuenientibus probati appebimus. **Dixit** quidam
 senex. **Si** venerit homini temptatio: undique
 ei multiplicatur temptatio: ut pusillanimitas
 fiat: et murmuret. **Et** narrauit senex ita.
Frater quidam erat in cella: et venit super eum tem-
 ptatio: et signis eius videbat nec eum salutare vo-
 lebat: neque in cellam recipere. **Et** si opus habebat
 panem ei nemo mutauit: etsi de messe ve-
 niebat: nemo eum: sicut erat consuetudo: ut
 reficeret iuitabat. **Venit** autem semel in mes-
 se per cauma: et nec panes habuit in cella
 sua: et in omnibus his gratias agebat deo: vi-
 dens autem deus patientiam eius: abstulit bellum
 temptationis ab eo. **Et** ecce quidam statim
 ostium eius pulsauit: trahens camelum onus-
 tum pane ab egypto. **Quod** cum vidisset
 frater ille: cepit flere dicens. **Domine** non
 sum dignus vel modice tribulari. **Et** cum
 transisset tribulatio eius: tenebant eum fra-
 tres in cellis suis: et in ecclesia et repausabat
 cum. **Dicebat** senex propterea non promou-
 nemur: quia nescimus mensuras nostras
Neque patientiam habemus in opere quod
 cepimus: sed sine aliquo labore: virtu-

Secunda pars

tez volum⁹ possidere. **Quidā** frater inter rogauit senex dicens. **Quid** facio quia cogitatio mea non dimittit me. vel vna hora sedere i cella mea: et dixit ei senex. **Sili** reuertere et sede in cella tua: et labora manibus tuis: et ora deū incessanter. et iacta cogitatio tuū in domino: et ne quis te seducat exire inde. **Et** dicebat. **Quia** erat quidam adolescens secularis habens patrē: et desiderabat fieri monachus. et dum multū supplicaret patri suo. vt dimitteret eū cōuerti nō ei acquiescebat. **Postmodū** autē rogat⁹ a fidelib⁹ amicis: pater vix acquieuit. **Et** egressus frater ille adolescēs: introiuit monasteriū. **Et** factus monachus cepit omne opus monasterij perfecte agere: et ieiunare quottidie. **Cepit** etiaz et biduanas abstinere: similiter autē et semel in hebdomada reficere. **Uidebat** autē abbas su⁹ et mirabatur: et benedicebat dominū in abstinentia et labore ipsius. **Contigit** ergo post aliquod tempus. et cepit frater ille supplicare abbati suo dicens. **Rogo** te abba vt dimittas me: et yadas in heremū. **Dixit** ei abbas. **Sili**. noli hoc cogitare: quia non potes sufferre tales labores: et ignozas temptationes diaboli: et versutias eius. et si cōtigerit tibi tēptatio: non inuenis ibi qui te consoletur a perturbatione inimici: que tibi illata fuerit. **Ille** autē cepit āplius instare et rogare: vt eū permitteret abire. **Uidēs** autem abbas eius quia eū retinere non posset: facta oratione dimisit eū. **Postmodū** autē dixit abbati suo. **Rogo** te abbas. vt concedas qui ostendat mihi viā et iter quomodo pergere debeas. **Et** ordinauit eū eo duos monachos monasterij: et abierunt cum eo. **Ambulantibus** autē eis per heremuz vna die et altera: defecerunt pre estu et picientes se in terraz: iacebant. et sopozati modico sōno: dormierunt. **Et** ecce aquila venit percutiens eos alio suis: precessit procul et sedit in terra. **Et** euigilantes viderunt aquilaz: et dixerūt ei. **Ecce** angelus tuus: surge sequere eū. **Et** surgens et valedicens fratribus. sequebatur aquilaz: et venit vsque dū stare. **Que** mox surgens: volauit vsqz ad

vnū stadiū: et iterum resedit. **Similiter** frater sequebatur eaz: et iterū volauit: et sedit non longe. **Et** factū est hoc per horas tres. **postmodū** autē dū sequebatur eaz diuertit se aquila in dexteraz partes sequentis se: et non cōparuit. **Frater** ergo ille nihilominus sequebatur. et respiciens vidit tres arbores palmarū et fontes aque et speluncas modicas: et dixit. **Ecce** locus quez mihi preparauit dominus. **Et** ingressus speluncas cepit in ea sedere: sumens cibū dactylorū et de fonte aque bibens: et stetit ibidē sex annos: neminez hominez videns. **Et** ecce vna die venit ad eum diabolus in similitudine abbatis cuiusdam seniozis: habens vultum terribilez. **Uidens** autē eum frater ille: timuit: et procidens in oratione surrexit. **Et** dixit ei diabolus. **Oram** iterū frater. **Et** surgentibus eis: dixit diabolus. **Quantuz** tēporis habes hic? **Et** frater respondit. **Ha** beo annos sex. **Dixit** ei demon. **Ecce** vicinuz meuz nesciebas: et non potui cognoscere nisi āte dies quattuor. qz hic habitares et cogitasti meclū dicens. **Uadaz** ad bominez dei istū. et conferaz cū eo qd potest saluti esse anime mee. **Et** hoc dico frater qz nihil proficimus sedentes in cellis nostris: quia corpus et sanguinez chisti non percipimus et timeo ne efficiamur externi ab eo si nos ab hoc misterio elongauerimus. **Sz** dico tibi frater. **Ecce** hinc per tria miliaria sūt monasteria habētia presbyteros. eam⁹ illuc omni dominico die: aut p⁹ duas hebdomadas. et accipiamus corp⁹ et sanguinez chisti et reuertamur ad cellas nras. **Placuit** autē fratri illi suasio diabolica. et veniēte dominico die: ecce diabolus venit et dicit ei. **Veni** eamus: quia hora est. **Et** exiit perrexerūt ad predictū mōasteriū in quo presbyter erat. et ingressi ecclesiā: miserunt se in orationē. et exurgēs autē ab oratione frater ille: respiciēs nō inuenit eū que ad duxerat secū: et dixit. **Ubi** putas prexit. an ad cōmunē necessitatē ābulauit? **Et** cū diu sustineret et nō inueniret: exiēs foras regressat eū. **Et** cū nō reperisset: dixit ad fratres loci illi⁹ iterrogās eos. **Ubi** ē abbas ille se

nerq; mecum ecclesiam ingressus est: Et dicunt ei. Nos neminem alium vidimus nisi te. tunc cognouit frater ille. quia demon subtiliter: et dixit. Videte cum qua argutia: diabolus me eiecit de cella mea. Sed tamen non multum inde anxior: quia ad bonum opus veni. Percipiam ergo corpus et sanguinem christi: et sic reuertar ad cellam meam. Et post factas missas in ecclesia. volenti reuerti fratri illi ipse dicens. Nisi referas nobiscum non te dimitemus reuerti. Et cum percepisset cibum: et reuertere ad cellam suam. ecce iterum diabolus venit in similitudine cuiusdam iuuenis secularis: et cepit eum respicere a summo capitis usque ad pedes: et dicebat. Ipe est iste an non est hic? Et cepit eum considerare. Et dixit ei frater. Quid me sic respicias? At ille ait. Puto non me cognoscis. nam post tantum tempus quomodo habes me cognoscere? Ego enim sum vicinus patris tui: filius illius. Quid autem? Nonne est dictus pater tuus sic. et mater tua tale nomen non habuit. et soror tua sic non est dicta. et tu sic non vocaris. et mancipia illa et illa sic non sunt dicta? Mater vero tua et soror ante tres annos mortue sunt. pater vero tuus modo defunctus est. et te fecit heredem dicens. Cui habeo dimittere substantiam meam: nisi filio meo viro sancto: qui reliquit seculum et abiit post deum. Ipsi ergo dimittam omnia bona mea. Nodo vadant aliqui qui eum reserant ut veniens distrabat omnes substantias meas: et erogat eas pauperibus pro anima sua et mea. Et perrexerunt multi requireres te: et mini me inuenerunt. Ego autem veniens ex occasione pro causa quadam: huc cognoui te. Unde non facias moras: sed veni et vide omnia: et fac secundum voluntatem patris tui. Respondens frater ille dixit. Non necesse habeo reuerti ad seculum. Et dixit ei diabolus. Si non veneris: et perierit substantia illa: in conspectu dei tu exinde reddes rationem. Quid enim tibi mali dico ut venias et erogas ea pauperibus? et egenis quemadmodum bonus dispensator: ut non a meretricibus et male viuentibus extrices: quod pauperibus dimissum est? Aut quid onerosum

est. ut venias et facias elemosinam secundum voluntatem patris tui: pro anima tua et sua: et reuertaris in cellam tuam? Quid multa? Suades fratrem deposuit in seculo: et veniens cum eo ad ciuitatem: reliquit eum. Voluit autem frater ille ingredi domum patris sui tanquam iam defuncti: et ecce ipse pater eius viuens egrediebatur: et videns eum: non cognouit: et ait ad eum. Quis es tu? Ille vero turbatus nihil potuit respondere. Et cepit eum iterato pater eius iterrogare vnum esset. Tunc confusus dixit ei. Ego sum filius tuus. Et ait ei. Ut quid reuersus es? Erubescere autem ei dicere quod verum erat: sed dixit. Amentas tua fecit me reuerti: quia desiderabam te videre. Et remansit ibi. Post aliquantulum autem superpos: incurrit in fornicationem: et multis supplicibus afflictus a patre suo. infelix ipse non egit penitentiam: sed remansit in seculo. ideoque dico fratres: quia moachum nunquam debet quilibet modo suadere ab aliquo egredi de cella sua. Venerunt quidam in beremum ad quendam senem magnam: et dixerunt ei. quomodo contentus es hic abba. et sustines laborem hunc? Et dixit senex. Totus labor temporis mei quem hic sustineo non est idoneus comparari ad unum diem tormetorum: qui peccatoribus in futuro seculo preparentur. Dicebat senex. quia antiquum non cito migrabat de loco ad locum: nisi forte pro tribus rebus. id est si quis erat qui contristaret aduersus alium. et satisfaciens ei pro omnia: non potuisset eum placare. aut iteque si contraxisset ut a pluribus laudaret. aut si in teptatione fornicationis incidisset. Frater quidam dixit abbati arsenio. quid facio abba quia affligit me cogitatio mea: dicens. Non potes ieiunare neque laborare: vel infirmos visitare quia et hec merces est? Videns autem senex diabolica femina esse: dicit ei. Vade madauca et bibere et dormire tantummodo in cella non creas. quia pro seuerantia celle: producit moachum in ordine suum. qui cum fecisset tres dies extediatus est. et iuueniens paucas palmas scidit eas: et iteque in crastinum cepit plectam facere ex eis. qui cum esuriret: dixit intra se. Ecce alie pauce sunt palmule: explico eas: et madauco. Et cum expeditisset eas: iteque dixit. Lego pax et sic madauco. Et cum legisset: dixit. dico aliquantotus palmos: et iam securus madauco. Et

Secunda pars

ita paulatim proficiebat deo cooperante: donec
veniret ad ordinem suum. et cum accepisset fidu-
ciam aduersus cogitationes malas: vincebat
eas. Interrogatus senex quare frater se-
dens in cella tedium pateretur: dixit. Quia
adhuc non vidisti: neque resurrectionem. neque
accensa tormenta. Nam si hec vidisses: etiam
si ita esset cella tua plena vermibus. et yf-
cus ad collum tuum mergereris in ipis: sustine-
res utique et non extediareris. Quendam se-
nez rogabant fratres. ut quiesceret a graui
labore. Ille autem respondit eis. Credite mi-
hi o filij quia Abraham penitebit cum vide-
rit magna et preclara dona dei. cur non am-
plius fuerit in laboribus decertat? Frater
interrogauit senem: dicens. Tribulationes mee
nutant: et tribulor. Et ille dixit ei. Tu se-
des in cella tua: et cogitationes iterum veniunt
Sicut enim si asina ligata sit. et pullus eius
non stringat. licet currat huc atque illuc: sem-
per tamen ad matrem suam reuertitur: vbi cuiusque il-
la fuerit. ita erunt cogitationes eius. quod pro-
pter deum tolerabiliter in cella sua resede-
rit. quia etsi ad modicum nutant: sed iterum re-
uertitur ad eum. Senex quidam sedebat in here-
mo quod longe habebat aquam a cella sua. ultra
duodecim miliaria. Ubi dum semel iret bau-
rire aquam: defecit et dixit. Quid necesse est
hunc laborem patiari? Venio et habito circa
aquam hanc. Et cum hoc dixisset: vidit quedam se-
quentem se: numerantem vestigia sua. Interro-
gauit autem eum senex dicens. Quis es tu? Et
ille dixit. Angelus domini sum: et missus sum nu-
merare vestigia tua: et dare tibi mercedem
Quod cum audisset senex: forti animo fa-
ctus est et promptior: et adhuc longius po-
suit cellam suam ab aqua illa. Dicebant pa-
tres. Si tibi contigerit temptatio in loco
quo habitas: non deseras locum in tempore
temptationis: quod si deserueris: quocumque prece-
ris: ante te iucnis quod fugiebas: sed patiens
esto donec temptatio transeat. ne discessio
tua aliis scandalum fiat: ne forte alius quod cir-
ca locum ipsum habitat: tribulationem ingerat
discessio tua. Frater quidam erat in congregatio-
ne inquietus: et frequenter mouebatur ad iram
Dixit ergo ad semetipsum. Vado ergo et solus ali-

cubi habito. et cum non habuero cum quo dicam
vel audiam: ero quiescens. et quiescit a me passio ire
Egrediens ergo manebat in spelunca solus. una
autem die impletus sibi furiscula aqua: posuit illam in
terra: et tigit autem ut subito versaret. Ille vero
impleuit secundo: et iterum versata est. deinde tertio
impleuit: et iterum versata est. Qui cum mor-
tuo furore: tenuit vasculum illud. et fregit. In se
autem reuersus cognouit. quod ab eodem demone
iracundie sit illusus: et dixit. Ecce solus sum
et vicit me passio hec. Reuertar ergo in congre-
gationem: quod vbique labore et patientia opus est
et maxime adiutorio dei. Frater interroga-
uit senem dicens. Quid facio pater quod nihil
operor monachale: sed in negligentia qua-
dam sum manducans et bibens et dormi-
ens. insuper et in cogitationibus turpibus:
et multa perturbatione transiens ab opere
ad opus: et a cogitatione in cogitationem: Di-
xit autem ei senex. Tu sedes in cella tua: et
fac quod potes sine perturbatione. ita est
enim parum illud quod modo facis: sicut
quando abbas antonius magna et plurima
in heremo faciebat. Credo enim in deo: quia
quicumque sedet in cella propter nomen eius et
custodit conscientiam suam: inueniat et ipse in an-
tonii loco. Interrogatus senex. quomodo
oporteat vigilanter monachum non scanda-
lizari. quoniam videt aliquos ad seculum reuertentes:
respondit. Intueri debet monachus
canes qui venant lepores. et sicut vnum ex
eis videns leporem: insequitur. ceteri autem
tantummodo canes videntes currunt: aliquan-
do cum ipso currunt. postea vero latentes post
se reuertunt: solus autem ille qui videt leporem se-
quitur: donec apprehendat: nec ipeditur ab itinere
ne cursus sui: pro illos qui post se reuertunt sed
neque de precipitiis neque de siluis neque de
pugis curas: sed et spinas aliquoties incurras
gradibus et pugis. et non quiescit donec apprehen-
dat: ita et monachus vel quod omnium nostrum ipsum
christum querit: cruci indefinenter intendit. et
que occurrant scandala: omnia preterit:
donec ad crucifixum perueniat. Dixit senex
Sicut arbor non potest fructificare. si sepi-
us transferat. sic nec monachus frequenter mi-
grans de loco ad locum: potest fructificare. Fra-

ter quidam duz sollicitaret a cogitationib⁹ suis vt exiret a monasterio idicauit boeipm abbari. Abbas aut dixit. Uade sede in cella tua z da parietibus celle tue in pignore corp⁹ tuū. vt non exreas inde: cogitationes aut tuā dimitte: dicens. Cogitet quid vult tātū ne eicias de cella corp⁹ tuū. Dixit senex. Cella monachi est camin⁹ ille babilonis: vbi tres pueri dei filii iuenerūt: sed z colūna nubis ex qua de⁹ locut⁹ est moysi. Frater quidā nouē ānis māsit ipugnatus a cogitationib⁹ suis. vt exiret de cōgregatione fratru: z quotidie tollebat pelliculā suā: in qua iacere solitus erat vt exiret. Et quādo fiebat vespere: dicebat ad semetipz Crastina die hinc discedā z mane dicebat in cogitatione sua: extorquebo tibi hic stare z hodie ppter dominū. Qui cū impleset nouē ānos. de die in diez ita faciens: abstulit ab eo dominus omnes tēptationem eius. Frater quidā incidens in tēptationē tribulando perdidit regulā monachalez. z cū vellet itez obseruationi regulari dare principia: a tribulatione ipediebatur. z dicebat in semetipso. Quādo habeo me itez inuenire. sicut aliquādo erā? Et deficiens aīo non preualebat vel inchoare opus monachi. Ueniēs aut ad quendā senex narrauit ei que agebant circa ipm. Senex autē audiēs ea de quibus affligebatur: adhibuit ei tale exēplū: dicens. Domo quidā habuit possessionē. z de negligentia ei⁹ i senes redacta est: z repleta est tribulis z spinis. Uisit⁹ est aut ei postea vt excoleret eā dixitqz filio suo. Uade z purga agrū possessionis illius. Et venit fili⁹ ei⁹ vt purgaret. Qui cū resperisset: vidit multitudinē tribulorū z spinarū icreuisse ei: z deficiēs animo dixit i semetipso. Quando habeo bec omnia eradicare z purgare? Et picciēs se i terrā cepit dormire. Hoc aut fecit multis dieb⁹. Post hec venit pater ei⁹ volens videre quod fecerat: z iuenit eū nihil operatū. Et dixit ei. Quare vsqz modo nihil fecisti? Et dixit iuuenis ille patri suo. Nox vt veniebā operari pater. cū vidisset hāc multitudinē tribulorū z spinarum: reuocabar

ab assumptiōe laboris: z pre tribulatione proiciebā me in terrā z dormiebā. Tūc dixit pater suus. Fili ad mēsurā latitudinis quā iaces i terra occupas. per singulos dies operare: z ita paulatim proficiet op⁹ tuū: z tu pusillanimis nō efficieris. Qd cū audisset iuuenis: fecit sic: z i paruo tēpore purgata ē z exculata possessio. Et tu itaqz frater paulatim operare: z nō efficias: z de⁹ per gratiā suā restituet te iterū i priorē ordinē tuū. Hoc audito frater ille abiit z cū omni paciētia sedens: faciebat sicut edoct⁹ fuerat a senex: z sic iueniēs requiē promouebatur per dominū chustū. Senex quidā erat q frequēter egrotabat cōrigit aut eū vno āno nō egrotare. Qui grauiter affligebat⁹ z plorabat dicens. Dereliquit me deus: z non uisitauit me. Dixit quidam senex quia frater aliquādo stimulabatur a cogitationibus suis per annos nouem: ita vt metu ipso desperaret de salute sua: z adiudicans semetipsum dixit. Perdidit iam animam meam: z iam quia perii: vadam ad seculū. qui cum abiret: facta est ei in via vox dicens. Tēptationes quas nouem annis sustinui isti: corone tue erant. reuertere ergo in locum tuum: z subleuabo te a cogitationibus malis. Unde agnoscitur. quia non est bonum desperare se aliquē pro bis que i cogitatione eueniunt. De eteniz cogitationes magis coronā nobis prouidēt: si bene eas exegerimus. Senex quidā erat i thebaida sedēs i spelunca. z habuit quendā discipulū probatū. Consuetudo aut erat vt senex vespere doceret discipulū z cōmoneret eū que erant anime profutura. post amonitionez vero faciebant orationē. z dimittebat euz dormire. Contigit autē laycos quosdā scientes multā abstinentiā senis. venire ad euz. z cū consolatus eos fuisset: recesserūt. Post quorum discessum: sedit iteruz senex vespere post missas secundum consuetudinem admonens illum fratrem. z instruens eum. z cum loqueretur: grauatus est somno. Frater autem sustinebat donec excitaretur senex z faceret ei iuxta consuetudinem orationem. Cum ergo non euigilante

Secunda pars

illo sene: diu sederet discipulus: cōpulsus/ est cogitationū suarū molestiis vt recederet et dormiret. **Qui** extorquens sibi restitit cogitationi et resedit. **Ite** autem cōpel lebat somno et nō abiit. **Similiter** factū est vsq; septies: et restitit aīo suo. **Post** hec iā media nocte trāfacta euigilauit senex: et inuenit eū assidentē sibi: et dixit ei. **Vsq; mo do** nō discessisti? **Et** ille ait: nō: qz non dimi seras me pater. **Et** dixit senex. **Et** quare me non excitasti? et ille respōdit. nō te pre sumpsi pulsare: ne te cōtribulārē. **Surgē** tes autē ceperūt facere matutinos: et post matutinorū finē: dimisit senex discipulū. **Qui** cū sederet solus: factus ē in excessu mētis: et ecce quidā ostendebat ei locū glo riosum et sedē in cor: et super sedē septē coro nas. **Interrogabat** autē illū q; hec ostē debat: dicens. **Quis** sunt hec? **Et** ille di xit. **Discipuli** tui: et locū quidē et sedē p cō uersatione sua donauit ei deus: has autē septem coronas nocte ista pmeruit. **Pec** audiens senex mirat' ē: et tremefactus vo cauit discipulū: et dixit ei. **Pic** mihi quid fe ceris nocte hac? **Et** ille dixit. **Ignosce** mi hi pater: quia nihil feci. **Senex** autē existi mans quia humiliādo se nō cōfiteret: dixit ei. **Crede** non quiesco nisi dixeris mihi qd fecisti: vel qd cogitasti nocte hac. **Frater** autē nihil sibi cōsciū quid egisset. nō inue niebat quid diceret: dicebat seni. **Ignosce** mihi pater: quia nihil feci nisi tm̄ hoc. q; cō pulsus sum motu cogitationū mearū vt di scederē et dormirē septies: sed ga a te di missus sm̄ cōsuetudinē nō fuerā: nō reces si. **Audiēs** hoc senex statim itellexit quia quōtiēs cogitationi sue restitit: totiēs cor ronabatur a deo. **Et** fratri quidē nihil horū dixit: causa uilitatis eius: sed alius narra uit hec spiritalibus patribus. vt discamus quia p paruis cogitationib' deus nobis coronā tribuit. **Bonū** ergo est. vt extor queat sibi ipi homo i omni re propter de um. **Et** enim: sicut scriptū ē: regnū celorū vim patit: et violenti diripiūt illud. **Eg**ro tauit aliquādo senex qdā qui solitarius ha bitabat. et quia nō habebat qui ei seruiret

surgebat. et quodcunq; inuenisset in cella sua manducabat. **Et** cū p aliquot dies ita faceret: nemo ueniebat ad uisitationē ei'. **Transactis** uero triginta diebus et nullo ueniente ad eū misit dominus angelum suum qui ministraret ei. **Et** cum sic fieret per septem dies: recordati sunt fratres et dixerunt. **Amus** et uideamus ne forte in firmetur ille senex. **Cum** ergo uenissent et pulsassent: discessit angelus ab eo. **Senex** uero clamauit. **Discedite** hinc fratres. **Illi** autem leuantes a cardine ostium in trauerunt: et interrogauerunt eum quare clamauerit. et ille dixit quia triginta dies habui laborans in infirmitate et nemo uisitauit me: ecce iam septem dies sunt q; dominus angelum suum misit ut minist raret mihi: qui cum uenissetis. recessit a me. **Et** hec dicens dormiuit in pace. **Fra** tres autem mirati sunt: et glorificauerunt deum dicentes. quia non derelinquet do minus sperantes i se. **Dixit** quidam senex si te occupauerit infirmitas corporis: moli pusillanimitas fieri quia si te dominus deus uult corpore debilem fieri: quis es qui se moleste suscipias? **Nonne** ipse pro te cogi tat de oibus? **Nūqd** sine ipso uiuis? **Pat** ēter q; fer: et roga cū vt donet tibi que ex pediā: s; ē vt quod uolūtas ipi ē: facias: et sede cū paciētia māducās qd habes i ca ritate. **narr**auit qdā patrū dicēs. qd cū es sem i oxirinco: uenerūt ibi pauperes ve spere sabbati. vt acciperēt agapē et dormi ētib' eiserat ibi quidam habens tantum modo mattā cuius medietatez sibi subter mittebat: et medietate cooperiebat. **Erat** autē ibi validum frigus. **Et** cum exisset ad yrinam: audiui eum murmurantem et ge mentē pre frigore et consolabatur seipm dicēs. **Gratias** tibi ago dñe. quanti sunt mō i custodia uinites. q etiā in ferro sedēt atq; pedes habēt i ligno cōstrictos: q nec yrinā suā libere faciūt: ego autem uelut imperator sum. extendēs pedes meos: et ubi uolo ambulo. **hec** illo dicente ego sta bam audiens uerba eius. **In**grediēs autē narraui ea fratribus: et audientes multuz

edificati sunt. **F**rater interrogauit senē di-
cens. Si fuero i aliquo loco ⁊ nata mihi fu-
erit tribulatio: ⁊ nō habuero cui me cōmit-
tam: ⁊ indicē illi passionē animi mei. quid
faciā? **D**icit ei senex. **R**ede in deo: qz ipse
mitter angelū ⁊ gratiā suā: ⁊ ipse tibi est cō-
solatio: si i caritate rogaueris eū. **E**t addi-
dit dicens. **A**udini eniz qz i scitibi tale aliqd
factū est. **E**rat enī ibi quidā qui sustinebat
tēptationes: ⁊ nō habēs fiduciaz in aliquo
cui cōsiteret: parabat a sero melorā suā vt
discederet. **E**t ecce noctu apparuit ei grā
ve i specie virginis: ⁊ rogabat eū dicens.
Nulqz vadas: sed sede hic mecum: nihil eniz
ex his male sit que audisti. **Q**ui credēs ver-
bis ei? sedit: ⁊ statim sanātū ē cor ei. **F**init
liber d̄ paciētia siue fortitudine. **C**incipit
liber q̄ per offētationē nihil fieri debeat.

Audiuit aliquando

Abbas Antonius de quodā iuue-
ne monacho: qz signū quoddāz huiusmodi
fecerit i via: cū vidisset quosdā senes iter
agētes: ⁊ laborantes in ambulando: iussit
onagris vt venirēt ⁊ portarēt eos: donec
venirēt ad se. **I**lli autē senes indicantes hoc
abbati Antonio: dixit abbas antoni. **V**i-
detur mihi monachus iste similis esse nauī
onerate oibus bonis: de qua icertū est vtz
peruenire possit ad portū. **E**t post aliquā
tuz tēporis: subito cepit abbas antoni. **F**le-
re: ⁊ trahere sibi capillos ⁊ lugere. **Q**d cū
vidissent discipuli ei: dicūt ei. **Q**uid plo-
ras abba? **E**t respōdit senex. **M**agna co-
lūna ecclesie cecidit modo. **D**icebat autē de
monacho illo iuvene. **E**t adiecit. **V**enite ⁊
ambulate ad eū: ⁊ videte quod factū est.
Perrexerūt igitur discipuli eius: ⁊ iuene-
rūt monachū illū supra mattā sedētē ⁊ flē-
tē peccatū qd fecerat. **V**idēs autē discipu-
lus senis: dicit eis. **D**icite seni vt obsecret
de ū: decē tantū diez dare mihi indutias: ⁊
spero me satisfactuz sibi. **Q**ui tamē infra
quinqz dies mortuus est. **L**audatus est q̄
dā a monachis frater apud abbatē anto-
niū. **I**lle autē cū uenisset ad eū. tēptauit si
portaret iniuriā: **E**t cū cognouisset: qz non

posset ferre: dicit ei. **S**imilis est domui q̄ a
facie qdē ornata est: de retro vero a latro-
nibus expoliata. dicebāt de abbate arse-
nio ⁊ de abbate theodoro de firme qz sup
omnia humanā gloriā odio haberent. **A**b-
bas ergo arsenius: nō cito occurrebat ali-
cui: abbas vero theodorus occurrebat q̄
dez. sed velut gladius. **E**ulogius quidā no-
mine discipulus fuit Joānis archiepiscopi.
qui eulogius ps byter erat. ⁊ abstīnēs atqz
ieiunās biduanas leuādo. aliquādo etiā: ⁊
vsqz ad hebdomadā trahēbat ieiuniū: pa-
nē tantummodo comedēs ⁊ sal: ⁊ per hoc
laudabatur ab hoibus. **Q**ui venit ad ab-
batē Joseph: i loco qui vocat paneso: cre-
dēs se aliquaz duriorē cōtinētiam iuenire
apud eum. **E**t suscipiēs eū senex cuz gau-
dio quod habuit: fecit ei pro caritate pa-
rari. dixerūt autē discipuli eulogii. **N**ō co-
medit ps byter nisi panē ⁊ sal. **A**bbas autē
Joseph cautus māducabat. **Q**ui cū fecis-
sent tres dies: nō audierūt eos aut psallē-
tes aut orātes. **O**cculte eniz erat op̄ eoꝝ
⁊ exierūt nihil edificati. **D**eo autē dispēsan-
te: facta est caligo: ⁊ errātes in via reuer-
si sunt ad senē: ⁊ priusqz pulsarēt ostiū: audie-
rūt eos psallētes. **E**t cū an̄ ostiū expectas-
sent diu: audita voce psallētū postea pul-
sauerūt. **E**t suscepit eos itez senex gaudēs
Vi autē qui cū eulogio erāt: ppter cauma-
tulerūt suristulā: ⁊ dederūt ei vt biberet.
Erat autē permixta de mari ⁊ flumine: et
nō potuit bibere. qui cum hec i animo suo
cogitaret: cepit rogare senē: vt disceret i-
stitutū eius: dicens. **Q**uid est hoc abba q̄
a primo non psallebati s: sed nunc cepisti s
postqz nos sumus egressi: ⁊ qz aquā volui
bibere. ⁊ iueni eam salis: dixit ei senex.
Frater aliquis motus est ⁊ p errorē mi-
scuit aquā marinā. eulogius vero rogauit
senē: volens agnoscere veritatē. **E**t dixit
ei senex. **P**aruuus iste calix pro vino est qd
caritas proliedet: hec autem aqua est quā
fratres assidue bibunt. **E**t in his verbis
docuit eum habere discretionem cogita-
tionū: ⁊ abscedit ab eo omnez humanitas
mouentiā mentis eius: ⁊ factus est cōmu-

Secunda pars

nis: manducans decetero omnia que apposita sunt ei. Didicit etiā ipse in secreto operari: et dixit seni. Pro certo in caritate sunt opera vestra. Dixit abbas Zenon: discipulus abbatis siluani. Nūquā maneat in loco nominato: neque sedeas cum boie habere te magnū nomē: neque mittas fundamentū vt edifices tibi cellā aliquādo. Venit aliquādo frater quidā ad abbatē theodorū de firme: et fecit tres dies rogans eū: vt audiret ab eo sermonē. Ille autē non respondit ei: et egressus est tristis. Dixit ergo discipulus suus. Abba quare ei non es locutus? Ecce egressus est tristis. Et dixit ei senex. Crede mihi: propterea nō dicebā ei sermo nē: quia negociator est: et in alienis verbis vult gloriari. Alius frater interrogauit eū dem senē: videlicet abbatē theodorū: et cepit loqui et exquirere de reb: que nec dū fuerat operatus. Et dixit ei senex. Adhuc tibi: nec nauē inuenisti: nec vasa tua in ea posuisti nec nauigare cepisti: et iam in illā ciuitatē vbi disponebas peruenisti? Cum ergo prius operatus fueris rem de qua loquaris tūc ex ipa reloquere. Dixit abbas Cassianus. Quā venit frater quidā ad abbatē Serapionē: et hortabatur eū senex: vt secundum morē orationis faceret. Ille autē dicens se peccatorem et ipso habitu monachi indignū: non acquiescebat. Voluit autē etiā pedes eius lauare. et bis die verbis itez vsus nullatenus acquieuit. Fecit autē illū gustare: et cepit senex in caritate monere eum dicens. Fili si vis proficere permane in cella tua: et attende tibi ipsi: et operi manū tuarū: non enim tantū procedere expedit: quantum sedere. Ille autē bec audiens exacerbatus est et vultū mutauit. ita vt nec latere posset senē. Dixit ergo ei abbas Serapion. Usque modo dicebas peccator sum: et accusabas te ipsū tanquā indignū. iam viuere: et nunc quia te cū caritate admonui: ita exacerbari debuisti? Si enī vis reuera humilis esse: que tibi ab alio imponuntur. Disce portare viri liter: et non odiosa verba effundere tibi ipsi in malum. Dec autē audiens frater: penitentiam gessit coram senē: et multū profi-

ciens discessit. Audiuit aliquando iudex p uincie de abbate Moyses: et perrexit in scitibi vt videret eum. Et nunciauerunt quidam seni de aduentu iudicis: et surrexit vt fugeret in paludem. Et occurrit ei ille iudex cum suis: et interrogauit eum dicens. Dic nobis senex vbi ē cella abbatis Moysi. Et dixit eis quid vultis eum querere? Homo fatuus est: et hereticus. Et veniens iudex ad ecclias dixit clericis. Ego audiens de abbate Moyses: veni vt viderē eum: et ecce occurrit nobis senex pergens in egyptū et interrogauit eū vbi esset cella abbatis moysi: et dixit nobis. Quid eū queritis. Fatuus est et hereticus. Audiētes autē clerici: tristati sunt dicētes. Qualis erat senex ille: quibec de scō boie locutus est ad vos. At illi dixerūt. Senex vestimēto vetustissimo vtēs lōgus et niger. Et illi dixerūt. Ipe est abbas Moyses: et quā noluit videri a vobis: ideo vobis hoc de se dixit. Et multū edificatus iudex: discessit. Frater interrogauit abbatē mathoen dicens. Si abiero manere in aliquo loco: quō vis vt agā ibi? Dicit ei senex. Si habitaueris in loco: ne velis tibi illud nomē facere de aliqua re dicēdo: aut nō venio in cōuētū fratrum: aut nō māducabo hoc vel illud. Hoc enim nomē vnū tibi faciūt: postea in oportunitatē patieris: quoniam hoies vbi bec audierūt: ibi currēt. Abbas nesteron maior amq; labatū heremo cum aliquo fratre: et vidēs draconē: fugerūt. Et dixit ei frater: et tu times pater? Et respondit senex non timeo fili: sed expedit quia draconē vidēs fugi: quā nō habui effugere spm vane glorie. Venit aliquādo iudex p uincie: videre abbatē pastorem: et nō accēscēbat senex. Iudex autē tenuit filius sorozis eius velut malefactorē: et redēgit eum in carcerem picēs. Si venerit senex et rogauerit pro eo: dimittā eū: et venit mater pueri ad fratrem suū abbatē pastore et cepit plorare ad ostium eius. Ille autē omnino nō dedit ei respōsum. Illa autē compulsa dolore: increpabat eum dicens. Et si viscera ferrea habes: et nulla te compāssio mouet: flectat te saltem misēratio:

sanguinis tui. Ille vero mandauit ei. **Pa-**
stor: filios nō genuit: ideo non dolet. **Audi-**
ens autē: hec iudex: p̄misit dicēs. **Uel** ver
 bo iubeat: ego eū dimittā. **Senex autē** re
 mādauit dicēs. **Examina** causā s̄m legē. ⁊
 si dign⁹ ē morte: moriat. si autē nō ē fac quo
 modo vis. **Dixit idē abbas pastor:** doce cor
 tuū suare: quod doceat alios lingua tua. **Di-**
xit iterū. Quia homines ad loquēdū per
 feci videri volūt: ⁊ in operādo id quod lo
 quūt: minores sūt. **Venit** ali quādo abbas
 ad elsi⁹: q̄ fuit ep̄us. nyopolcos ad abbatē
 sysoi ī mōtez. **Dices** surus vero erat: ⁊ fecit
 eū gustare a mane. **Erat autē** ieiuniū. **Et cū**
 ponerēt mēsa: ecce fratres pulsauerunt.
Dixit autē senex discipulo suo. **Da** eis modi
 cas pulces: quia de labore sunt. **Et dixit** ei
 abbas ad elsius. **Dimitte** interiz. ne dicant
 abbas sysois a mane comedit. **Et itēdit** eū
 senex: ⁊ dixit fratri. **Vade** tu ⁊ da eis. **Tūz**
 ergo vidissent pulces: dixerūt ne peregri
 nos aliquos habetis: **putas** ⁊ senex vo
 biscū comedit. **Et dixit** frater. **Etia.** cepe
 runtergo cōristari: ⁊ dicere. **Ignoscat** vo
 bis deus. quia senem ista hora permisistis
 māducare. **An** nescitis: quia plurimos dies
 laborat⁹ n̄ ē: **Audiēs** hec ep̄us: cepit corā
 sene penitentiā agere: dicens. **Ignosce** mihi
 abba q̄ ego qdē humanuz aliqd cogitauit:
 tu autē quod dei ē fecisti. **Et dixit** ei abbas
 sysois. **Nisi** de⁹ gloriificauerit hoies: gloria
 hominuz nūq̄ stat. **Interrogabat** abbas
 amonas de loco qui dicit rayibu abbatem
 sysoi dicens. **Quādo** lego scripturas: tūc
 vult cogitatio mea ornare s̄monē: vt pa
 ratus sim ad interrogata r̄ndere. **Et dicit**
 ei senex. **Non** est opus: sed magis de puri
 tate mentis provide tibi securitatē: ⁊ dicē
 di s̄monem. **Venit** aliquādo iudex prouī
 cie videre abbatē s̄ymonē. ⁊ ille tulit lo
 rum quo cingebatur: ⁊ ascendit in arbore
 palme vt purgaret eam. **Illi autē** venien
 tes: dixerunt ei. **Ubi** est senex q̄ hic in soli
 tudine habitat. **Et ille** respondit: **Non** est
 hic solitarius aliquis. **Et cum** hoc dixisset
 iudex discessit. **Alia** itez vice alter iudex
 venit videre eum: ⁊ precedētes clerici di

ixerunt. **Abba** paratus esto quia iudex au
 diens de te: venit vt benedicatur a te. **Et**
 ille dixit. **Etia** ego preparabo me. **Et** coo
 peries se sacco: ⁊ tollens in manu sua pa
 nem ⁊ caseum: sedit in ingressu celle sue: ⁊
 cepit manducare. **Venit** ergo iudex cum
 officio suo videntes eum: spreuerunt eum
 dicentes. **Hic** est monachus solitarius. de
 quo talia audiebamus. **Et** statim discessē
 rūt: ⁊ reuerfi sunt ad se. **Dixit** sancta sinle
 tice. **Sicut** thesaurus manifestus cito expē
 dit: ita ⁊ virtus quelibet cū inotuerit vel
 publicata fuerit: exterminabit. **Sicut** er
 go cera exoluit a facie ignis: ita ⁊ aīa lau
 dibus inanitur ⁊ amittit virtutis rigorem.
Dixit iterum. **Sicut** impossibile est vno
 eodēqz tēpore ⁊ herbam esse ⁊ semen: ita
 ipossibile est: vt secularē gloriā habentes:
 celestē faciāt fructū. **Aliquādo** ī cellis se
 stiuitate celebrata: edebāt fratres ī ecclē
 sia. **Erat** at̄ ibi frater qdā q̄ dixit ministris
Ego nō māduco coctū aliqd. sed tm̄ sal. **Et**
 vocauit minister aliu fratrē corā multitu
 dine dicēs. **Ille** frater nō comedit coctū af
 fer ei sal. **Tūc** surrexit qdā senū: ⁊ dixit ei
Expedierat tibi hodie ī cella tua comede
 re carnes: q̄ audiri hāc vocē corā tātis fr̄i
 bus. **Frater** qda abstinēs a cibis ⁊ nō mādu
 cas panē: venit ad quēdā senē: **Oportune**
 autē illic etiā alij supuenerāt peregrini: ⁊ se
 cit senex modicū pulmētū propter eos. **Et**
 cū sedissent māducare: frater ille abstinēs
 posuit sibi soli cicer ifusū ⁊ māducabat. **Et**
 cū surrexisset a mēsa: tulit eū senex secreta
 ⁊ dixit ei. **Frater** si venis ad aliquē: nō oī
 das illi ouersationē tuā. **Si** autē ouersatio
 nē tuā tenere vis: sede ī cella tua et nūq̄
 exreas. **Ille** autē acquiescēs verbis senis: scūs
 est cōmunis vite: ī eo qdēcūqz apud fratres
 inenisset. **Dixit** qdā senex: humana puidē
 tia oēs pinguedinē hoīs amputat: ⁊ reddit
 eū siccū. **Dixit** senex. **Aut** fugiēs fuge ho
 mines: aut irridens mundum ⁊ homines q̄
 in mundo sunt stultum temetip̄s in plu
 ribus facito. **Finis** liber de eo q̄ p̄ ostēsi
 onem nihil fieri debeat. **Incipit** liber de
 eo: q̄ non oportet iudicare quenq̄.

Secunda pars

Ontigit aliquando fratri in cōgregatione abbatis be lie tēptatio. z expulsus inde: abiit in mon/ tem ad abbatem antonium. Et cum man/ sisset aliquanto tempore apud eum: remi/ sit eum in congregationem vnde exierat. Illi autem videntes eum iterum expule/ runt Qui similiter perrexit ad abbatē an/ tonium dicens: Noluērum me suscipere pater. misit ergo senex ad eos dicens. Na/ vis naufragius pertulit in pelago: z perdi/ dit onus qd portabat: z cuz labore vacua nauis perducta est ad terraz: Vos ergo li/ beratā nauī i terra vultis submergere. Il/ li aut cognoscētes. quia abbas Antonius eū remisisset: statim receperunt eū. Quidaz frater peccauerat: z iussit eū presbyter exi/ re de ecclesia. Surrexit autē abbas bysari/ on z exiuit cuz eo dicens. Et ego peccator sū. Venit abbas Isaac de thebaida in con/ gregatione fratru z vidit quendam culpa/ biles de fratrib: z adiudicauit eū. Cū autē exiisset ad heremū: venit angelus dñi z ste/ tit ante ostiū celle ei: dicēs: nō te dimitto intrare. Ille autē rogauit dicens. Que est causa? Et respōdit angelus domini dicēs. De me misit vt diceres tibi. vbi iubes vt mittā fratrem illū culpabilē quē adduxisti? Et statim abbas Isaac penitentiā egit dicēs. Surge ignosce tibi de: sed custodi de/ tero ne adiudices quē qd priusq̄ deus ad/ iudicet eū. Frater quidā aliquādo i scitibi inēt: est culpabilis: z fecerūt seniores con/ uētū z miserūt ad abbatē Moysē vt ve/ niret. Ille autē noluit venire. Misit autē ad eū presbyter dicens Veni quia plebs fra/ trū te expectat. Et ille surgēs venit. Tol/ lēs autē secū sportā vetustissimā: impleuit eā harena z portauit. Illi autē: exierūt obuias ei dicētes. quid hoc est pater? dixit autē eis. Peccata mea sūt post me currētia z non video ea. Et veni ego hodie aliēa iudicare peccata. Illi autē audiētes: nihil locuti sunt fratri: sed ignouerūt ei. Interrogauit ab/ bas Ioseph abbatē pastorez dicēs: dic mi/

hi abba. quomodo monach⁹ fiaz? Et dixit ei senex. Si vis requiē iuenire i hoc seculo z i futuro. i oī causa dic. qs sū ego: z ne iudi ces quēq̄. Frater qdā interrogauit eū itez dicēs. Si videro culpā ffris mei: bonū ē ce lare eū: z dixit ei senex. quacūq̄ hora regi m⁹ culpā fratris nostri. te get etiā deus no strā: z quacūque hora prodiderim? culpas fratru: z de? similiter nostras prodet. Offē dit aliquādo frater i congregatione. Erat autē i ipsis locis solitari⁹ quidā: q iā lōgo tē pore foras nō exibat. Veniēs autē abbas d cōgregatione illa ad eū: iudicauit ei de fra tre illo q offēderat. Et ille dixit. Expellite eū. Expulsus autē frater de cōgregatione: misit se i fossatū: z flebat ibi. Cōtigit autē vt alii fratres cūtes ad abbatē pastorez: audi rēt eū i fossato plorātē. qui descēdētes ad eū: iuenerūt eū i magno dolore cōstitutū. Et rogauerūt eū vt iret ad senē illū solita riū: z nō acquieuit dicens. i loco Bmoziar ego. Veniētes autē fratres ad abbatē pa/ storez narrauerūt ei de eo. Et rogauit eos vt irent ad eū dicētes: Abbas pastoz vo/ cat te ad se. quod cū dixisset: prexit ad eū. Et vidēs eū senex afflicrū: surrexit z oscu lat⁹ ē eū z aggaudēs ei: rogabat vt sume/ ret cibū. Misit autē abbas pastoz vnus de fratribus suis ad illū solitariū: dicens. Au/ diēs de te: multi anni sunt q te videre desi dero: z pro pigritia nostra ambozum: non potuimus nos inuicēz videre. Nodo enī deo volente. z occasione facta: fatiga te vs que. huc vt nos mutuo videre possimus. erat enī non egrediēs de cella sua. q cū au disse: dicebat. Nisi deus inspirasset seni il li de me: non misisset ad me. Et surgēs ve nit ad eum. z salutātes se iuicēz cū gaudio sederunt. dixit autē ei abbas pastoz. duo homines erāt in loco vno z ambo habebāt mortuos suos. Reliq̄ autē vnus mortuū suū: z abiit plolare mortuū alteri⁹. Audi ens autem senex: compunctus in sermone eius recordatus est quod fecerat: z dixit ei. Pastoz sursum in celz: ego autēz deorsū in terra. Frater quidam interrogauit abba/ tez pastorez dicens. Quid fac o qz pusilla

nimis sio dñi sedeo in cella: **D**icit ei senex: Nullū spernas neq; condeimnes: et nulli obloquaris. et deus prestabit tibi requiē: et erit sessio tua sine perturbatione. **F**actus est aliquando conuentus in scitibz: et loquebantur fratres de quodā fratre culpabili. **A**bbas autē pyoz tacebat. **P**ostea autē surgens egressus est: et tollens saccus et iplē: uit illū barena. et portauit eū in humeris suis: et mittens in sportella modica de eadem barena: portabat etiā ipsas in ante. **I**nterrogatus autē a patribus quid hoc esset: respondit. **S**accus iste qui multā barenā habet: mea peccata sunt: et quoniā multa sunt posui ei supra dorsus meū: ne uoleā p ipsis et plorē. **I**ta autē barena modica: peccata sunt istius fratris: et sunt ante faciē meā: et i ipsis exerceoz iudicās fratrem meū: **Q**uod nō oportet ita fieri: sed magis mea peccata ante me esse: et de ipsis cogitare: et rogare deū ut ignoscat mihi. **A**udiētes autē patres dixerūt. **U**ere hec est via salutis. **D**ixit senex. **N**ō iudices fornicatozē si tu castus es: quoniā similiter legē preuaricaris. **E**teniz qui dixit nō forniceris: dixit nō iudices. **A**d quēdā solitariū venit presbyter cuiusdā basilice: ut cōsecraret ei oblationē ad cōmunicādū. **V**eniēs autē quidā ad illū solitariū: accusauit apud ipsuz eundē presbyter. **Q**ui cū ex cōsuetudine iterū uenisset ad eū: ut cōsecraret oblationē scādā ligatus ille solitarius nō aperuit ei. **P**resbyter hoc uiso discessit. **E**t ecce uox facta est ad solitariū dicens. **T**ulerūt sibi homines iuditiū meuz. **E**t factus est uelut in excessu mētis: et uidebat qñ puteū aureū: et aquā bonā valde. **U**idebat autē et quēdā leptofuz hauriētē et refūdētē i was: et cupiebat bibere et nō bibebat: ppter qd leprosus esset ille q hauriebat. **E**t ecce itē uox facta ē ad eū dicens. **T**ur nō bibis ex aqua bac? **Q**uā causā habet q iplet? **D**aurit enī solūmodo et refudit i was: et nō iquinat ab eo aqua. **I**n se autē reuersus solitariū: et cōsiderās uirtutē uisionis: uocauit ps byter et fecit eū sicut et pri^o scificare sibi oblationē. **F**uerunt duo fratres magne uire in

agregatōe et meruerūt singuli uidere gratiā dei i alterutro. **F**actū ē autē: ut aliquādo un^o ex eis egrederet i sexta feria extra agregationē: et uideret quēdā māducātez mane: et dixit ei. **H**ac hora māducas i sexta feria: **D**ie autē sequēti: facta est celebratio missay secūdū cōsuetudinē. **I**ntuēs hō frater ei^o: uidit grāz q ei data fuerat discessit se ab eo: et tristat^o est. **Q**ui cū uenisset in cellā: dicit ei. **Q**uid fecisti frater: qz nō uidi sicut uidē grāz dei i te? **I**lle autē respōdēs dixit. **E**go neq; i actu neq; i cogitatioibus mihi cōsius suz: alicui^o mali. **D**ixit ei frater ei^o: **N**e aliquod uerbū aut s̄monē ociosuz locut^o es? **E**t recordat^o dixit. **E**nā **H**ester: na eniz die uidi quēdā māducāte: et dixi ei. **H**ac hora māducas in sexta feria hoc est pctm̄ meū: s̄ laborāz meū duas hebdomadas: et rogem^o deū: ut mihi indulgeat. **E**t fecerūt ita. **E**t p^o duas hebdomadas: uidit frater grāz dei: itēz ueniētē sup fratrē illū et cōsolati sūt de eo: q solus bon^o ē: grāz referētes. **E**xplicat liber d̄ eo q nō oportet iudicare quēq;. **I**ncipit liber d̄ discretōe

Dixit abbas antoni^o

Quia sunt quidam cōterentes cor pora sua in abstinentia et quia nō habēt discretione: lōge facti sunt a deo. **F**ratres quidā uenerūt ad abbatē antoniū. et nūcia uerūt ei fātalias quas uiderāt. ut cognoscerēt ab eo utrū uera essent: an a demonib^o illuderētur. **H**abebāt autē asinū secum: et mortuus est eis i uia. **T**ū ergo uenissent ad senē: preuenit eos dicens. **Q**uomodo mortuus est asin^o ille i uia? **D**icūt ei. **U**nde scis pater? **E**t ille dixit. **D**emonēs mihi ostēderūt. **D**icūt ei. **E**t nos ppterea uenimus in terrogare te: qz uidimus fātalias: et ple^o rūq; sūt i ueritate: ne forte erremus. **E**t satisfecit eis senex sumpto exēplo de asino ostendens qz a demonibus sint ista. **S**up uenit autem quidam uenationem faciens in silua agrestium animalū: et uiderat abbatem antoniū gaudentem cū fratribus et displicuerat ei. **U**olens autem senex ostēdere: quia oportet aliquando condescen

Secunda pars

dere fratribus. dixit ei. **P**one sagittam in arcu tuo et trabe: et fecit sic. **E**t dicit ei. **I**eruz trabe. **E**t traxit. **E**t rursus dixit. **T**rahe ad huc. **D**icit ei venator. **S**i supra modum traxero: frangitur arcus. **D**icit ei abbas antoni. **I**ta est et in opere dei: si plus a mensura tendimur fratres cito deficiunt. **E**xpectat ergo in vna et eadez relaxatione rigorem eorum. **D**ec audiens venator copunctus est: et multum proficiens in sermone senis discessit: et fratres confirmati reuersi sunt ad locum suum. **F**rater quidam dixit abbati antonio **Q**uia pro me. **E**t respondit ei senex. **N**ec ego tui misericors nec deus: nisi tu pro te ipso sollicitus fueris. et poposceris a deo. **D**ixit iterum abbas antonius. **Q**uia non permitit deus bella excitari in generatione hac. quoniam scit quia infirmi sunt: et portare non possunt. **D**ixit aliquando abbas euagrius abbati arsenio. **Q**uomodo nos ex tanta eruditione et scientia nullas virtutes habemus. **B**i autem rustici in egypto conuersantes. tantas virtutes possident. **R**espondit ei abbas arsenius. **N**os quia mundane eruditionis disciplinis intenti sumus nihil habemus. **B**i autem rustici egyptii ex propriis laboribus acquirerunt virtutes. **D**icebat beate memorie beatus arsenius peregrinus monachus in aliena prouincia habitans nullis rebus se mediū faciat et quietus erit. **I**nterrogauit abbas marcus abbatem arsenium dicens. **B**onus est non habere aliquam in cella solatium. vidi. n. quedam frater habere puillum in cella et eradicabat illum. **E**t dixit abbas arsenius. **B**onum quidem est: sed secundum exercitationem hominis cuiusque agendum est. **E**t enim si non habuerit virtutem huiusmodi tolerare iterum plantaturus est ea. **N**arrauit abbas petrus qui fuit discipulus abbatis loth dicens. **E**ram aliquando in cella abbatis agathonis. et venit quidam frater ad eum dicens. **U**olo habitare cum fratribus: sed dic mihi quomodo habitetis cum eis. dicit ei abbas. **S**icut in prima die quando ingressus fueris ad eos. ita custodi peregrinationem tuam omnibus diebus vite tue: nec assumas fiduciam. dicit ei abbas

machari. **Q**uid enim fiducia facit? dicit ei senex. **S**ic est sicut est gradus quando exarfit. omnes fugiunt a facie eius: quia est cuius arborum fructus corrumpit. dicit ei abbas machari. **S**ic mala est fiducia. **R**espondit abbas agatho. **N**on est peior altera passio quam fiducia genitrix enim est omnium passionum. **C**onuenit ergo operario monacho non sumere fiduciam vel si solus in cella sit. dicebat abbas daniel. **Q**uia cum moriturus esset abbas arsenius delegauit nobis dicens. **V**idete ne velitis pro me agere facere: quoniam si feci ego pro me ipso: id iucio. dicebat de abbate agathone. **Q**uia abierunt quidam ad eum audientes quod magne discretionis vir esset. et volentes eum probare si irasceret. dicunt ei. **T**u es abbas agatho. **A**udiuimus de te quia fornicator es et superbus. **E**t ille respondit. **E**tiam sic est. **E**t dicit ei. **T**u es agatho verborum et tractor. **E**t respondit. ego sum. dicit ei iterum. **T**u es agatho hereticus? **E**t respondit. **N**on sum hereticus. **E**t interrogauerunt eum dicentes. **D**ic nobis cur tanta dicentibus tibi in iuria tua patienter tulisti. **R**espondit. **P**ropter autem diximus hereticus es: non sustinuitis? **E**t respondens dixit eis. **I**lla prima mihi ascribitur utilitas anime mee est: quod autem dixistis hereticum me esse non acceperunt: quia separatio est a deo: et non oportet separari a deo. **I**lli autem audientes admirati sunt discretionem eius: et edificati discesserunt. **I**nterrogat idem abbas agatho. an esset maior labor corporis: aut custodia interioris hominis dixit. **N**on si milis est arbori. **C**orporalis igitur labor: velut folia arboris custodit: interioris autem custodia hominis fructus est. **Q**uia ergo scriptum est: omnis arbor si facies fructum bonum excidit: et in ignem mittet oportet propter fructum nostrum oculus in nobis sollicitudinem esse: hoc est mentis habere custodiam. **O**portet habere etiam tegumentum et ornatum foliorum quod est corporalis labor. **E**rat autem abbas agatho sapiens ad intelligendum ipiger ad laborandum et sufficiens in omnibus. inter et assiduus ad laborem manuum: parus in cibo atque vestimento. **I**dem abbas agatho cum factus fuisset suus pro quadam causa in scribis. et fuisset ipsa can

sa ordinata: postea venit et dicit eis. **N**ō hñ ordinastis causas. **I**lli aut dixerūt ei. **T**u qs es qui ista loqueris. **E**t ille respōdit fili^o hominis. **S**criptū est enī. si vere vtiqz iustitiaz loquimini: iuste iudicate filij hominuz. **D**ixit abbas agathō. **I**racūdius si mortuos suscitaret: nō placet deo propter iracūdiam suaz. **V**enerūt aliquando tres senes ad abbatēz achilles. et vnus ex eis habebat opinionēz malaz. **D**icit aut ei vn^o de senibus. **A**bbā fac mihi vnaz sagenaz ad piscandū. **E**t ille dixit ei. **N**on faciaz. **E**t alius dixit ei. **F**ac nobis vt habeam memoriā tui in monasterio nostro. **E**t ille respondit. **N**on mihi vacat. **D**icit ei tertius ille qui habebat malaz opinionēz. **M**ibi fac sagenam: vt habeaz de manibus tuis benedictionēz abba. **E**t ille statiz respondit ei. **E**go tibi faciaz. **D**ixerūt aut ei secrete. duo priores senes quibus non acquieuit. **Q**uomodo sic quia nobis rogantib^o nolūisti facere. et huic dixisti: ego tibi facio. **R**espōdit eis senex. **V**obis ideo dixi non faciaz. quia nec mihi vacat. et vos non contristabimini. huic autē si non fecero: diciturus est. quia de opinione mea que mala est audiuit senex: et ideo non voluit facere sagenaz: et statiz incidebamus funez ad sedanduz animū eius: ne tristitia absorberet huiusmodi. **D**icebant de quodaz sene: quia fecerat quinquaginta annos. neqz panēz comedens. neque facile aquaz bibens. **E**t dicebat. **Q**uia ex tñxi fornicationēz et auaritiāz et vanaz gloriā. **A**udiēs aut abbas **A**brāhā qz bec dixissz venit ad eū et dixit ei. **T**u dixisti hūc sermonez. **E**t ille respondit. etiā. **E**t dixit ei abbas **A**brāham. ecce intras in cellā tuaz et inuenis super mattā tuā mulierē. putas te nō cogitare quia mulier ē. **E**t dixit. nō s; expugno cogitatōnem meā vt non tangā illā mulierē. **D**ixit itēz abbas **A**brāhāz. **E**cce igit non interfecisti fornicatōem qz viuūt passio ipā: sed alligata est. **I**tez. **S**i ambulās i viā et vides lapides et testas vasoz et in ipsis iacēs auz. putas te illud velut lapides reputare. **E**t respondit. n. sed resisto cogitatōi mee: ne colligā illud. **I**te

rū dixit ei abbas **A**brāham. **S**i audieris de duobus fratribus. qz vnus diligit te et bona de te loquit. alius aut odit te et detrahit tibi. et venerūt abō ad te. nūqd vtrosqz equaliter suscipis. **E**t dixit. **N**ō: sed extorqueo mihi: vt similiter benefaciā ei q me odit. sicut et illi q me diligit. **E**t dixit ei abbas **A**brāham. **V**iuūt ergo passionēz: s; tñmodo a sanctis viris quodāmodo religā. **N**arrauit qdā patrū qz senex aliquis erat in cella studiose laborās: et vestiebat marta. **Q**ui cum perrexisset ad abbatē amonem vidit eum abbas amonēz vtentes marta: et dixit ei. **H**oc tibi nihil prodest. **E**t dixit ei ille senex. **T**res cogitatōnes mihi moleste sunt. vna que me cōpellit vt alicubi in heremo recedam: alia vt peregrina petam. vbi me nemo cognoscat. tertia vt includam me in cella. vt nullum videam: et post biduo comedam. **D**ixit ei abbas amonēz. nihil tibi ex his tribus expedit facere: sed magis sede in cella tua et comede parum quotidie: habens semper i corde tuo publicani illius. qui in euangelio legitur: **F**imonem: et ita poteris saluus esse. **D**icebat abbas **D**aniel. quia quantum corpus viruerit: tantū anima siccatur. et quā tum corpus fuerit siccatum: tantum aīa virescit. **D**ixit iterum abbas **D**aniel. quia quantum corpus fouetur: tantum anima siccatur. **E**t quantum corpus siccatum fuerit: tñ aīa fouet. **N**arrauit itēz abbas **D**aniel. **Q**uia qñ erat i scitibi abbas **A**rseni^o erat ibi monach^o qdā rapiēs ea q habebāt senes. **A**bbas autē **A**rseni^o volēs eū lucrari: et senib^o getē p̄stare: tulit eū i cellā suā: et dixit ei. **Q**uicqd op^o habes ego tibi dabo: tñ nō rapias. **E**t dedit ei auz et nūmos et rescellas et omne quod in expensu suo habebat dedit ei. **I**lle autem iterum rapiebat: **S**enes vero videntes quia nō quiesceret: expulerunt eū dicentes. **Q**uia si inuenis frater habens infirmitatē corporis aliquā oportet sustinere eū. si aut furatur et admonitus nō quiescit: expellite eū: quoniaz aīe sue detrimentū facit: et cōs in eo loco habitātes conturbantur. **V**enit in ini-

Secunda pars

13
De silentio

ilo conuersationis sue abbas euagrius ad
quēdā senē: et dixit ei. Dic mihi abba simonē
quō saluus fias: Ille autē dixit ei. Si vis
saluari. quādo ad aliquē vadis nō pri^o loq^r
ris: anq̄ ille de te inquirat. Euagri^o autē cō
pūct^o in hoc simone p̄nāz egit in conspectu
senis et satisfecit ei dicēs. Crede mihi. codi
ces multos legi et tales eruditionē nūq̄ in
ueni. Et multū proficiens exiit. Dixit ab
bas euagri^o. Mentē errantē et nutantē so
lidat lectio et vigilie et oratio: occupāz vero
feruentē madefacit et furies. et labor et solli
citudoy iracundiā autē perturbatam rep̄zimit
psalmodia et longanimitas et misericordia: s̄
bec oportunis tēporib^o et mēsuris adhibita
Si autē ip̄ortune et sine mēsurā sūt: ad par
uū tēpus proficiunt: que autē parui tēporis
sunt noxia magis q̄ vtilia erūt. Trāseūte
aliquādo abbate effrē. vna prostituta ex i
missione cuiusdā cepit ei blandiri. cupiens
eū si posset ad turpē cōmixtionē illicere et
si hoc non posset: saltē ad iracundiā prouo
cāret: qm̄ nūq̄ vidit eū quiscq̄ irascēre vel
litigāre. Ipe autē dixit ad eā. Sequere me
Cū venisset autē in locū populorū: dicit ei.
Veni huc. et sicut voluisti: cōmiscēor tecuz.
Illa autē vidēs multitudinē: dixit ei. Quō
possum^o hoc hic facere tanta multitudine
astāte cōfūdīmur enī? Ille autē dixit ei. Si
hoies erubescis: quantomagis erubescere
d̄bes deū. qui reuelat occulta tenebrarū?
Illa autē cōfusa et confutata: recessit absque
opere voluntatis sue. Venerūt aliqñ ad
abbatē zenonē quidā fratres et interroga
uerunt eū dicēs. Quid est quod scriptū
ē in libro iob. nec celū mundū esse in con
spectu dei: respōdit autē senex dicēs. Reli
querūt fratres peccata sua: et celestia serua
tant. Hec ē autē interpretatio simonis: que
requisistis vt qm̄ solus de^o ē mundus: di
cū sit neq̄ celū mundū esse in conspectu
eius. Dixit abbas theodorus de firme. Si
habes amicitias cū aliquo. et cōtingit eū
temptationē fornicatiōis incurrere si po
tes da ei manū et trabe illū sursum. si autem
errorē aliquem fidei incurrit. et nō tibi ac
q̄sicit reuertit: cito icide amicitias. ei^o abs

te: ne forte remorans traharis cū eo in p
fundū. Venit aliquādo memorat^o abbas
theodorus ad abbatē Johannē. q̄ erat eu
nuchus ex natiuitate. et cū loquerent. di
xit abbas theodorus. Quando erā i scitibi
opus anime erat opus nostrū. opus autē
manū: tanq̄ in transitu habebam: nunc
autē factū ē opus anime velut in transitu
opus venit aliqñ quidā patrū ad eundem
patrē theodorū: et dixit ei. Ecce quidā fra
ter reuersus est ad seculū. Et dixit ei ab
bas theodorus. In hoc nō mireris: si autē
audieris qm̄ preualuit quis effugere de
ore inimici: hoc admirare. Dixit memora
tus abbas theodorus. Multi elegerunt i
hoc seculo temporalem quietem: anteq̄
dominus eis prestaret requiē. Dicebāt de
abbate Joanne breuis statuer: q̄ dixerit
aliquando fratri suo maiorī. Volo esse se
curus sicut angeli sunt securi nihil operan
tes: sed sine intermissione seruientes deo.
Et spoliāns se eo quo erat idutus: abiit i
heremū. Et facta ibi hebdomada vna re
uersus est ad fratrem suū. Et dū pulsasset
ostiiū respondit ei anteq̄ aperiret dicens.
Quis es tu? Et ille dixit. ego sum Joānes.
Et respōdens frater eius: dixit ei. Joānes
angelus factus est: et vltra inter hoies nō
est. Ille autē pulsabat dicens Ego sum. Et
nō aperuit ei: sed dimisit euz affligi. Po
stea vero aperiens dixit ei. Si homo es:
opus habes itez operari vt viuas: si autē
angelus es: quid queris intrare cellā. Et
ille penitentiā agens dixit ei. Ignosce mi
hi frater quia peccaui. Venerunt aliquā
do senes quidā i scitibi: eratq̄ cū eis abbas
Joānes gnanus. Et dum comederent sur
rexit quidam presbyter vir magnus vt da
ret per singulos vasculum parū aque ad
bibendum: et nemo acq̄ueuit accipere ab
eo: nisi solus Joannes breuis. Admirati
sunt autem ceteri et dixerunt ei. Quomo
do tu cum sis omnium minor: p̄sumpsisti
ministerio vt i viri senis et magni. Et dixit
eis. Ego quando surgo dare aquam gau
deo si omnes biberint: vt mercedem acq̄
rā. Nūc igitur p̄pterea ego suscepi: vt faci

am eum qui surrexit inuenire mercedem
ne forte etiam contristeretur nullo suscipiē/
te ab eo. **Dec** cum dixisset. admirati sunt
omnes de discretione eius. **Interrogauit**
aliquando abbas pastor abbatē **Ioseph**
mibi alicue tēptationes? **Resistā** illis an
permittas intrare? **Dixit** ei senex. dimitte
intrare et pugna cū eis. **Reuertens** ergo i
scitbi sedebat. **Et contigit** vt veniens qui
das a thebaida in scitbi: narraret fratrib⁹
interrogasse se abbatem ioseph. quando
appropinquat mibi tēptatio resistā ei an p
mittam intrare: et dixerit ei omnino non
permittas temptationē i te: sed statim ab
scide eam. **Audiens** autē abbas pastor qz
sic dixerit huic. q venerat a thebayda ab
bas ioseph: surgens itez abiit in panefo ad
abbatem ioseph. **Et dixit** ei. **Abba** ego ti/
bi cōmisi cogitationes meas: et tu aliter di/
xisti mibi aliter autē fratri de thebaida. **Et**
dixit ei senex. **Scis** quia diligo te. **Et re/
spondit**. etiā. **Et ait**. **Nōne** tu dixisti mibi:
vt sicut mibi: ita tibi dicerē qd sentirem.
Etenim si intrauerint tēptatiōes et dederis
eis locū atqz acceperis eas: probatorē te
faciunt. **Ego** autē velut mibi: sic et tibi lo
cutus sum. **Sunt** autē alii qbus nec appro
pinquare expedit passiones: s; statim de/
bent abscondere eas. **Item** dixit abbas pa/
stor. **Veni** aliquando in eracleos inferiorē
ad abbatē ioseph: et habebat i monasterio
suo arborē n. comorū pulchrā nimis et vi
cebat mibi a mane. **vade** collige tibi et mā
duca. **Erat** autē sexta feria. **Ego** autē non
comedi propter ieiuniū. **Et interrogauit** eū
dicēs. **Dic** mibi propter dominū deum ra
tionē huius rei qua dicebas mibi. **vade** et
manduca. **Ego** quidē propter ieiuniū non
abisti: sed erubescā quia mandatū tuū non
fecerā: cogitans quia sine ratiōe mibi hec
non preceperas. **Ille** autē respondit. **Pa**
tres seniores non loquunt ab initio fratri
bus recta: sed magis distorta. **Et si** viderit
qz ea que distorta sunt faciūt iā eis nō lo
quunt nisi quod expedit: agnoscētes quo
niā in omnibus obediētes sunt. **Frater** in

terrogauit abbatē ioseph dicēs. **Quid** fa
ciā: qz nec molestā ferre possū nec labora
re: et dare elemosinā? **Et dixit** ei senex. **Si**
nō potes horuz aliquid facere. vel serua
oscientiā purā ab omni malo p̄rimi tui: et
ita saluus eris: deus enī aiām sine pecca/
to querit. **dixit** abbas **Iaac** thebeus fra/
trib⁹ suis. **Pueros** non adducatis huc: qz
p̄pter pueros in scitbi quattuor ecclesie
berem⁹ facte sunt. **interrogauit** aliquādo
abbas lōgin⁹ abbatez luciū: dicēs. habeo
tres cogitationes. vnā vt ad pegrinā vadā
Et respōdit ei senex. **Si** non tenueris lin
guam tuā. vbicūqz prexeris nō eris p̄cre
grin⁹. sed refrena linguā tuā: et eris hic p̄
regrin⁹. **Et dixit** abbas longin⁹. **Alia** cogi
tatio mea ē. vt ieiunē biduanas leuando.
Et respōdit ei abbas luci⁹. **esaias** p̄p̄b̄eta
dicit: **Si** curuaueris velut circuliū ceruicē
tuā. nec sic erit acceptū ieiuniū tuū: s; ma
gis cōtine mētē tuā a cogitatōib⁹ malis
Et dixit abbas lōginus. **Tertiū** ē disposi
tū meū. vt declinē boiū aspectus. **Et re/
spōdit** ei abbas lucius. **Nisi** prius corre
xeris vitā tuā inter alios ouerfādo: nec
solus habitās corrigere te preualebis: di
xit abbas machari⁹. si recordamur malo
rū q nobis inferunt ab hoibus āputam⁹
mētē nostre virtutē recordādī dñz. si autē
recordamur maloz q demones excitant
erim⁹ imperforabiles. dicebat abbas ma
thois: nec sathanas scit qua passione aniā
seducat: et ideo seminat quidē in ea zizania
sua: sed metere nescit. **Seminat** interdūz
semina fornicationū. aliqñ detractionuz
et ceteraz similiter passionū et i quā passio
nez aiām viderit declinare: banc ei mini/
strat. **Nā** si sciret ad quod p̄clius ē aiā: n̄
ei diuersa ac varia seminare. **Narraue/
rūt** de abbate natherio. q fuit discipulus
abbatis siluani. qz cū sederet i cella sua in
mōte syna: mediocriter gubernabat vitā
suā i his que erāt necessaria corpori. quā
do autē fact⁹ ē ep̄us in p̄baran: multū co
rrabat animū suū in duritia cōtētie. **Et**
dixit ei discipulus suus. **Abba** qñ eram⁹
in beremo: non te tra cruciabas: et dixit

penitere. Dixit autem abbas pastor. Multum est. Et dixit frater. Iubes ne unum annum. Et dixit itez senex. Multum est. Qui autem presentes erant dicebant. Usque ad quadraginta dies. Senex itez dixit multum est. Et adiecit dicens. Ego puto quod si ex toto corde homo penituerit et non apposuerit facere itez unde penitentiam agat: etiam triduanam penitentiam suscipiat deus. Interrogauit aliquando eum abbas ammon de immundis cogitationibus que in corde hominis generantur: et de vanis desiderijs. Et dixit ei abbas pastor. Numquid gloriabitur securis sine eo qui incidit in ipsa? Et tu ergo non eis porrigas manus: et otiose eris. Interrogauit eundem sermonem abbas. Et ait et dixit ei abbas pastor. Sicut capla plena vestibus. si dimissa fuerit tempore logo: putrefiunt vestes in ea: ita et cogitationes in corde nostro: si non fecerimus eas corporali ter: tempore logo exterminabuntur aut putrefiunt. Interrogauit abbas ioseph abbatem pastorem de eadem re. Et dixit abbas pastor. Sicut clausus serpens vel scorpio in vase et obruratur: procedit tempore omnino moritur: ita maligne cogitationes que studio demouit pululatur: parietia eius cui imittuntur paulatim deficiunt. Interrogauit itez abbas iohannes abbatem pastorem dicens. Quomodo opus est ieiunare? Et dixit abbas pastor. Ego volo ut quotidie manducas: subide paululum subtrabat sibi ne satiet. Dixit ei abbas ioseph. Ergo quando eras iuuenis: non ieiunabas biduanas leuando. Et dixit senex. Crede mihi: quod et triduanas et hebdomada: sed hec omnia probauerunt senes magni et iuenerunt quod bonum est quotidie manducare: per singulos dies pauperum: et ostenderunt nobis regulam hanc viam. quod leuior est et facilis. Dixit abbas pastor. Non habites in loco: ubi vides aliquos habentes aduersus te zelum malum: quod non ibi proficies. Frater quidam venit ad abbatem pastorem et dixit ei. Semino agrum meum: et facio ex ipso agapem. Dixit ei senex. Bonum opus facis. Et discessit eum proposito animi: et adiciebat ad agapem plusquam faciebat: hoc autem audiens abbas anub: dixit abbati pastori. Non times deus: quod sic locutus es fratri illi. Et

tacuit senex. Post duos autem dies misit abbas pastor ad fratrem illum et vocauit eum ad se et dixit ei audiens abbatem anub. Quid me interrogasti illa die quando mens mea alibi erat? Dixit ei frater. Doc dixi. Quia semino agrum meum: et hoc quod colligo: ex ipso facio mihi agapem. Et dixit ei abbas pastor. Putaui quod de fratre tuo qui laicus est: diceres. Si autem tu facis hec: non est hoc opus monachi. Ille autem audiens tristatus est et dixit. Alia opera non facio nec scio nisi hec: et non possum seminare agrum meum. Cum ergo discessisset: cepit abbas anub penitentiam agere apud abbatem pastorem: dicens. Ignosce mihi: dixit ei abbas pastor. Ego ab initio sciebam quia hoc non est opus monachi: sed secum dum animum eius locutus sum ei: et excitavi animum eius ad perfectum caritatis. Nunc autem abiit tristis: et tamen id ipsum opus facit. Frater quidam interrogauit abbatem pastorem: dicens. Quid est illud quod scriptum est: quod irascitur fratri suo sue causa? Et ille respondit. Ex omni re qua te grauare voluerit frater tuus: si irasceris aduersus eum. donec oculus tuum dextrum eicias: et a te proicias. sine causa irasceris ei: si autem aliquis voluerit te separare a deo: pro hoc irasce re. Dixit abbas pastor. Si peccauerit homo et negauerit: dicetque: non peccaui: non increpes eum: quia frangis propositum animi eius: si autem dixeris ei non contristeris frater: sed obserua te de cetero: excitas animum eius ad penitentiam. Dixit iterum qui supra. Bonum est experimentum: etenim per experimentum homines probatiores fiunt. Item dixit qui supra. Si quis docet aliquid: et non facit quod docet similis est puteo qui omnes ad se venientes fatiat: et omnium diluit sordes: se autem ipsum purgare non potest: sed omni spurcicia et immunditia plenus est. Dixit iterum idem. Est homo qui se ipsum cognoscit. Dixit iterum. Quia est homo qui videtur ore tacere. cor autem eius condemnat alios. Dic ergo sine cessatione loquitur: et est alius a mane usque ad vesperam loquens: et taciturnitatem tenet. Doc

Secunda pars

ait ideo dixit: quia nunc sine audientium utili-
tate locutus est. **Ite** idem dixit. Quia si sint
tres in unum ex quibus unus bene gescat: ali-
quid firmetur et gratias agat: tertius vero mini-
stret eis ex sincera voluntate: hi tres similes
sunt velut etiam si unus sint operis. **Ite** di-
xit. **Malitia** nequaquam expellit malitiam, sed
si quis tibi male facit: tu bene fac ei ut per
bonum opus tuum destruas malitiam illius. **Di-**
xit ite. **Qui** querelofus est: monachus non
est. **Qui** malum pro malo reddit: monachus non
est: et gircudus est: monachus non est. **Frater**
quidam venit ad abbatem pastorem: et dixit ei.
Multe cogitationes veniunt in animum meum et
periculor in eis. **Et** eiecit eum senex sub aere
nudo: et dixit ei. **Expande** sinum tuum: et appre-
hende ventos. **Et** ille respondit. **Non** pos-
sum hoc facere: et dixit ei senex: si hoc non
potes facere: nec cogitationes prohibere
poteris ne introeant: sed tuum est resistere eis.
Frater quidam interrogavit eum dicens: dimissa
est mihi hereditas quid faciam ex ea? **Dixit**
ei abbas pastor. **Vade**. et post tres dies ve-
ni et dicam tibi. **Venit** autem sicut presiniuit: et
dixit ei senex. **Quid** tibi habeo dicere? **Si**
dixeris: da eam ecclesie: clerici sibi faciunt com-
muni ex ea: si autem dixeris: da eam parentibus
tuis: non est tibi merces: si vero dicam: da pau-
peribus: securus eris. **Quicquid** vis: vade et
fac: ego causas non habeo. **Dixit ite** ab-
bas pastor. **Si** venerit tibi cogitatio de re-
bus corporis necessariis et delegaveris se-
mel: et iterum venerit et delegaveris quod fiat:
iam tertio si venerit: non intendas ei: otiosa est
enim. **Frater** quidam dixit abbati pastori. **Si**
videro rem aliquam: vis ut dicam illas: **Dixit** ei
senex. **Scriptum** est. **Qui** respondit verbum an-
tequam audiat: stultitia est illi et opprobrium. **Si**
ergo interrogatus fueris: dic: si in alias tace-
re dixeris: abbas pastor: quia dixerat abbas
ammon. **Est** homo qui portat toto tempore vite
sue securis et non potest deicere arborem. **Est** autem
alter qui habet versus incedendi: et in paucis pla-
gis ducit arborem. dicebat autem securi discre-
tionem esse. **Ite** dixit. **Voluntas** hominis mu-
tus eneus est: et lapis repercutiens iter ipsum
et deum. **Si** ergo homo relinquerit bec: dicat

et ipse quod in psalmo scriptum est: et in deo meo
transgrediar: et deus meus impolluta
via eius. **Si** enim iusticia subuenerit volun-
tati: laborat homo. **Frater** quidam interroga-
uit abbatem pastorem: dicens. **Damnium** anime
mee patior: quia sum cum abbate meo. **Quid**
ergo iubet? **Maneam** adhuc apud eum: **Et**
sciebat abbas pastor: quia ledere anima
eius pro abbate suo: et mirabatur: quare vel
interrogaret eum. **si** manere deberet cum eo
Et dixit ei. **Si** vis: esto. **Et** discedes mansit
apud eum. **Venit** ite dicens abbati pastori.
Gravo animam meam. **Et** non dixit ei abbas
pastor: discede ab eo. **Venit** tertio et dixit.
Arde mihi iam non ero cum eo. **Et** respondit ei
abbas pastor. **Ecce** modo salvatus es: vade:
et non sis ultra cum eo. **Et** subiunxit. **Homo**
qui videt damnium pati animam suam: non opus
habet interrogare etenim de occultis cogi-
tationibus interrogat quis: ut seniores pro-
bare possit: de manifestis autem peccatis non
est opus interrogare: sed statim abscidere.
Interrogavit abraham qui erat discipulus
abbatis agathonis: abbatem pastorem dicens.
Quare me demones sic impugnant? **Et** di-
xit ei abbas pastor. **Te** impugnant demones?
Non pugnant nobiscum demones quan-
do voluntates nostras facimus: quia volun-
tates nostre demones facite sunt: et sunt
que tribulant nos ut faciamus eas. **Si**
autem vis scire quales sunt: cum quibus
demones pugnant: audi cum moyses et cum
similibus eius. **Dixit** iterum abbas pastor
quia frater quidam interrogavit abbatem
moysen dicens. **Qualis** homo mortificat
se a proximo suo? **Et** respondit ei. **Nisi** po-
suerit homo in corde suo: quia triennium
iam habeat in sepultura: non attingit ad
hoc verbum. **Frater** interrogavit abbatem
pastorem dicens. **Quomodo** oportet mo-
nachum sedere in cella? **Et** dixit ei senex.
Sedere in cella quantum ad id quod in ma-
nifesto est hoc est: ut faciat opus manuum: et se-
mel comedat. et taceat et meditet. **Occulte**
vero proficere in cella hoc est: ut portet
vnum quisque opprobrium suum in omni lo-
co quocumque perreperit: et ut ministerij bo-

ras custodiat. et de occultis non negligat. Si autem contigerit tempus ut vacet ab opere manuum. intret ad ministerium operis dei: et id sine aliqua conturbatione consumat. Si vero autem horum est. ut comitatum simul conuerfantium bonorum teneas: et reuocaris a malorum comitatu. Venerunt aliquando duo fratres ad abbatem patrum. et interrogauit eum unus ex eis dicens. Abba ego biduo ieiuno. et duos parimates madduco. putas saluo animam meam. an seducor? Et cum plurimum rogarent eum. alter dixit. Ego colligo de opere manuum meorum duas siliquas diurnas. et parum ex eis retinco ad victum. aliud autem expendo in elemosinam: putas saluus ero an seducor? Et cum plurimum rogarent eum: ille non respondit eis. Post quattuor autem dies cum discessuri essent: rogabant eos clerici dicentes. Nolite contristari fratres: deus vobis prestabit mercedem: sic enim consuetudo est senis hominis. et non cito loquitur nisi ei deus uiderit. quod loquat. intrauerunt ergo ad senem et dixerunt ei. Abba ora pro nobis. Et ille dixit eis abulare uultis? Dixerunt etiam. Et intuens eos intra semetipsum. et accipiens opera coram scribebat in terra: et dicebat. Pambobi duo ieiunat. et duos parimates manducat. putas in hoc erit monachus? Non. iteque dicebat. Pater laborat in die duas siliquas et dat in elemosinas. putas in hoc est modus? Nec dum. Et paululum reticens dixit ad eos. Bonum quidem est quod operaris: sed si custodias conscientiam tuam cum proximo tuo ita saluaberis. In his ergo sic edificati fratres cum gaudio discesserunt. Frater quidam iterum rogauit abbatem patrum dicens. Quare me prohibet spiritus aliquid bonum facere proximis? Dixit ei senex. Non sic loquaris: alioquin deum mendacem facies: sed dic magis. oino misericordiam nolo facere. Preueniens enim deus dixit. dedi uobis potestatem calcandi super serpentes et scorpiones. et super omnem uirtutem inimici. Cur ergo tu inuidos spiritus non conculcas? dixit abbas palladius. Oportet etiam secundum uoluntatem christi conuersari: et discere fideliter quod nescit. et docere manifeste que nouit. Si autem utrumque cum possit

non uult: insanie morbo laborat. Initium enim recedendi a deo fastidium doctrine est: et cum non appetit illud quod semper anima esurit que diligit deum. Frater quidam dixit abbati syloy: Quare non recedunt a me passionibus? Et dixit ei senex. Quia uasa earundem passionum intra te sunt: sed da eis pignus suum. et discedunt. Venit quidam frater ad abbatem siluanum in monte syna: et uidit fratres laborantes: et dixit seni. Nolite operari cibum qui perit: maria enim optimam partem elegit. Et senex discipulo suo. uoca zachariam. et mitte fratrem istum in cellam ubi nihil sit. Et cum facta fuisset hora nona: intendebat ad ostium si mitterent et uocaret eum ad manducandum. Et cum nemo loqueretur ei: surgens uenit ad senem. et dixit ei. Abba hodie fratres non comederunt? Et dixit ei senex. Etiam comederunt. Et dixit ei frater. et quare me non uocastis? Et respondit senex. Tu homo spiritualis es et non indiges hoc cibo: nos autem carnales sumus. et uolentes manducare propterea operamur manibus nostris. Tu uero bonam partem elegisti. leges tota die: et nolens sumere carnalem cibum. Qui cum hec audisset: prostrauit se ad penitentiam dicens. Ignosce mihi abba. Et dixit ei senex. Puto operum habet oino maria marthe: pro martha enim maria laudat. Dixit sancta synectice. Qui sensibiles diuitias de labore et periculis maris colligunt. quando multa lucratur: tunc plura considerant et que habent uelut nihil reputant: ad ea uero que nec dum habent omnem intentionem animi intendunt: nos autem et eorum que querenda sunt nihil habemus. et nolumus possidere que necessaria sunt. propter timorem dei. dixit iterum que supra. Est quedam tristitia utilis: et est tristitia que corrumpit. Tristitia ergo utilis est: ut pro peccatis nostris in gemiscamus. et pro ignorantia proximorum: et ut non cadamus a proposito. ut perfectionem bonitatis attingamus. Nec est species vere tristitie. Est enim et aduersarii nostri ad hoc quedam coniunctio: imittit enim tristitiam sine aliqua ratione. quam tedium appellauerunt. Oportet ergo tales spiritus sepius orando et psallendo magis depelli. dixit iterum que

Secunda pars

supra **E**st enī & extēsa ex imissione diaboli & dura abstinentia. naz & sequaces eius faciūt hoc. Quando ergo discernimus diuini naz & regalē abstinentiā a tyrānica atque diabolica. hec obfūada sūt: id est vt ī omni tēpore conuersationis tue vna regula ieiunij sit tibi. nō subito quattuor aut quinque dies cōtinuos ieiunes. & iterū multitudine ciboz soluas virtutē. hoc enī lerificat diaboli. **S**ēper enī qđ sine mensura ē: corruptibile est. noli ergo subito arma tua expendere ne nudus inuentus in bello. facile capiaris. **A**rma enī nostra corpus nostrū est. aīa vero nostra miles ē. **U**trisque ergo diligentiam presta: vt paratus sis ad id qđ necesse est. **V**enerunt aliquādo duo senes magni de partibus pelusij ad abbatissā sarā. **E**t cū ābularent dicebant adinuicē humilitemus vetulā istaz. **E**t dicunt ei. **V**idene extollatur animus tu⁹ & dicas: quia ecce viri solitarij veniūt ad me que mulier sū. **E**t dixit eis abbatissa sara. sexu qđ mulier sū: sed nō aīo. **I**teꝝ dixit abbatissa sara. **S**i poposcero a dō. vt omnis homines edificentur ex me iuenior ante ianuas singulorū penitētiāz agēs: sed magis oro. vt cor meuz cuz omnibus parū sit. **D**ixit abbas ipericus. **I**ste est vere sapiēs. qui facto suo alios docet: nō qui verbis. **V**enit aliquando quidaz mōachus ab vrbe roma. qui in palatio magnū nomē habuit. & habitabat ī scitibi ī ciuitate ecclesie. **H**abebat autē se eū vnuz suū: qui ministrabat ei. vidēs autē presbiter ecclesie īfirmitatē eius. & cognoscēs quia de deliciis esset vir ille: ex eo qđ ei deus donauit: vel qđ ecclesiaz intrabat: trāsmittebat ei. **Q**ui cuz fecisset viginti & quique ānos ī scitibi: factus est vir cōtēplator. p̄uidēs & nominatus. **A**udiēs autē & opinionēs eius venit videre euz: sperās corporales cōuersationes apud euz plus arduaz iueniri. **Q**ui cuz intrasset. salutauit euz: & faciēs oratione & sederūt. **V**idēs autē eū egyptius vestitus mollibus reb⁹. & mattaz de papiro. & pellē stratā sub ipso & modicū capitale de cartica sub capite eius: sed & p̄

des mūdōs habētes cū caligulis. scādaliza tus est ītra se de eo: quia ī illo loco nō erat cōsuetudo taliter cōuersandi: sed magis vtraz abstinentiaz habere cōfueuerant. **S**enex autē ille romanus habēs cōtēplationez. siue p̄uidētie gratiaz intellexit. quia scādalizatus fuisse & egyptius mōachus in eo: & dixit ministro suo. **F**ac nobis hodie p̄pter abbates qui venit: bonaz dies. **E**t coxit parua olera que habebat: & surgentes hōza cōpetēti māducabāt: habuit etiam & modicuz vini. propter īfirmitatē suaz: & illud biberūt. **E**t cū factuz esset vesper: dixerūt duodeciz psalmos & dormierūt: similiter autē & nocte. **S**urgēs āt mane egyptius. dixit ei. **O**ra pro me pater. **E**t egressus est nō edificatus in eo. **E**t cuz paululus discessisset volēs eū senex ille romanus sanare misit post eū & reuocauit ipsū. **Q**ui cum venisset. euz gaudio iteruz suscepit euz: & interrogauit euz dicens. **E**x qua puicia es? **E**t ille dixit. **E**gyptius suz. **C**ui⁹ ciuitatis? **E**t r̄ndit. **E**go oīno nō fui d̄ ciuitate nec habui aliqñ ī ciuitate. **E**t dixit ei. **A**nteq̄ monach⁹ esses qđ opabaris ī possessiōe q̄ mēbas? **E**t ille r̄ndit. **C**ustos erā agroz. **E**t dixit ei. **V**bi dormiebas? **R**ndit. in agro. **E**t dixit. habebas aliqđ stratus? **R**espondit. **E**go in agro vbi habere stramenta in quibus dormire. **E**t dixit. **Q**uomodo dormiebas? **R**espondit. **I**n terra nuda. **E**t dixit. **Q**uid manducabas in agro. aut quale vinū bibebas? **I**teꝝ respondit. **Q**ue sūt esce aut qualis potus ī agro? **E**t dixit. quomodo ergo viuebas? **R**espondit. **M**anducabaz panes siccz. & si inueniebas quodcunq̄ de salsamētis. & bibebā aquaz. **E**t dixit senex. **G**randis labor. **E**t dixit. erat ibi vel balneū in possessiōe vbi lauareris: & ille dixit. **N**ō. **S**ed ī flumine lauabar: quādo volebā. **A**n ergo hec oīa ab eo senex ex respōsiōe ipsi⁹ exegisset. & cognouissz modū prioris vite ei⁹ atq; laboroz: volens eū proficere narrauit ei vitā suā preteritā quā habebat. cum esset secularis dicens. **M**emiserū que vides d̄ magna illa ciuitate romana sū: in palatio habēs maximū locum

apud speratozē. et cū audisset egypti⁹ initia
 verborū eius compunctus est: et sollicitē
 que dicebantur audiebat. **Et** ille adiecit
 Reliqui ergo romā: et veni in solitudines
 istam. **Et** iterū dixit. **De** quē vides habu-
 i domos magnas. et pecunias multas:
 et contemnens eas veni in istas paruas cel-
 lam. iterū dixit. **De** quem vides lectos
 ex auro vestitos habui. habentes precio-
 sissima stramenta et pro his dedit mihi de-
 stramentū hoc de papiro. et hanc pellem.
Sed et vestes mee inestimabili precio di-
 gne erant: pro illis vtor his vilibus rescel-
 lis. iterū dixit. in prandio meo multū auri
 expendebatur. et pro illo dedit mihi deus
 modica olera bec: et parvū calicē vini.
Erant autē et qui fūiebant mihi plurimi
 fui: et ecce pro illis huic vni deus inspira-
 vit vt ministraret mihi. pro balneo autē
 profundo: modico aq̄ pedes meos lauo:
 et calligulis vtor propter ifirmitatē meā
Et rursum p̄ calamis et cythara. vel alia
 musice opera qua delectabar in iuuiis
 meis: dico mihi duodecim psalmos i die
 et duodecim similiter in nocte: sed et p̄ pec-
 caris meis q̄ ante faciebā. modicam regē
 erbibeo: parvū et inutile ministeriū deo.
Unde rogo te abba vt non scandalizeris
 p̄pter ifirmitatē meaz. **Et** hec audiens
 egyptius. atq; i semetip̄m reuersus dixit
Ueb mihi: qz ego d̄ tribulatōe et plurimo
 labore seculi. magis ad repausandū in cō-
 uersationē monachi veni: et qd̄ non habe-
 bā tunc. modo habeo: tu autē ex multa de-
 lectatiōe seculi voluntate p̄pria in tribu-
 latōez venisti: et ex magna gloria atq; d̄li-
 tiis venisti in humilitatē. et hāc paupratē
Ex quo egyptius multū pficiēs discēssit
 et factus est ei amicus: et sepe veniebat ad
 eū sue utilitatis causa. **Erat** enī v̄r discer-
 nens. et replet⁹ bono odore spūs sancti. **Di-**
 cebat qdā senex. **Non** necesse ē verborū
 tātus. sunt enī p̄tima v̄rba in hominibus
 in tpe hoc: s; opa necessaria sunt. **Hoc** est
 enī q̄rere. nō s; v̄rba que nō habēt fructū: s;
 opa. **Frater** aliqs̄ interrogavit quosdā pa-
 trū dicēs. **Si** polluitur aliqs̄ qn̄ res sordī

das cogitat: **Et** euz de hoc inq̄sitio fieret
 apud eos: aliq̄ dicebāt etiā polluit. **Alii** di-
 cebant nō. qz si polluit nō possum⁹ saluari
 nos qui idiote sumus: sed hoc p̄tinet ad sa-
 lutē: si ea que cogitam⁹. corporaliter non
 fecerim⁹. **Ille** autē frater q̄ interrogauerat
 nō sibi sufficere iudicās variā respōsiōnē
 patz: abiit ad senē p̄batorē. **Et** interroga-
 vit eū de hoc. **Et** respōdit senex. **Secūdū**
 mēsurā vniuscuiusq; requirit ab eo. **Rō-**
 gavit ergo ille frater senē dicēs. **Peto** p̄-
 pter dñm absolue mihi verbū hoc. **Et** di-
 xit ei senex. **Ecce** forte iacet hic vas ali-
 qd̄ desiderabile. **Et** adiecit dicēs. **Et** si in-
 trauerit duo fratres: ex qbus vn⁹ habēs
 mensuras magnas exercitate vite: alter
 vero paruas. **Si** ergo cogitatio illius per-
 fecti mota fuerit ad aspectū vasis illi⁹. et
 dixerit intra se: volebā habere vas illud.
 et non p̄manserit in hoc. sed cito abscedit
 huiusmōi appetitū: n̄ ē pollut⁹. **Si** v̄o ille
 q̄ necdū ad mēsuras maiores attigit ocu-
 pierit vas illud: et exercitat⁹ fuerit cū cogi-
 tatōe sua. desiderio cōpellēte. et tamē non
 tulerit illud: nō ē ingnat⁹. **Dixit** qdā senex
Si quis manserit i aliquo loco et non fece-
 rit fructū loci illius locus ip̄e expellit euz
 v̄tpote qui nō fecerit opus loci. **Dixit** qdā
 senex. **Si** quis fecerit re aliquā volūtātē
 suā querēs nō ē seculuz deū: si id tamē p̄-
 ignoratiā fecerit. postea oportet eū reuer-
 ti ad viā dñi. **Qui** autē volūtātē suā nō s̄m
 deū. et neq; ab aliis vult audire: sed velut
 doctū se putat. qui huiusmōi est: vix p̄ue-
 nit ad viā domini. **Interrogatus** ē senex
 quidā. qd̄ esset qd̄ legit in euāgelio: via an-
 gusta ē et arta. que ducit ad vitā. **Et** respō-
 dens dixit ei. **Angusta** et arta via hec ē vt
 cogitatōibus suis homo violentiā faciat.
 et abscedat p̄pter deū volūtates suas: hoc
 ē etiā quod scriptū est de apostolis. **Ecce**
 nos reliquimus omnia: et secuti sumus te.
Dixit qdā senex. **Sicut** ordo monachorū
 bonoratiōis ē secl̄arib⁹: ita et peregrin⁹ mo-
 nachus speculū debet eē indigenia mona-
 chis p̄ omnē modū. **Dixit** qdā patrū. si mā-
 serit operarius i loco. vbi nō sūt operarij

Secunda pars

non potest proficere. **Hec** est enim virtus operarii: certare vt ab opere non minuat. **Nā** z piger si manserit cū operario proficit et si non proficit: non tamē descendit i ferius. dixit qdā senex. **Quia** homo si verbi quidē habeat. opera autē non habeat: assimilabitur arbori habenti folia. fructum autem non habenti. **Sicut** enim arbor fructibus plena. etiā foliis viret: ita z fimo sequitur hominē q̄ habet opa bona: dixit senex. **Quia** aliquādo quidā lapsus in graui peccato. z punctus ad penitentia abiit indicare seni cuiusdā. z nō dixit ei qd fecerat: sed quasi interrogauit dicens. **Si** alicui ascēdit cogitatio talis. habet ne salutē: ille vero qz nesciebat discretionē: respondit ei. p̄didisti animā tuā. **h** audiens frater dixit. **Ego** si perii: vado ad seculū. **P**ergens autē frater ille deliberauit ire. z indicare cogitationes suas abbati siluano. **Erat** enī hic siluanus magn⁹ discretor. **Veniens** ergo ad eū frater. nō dixit ei quod fecerat: sed iterū eo modo quo z prius seni illi dixerat. hoc ē si ascēderit alicui tales cogitationes. habet ne salutē: **Aperiens** autē abbas siluanus os suum: cepit de scripturis dicere ei. **Nō** omnino iudiciū ē tantū cogitationibus de peccato. **Audiens** autē frater z suscipiens h̄ritutē dictorū i anio supra spe. idicauit ei etiā actū suū. **Audiens** autē abbas siluanus qd egerat. tanq̄ bonus medicus posuit cathaplasma anie eius. de diuinis scripturis assūptū: dicēdo eē penitentiā his. qui pro caritate vera conuertunt ad deū. **Post** aliquot autē annos. contigit abbatē memoratū ad illū senē applicare. q̄ ei despatōez fecerat: z narrauit ei ista. z dixit. **Ecce** frater ille. q̄ de responso tuo despauerat z ad seculū redibat: vult stella splēdida ē in medio fratrū. **Hec** autē ideo rettuli: vt sciam⁹ quale periculū sit. qn̄ aliquis siue in cogitatione siue i actu aliquod idicat peccatū his q̄ viscerne re nesciūt. dixit quidā senex: nō quia intrat cogitationes male condemnatur ex eis sed si male vltimur cogitationib⁹. **Sit** enī vt p̄ cogitationes naufragiū patimur: itēz de co

gitationib⁹ coronemur. dixit qdā senex. nō des z nō accipies cū secularib⁹ hominib⁹ z nō habeas noticiā cū muliere nec habeas diu fiducia cū puero. **Frater** qdā iterogauit senē dicēs. **Quid** faciā qz mltē cogitationes sollicitāt me. z nescio quō repugnē eis: dixit senex. non repugnes zra oēs sz contra vnā. **Omnes** enim cogitationes monachorū: vnū habent caput. necessariū ergo est cōsiderare. que z qualis sit. z aduersus illā reniti: ita enī z residue cogitationes humiliantur. **Aduersus** malas cogitationes dixit quidā senex. **Obsecro** fratres vt sicut opressim⁹ act⁹ malos: oprimam⁹ etiā cogitationes malas. dixit itēz quidā senex. **Qui** vult heremū inhabitare: debet esse doctor. vt non doceri egeat: ne detrimētū sustineat. **Interrogatus** est senex a quodā fratre dicēte. **Quomodo** inuenio deū: vtrū in ieiuniis. vel laborib⁹ vel i vigiliis. aut in misericordia: **Et** respondit. in his que enumerasti: z in discretōe. dico ei tibi. qz multi affixerūt carnes suas: z quia sine discretōe hoc faciebāt. abierūt vacuū nihil habētes. **Os** nostrū p̄ ieiunio fetet: scripturas omnes didicim⁹. ex corde dauid consumauim⁹. z quod de⁹ requirit: nō habem⁹. sicut caritate z humilitate. **Frater** interrogauit senē dicens. **Abba** ecce ego rogo senes. z dicūt mibi de salute anime mee. z nihil retineo ex verbis eorū. **Quid** autē interrogo eos nihil proficiens. cum totus sim in immunditia: **Erant** autē ibi duo vasa vacua: z dixit ei senex. **Vade** z affer vnū ex vasis istis. z mitte i eo oleū z accende intus stupā: z refunde oleum. z pone vas in locū suū. **Et** fecit sic. z dixit ei. **Fac** iterum sic. **Et** cū fecisset hoc sepi⁹ dixit ei senex. **Affer** modo ytraque vasa. z vide quod eorū mundius sit. **Et** respondit. illud in quo oleū misi. **Cui** senex dixit **Sic** ē z anima de his que interrogat. **Quis** enīz nihil retineat eorū que audit: tamen plus ipsa mundatur. **Quā** illa que omnino nec interrogat quenq̄. **Frater** quidam sedebat in cella sua quietescens. z volebāt demōes seducere eū sub specie angelorū

Excitabatur enim eis ut iret ad collectam: et lumē ostendebant ei. Ille autem venit ad quēdam senē: et dixit ei. Abba veniūt angelī cū lumine et excitāt me ad collectā: et lumē ostēdūt mihi. Et dixit ei senex. Nō audias eos fili quoniam demones sunt: sed quādo veniūt excitare te. tu dic. Ego quando volo: surgo: vos autē nō audio. Accipiens autē frater p̄ceptus senis: reuersus est ad cellā suā: et sequēti nocte itē demones se cū illā cōsuetudinē veniētes: excitabāt euz. Ille vero sicut p̄ceptū sibi fuerat: respōdebat eis dicens. Ego quādo volo surgo: vos autē nō audio. Et illi dixerūt ei. Malus senex ille falsator: seduxit te: ad quē frater venit. volēs mutare pecuniā et cū haberet mēritus est dicens: se nō habere: et nō dedit ei. Ex hoc ergo cognosce: quia falsator est. Frater ergo surgēs diluculo venit ad senē: et nunciāuit ei becip̄sa: Senex vero dixit. Uerū est quod habebat: et quod frater veniūt querēs mutare et nō dedi ei: sed sciebā quod si daret ei. damnū anime suē faceret. Cogitanti ergo potius vniū mādātū p̄terire: quā decē puaricari: ex quibus i tribulationes venire potuissēmus pro illo: si a me pecuniā accepisset. Tu autē demones qui te seducere volūt: nō audias. Et multū cōfortatus de verbis senis: abiit i cellā suā. Venerūt aliquādo tres fratres ad quēdam senē in scitibi: et vnus ex his interrogāuit eum dicens. Abba: cōmēdāui vetus et nouus testamētū memoziē. Et respōdēs senex dixit. Replesti verbis aerē. Et secūndus interrogāuit eū dicens. Uetus et nouū testamētum ego scripsi p̄ meip̄s. Dixit autē et huic. Et tu replesti fenestras de cartis. Et tertius dixit. Mihi i focalari herbe ascēderunt. Et respōdēs senex dixit ei. Et tu expulisti a te hospitalitatē. Narrauerūt quidā patrū de quodā senē magno: quia si veniebat aliq̄s interrogare eū sermonē: ille cū magna fiducia dicebat. Ecce ego suscipio personā dei et sedeo i sede iudicii. Quid ergo vis ut faciā tibi? Si dixeris mihi misereare mei: dicet tibi deus: si vis ut miserear tui. misereare et tu fratribus tuis: et ego misereor tui.

Si autē vis ut ignoscā tibi: ignosce et tu proximo tuo. Nūquid a deo est causa? Absit. Sed i nobis est si voluerimus saluari. Dicebāt de quodā senē i cellis: qui erat magnus laborator: et semel euz faceret opus suū: et rigit aliū quēdam sanctū virū venire ad cellā eius: et audiuit eū defozis litigātē cū suis cogitationibus: et dicere. Uisquo propter vniū verbū omnia illa amitto? Ille autē foris stās. putabat quia cum alio aliquo litigaret: et pullauit ut intraret: et pacificaret eos. Ingrediēs autē et vidēs: quia nemo alius erat itro: habēs etiā fiduciam apud senē: dixit ei. Cū quo litigabas abba? Et ille respōdit. Cū cogitationibus meis. quia quatuordecim libros memoziē cōmēdāui: et vniū verbū modicū audiui foris: et cū venissem facere opus dei: omnia illa p̄debā: et hoc solū quod foris audierā: venit i memoriā meā: i hora ministerii mei: et p̄terea litigabā cū cogitationibus meis. Fratres quidā de cōgregatione venerūt in heremū: et applicuerunt ad quēdam beremita: et susceperunt eos cū gaudio. Et sicut est cōsuetudo heremitis. videns eos de la bore esse: posuit mensas extra horā: et quod habuit in cella apposuit eis: et repausauit eos. Et cū factū esset sero. Dixerunt duo decim psalmos: similiter et in nocte. Cū autē senex euigilasset: audiuit eos inter se dicētes. Quia solitarii isti plus repausant i heremo. quā nos in cōgregatione. Mane autē cum ambulaturi essent ad alium vicinum eius: dixit eis. Salutate eum ex me. et dicite ei. Obserua et noli irrigare olera. Ille autem cum hoc audisset: intellexit verbū: et tenuit eos vsq̄ ad vesperum laborantes ieiunos. Cum autem sero factum esset fecit prolixius opus dei: et postea dixit. Lessemus modice propter vos: quia de labore estis. Et dixit iterum. Nos quidē quotidie non solemus manducare: sed p̄pter vos gustemus modicum. Et apposuit eis panem siccum et sal: et dixit. Ecce propter vos solennitatem habemus hodie: Et misit parum aceti illis in sal: et surgentes ceperunt psallere vsq̄ mane. Et dixit eis. p̄

Secunda pars

pter vos nō possum⁹ implere regulā nostrā
sz modice pausate qz peregrini estis. **Ma**
ne aut factō volebāt fugere. **Ille** aut roga
bat eos dicēs. **Manete** apud nos aliquā
tulū ipis: sin alias: vel ppter mādātū tres
dies sz cōsuetudinē heremi facite nobiscū
Ille aut vidētes qz nō relaxaret eos: fuge
rūt occulte. **Frater** qdā interrogauit quē
dā patz dicēs. **Si** contigerit me somno gra
uari: z trāserit hora ministerij mei. anima
mea pze verecūdia nō vult implere op⁹ suū
Et dixit senex. **Si** te cōtigerit vsqz mane
dormire: qñ euigilas surge: z claude ostiū
z fenestras tuas. z fac opus tuū. **Scriptū**
est eniz. **Tuus** est dies: z tua est nox. **In** oī
eniz tēpore glōrificatur deus. **Dicebat**
aligs senex. **Quia** est homo comedēs mltū
z adhuc esuriēs. z est alter homo qui parū
comedit z satiatur: maiorē tamē mercedē
babet ille qui plus comedit z esuriēs per
manet. illo qui parz comedit z satiatur. **Di**
xit quidam senex. **Si** contigerit inter te et
alium sermo aliquis tristis: et negauerit il
le dicens: non dixi sermonem hunc: nō cer
tes cum eo vt dicas tu dixisti: quia exacer
babitur. vt dicat tibi. etiā dixi. **Frater**
aliquis interrogauit senem quendam di
cens. **Soror** mea pauper est: si do ei elemo
synam: nonne est sicut vna de pauperib?
Et dixit senex. **Non.** **Dixit** autem frater:
Quare abba? **Et** respondit senex. **Quia**
carnalis sanguis trahit te modicum. **Di**
xit quidam senex. **Quia** oportet mona
chum neqz auditorem esse obrectanitum
neqz obrectare. neqz scandalizari. **Dixit**
quidam senex. **Non** omnia que dicuntur
placeant tibi. neqz omni sermōni consen
tias. **Tardius** credē: z quod verum est ci
tius dic. **Dixit** quidam senex. si ascende
rit verbum in cor fratris sedentis in cella:
et reuoluens illud ī animo: nō potuerit ad
mensuram verbi pertingere: neqz tractus
fuerit a deo: assistūt demones: z ostendunt
ei de verbo illo quod ipsi volunt. **Dice**
bant quidā senum. **Quando** congregaba
mur ī initio adinuicem z loquebamur ali
quid: quod vtile erat animabus nostris;

efficiebamur seorsuz z seorsum: z ascende
bamus ī celū: nūc aut quādo cōgregamur
ī obrectationibus occupamur z alterutrz
trahimus in profundū. **Dixit** alter quidā
senū. **Si** quidē iterior homo noster sobrie
agit: potest etiā exteriorē custodire: si vero
non est ita: qua possumus virtute custo
diamus linguā nostrā. **Itē** dixit qui supra.
Opus spiritale necessariū est: quia in hoc
venimus: magnus eniz labor est ore dice
re. qd nō sit ope corporali. **Alter** quidā fra
trū dixit. **Quia** oportet omnino hoiez ba
bere ira cellā opus qd laboret. si enim in
ope dei occupat: venit ad eū diabolus de
die ī diē: sz nō iuenit locū iquo maneat: **Si**
aut rursuz dominādo ei inimicus ī captiui
tatē redegerit eū. venit itez spūs dei fre
quēter: sed si nos ei nō facimus locū ppter
maliciā nostrā discedit. **Descenderūt** aliquā
do monachi de egypto ī scitibi: vt viderent
seniores loci illius. **Et** cū vidissent eos ex
tenuatos fame. pze nimia abstinentia ipa
tenter comedere: scandalizati sunt in eis.
Hoc aut pres byter agnoscēs voluit san
re eos z ita dimitti: z pdicauit ī ecclesia di
cēs. **Ieiunate:** z extēdite abstinentiā vestrā
fratres. **Volebāt** aut. egyptij q illuc vene
rāt discedere: z retinuit eos. **Cū** autē ieiu
nassent primo appozati sunt. **Fecerūt** autē
eos ieiunare biduo cōtinuato. **In** scitibi autē
habitātes ieiunauerūt hebdomada. **Et** fa
cto sabbato māducauerūt egyptij cū seni
bus. **Turbātibus** autē se ad māducandum
egyptiis: vnus de senibus tenuit manus
eoz dicēs. **Cū** disciplina manducate: quō
monachi. **Vnus** vero ex egyptiis repulit
manus eius dicens. **Dimitte** me quia mo
rior: tota hebdomada nihil coctum come
dēs. **Et** dixit ei senex. **Si** ergo vos bidui
steruallo non māducantes impatenter tu
listis: quare scādalizati estis in fratribus q
semper eo ordine hebdomada leuando ab
stinentiam seruant. **Ille** autē penitentiaz
coram eis egerunt: z edificati in abstinen
tia eozum abierunt cum gaudio. **Frater**
quidam renunciāns seculo z accipiens ba
bitam monachi: statim reclusit se dicens.

Nolo esse solitari? Audiētes autē vicini seniores venerūt et eiecerūt eū et fecerūt eum circumire cellas fratrum, et penitentiā coram singulis agere et dicere. Ignoscite mihi, quia nō sū solitari? sed adhuc initiū monachi nup̄ assumpsi. Dixerūt quādam senes, si videris iuuenē voluntate sua ascēdente in celū, tene pedē eius et pice eum in terras, quā nō ita expedit ei. **F**rat̄ dixit seni cuidam magno. Abba: volebā inuenire senē iuxta voluntatē meā, et morari cū ip̄o. **E**t dixit ei senex: bene queris dñe me? ille autē affirmabat huiusmodi esse desiderii sui: non intelligens quōd locutus est senex ille. **S**ed cum videret eū senex existimāte quōd bene sentiret: dixit ei. **A**rgo si inuenis senē secundum voluntatē tuā vis manere cū illo? **E**t ille dixit. **E**tiam omnino hoc volo: si inuenio eū sine meā voluntatē. **D**ixit ei senex. **N**on ut tu sequis voluntatē senis illi? sed ut ille voluntatē tuā sequatur: et ita in eo repaues. **S**ensit autē frater ille quōd dicebat: et surgēs prostravit se ad penitentiā dicēs. **I**gnosce mihi pater, quia valde gloriabar, estimās me bene dicere: cū nihil teneres. **D**uo fratres carnales renunciaverūt seculo: quorum unus qui etate minor erat, primus cepat conerari. **E**t cū venisset ad eos quidam patrum, et applicuisset apud eos, posuerunt peluim: et venit qui minor etate erat ut laueret pedes senis. **S**enex autē tenēs manus eius remouit eū: et cū qui maior erat etate: fecit implere opus: quōd primi in monasterio facere consueverāt. **D**ixerūt autē astantes fratres. **A**bba ille minor in congregatiōe primus est. **R**espondēs eis senex. **E**go tollo primatū minoris: et trado ei et etate p̄cedit, dixit quidam senex. **P**rophete cōscripserūt libros, patres autē nostri venerūt post eos et operati sunt in eis plurima: et iteꝝ successores illoꝝ commēdaverūt eos memorie. **V**enit autē generatio hec que nunc est: et scripsit eos in cartis atque membranis: et posuit in fenestris ociosis. **D**iebat quidam senex. **Q**uia cuculla qua vimur signū est innocentie: subarmale quo humeros et cervicem alligamus, signū est crucis: zona

autē qua cingimur signū est fortitudinis: **C**onuersemur ergo iuxta id quod habitus noster significat: quia omnia cum desiderio facientes: nunquā deficiemus. **E**xPLICIT liber de discretionē. **I**ncipit liber de eo. **Q**uod oportet sobrie viuere.

Frater quidam rogauit abbatē Arseniū: ut audiret ab eo sermonē. **D**ixit autē ei senex. **Q**uāta cūq; tibi virtus est: conare ut iterius optuū sibi deum sit: et vincat, exterioris hominis passiones. **D**icebat iterum. **S**i querimus deū apparebit nobis: et si tenebimus eum manebit nobiscum. **D**ixit abbas agathon. **N**ō debet monachus permittere conscientie sue: ut accuset eum in quacunque re. **C**um autē moriturus erat memoratus abbas agathon: tres dies mansit immobilis apertos tenens oculos. **P**ulsauerunt autē euz fratres dicentes. **A**bba ubi es? **E**t ille respondit. **I**n conspectu diuini iudicii assisto. **D**icunt ei. **E**t tu times? **E**t ille respondit. **I**nteris laboraui virtute qua potui in custodiendis mandatis dei: sed homo sum et nescio vtrum placuerint opera mea coram deo. **D**icunt ei fratres. **E**t non confidis in operibus tuis, quia secundum deuz sunt. **E**t dixit senex. **N**on presumo, nisi venero ante deum. **A**lter enim sunt iudicia dei: et aliter hominum: **C**um autē vellet adhuc interrogare eum alium sermonem dicit eis. **O**stendite caritatem, et nolite mecum loqui: quia occupatus sum. **Q**uo dicto: statim emisit spiritum cum gaudio. **V**idebant autē eum colligentem spiritū quemadmodum si quis saluret amicos suos dilectos. **P**abuī autē custodiam magnam in omnibus: et dicebat. **Q**uia sine custodia: ad nullam virtutem homo ascendet. **D**icebant de abbate amois: quia quando ibat ad ecclesiam, non permittebat discipulum suum iuxta se ambulare, sed de longe sequi. **S**ed et si appropinquasset ad eū, ut interrogaret eum de quacunque re: mox dicebat ei, et statim repellebat eū retro dicēs: ne forte cū loquimur aliqd̄ virtutis

Secunda pars

anime. incurrat etiam fimo. qui non pertinet ad rem: propterea non te permitto morari iuxta me. Dicebat abbas ammois ab bati aseo. **I**n initio quomodo me vides modo? Et ille dixit ei. Sicut angelum dei pater. **E**t iterum dixit ei postea. **N**unc quomodo me vides? Et ille dixit. Quomodo sathanā. **E**t enī si bonū fimonē mihi loqueris: velut gladius mihi est. Dicebat abbas alones. **N**isi dixerit homo in corde suo ego solus et deus sumus in mundo isto requiem non habebit. **D**ixit itez. **Q**uia si vult homo in vna die vsq; ad vesperam peruenit ad mensurā diuinitatis. **A**bbas bisarion moriens dicebat. **D**ebet monachus totus oculus esse: sicut sunt cherubi et sapbin. **I**ter agebāt aliquando simul abbas daniel. et abbas āmonis. dixit abbas āmonis. **P**utas aliquādo et nos sedebim? in cella pater? dixit ei abbas daniel. quis enī a nobis aufert deū? nam et foris modo deus est: iterū in cella deus est. dixit abbas euagrius. **M**agnū quidē ē sine impedimento orare: maius autē est psallere sine impedimento. **I**tē dixit q supra. **M**e mor esto semper exitus tui. et non obliuiscaris eterni iudicii: et non erit delictū in aīa tua. dixit abbas theodor⁹ de hennato. qz si nobis reputat deus negligentias tēporis quo oram⁹. et captiuitates q̄s patimur dū psallimus: non possumus salui fieri. dixit abbas theonas. **Q**uia impedit mens nostra et reuocatur. a contēplatione dei: p pterea captiui ducimur in carnalib⁹ passionibus. **V**enerunt aliquando fratres qui dā tēptare iohannē breuē. qz nō dimittebat mentē suā diffundi in cogitationib⁹ seculi: neque loquebatur causā hui⁹ mūdi. **E**t dicunt ei. **G**ratias agim⁹ deo: quia multum pluit isto āno. et rigan⁹ cōpetenter arbores palmarū. et bene incipiūt producere ramos et iueniūt vnde laborēt fratres. q solēt manū suarū operib⁹ occupari. dixit ergo **J**oānes abbas. **S**ic est quādo spirit⁹ scūs descēdit i corda sāctoz: virescūt quodāmodo et inouant: et proferūt folia i timore dei. dicebāt itez de eodē iohanne quia fecerit ali

quādo plectā et duas palmas. et expenderit eas i vna spora: et nō itellexit donec iugerent parietē. **E**rat enī mens ei⁹ occupata i contēplatione dei. **S**enex quidā erat i scitibi habēs quidē tolerantias corporalē: sed non valde scrupulosus erat in retinēdis q̄ ante audierat. **A**biit ergo iste ad abbates **J**oannē breuē vt interrogaret eū de obliuione: et audiēs de eo fimonē. et rediēs i cellā suā. oblit⁹ est quod dixerat ei abbas **J**oānes. **I**tez abiit et interrogauit eū. **A**udiens autē ab eo similiter fimonē: reuersus ē. **M**ox autē vt peruenit ad cellā suā. oblit⁹ est quod audiuit: atq; ita multoties vadēs atq; reuertēs. dominabat ei obliuio. **P**ost bec vero rursus occurrens seni dixit. **N**osti abba. quia oblitus suz quod dixisti mihi: **S**ed ne tibi molestus essez. ideo nō veni. **D**ixit ei abbas **J**oānes. **V**ade icēde lucernā et incende ex ea. **E**t fecit sic. **E**t dixit abbas **J**oannes seni. **N**e aliquid lesa ē lucerna: quia ex ea alias incendiisti: **E**t dixit nō: **E**t respondit. **I**ta nec **J**oānes ledi si tota scitibis vciat ad me: nec ipediat me a caritate dei. **Q**uando ergo vis veni: nihil hesitans. **E**t ita per patientiā vtrozūq; abstulit deus obliuionē a senē. **H**oc enī erat opus habitariū i scitibi: vt animaret eos q̄ ipugnabātur a quacūq; passione: et extorquebāt sibi laborē vnde iuicē lucraretur bona. **I**nterrogauit frater quidam abbatem **J**oannem dicens. **Q**uid faciam. qz frequenter venit quidam frater vt tollat me secum ad opus quod laborat et ego miser sum infirmus et deficio in tali opere? **Q**uid ergo faciam de mandato domini? **R**espondens senex dixit ei. **C**alepb filius **J**ephone. dixit **J**esu filio **N**auē. **Q**ua draginta annorum eram quando misit me **M**oyse seruus domini in terram istam: et nunc octoginta annorum sum. et quem admodum tunc eram fortis: ita nunc valeo intrare: et exire ab bellum. **I**taq; et tu si potes: vt sicut igrederis ita et egrediaris vade cū illo: si autē n̄ potes id facere: sede i cella tua plorās peccata tua: et si te inuene

rint lugentes. non te cōpellent exire. **Dixit** abbas istozus qui erat presbyter in scithi. **Ego** quando eras iuuenis. ⁊ sedebā in cella mea. nō habebā numerū psalmoz quos dicebā in ministerio dei: nox enī ⁊ dies in hoc mihi expendebatur. **Narravit** abbas Cassianus. de quodā sene in heremo sedēte. qz rogauerit deuz vt donaret ei ne dormiret aliquando cū spiritaliū rerū ratio fieret: si autem detractionis aut odij causa verba essent. statim in somnū conuerteret vt huiusmodi venenū aures non acciperent. **Dixit** dicebat diabolus studiosus esse. vt moneret homines ad verba ociosa: impugnatorez autem totius doctrine spiritalis atque rei. **Doc** autē ytebatur exēplo. **Lo** quente me inquit aliquando de vtilitate animarum ad quosdāz fratres: taz pofundo somno occupati sunt. vt nec palpebre oculoꝝ moueri possent. **Ego** autem uolens ostendere opus demoniacuz esse: ociosa verba introduxi. **Ad** qd illi gaudētes statim a somno sunt relictī. **Ego** autē ingemiscēs dixi. **Usque** nūc de celestib⁹ loquebamur. ⁊ omniū vestrū oculi somno grauissimo tenebantur: quando autem sermo ociosus inuentus est. omnes prompti audire cepistis. **Propē** qd rogo carissimi fratres cognoscentes opus maligni demonis esse. attendite vobismetipsis: custodientes vos a somno quando aliquid spiritale facitis vel auditis. **Abiit** aliquando abbas pastor: cuz esset iuuenis ad quendā senē: vt interrogaret eū tres simones. **Cū** peruenissz autē ad senē. oblitus est vnū ex tribus simonibus: ⁊ reuersus est ad cellā suā. **Et** cū tendisset manū vt teneret clauē. recordat⁹ est simonis illius quē fuerat ante oblitus: ⁊ retraxit manū a clauē: ⁊ reuersus est ad senē. **Senex** autē dixit ei. **Accelerasti** venire frater: **At** ille dixit ei. **Quia** cū tetēdisse manū tenere clauē. recordatus sū simonis quez querebā: ⁊ non aperui cellā. sed mox ad te suz reuersus. **Erat** autē longitudo vie multa nimis. **Dicebat** autē ei senex. **veregregū** pastor: nominabitur enīz nomē tuū in tota terra egypti. **Venit** abbas Ammō

ad abbatem pastorem: ⁊ dixit ei. **Si** vado ad cellā vicini. aut si ille ad me venerit propter aliquid: reueremur inuicēz. ne incurrat aliqua fabula incōpetēs ⁊ aliena a proposito monachi. **Et** dixit ei senex. **Benefacis:** necessariā enī habet iuuetus custodiaz **Dixit** ei abbas Ammon. **Senes** ergo quid facturi sunt? **Et** dixit ei. **Iā** senes proficientes atque firmati. nō habēt i se aliud quid. aut peregrinū in ore suo. vt id loquantur. **Et** ille dixit. **Si** ergo sit necessitas cū vicini loqui. videtur tibi vt de scripturis cum eo loquar: aut de verbis ⁊ sententiis seniorū? **Et** dixit ei senex. **Si** non potes tacere. bonū est magis vt de verbis seniorū loquaris. qz de scriptura: periculū est enī nō parū. **Interrogatus** abbas pastor de inquinamentis: respondit. **Quia** si stabilimus actiūā vitā nostrā in sobrietate: nō inuenim⁹ in nobis inquinamenta. **Dicebāt** de abbate pastore. **Quia** cū exirturus erat ad opus dei faciendū: sedebat prius discarnēs cogitationes suas iugiter vna hora: ⁊ sic egrediebatur. **Dixit** abbas. **Quia** interrogauerit quidā abbatē **Passionē**. dicens. **Quid** facio anime mee. quia insensibilis facta ē. ⁊ non timet deū? **Et** dixit ei. **Vade** ⁊ iuge re homini timenti deū. **Et** cū illi inbelsis: doceberis ⁊ tu timere deuz. **Dixit** itez: qz principū ⁊ finis est timor domini. **Sic** enī scriptū est. **Initiū** sapientie timor domini. **Et** itez quādo **Abraā** perfecit altare: dixit ei dominus. **Nunc** scio quia times deum. **dixit** itez. **discede** ab omni homine: qui in locutione icessanter cōtentiosus est. **dixit** itez. **Interrogauit** aliquando abbatē **Pe**trū abbas **Loth:** dicens. **Quādo** sū in cella in pace est anima mea: cū autē venit frater aliquis ad me ⁊ rettulerit mihi verba eozū que foris sūt: turbat aīa mea. **Et** dicit mihi abbas **Petrus:** quia dicebat abbas **Loth.** **Clauis** tua aperuit ostiū meū. **Et** ego dixi ei. **Quid** est verbū hoc? **Et** dixit. **Si** qz venit ad te. ⁊ interrogas eū quō habes: vnde venis qualiter agit circa illos fratres. susceperūt te an nō? **Et** tūc aperis ianuam fratris tui. ⁊ audis que nō vis. **Et** ego dixi

Secunda pars

ei. Ita est: Sed quid faciat homo cū venerit frater aliquis ad eum? Et dixit mihi senex. In luctu omnino doctrina est. Ubi autē omnino nō ē luctus: impossibile est custodire mentes. Et dixi ei. Quādo in cella sum mecū est luctus. cū autē aliquis ad me venerit aut cū egredior de cella. non inuenio luctū. Et dixit senex. Nec dū tibi subiecerit. sed velut ad vñ pro tēpore adhibetur. Et dixi ei. Quis est hic fmo? Et dixit mihi. Si laborat homo pro re aliqua fm virtutē. quacūque hora quesierit eā. ad vtilitatē suā inueniet eā. Frater quidā interrogauit abbatē Syfoi: dicēs. Desidero cor meū custodire. Dixit ei senex. Et quomōdō possimus custodire cor nostrum. si lingua nostra sanuā apertā habuerit. Sedente aliquando abbate siluano in monte syna. discipulus su⁹ volens abire ad quoddā ministeriū suū. dixit seni. Dimitte aquā: et riga hortuz. Ille autē egrediens ad dimittendā aquā. tegebat faciē suā de cucullo suo: rātū ad pedes suos intendens. Contigit autē vt ipsa hora quidā superueniret ad eū: et vidēs eū a longe considerauit quid fecisset. Et cū puenisset ad eum: dixit ei. Dic mihi abba. vt quid tegebas d cucullo faciē tuā: et sic ad quabas hortuz? Et dixit ei senex. Ne viderēt oculi mei arbores. et occuparetur mēs mea ab opere suo. in contēplatione earuz. Interrogauit abbas Moyses abbatem Siluanū: dicens. Potest ne hō per omnes diē facere initiū conuersationis sue? Respondit ei abbas Siluanus. Si est hō operarius: potest per diē et horā inchoare initiū conuersationis sue. Interrogauerunt aliquādo abbatē Siluanū quidā dicētes. In quali conuersatione operatus es vt acciperes prudentiā istā? Et ille respondēs: dixit. Nunq̄ permissi in corde meo cogitatio nē morari: que exacerbat deū. Dixit abbas Serapion. Quia sicut milites imperatoris cū ante ipsū stāt. nō debēt dextra aut sinistra respicere: ita et monachus assistat in conspectu dei. et intentus sit oī hora in timore eius. nibilq̄ sit quod de aduersis malis eū terrere possit. Dixit sacta sincretice. Si

lij omnes saluari volumus: sed propter negligentiam nostrā a salute deficiamus. Dixit itez que supra. Sobrie viuamus: quia per sensus corporis nostri. vel si non velimus fures ingrediuntur. Quomodo enī potest non fuscari domus. si fumus exterius ascēdēs fenestras apertas inuenerit? Dixit iterū que supra. Oportet nos aduersū demones vndique armatos existere. quoniā et exterius ingrediuntur et deintus mouentur. siquidem et anima nostra id patitur. Sicut enī nauis que aliquādo exterius fluctuuz mole opprimitur. aliquando verō interius crescente sentina demergitur: sic et nos aliquando operū exterius commissoz iniquitate dānamur. aliquando vero interius nequitia cogitatuū adiciuntur. Unde oportet non solū exterius spiritū imundozum nos ipetus obseruare: verū etiā interioruz cogitatuū immunditias exbaurire. dixit iterū que supra. non habemus securitates in hoc seculo. Et enī apostolo dicente. qui stat: videat ne cadat. In incerto quidē nauigamus. quia sicut dauid psalmista dixit velut mare est vita nostra: sed tamē in mari quedā petrosa sunt. quedā vero bestia plena. qdā at et trāglla. Nos qdē in trāglla parte maris nauigare videmur. seculares hō hoies ī locis piculosis: et itez nos ī die nauigamus sole iusticie nobis prebete ductū. illi autē in nocte ī gnoztantie deportantur: sed tamen plerūque contigit. vt seculares illi in tēpestate et in obscuro nauigātes pro metu periculi ad deū clamando et vigilando saluent nauē suā: nos autem in tranquillitate. neglecto deo demergimur: duz ab ipso gubernaculo iusticie derelinquimur. Dixit abbas iperici⁹. Cogitatio tua sepe fit in regno celozū. et cito in hereditate accipies illud. Dixit iterum vita monachi iuxta imitationē angelozum fiat: comburens at que consumens peccata. Dixit abbas Dyfesi⁹. Puto quia nisi homo custodierit cor suum: omnia que audit et videt. obliuiscitur et negligit. deniq; inimicus si inuenit in eo locū: supplantat eū. Sicut enī lucerna oleo et lichino pparata lucet: si at negligē

tiā non acceperit oleū. paulatim extinguitur. atque ita conualescunt tenebre aduersus eā: sed et mus veniens ad eā. volens nixus eius comedere. priusq̄ perfecte extinguitur. non potest propter calorem ignis. Si autem viderit. q̄ nec lumen habet nec calorem: iam retinet ignis: tunc volens trahere nixus eius. deicit eā ipsa lucernā in terrā que si testis fuerit. minutatur. si autem erea a domino suo denuo reparatur: ita etiam si neglexerit anima paulatim recedit ab ea spiritus sanctus. donec perfecte extinguitur calor eius. atque ita inimicus consumit et deuorat propositum illius: sed et corp⁹ nequiter exterminat. Si autem quis per affectū quez habet in deo bonus fuerit: simpliciter autem ad negligentiam raptus fuerit. deus qui misericors est. excitat in eo mentes suas. et memoriā penarum que in futuro seculo peccatoribus preparantur: et curat ut sobrius sit. et custodiat se decetero cum magna cautela. vsque ad tempus visitationis sue. Venit quidam senex ad alium senem: et cum loquerentur. vnus ex eis dixit. Ego iam mortuus sum huic seculo. Alter vero dixit. Ne confidas in te metipso. donec exas de corpore. Nam si de te dicis quia mortuus sis: sathanas mortuus non est. Dixit quidam senex. debet monachus quotidie mane et sero cogitare in semetipso: quid fecit eorum que vult deus. et quid non fecit: et ita tractans omnem vitam suam. penitentiam agendo. monachus esse poterit. Sic enim abbas Arsenius vixit. Dixit quidam senex. Quia si quis aurum vel argentum perdiderit: potest inuenire quod perdidit: quia autem tempus perdiderit non potest inuenire: quia tempus irremediabiliter transit. Dixit senex. Sicut miles et venator proficiscens ad propositum sibi laboris. non cogitant ut vulneretur aliquis: an ille / sus permaneat: sed vnusquisq̄ pro se solo certat: ita oportet et monachū esse. Dixit senex. Sicut nemo potest ledere eum qui ad latus imperatoris: ita neque sathanas nobis aliquid potest nocere: si anima nostra adhaerit deo. Scripsit enim. Appropinquate mihi: et ego appropinquabo vobis. Sed quia frequē

ter extollimur: facile rapit inimicus miseram animam nostram in ignominiam passionis. **F**rater quidam dixit seni cuidam: nihil pugne vis deo in corde meo. **E**t dixit ei senex. Tu sic es velut quadrigemina porta: ut quicumque vis lucrit: iteret: et quicumque voluerit exeat et non intelligis quod agat. **N**am si haberes ianuam: et clauderes eam: nec permitteres intrare per eam cogitationes malas: tunc videres statim foras: et pugnantes aduersum te. Dicebant quodam senem. quia quando ei cogitationes sue dicebant dimittite hodie: et crastino penitere: et radicebat eis ille dicens non: sed hodie penitentiam agam: crastino autem fiat voluntas domini. Dixit senex. Nisi exterior homo noster sobrius incesserit: impossibile est custodiri interiores. Dicebant senes. quia tres sunt virtutes sathanæ. que precedunt vniuersa peccata. **P**rima est obliuio peccatorum: **S**ecunda negligentia. **T**ertia concupiscentia. **E**t senes si obliuio venerit. generat negligentiam. de negligentia concupiscentia nascitur: de concupiscentia vero corrumpitur homo. **S**i enim ita est sobria mens. ut obliuionem fugiat. ad negligentiam non venit: et si neglexerit et concupiscentiam non receperit nunquam cadet opitulante gratia christi. Dixit quidam senex. Taciturnitati operanda: et nihil cogites vane. et meditationi tue intende. siue quiescens siue surgens cum timore dei: et hoc faciens non timebis malignorum impetus. Dixit senex cuidam fratri. diabolus est inimicus: et tu domus. **I**nimicus ergo non cessat iactare super te. quicquid sordidum inuenierit. effundens in te vniuersas immundicias: tuum est autem non negligere. ut proicias foras que ille iactauerit. **N**am si neglexeris. replebitur tibi tua domus sordibus: et nequaquam valebis intrare in eam. **S**ed ab initio que ille iactauerit: tu citius paulatim. et manebit domus tua munda per gratiam christi. Dixit quidam senex. **Q**ui cooperit oculos animalis tunc circuit ad molendum: si autem discooptos habuerit oculos non ambulat in circuitu mole sic et diabolus si occurrerit operi oculos hominis. in omni peccato humiliat eum: quia si homo fuerit oculus eius. apti

Secunda pars

facilius potest fugere ab eo. Dicebant senes. Quia in morte abbatis Antonii sedebant septem custodes tempore dactilorum ex quibus vnus abigebat ab eis volucres. Erat autem ibi senex: qui in die qua eum dactilorum custodia contingebat. clamabat dicēs. discedite deintro male cogitationes. de foris aues. Frater quidam in cellis infundebat palmulas suas. Et cum sedisset facere plectas: dixit ei cogitatio sua vt iret ad quendam senem vifitare eū. Et iterū cogitans in semetipso: dicebat. Post paucos dies vadam. Et rursus dicebat ei cogitatus suus. Si inter hec morietur. qd facies? Sed vadam modo vt loquar ei propter estiuum tempus. Iterum autem cogitauit: dicens. Sed cum incido scirpum ad mattas fit tempus. Et rursus dixit. Extendo palmulas istas et tunc vado. Rursus dixit in semetipso. Sed hodie bonum aere facit. Et surgens reliquit palmas infusas et tollens melotem suam ibat. Erat autem senex quidam vicinus ei vir preuidus. qui cum vidisset eum in impetu ambulantem clamauit dicens. Captiue captiue. vbi in curris? Veni huc ad me. Qui cum venisset dixit ei senex. Reuertere in cellam tuam. Ille autem frater narrauit ei fluctus quos pertulerat in cogitationibus suis: et reuersus est in cellam suam. Et cum ingressus fuisset in eam: prostrauit se et penitentiam egit. Hoc autem facto: voce magna subito demones exclamauerunt: dicentes. viciisti nos monache. viciisti nos. Et facta est matta ei? super quā iacebat velut ab igne vstulata. demones autem euauerūt velut fumus et exterminati sunt: sicq; frater ille didicit versucias eorum. dicebant de quodam sene. qui moriebatur in scitibi et circumdederunt fratres lectulum eius. et vestierunt eum: et ceperunt flere. Ille autem aperuit oculos suos. et risit: et adiecit iterum rideze. hoc autem factus est tertio. quod cum viderent fratres: interrogauerunt eum: dicentes. dic nobis abba. quare nobis flentibus tu rides? Et dixit eis. primo risi. quia vos timetis mortē. Secūdo

risi. qz non estis parati. Tertio autem risi. qz ex labore ad requiē vado: et vos ploratis. Hoc autem cum dixisset. statim: vtpote mortuus. reclusit oculos senex. Venit aliquando frater manens in cella ad vnum de partribus. et dixit ei: Quia a cogitatione sua affligeretur. Et respondit ei senex. Tu proiecisti in terra seramentus magnus. qd est timor dei: et accepisti in manu tenere arundineas virgas. qd sunt cogitationes male. Accipe ergo tibi magis ignes. qd est timor dei: et quādo appropinquat tibi cogitatio mala. velut calamus igne timoris dei comburetur: neq; enī preualet malitia aduersus eos qui habent timorem dei. dixit quidam patrus. Nisi prius odio habueris: non potes diligere. Nisi ergo oderis peccatū: nō facies iusticiā. sicut serpitū ē. Declina a malo et fac bonū. Verūtamē in omnibus his positus animi vbiq; requirit. Adā enim in paradiso consistens preuaricatus est mādātū dei. Job autem in sterore sedens custodiuit. Unde constat: quia ppositū bonū querit et ab homine: vt semper timeat eū. Explicite liber de eo qz oportet sobrie viuere: Incipit liber de eo vt sine intermissione oret.

Dicebant de abbate Arsenio quia a vespere sabbati lucescente dominica relinquebat post se solem: et extendebat manus suas ad celum orās: donec mane dnico sol illustraret alcedens faciem eius: et sic residebat. Interrogauerunt fratres abbatem Agathonem dicētes. Pater que virtutum i conuersatione plus habet laboris? Et dicit eis. Ignoscite mihi: quia puto non esse alium laborē talem: qz orare deum dum enim voluerit homo orare deum suum: semper inimici demones festinant interrompere orationem eius: scientes quia ex nulla re impediantur nisi per orationem fusam ad deū: siquidem omnem alium laborem quem homo in conuersatione religiosa positus assumpserit: quāuis instanter et toleranter agat. habet tamen et possidet aliquam requiē: oratio autem vsq; ad vltimam exaltationem

...libet magnum cert
...dulas qd fuit dile
...horis dicit veni aliq
...mem eū hāc
...erit exten in c
...facis iugite
...vocauit me
...preuimus
...Abba litio
...elecit a me qua
...atru
...in cū
...ad abbatē Job
...adā
...Hylario de
...conuincit pre
...Et faci
...cu
...vig
...tempo
...vaga
...nos pe
...Dni iterum
...in cor venerit
...aduer
...lactryme
...memor
...mona
...ora
...solli
...vpera
...cum
...ab orate
...ore
...mo
...ore
...abba
...fuerent
...comederēt
...vix
...fratrem
...ascen
...Veni ab
...dicit ei
...facio
...et
...quietem: et se

opus est vt habeat magnum certamen. Narravit abbas Dulas q fuit discipulus abbatis Bisariōis dicens. veni aliquādo i cellā abbatis mei z inueni eū stāte ad oratōes: z manus eius erāt extēse in celum. Permansit autē hoc faciēs iugiter quatuordecim dies: z post hec vocauit me z dixit. Sequere me. Et exētes proximus iheremū. z cū sitirē: dixit ei. Abba sitio. Ille autē tollens melotē discēssit a me quantus ē iactus lapidis. z facta oratōe attulit eā plenā aqua z bibi. Tūc proxim⁹ in ciuitatem Lyco. z venim⁹ ad abbatē Jobānem z saluantes eū fecim⁹ oratōem. Deinde sedētes cepit loqui abbas Bylariō de visionē quā viderat: quia exiuit: inq̄t preceptū a dño. vt destruant tēpla. Et factū est sic: z destructa sunt. Dixit abbas euagrius. Si deficiat aīo: ora. Scriptū ē enī. ora cuz timore z tremore z labore: sobrie z vigi-
lanter: Itaq̄ oportet nos semper orare: maxime ppter malignos z nequicias vagantes. z iustibiles inimicos nostros. q nos p̄cipue in hoc impedire nitunt. Dixit iterum. Quādo cogitatio extraria in cor venerit. noli alia pro aliis i oratōe q̄rere: sed aduersus eā que te impugnat. gladiū lachrymarū exacue. Mandatū ē: sancte memorie: Epyphanio ep̄o cyprio. ab abbate monasterii sui. quod habuit in palestina. qz oratōib⁹ tuis nō neglexim⁹ regulā: s̄z cū sollicitudine tertīā. sextā z nonā atqz vespērā celebramus. Ille autē reprehēdens eum mādanti ei. Cōstat vos vacare ab oratōe ceteris horis: cum autem qui vere ē monachus. oportet sine intermissione orare. aut certe psallere i corde suo. Dixit abbas efaias. Quia presbiter pelusij cuz fierent agape: atqz fratres in ecclesia comederēt z loquerent sibi inuicē: increpās eos dixit. Tacete fratres. Ego enī scio fratrem manducantē vobiscū: z oratio eius ascendit in cōspectu dei velut ignis. Venit abbas Loth ad abbatem Ioseph: z dixit ei. Abba secundum virtutem meam facio modicam regulam. z paruuz ieiunium. z orationem. meditationem. z quietem: z se

cundū virtutem meā studeo purgare cogitationes meas. Quid ergo debeo decetero facere? Surgens ergo senex. expandit manus suas in celū. z facti sunt digiti eius velut decē lampades ignis. Et dixit ei. Si vis efficere totus sicut ignis sic age. Venerūt aliquādo ad abbatē Lucium in bennato monachi quidā. qui dicebantur euscitibi. hoc ē orantes: z interrogauit eos senex dicens. Quod ē opus manuum vestrarū? Et illi dixerūt. Non contingimus aliquod opus manuum: sed sicut ait apostolus: sine intermissione oramus. dixit eis senex. Et non māducatis? Illi autē dixerūt ei. Etiam manducamus. Et dicit eis. Et quī manducatis. q̄s pro vobis orat? Et iterū interrogauit eos: dicens. Non dormitis? At illi dixerūt. dormim⁹. Et dixit senex. Et cū dormitis. quis p vobis orat? z nō innenerūt. quid ad hec respōderent ei. Et dicit eis. Ignoscite mihi fratres: quia ecce nō facitis sicut dicitis. Ego autē ostendam vobis. quia operans manibus meis sine intermissione oro. Sedeo enim iuuāte deo infundēs mihi paucas palmulas. z facio ex eis plectā z dico. miserere mei deus. fm magnā misericordiā tuā. z secūdū multitudinē miseratōnū tuarū: dele iniquitatem meā. z dicit eis. Oratio est. an nō? Et dixerunt ei. etiam. Et ille dixit. Quando pmanfero tota die laborās z orās corde vel ore. facio plus minus sedeci nummos: z pono ex eis ad hostiuz duos. z resū duos māduco. z qui acceperit illos duos denarios: orat p me tēpore quo ego māduco del dormio. atqz ita p gratiā dei impletur in me quod scriptum est. sine intermissione orate. Interrogauerunt quidāz abbatem Wacharium: dicentes. Quomodo debemus orare? z dixit eis senex. Non opus est multū loqui in oratione. s̄z extendi manus frequenter. z dici: domine sicut tu vis z sicut tu scis miserere: mei Si autem instat bellum in animo: dicite dñe adiuua me. z quia ip̄e scit que expediunt: facit misericordiam nobiscum. dicebant de abbate Syloī: quia nisi cito de-

Secunda pars

poneret manus suas quādo stabat ad orationem: rapiebatur mens eius in superiora. Si ergo contingebat cum eo aliquem fratrem orare. Festinabat cito deponere manus: ne raperetur mens eius et moraretur. Dicebat aliquis senex, quia assidua oratio corrigit mentem. Dicebat quidam patrum, quia sicut impossibile est vt videat quis in aqua turbida faciem suam: sic et anima, nisi purgata fuerit a cogitationibus alienis, contemplatiue non potest orare deum. Venit quidam senex aliquando in montē Syna. et cū exiret inde occurrit ei frater in via. et ingemiscens: dicebat seni illi. Affligimur abba ppter siccitatem qz nobis non pluit. Et dicit ei senex. Quare non oratis et rogatis deū? At ille dixit. Et orationē facimus. et deprecamur assidue deū: et nō pluit. Et ait senex. Credo qz non oratis attentius. vis autē scire qz ita est? Veni stemus pariter ad orationem. Et extendēs in celū manus orauit. et statim pluuia descendit. Quod cū vidisset frater ille: timuit. et pcedens adorauit eū. Statim autē senex fugit illinc. Narrauerunt fratres dicentes. Quia venimus aliquando ad quosdā senes. et cū ex more facta esset oratio: salutātes iuncē sedimus. Et postqz locuti sumus: cū discederem? poposcim? vt rursus fieret oratio. dixit autē vnus illorū seniorum ad nos. quid enim? Nonne orastis? Et nos diximus etiā. Sed quādo intrauimus pater tune est facta oratio: et ex illa hora vsqz modo locuti sumus. Et ille dixit. Ignoscite mihi fratres: qz vobis cum sedens qdam senex et loquens. centū et tres orationes fecit. Hoc cū dixisset facta oratōe dimiserunt nos. **Explicit liber de eo qz sine intermissione beate orari.**

Incipit liber de hospitalitate et misericordia

Derexerunt quidam patrum ad abbatem Ioseph in pafneso: vt interrogarent eum. de susceptione fratrum. qui superueniunt ad eos. si deberent sibi relaxare abstinentiam cum ipsis et congruere cum eis: et priusqz inter

rogarent eum. dixit senex discipulo suo: Considera quod facio bodie et expecta. et posuit duo sedilia et scirpo in fasciculis ligata. vnum ad dexterā suā. et vnū ad sinistram. et dixit. Sedere. Et intrauit in cellā suam. et vestiuit se res vetustas. et exiēs processit in mediū illoz. Et iterū intrauit et vestiuit se rescellis suis. quibus prius indutus fuerat. et egressus itez sedit in medio eoz. Illi autē stupētes de eo quod fecerat senex interrogauerūt euz quid hoc esset: et dixit eis. Audistis quid feci. qui dixerunt. et ille dixit. Ne mutatus sum ego propter contumeliosā vestē. et dixerunt. non dixit iterū senex. ne lesus sum de meliori veste. Et responderunt. non. et ille dixit. Sicut egoipse sum in vtrisque. et sicut priori veste mutatus non sum. nec frequenti lesus: ita debemus in fratru susceptione facere. sicut in euangelio sancto dominus. loquēdate inquit que sunt cesaris cesari: et que sunt dei deo. Quando ergo est presentia fratru. cū gaudio debemus suscipere eos quando vero soli sumus. opus habemus lugere. Illi autē audientes admirati sunt qz ea que in corde eoz erant vt interrogarent: prius agnouit. et glorificauerūt deū. Dixit abbas Cassianus. Quia venimus a palestina in egyptum ad quendam patrum: et cum hospitalitatem nobis impendisset: interrogauimus eum. quare tempore susceptionis fratrum regulam non custodiret ieiunij. sicut in palestina fit. Et respondit. Ieiunium semper mecum est: Vos autem non semper mecum tenere possum. Et ieiunium quidem quamuis vtile et necessaria res sit. in nostra voluntate est: caritatis autem plenitudinem. Lex dei exigit a nobis. Unde suscipiens vos in christo: debeo exhibere que caritatis sunt. Cum omni sollicitudine: cum autem dimisero vos regulam ieiunij possum recuperare: quoniam non possunt filij sponsi ieiunare q̄diu cum illis est sponsus: cum autem ablatus fuerit sponsus tunc ex sua potestate ieiunabunt. Dixit iterum qui supra: Quia venimus ad

aliū senē: et fecit nos gustare: et hortabatur nos iā satiātos adhuc sumere cibū. Et cū dixisset: quia iā non possuz: ille respōdit: Ego hodie superueniētibus fratribus sexies mēsa posui: et dū singulos hortoz. etiā ego series manducaui: et adhuc esurio: tu vero semel manducans ita satiatus es: vt iā māducare non possis: Patū est aliquādo mādatū i scitbi vt ieiunarent illa hebdomada: et facerent pasca. Contigit autē: vt in ipsa hebdomada venirēt ad abbatē Moyses fratres quā ab egypto: et fecit eis pulmentū. Et cū vidissent vicini, fumū: dixerunt clericis ecclesie que illic erat. Ecce Moyses soluit mādatū: et coxit apō se pulmentū: Illi autē dixerunt. Quando venirit loquemur ei et nos. Facto autē sabbato videntes clerici magnā conuersationē ab abbatē Moyses. dicunt ei corā omni plebe. Abba Moyses: mādatū quidē hominū soluiti: sed dei mandata fortiter alligasti. Frater quidā venit ad abbatē pastozē in secūda hebdomada quadragesime: et dicens ei cogitationes suas: atq; i eius respōsione inueniens requiē. Dixit ei. In modo impedire habui ne venirē ad te hodie. Et dixit ei senex quare? Et ille dixit. Veniebā vt propter quadragesimā non mihi aperiretur. Et respōdit ei abbas pastoz. Nos nō didicimus ianuam lignē claudere. sed magis lingue ianuā cupimus clausam habere. Frater quidam dixit abbati pastoz. Si dederō fratri meo modicus panis aut aliquid aliud: demones polluant illud. vt videatur ad placendum hominibus fieri. Dixit ei senex. Si ad placendum hominibus fiat tale opus: nos tamen debemus fratribus prebere quo egent. Dixit autem ei et parabolam talem. Duo homines erāt agricole habitantes i vna ciuitate. et vnus ex eis seminans: collegit pauca et sordida alius negligens seminare omnino nihil legit. Si ergo fiat fames: quis duozum potest euadere? Et respondit frater. Ille qui fecit quibus parum atq; modicum. Et dixit ei senex. Ita et nos seminemus pauca: et si immūda: ne famis tēpore moriamur. Fra-

ter quidā venit ad quendam solitariū. et cū ab eo egredieretur dixit. Ignosce mihi abba: quia impediri regulā tuā. Ille respondit et dixit ei. Mea regula est vt recipiā te in hospitalitatē: et cū pace dimittā. Solitariū quidam habitabat non longe a congregatione fratrum. operationes faciens plurimas. Contigit autē quosdā venire ad monasteriū illud: vbi congregatio erat: et pergresses ad solitariū illū: fecerunt eū extra horā manducare. Postea vero dixerunt ei fratres illi. Non contristaris abba? Et ille respondit eis. Mea tristitia est: si fecero propria voluntatē. Dicebant de quodā senē in Syria. quia iuxta viam beremi habitabat et hoc erat opus eius: vt quacūq; hora veniret monachus de beremo: eū fiducia faciebat cum reficere. Venit ergo aliquādo vnus solitarius: et ille petebat ab eo: vt gustaret. Qui cum nollet gustare dicens: ego ieiunium non violabo: contristatus senex dixit ei. Ne pretereas puerum tuum obsecro: neq; despicias: sed veni oremus. ecce enim arbor est hic: que cui nostrum orante et genu curuante inclinata fuerit: ipsam sequamur. Curuauit ille solitarius genu i oratione: et nihil factum est. Flexit autem senex ille qui eum susceperat genu: et statim curuata est etiam arbor illa cū ipso: Quod cum vidissent gauisi sunt: et gratias egerunt deo semper mirabilia facienti. Venierunt aliquando duo fratres ad quendam senem. Consuetudo autem erat seni: non manducare quottidie. Qui cum vidisset fratres: gaudens suscepit eos: et dixit. Ieiunium suam mercedem habet. Et iterum. Qui manducat propter caritatem: duo mandata implet: quoniam voluntatem propriam dereliquit. et mandatum implebit reficiens fratres. Erat quidam senem in egypto habitans in deserto loco. Erat etiam alter longe ab eo Manicheus: et hic erat presbyter: ex his quos ipsi vocant presbyteros: qui cū vellet pergere ad eiusdē erroris hominē: cōprehēdit eū nox in loco illo quo erat vir ille scūs. et orthodoxus: et anxiebat volēs pulsare vt maneret apō eū

Secunda pars

Sciebat enim quod cognosceret quod esset Manicheus: et reuocabatur a cogitatione sua: ne forte non acquiesceret suscipere eum. Tunc pulsus autem necessitate pulsauit: et aperiens ei fenestram: et cognoscens eum: suscepit eum hylaritate: et coegit eum orare: et reficiens eum collocauit ubi dormiret. Manicheus autem cogitans in se nocte mirabatur dicens: quomodo nulla suspicione habuit de me? Tunc re iste seruus dei est: Et surgens mane: cecidit ad pedes eius dicens. Ab hodie orator tuus sum: et non recedam a te. Et deinceps permansit cum eo. Monachus quidam thebeus accepit gratiam ministerii a deo: ut singulis indigentibus ministraret, quod necessarium esset. Contigit autem aliquando in quodam uico uisum faceret agapem: et ecce mulier quedam uenit ad eum ut acciperet: et hec erat uestita uetustissimis rebus. Quam cum uidisset ita uetustis rebus induta: impleuit manus ut daret ei multum. Lausa est autem manus eius: et leuauit paruum. Alia uero uenit ad eum uestita bene: et uidens uestes eius, misit manum ut daret ei paruum: et aperta est manus eius leuauit multum. Et requisitum de uetustis mulieribus illis: et cognouit: quod illa que bonis uestibus utebatur: de honestis mulieribus ad paupertatem uenerat: et quia pro opinione natalium suorum: bonis fuerit rebus induta: illa uero alia accipiendi causa uestierat se uetustis. Monachus quidam erat qui habuit fratrem secularem pau-perculum: et quicquid laborabat: prestabat ei: sed quantum ille prestabat tantum ille paupior fiebat. Pergens autem monachus ille: indicauit hec seni cuidam. Senex autem dixit ei. Si me uis audire: ultra nihil prebe ei: sed dic illi. Frater quando habuit: dedi tibi: tu ergo modo labora: et ex eo quod laboraueris: prebe mihi: et quicquid tibi attulerit: accipe ab eo: et ubi scia peregrinum aut senem pauperem da illud: et roga eos: ut orent pro eo. Ille autem frater hec audiens: fecit ita: et uenienti ad se fratri illi seculari locutus est quemadmodum dixerat senex: et discessit tristis. Et ecce prima die tollens de horro munita olera: attulit ei. Accipiens autem fra-

ter eius dedit senibus: et rogauit eos ut orarent pro eo. Qui cum accepisset benedictionem: reuersus est in domum suam. Postea uero iterum attulit olera et tres panes: et accipiens frater eius: fecit sicut prius: et cofecuta benedictione: iteque discessit. Tertio ueniens attulit multas expensas: et uinum et pisces. Quod cum uidisset frater eius: miratus est: et uocauit pauperes et refecit eos. Dixit autem illi seculari fratri suo. Ne opus habes aliquantos panes? Et ille dixit. Non dicitur: quomodo quando accipiebam aliquid a te: uelut ignis intrauit in domum meam et consumebat illud: nunc autem quando a te nihil accipio: superabundo: et deus benedixit mihi. Pergens autem frater indicauit hec omnia que facta fuerant uni seni. Et dixit ei senex. Nescis quia res monachorum ignis est: et ubi cuique ingreditur: consumit. Hoc autem uerum est fratri tuo: ut de la-bore suo misereatur: et oratione a sanctis uiris accipiat: et ita benedictione consequens multiplicabit labor eius. Dicebat quidam si-nus: Quia quidam faciebat multa bona frequenter: et diabolus imitebat ei scrupulositatem in animu de paruis rebus. ut aliorum omnium faciebat mercedem amitteret. Sedete enim me aliquando in oxirincis: iuxta quedam presbyteri qui faciebat multas elemosynas. uenit mulier quedam uidua postulas ab eo modicum triticum: et dixit ei. Dade et affer modicum et mensura tibi. Ille autem mensuras modicum ipsam ad manus: dixit ei. Maius est. Et fecit uerecundiam uidue illi. Quam uero discessisset uidua illa: dixi ego ad presbyterum. Mutuasti uidue isti hoc triticum: aurum quid? Et ille dixit. Non. Sed donauit ei. Ego autem dixi. Ergo si totum gratis dedisti: quomodo in modico sic scrupulosus esse uolueris: et uerecundiam fecisti mulieri? Senex quidam cum alio uino fratre habebat communem uitam. Erat autem ille senex misericors. Contigit autem ut fieret fames: et ceperunt quidam uenire ad hospiciu eius ut acciperent agapem: Senex uero omnibus uenientibus ministrabat panem. Uidens autem frater quod fiebat: dicit seni. Da mihi partem meam de panibus: et quod uis de parte tua fac. Senex autem diuisit panes: et faciebat mo-

re solito elemosinam de parte sua. **D**ul-
ti autem concurrebant ad senem: audien-
tes quod omnibus daret. **V**idens autem deus
propositum voluntatis eius: benedixit pa-
nes. frater autem ille qui acceperat partes
suam. et nulli dabat: consumpsit panes su-
os. et dixit seni. **Q**uoniam modicum est quod
adhuc habeo de panibus meis abba: sus-
cipe me ad communem vitam. **E**t dixit ei
senex. **Q**uomodo vis facio. **E**t ceperunt
iterum simul esse et communiter vivere. **F**a-
cta autem iterum abundantia victuali-
um: veniebant iterum indigentes ut acci-
perent agapem. **C**ontigit autem vna die
ut intraret frater ille: et videret quomodo
deficerent panes. **V**enit autem et pauper
postulans agapem. **S**enex autem dixit fra-
tri illi. **D**a ei panem. **E**t dixit. **J**am non ha-
beo pater. **E**t dixit senex. **I**ntra et quere.
Ingressus autem frater: attendit et vidit
repositiones in quibus panes haberi solent
repletas panibus. **Q**uod cum vidisset ti-
muit. et tolles dedit pauperi. atque ita agno-
scens fidem et virtutem senis glorificauit
deum. **E**xPLICIT de hospitalitate et mi-
sericordia. **I**NCIPIT liber de obedientia.

Beatememorie **A**bbas **A**rseni-
us dixit aliquando abbati **A**lexan-
dro. **Q**uando perextenderis palmulas tu-
as: tunc veni ut gustemus. **S**i autem aliqui
peregrini supervenerint. comedam cum eis.
Abbas ergo **A**lexander lenius et mode-
stius operabatur. **E**t cum facta fuisset hora
manducandi: supererat ei adhuc de palmu-
lis suis. **V**olens autem custodire sermonem
senis: sustinuit. donec explicaret palmu-
las. **A**bbas autem **A**rsenius cum videret
quia tardaret: gustavit: existimans quia
forte peregrini ei supervenerint. et tunc eis
gustaverit. **A**bbas autem **A**lexander postea
quod explicuit vespere perrexit ad abbatem
Arsenium: et dixit ei abbas **A**rsenius. **P**e-
regrios aliquos habuisti? **E**t dixit. **N**on.
Et ille dixit. **Q**uare ergo non venisti? **E**t
respondit. **Q**uia dixisti. **M**ibi quando dese-
cerint palme tunc veni: ego autem habui

sermonem tuum in animo et non veni: quia usque
ad hanc horam non est consumatum opus
Et admiratus est senex scrupulositatem
obedientie eius: et dixit ei. **C**irius distinge
re ab opere tuorum: et ministerium psalmen-
di facias: et aquam tibi aduehere concur-
ras: alioquin cirius periclitabitur corpus
tuum. **V**enit abbas **A**bramah ad abbatem
Arem: et dum sederent simul. superuenit
quidam frater. et dixit abbati **A**reni. **D**ic
mibi quid faciam: ut saluari possim? **E**t di-
xit ei senex. **V**ade et toto anno isto vespere
manduca panem et salem: et veni et iterum lo-
quar tibi: qui pergens fecit ita. **C**ompleto
autem anno: venit iterum frater ille ad
abbatem **A**reni: contigit autem ut rursus
apud eum inueniretur abbas **A**bramah
Et dixit iterum senex illi fratri. **V**ade et
ieiuna isto anno: et post biduum manduca.
Cum uero discessisset: dixit abbas **A**bramah
ad abbatem **A**reni. **Q**uare omnibus fratri-
bus leue iugum imponis. istum vero fratrem
gravi sarcina onerasti? **E**t dixit ei senex.
Alij fratres quomodo veniunt querere. ita et
discedunt: hic vero quod propter deum venit au-
dire verbum: operarius autem magnus est: et
quicquid ei dixerit: cum omni sollicitudine fa-
cit: propterea et ego loquor ei verbis dei
Narrauerunt de abbate **J**oanne brevis
stature. quia perrexit aliquando ad quen-
dam senem thebeum genere. amorantem in sci-
tibi: qui sedebat in heremo. **T**ollens autem
aliquando abbas eius lignum siccum planta-
uit: et dixit ei. **P**er singulos dies mitte ei
ad pedem eius lagenam aque: donec fructus
faciat. **E**rat enim longe ab eis aqua. ut a se-
ro pergeret et mane rediret. **P**ost tres autem
annos viriuit lignum illud: et fecit fructus
Sumens autem ex fructu eius senex: attri-
lit ad ecclesiam: et dixit fratribus. **A**ccipite et
manducate de obedientie fructu. **D**icebant
de **J**oanne quod fuit abbas **P**auli discipu-
lus: quia magne obedientie fuerit. **E**rat
autem in quodam loco nemorosus: et babi-
tauit in eo leena pessima. **V**idens autem circa
ipsius locum senex stercora leene ipsius? dixit **J**o-
anni: vade et asser stercora illa. et ille dixit ei

abbas dixit. **N**o picias eū. Ille autē reli-
ques filiū suū venit ad senē: et fact' ē proba-
ti sum' mōach'. **D**ixit scā sinclitice. Quia
i' congregatōe cuiuslibet uerfant' magis obe-
diētiā q̄. cōtinētiā pponim' qm̄ cōtinētiā ar-
rogantiā habet: obediētiā at̄ hūilitatē cōgruā
pollicetur. **D**ixit itēz q̄ supra. **O**portet nos
cū discretōe aīaz gubernare: et i' congregatōe
manentes nō q̄ nra sūt q̄rere neq̄z fuire. p
prie uolūtati: quoniā uelut exilio relegati
nostra uedimus vni secū dū fidē patri: a re-
bus secularibus alienati. **U**nde ergo egres-
si sumus: nihil vltērius requiramus. **I**llic
enīz gloriā habuimus illic abundantiā cibo-
rū: hic autē est etiā panis ipsius i' opia. **D**ixit
abbas i' periti'. **Q**uia ministeriū monachi
est obediētiā: quā qui possidet: quicquid
poposcerit a deo i' petratū: et cū fiducia cru-
cifixo aslabit. **E**t enīz dñs sic venit ad cru-
cē: factus scilicet obediēs vsq̄ ad mortēz.
Dicebāt senes. **Q**uia si habet q̄s i' aliquo
fidem: et tradiderit se ei ad subiectionēz. nō
debet intendere in mandata dei. sed patri
suo spirituali omnē uoluntatē suam com-
mittere: quia illi per' omnia obediēs non
incurrit peccatum apud deum. **D**icebant
senes: quia ista querit deus a christianis:
vt obediat quis diuinis scripturis: quoniā
inde accipiet loquendorum et agendorum
formam: et vt cōsentiat prepositis et patri
bus orthodoxis. **F**rater quidam de scithi
vadens ad messem: applicuit ad quendam
senem magnum: et dixit ei. **D**ic mihi abba
quid faciam: pergens ad metendum? **R**e-
spondit ei senex. **E**t si tibi dixerō: acquie-
sceas mihi? **R**espondit ei frater. **E**t iam obe-
dio tibi. **D**ixit ei senex. **S**i mihi acquiescis
surgens vade et renuncia messui huic: et ve-
ni: dicam tibi quid facias. **I**lle autem fra-
ter renunciauit messioni: et venit ad senēz.
Dixit autem ei senex. **I**ntra cellam tuam:
et fac quinquaginta dies continuos: semel
comedens in die panem cum sale: et iteruz
indicabo tibi aliam rem. **E**t fecit sic: rur-
sus venit ad senem. **S**enex autem videns
quia vir operarius esset: dixit ei: quomodo
opoteret eum esse in cella sua. **E**t disce-

dens frater in cellā suā prostrauit se pro-
nus in terrā: tres dies et tres noctes plozās
in conspectu dñi. **P**ost hoc vero cū dice-
rent ei cogitationes sue. exaltatus es ma-
gnus factus es ipse tēperans vitia cogita-
tionum suaz: humiliter reuocabat culpas
suas in conspectu suo dicens. **E**t vbi sunt
omnia illa peccata mea que feci? **S**i autē
itez in cogitatione eius ascendebat: quia
multū neglexit de mādatis dei: dicebat
et ipse itra se. **S**ed exhibeo paruū seruitiū
deo meo: et credo quia faciet mecū miserī-
cordiā. **H**oc igitur modo cū deuicisset spi-
ritus malaz cogitationum: apparuerūt ei
maligni spiritus uisibiliter dicētes. **T**ur-
bati sumus a te. **E**t dixit eis. **Q**uare? **E**t
dixerūt. **Q**uia si te exaltamus recurris ad
humilitatē: si vero nos te humiliamus: tu
te erigis i' altū. **D**icebāt qdā senes. **Q**uia
nihil sic querit deus ab his qui primitias
habent conuersationis: q̄ obediētiē labo-
rem. **S**enex quidam solitarius. habuit
quendam ministrum manentem in posses-
sione. **C**ontigit autem semel: vt tardante
ministro: deficerent necessaria seni. **E**t
cum tempus intercessisset: et non veniret
minister ille: defecerunt etiam que neces-
saria habebat senex ad victuz: et quod ope-
raretur manibus suis. **Q**ui cum afflige-
retur non habendo quod laboraret. neq̄z
vnde viueret: dixit discipulo suo: vis ire ad
possessionem illam: et vocare nobis mini-
strum qui solet asferre que opus sunt no-
bis? **E**t ille respondit. **Q**uod iubes: fa-
cio. **D**ifferebat autem adhuc senex: non
presumens mittere fratrem. **E**t cum diu
sustinerent: et tribularentur non veniente
ministro: dixit iterum senex ad discipulum
suum. **Q**uis ire vsque ad possessionem?
et adducere eum? **E**t ille respondit.
Quod vis: facio. **T**imebat etiam discipu-
lus ille descendere ad possessionem: ne scā-
dalizaretur aliunde: sed ne i' obediēs esset
patri suo acquieuit abire. **D**ixit autem ei
senex. **C**redo in deum patrum meorum:
quia proteget te ab omni temptatione. **E**t
facta oratione direxit eum. **V**eniens au-

Secunda pars

tem frater in possessione requiritur ubi maneret minister ille: et inuenit hospitium eius. **C**ōtigerat autē eū cū suis omnibus ad memoriam parentū suorum extra possessionē inueniri: excepta vna filia eius. Quo pulsan te ianuā filia audiuit: et venit ad ostiū raperuit ei. **E**t cū interrogaret eā de patre suo illa hortata est eū vt intraret hospitium: simul etiā trahebat eū. Ille vero non acquiescebat intrare. **S**ed cū diu eū cogeret. preua luit eū introducere ad se: et cōplexata est eū: et cepit illicitare ad cōmixonē corporis sui. Illa autē videns se trahi ad luxuriā: et cogitationibus confundi: gemiscens clamabat ad dominū dicens. Domine propter orationes patris mei libera me in hora ista. **H**oc cū dixisset: subito inuentus est ad flumen pergens ad monasteriū: et restitutus est ille sus ad abbatē suū. Duo fratres carnales venerunt habitare in monasterium quoddā: ex quibus vnus erat preclare continentie alter obedientie magne. **Q**ui dicebat pater. **F**ac hoc et faciebat: māduca mane: et manducabat. **D**e qua re magnā opinionē in monasterio habebat: quia ita obediens existebat. **P**unctus est autem inuidie mucrone. frater eius ille continens aduersus eum: et dixit in semetipso. **E**go probabo eum si habet obedientiam. **E**t accedens ad patrem monasterii: dixit ei. **D**irte mecum fratrem meum vt eamus alicubi. **E**t dimisit eos abire. **E**t assumens eum frater ille abstinens: voluit eum temptare. **E**t cum venissent ad flumen vbi erat multitudo cocodrillozum: dixit ei. **D**escende in flumen et transi. **E**t ille mox descendit. **V**enerunt autem cocodrilli et lingebant corpus eius: in nullo ledentes eum. **Q**uod cū vidisset frater eius: dixit ei. **A**scende de flumine. **E**t cum iter agerent inuenerunt corpus humanum mortuum iacens in via. **T**unc dixit abstinens frater: ad fratres suum. **S**i habuissimus aliquid vetustus: et iactaremus super corpus illud. **E**t respondens frater ille obediens: dixit. **M**agis oremus: et forsitan resurget. **E**t stantibus ad orationem atq; orantibus surrexit mor-

tuus ille. **Q**uo facto gloriatus est ille abstinens frater: et dixit. **P**ro cōtinentia mea surrexit mortuus hic. **O**mnia autē hec reuelauit deus abbati monasterij eorum: et qualiter temptauerit fratrem suū de cocodrillis: et quomodo suscitatus fuerit mortuus. **E**t cū venissent in monasteriū: dixit abbas abstinenti illi. **Q**uare ita fecisti fratri tuo? **E**cce tamē propter obedientiā eius surrexit mortuus ille. **A**lter quidā secularis vite habens tres filios renūciavit seculo: et venit ad monasteriū: reliquēs filios suos in ciuitate. **E**t cū fecisset tres annos in monasterio. ceperunt ei cogitationes sue filios ad memoriā frequenter adducere: et tristabat eis valde. **N**eq; enī dixerat abbati filios se habere. **V**idens autē abbas eū tristē: dixit ei. **Q**uid habes quod tristis es? **E**t narrauit ei: quia tres filios haberet in ciuitate: et quā vellet eos ad monasteriū ei adducere. **P**recepit autē abbas vt adduceret eos. **Q**ui cū perrexisset ad ciuitatē: inuenit duos ex eis iam fuisse defunctos: vnū vero solūmodo remansisse. **Q**uē assumens venit ad monasteriū et requirēs abbatē: nō eū inuenit illic. **I**n terrogauit autē fratres vbi esset abbas. **E**t illi dixerūt. **V**isq; ad pistrinū perrexit. **I**lle vero tollēs filiū suū quē adduxerat: abiit in pistrinū. **E**t vidēs eū abbas veniētē salutauit: et tenēs infantē quē adduxerat amplexatus ē eū: et osculabat. **E**t dixit patri ei. **A**mas eū? **E**t ille dixit. etiā. **E**t rursus dixit ei. **O**mnino diligis eū? **E**t respondit. **E**t etiā. **D**ec audiens abbas. dixit ei. **T**olle ergo si amas eū. et mitte eū in furnū: sic modo vbi ardet furnus et tenēs pater filium suū iactauit eum in furnū ardentem: statim quod factus est furnus velut ros. **E**x qua re acquisiuit gloriā in tempore illo: quē admodum **A**braham patriarcha. **D**ixit quidā abbas senex. **Q**uia frater qui ad obedientiam patris spiritualis animū dederit. maiorem mercedem habet: quā ille qui in heremo solus recesserit. **D**icebat autem. **Q**uia narrauerit aliquis patrum vidissē se quatuor ordines in celo: quorum primus ordo erat bonim infirmorum et gratias agentium deo

secundus ordo hospitalitatez sectantius: et instanter ministratiū in his. tertius ordo in solitudine conuersantius: et non videntius homines: quartus ordo eorū qui ad obedientiam spiritualibus patribus se subiciunt propter dñm deus. Crebatur autem ordo obedientius torque aurea et corona: et maiorez q̄ alii gloriā habebat. Ego autem dixi ei qui mihi ostendebat omnia hec. Quo modo iste ordo qui paruus est. maiorem q̄ alii gloriāz habet? Et respōdēs dixit mihi Quia qui hospitalitatez sectantur. s̄m propiaz voluntatez idipsuz faciunt. similiter et qui in heremo se obligant. arbitrio suo s̄ seculo recesserunt: hic autem ordo qui se ad obedientiaz dedit. omnes volūtates suas abiciēs pendet ad deuz: et ad iussiones spiritualis patris: propterea et maiorez gloriāz p̄t̄e alio habet. Quapropter o filii bona est obedientia: que propter deuz fit. Intendite ergo filii virtutis hui⁹ aliquod ex parte vestigiū. Obedientia est salus omnium fidelium: et omniū virtutum. Obedientia est regni celozū inuentrix. Obedientia celos aperiens et homines de terra eleuās. Obedientia cohabitatrix est angelozū. Obedientia sanctorū omniū cib⁹ est. Ex hac enī multi ablacati sunt: et p̄ hanc ad p̄fectionē peruenerunt. **Explicit liber de Obedientia** **Incipit liber de Humilitate.**

Abbas Antonius de sciens in consideratione profunditatis iudiciozū dei: postulauit vicens domino: quomodo aliqui paruo tēpore vite sue moriuntur. et alii vltra decrepitas veniunt senectutez? Quare quidā egeni sūt et alii facultatibus ditātur: et quomodo iniusti opulēti sunt. iusti vero paupertate p̄muntur? Et venit ei vox: dicens. Antonius ad te ipsuz intende: hec enī iudicia dei sunt: et te scire ea non conuenit: dixit abbas Antonius abbati pastori. **Doc est magnū op⁹ boīs. vt culpaz suaz super se vnusquisque ponat coraz domino: et expectet tēptationem vsque ad vltimum vite sue tempus.** dixit iteruz abbas Antonius. **Vidi omnes**

laqueos inimici tenfos in terra: et ingemiscens dixit: quis putas transiet istos? Et audiui vocez dicentes. **Humilitas. Venerūt aliquando senes ad abbates Antonium: et erat euz eis etiaz abbas Joseph. Volens autem abbas Antonius probare eos. mouit sermones de scripturis sanctis: et cepit interrogare a iunioribus qd esset hoc aut illud verbum: et singuli ei dicebant prout poterant. Ille autem dixit. **Nec dum inuenistis. Post omnes vero dixit abbati Joseph. Tu quomodo dicis esse verbum hoc? Ille respondit. Nescio. Et ait antoni⁹. Tu solus inquit inuenisti humilitatis ianuaz. Astiterunt aliquando abbati arsenio demones in cella sedenti: et tribulabant euz. Superuenerunt autem et fratres. qui ei ministrare soliti erant: et stantes extra cellaz audiebāt euz clamantes ad dominū et dicentes. dñe non me derelinquas: quia nihil boni feci coraz te: sed presta mihi s̄m benignitatem tuaz saltez modo habere bene viuendi p̄icipia: dicebant de eo qui supra. Quia si euz in palatio esset. nemo melioribus vestimentis eo vsus esset: ita et dum in conuersatiōe moraretur. nemo eo vilioribus utebatur. Euz interrogaret aliquando abbas Arsenius quendaz senes egyptius de cogitationibus suis: alius videns eum dixit abbas arseni⁹: quomodo tu qui tante eruditionis es in latina lingua et greca. rusticus istuz de cogitationibus tuis interrogas? et ille respondit. **Latinā quidez et grecaz eruditionez q̄tuz ad seculum apprehendi: sed alphabetū rustici illius necduz discere potui: dicebant senes. quia dederint quidaz fratribus aliquando in scribi paucas caricas. et pro hoc q̄ pauce erant. non trāsmiserunt ex eis abbati arsenio: ne velut iniurias pateretur: ille autem cū hoc audisset non est egressus iuxta morem ad opus dei euz fratribus celebrandū: dicēs. **Excōmunicastis me vt non mihi daretis eulogiam quam trāsmisit dominus fratribus: ex qua ego non fui dignus accipere. Qd cū audisset oēs. edificati sūt i humilitate senioz: et vadens p̄byter portauit ei de********

ciuitates mēpbis: et tres annos in canopo alexandrie: et alios duos annos reuertēs iteruz in thoben fecit: et ita dormiuit consumans in pace et timore dei cursuz suuz: vir bonus et plenus spiritu sancto et fide. **Narravit abbas Joānes.** qz abbas anub et abbas pastor et residui fratres eorum ex vno ytero nati. monachi fuerunt in scitbis: et quando venit illic gens mazicoruz. et desolauerūt locuz ipsum. primo discesserunt illinc. et venerūt in locuz qui dicitur theremitum. donec deliberarent vbi habitare deberent. et manserūt illic in tēplo quodā antiquo paucos dies. **Dixit autem abbas anub abbati pastori.** Ostende caritatez tu et fratres tui. et singuli seorsuz habitemus: et non veniamus ad nos inuicēz hebdomada bac. **Et respondit abbas pastor.** Faciamus qualiter vis. **Et fecerunt sic.** Erat autem ibi in tēplo statua lapidea et surgebat quotidie abbas anub et facies statue illius lapidabat vespere autēz dicebat. ignosce mihi: et tota hebdomada ita fecit. **Die autē sabbato occurrerunt sibi inuicē et dixit abbas pastor abbati anub.** **Vidi te abba hebdomada ista lapidantez faciem statue huius.** et iteruz penitentiā agentem apud eaz: fidelis autēz homo hec non facit. **Et respondit senex hanc rez ego propter vos feci.** Quando me vickistis lapidantez facies statue istius: an locuta est aliquid. an furuit. **Et dixit abbas pastor.** **Nōstrū quādo apud eā penitentiā egit: an turbata est.** aut dixit ignosco. **Et respōdit abbas pastor.** **Nōstrū ille dixit.** Ergo et nos qui sum⁹ septem fratres. si vultis vt maneamus simul. efficiamur velut statua hec: q̄ contumelijs affecta nō conturbat. **Autē nō vultis ita fieri.** ecce quatuor ingressus sunt templi huius. vnusquisq̄ qua vult exeat: et quo vult vadat. **Illi autem hec audientes prostrauerunt se in terrā: et dixerunt anub.** Quomodo iubes pater ita fiat: obediemus tibi in omnibus q̄ dixeris nobis. **Postea autē rettulit abbas pastor: dicens.** Quia manducam⁹ simul omni tēpore vultē nostre. operantes et facientes omnia se

cundū verbū senis: quodcūqz dixerit nobis. **Constituit autē vnū ex nobis dispensatorem.** qui quodcūqz nobis apposuisset manducabamus: et impossibile erat vt diceret aliquis ex nobis. affer aliud aliquid aut diceret nolo illud manducare: et sic trāsumus omne tēpus vite nostre cū quiete et pace. **Dicebāt de abbate amene.** Quia venerūt quidā ad euz petentes vt iudicaret iter eos. **Senex autē dissimulabat.** **Et ecce qdam mulier ad aliā mulierē iuxta se stantem dicebat.** **Senex iste fatuus ē.** **Audiuit autē eā senex.** et vocās illam ad se: dixit eis quantos labores puras sustinui in solitudinibus diuersis. vt acquirerē fatuitatē istā: et propter te hodie perditurus sū. **Narrauerūt de episcopo ciuitatis que vocatur oxirincus nomine abbas assusus: qz cū esset monach⁹. nimis durz tractauerit vitā suā: et cū factus esset episcopus voluit ipsa duritia vti in ciuitate quā iheremo habuerat: et nō pualuit.** **Idcirco pstravit se in oculo dñi dicens.** Putasne dñe ppter episcopatū discessit a me gratia tua. **Et reuelatū ē ei qz nō: sed qz tūc solitudo erat: et cū nō esset homo. deus tuus susceptor erat nūc at hie in seculo es vbi hoies auxiliant tibi.** **Dixit abbas daniel.** Quia erat in babilonia filia cuiusdā primarii: demoniū habēs. **Pater at ei⁹ diligebat monachū quēdā: foxit autē ei monachus ipse.** **Nemo potest curare filiā tuā: nisi quos scio solitarios: et si perreperis ad eos. nō acquiescēt hoc facere ppter humilitatē.** **Sed hoc faciamus vt quādo veniūt afferētes venalia que operatur: dicatis vos emere velle quod vendunt: et dū venerint ad domū precii accēpturi: dicemus eis vt faciant orationē: et credo quia saluabitur filia tua.** **Exeuntes ergo in plateā inuenerunt vnū discipulū senem sedentē vt venderet sportellas suas et tulerunt eum secū in domū: vt quasi precium sportarum acciperet.** **Et cum intrasset monachus ille in domum: venit puella illa que a demonio vexaba: et dedit alā / pā monacho illi.** **Ille autem conuertit ei⁹ et alterā maxillam: secūdum diuinum prece:**

Secunda pars

penit. Démon autē coactus clamare cepit.
Quod violentia mandatorū iesu xp̄i expellit
me hinc. Et statim mandata est puella illa
Cum autē venissent ad senes idicauerūt
eis quod fuerat factū: et glorificant deum
et dixerunt. Consuetudo est diabolice su-
perbie: humilitate mandatorū ihu xp̄i cor-
ruere. Dixit abbas euagrius. Principiū
salutis est. si te ipsum redarguis. Dixit ab-
bas Scrapion. quia multos labores cor-
porales feci. plus quā filius meus zacharias:
et non perueni ad mensurā humilitatis et
taciturnitatis eius. Abbas moyses dixit
fratri zacharie. Dic mihi quid faciā? Ille
autē hoc audiens. iactauit se pronus in ter-
raz ad pedes eius: dicens. Tu me interro-
gas pater? Dixit ei senex. Crede mihi fili
zacharia: quia vidi spiritus sanctū descen-
dentē in te: et propterea cōpellor interroga-
re te. Tunc tollens zacharias cucullā suā
de capite suo. misit illā sub pedibus suis:
et conculcans eā dixit nisi ita dēculcat⁹ fue-
rit homo: nō potest monachus eē. Dixit ab-
bas pastor. Quia interrogauerat abbas
moyses fratrem zachariā. tēpore quo mo-
riebar dicens. Quid vides? Et ille dixit.
Nihil melius quā tacere pater. Et dixit ei
fili verū ē: quod tacere bonū est. hora autē
mortis eius sedens abbas Isidorus: respe-
xit in celū et dixit. Letare letare fili mi za-
charia: quod aperte sunt tibi ianue regni celo-
rū. Sancte memori e Theophilus episco-
pus alexandrinus. venit aliquādo ad mon-
tē Nytrie. et venit ad euz abbas montis il-
lius: et dixit ad euz episcopus. Quid āplius
inuenisti i via ista pater? Et respondit ei se-
ner. Lupare et reprobendere me ipsum: sine
cessatione. Et dixit ei episcopus. Non est
alia via sequenda nisi hec. Quando abbas
theodorus cū fratribus manducabat. acci-
piebant calices cū reuerentia et taciturni-
tate: nec dicebāt. sicut mos est. ignosce. Di-
xit autē abbas Theodorus. Perdiderūt
monachi ingenuitatem suā: et non dicunt
ignosce. Dicebant de eodez abbate The-
odoro. quod cum factus esset diaconus et
in sc̄tibi non acquiescebat ministrare.

et huc atque illuc fugiebat: et iterum senes
adducebant eum dicentes. Non derelin-
quas ministeriū tuū. Dixit autem abbas
Theodorus. Dimitte me et deprecor deū
et si ostenderit mihi. quia si debeo stare in lo-
co ministerii huius faciā. Et dū deprecā-
retur deum: dicebat. Si voluntas tua est
domine vt stes in hoc ministerio: demōstra
mihi. Et ostensa est ei columna ignis de ter-
ra vsque ad celus: et vox sonuit dicens. Si
potes fieri sicut columna hec: vade mini-
stra. Ille autē audiens: statuit apud se nul-
latenus acquiescere ministrare. Qui cum
venissent ad ecclesiaz penitentiaz apud eū
egerunt fratres: dicens. Si non vis mi-
nistrare vel salti calicē tene. Et non acqui-
euit dicēs. Si me nō dimittitis discedā de
loco isto. Et ita discesserūt ab eo. Dicebat
abbas Joānes breuis. Quia ianua dei est
humilitas: et patres nostri p̄ multas otume-
lias gaudētes intrauerūt ciuitatē dei. Dixit
itez q̄ supra. Quia humilitas et timor dei:
superant vniuersas virtutes: dixit abbas
Joānes thebeus. Quia debet monachus
ante oīa humilitatē habere: hoc est enim
primū saluatoris mādatū dicētis. discite a
me: quod mitis suz et humilis corde. Et alibi
Beati pauperes spiritu: quoniam ipsorū est
regnū celoz. Collecti sunt aliquando fra-
tres qui habitabāt i sc̄tibi: et ceperūt intra-
se q̄rere de melchisedech sacerdote. Obliti
sunt autē vocare abbates coprē. Postea
autem vocantes eum: interrogabāt eum
de eadem questione. Ille autē tendens
tertio os suū dixit ueh tibi copres quia que
tibi mandauit deus vt faceres: dereli-
quisti: et que a te non requirit illa scrutari
presumis. Nec audientes fratres: fugerūt
singuli in cellas suas. Narrauit aliquan-
do de seipso abbas Macharius dicens.
Quando eram iuuenis et sedebam in cel-
la mea: tenuerunt me et fecerunt me cleri-
cum inuitum. Et cum nollem acquiescere
ad ministrandum: fugi ad alium locum. et
venit ad me quidam secularis quidez bo-
mo: sed vita religiosus: et tollebat a me op⁹
quod faciebam manibus meis: et ministrabat

mibi que necessaria erāt. Contigit autē tē
prante diabolo. vt virgo quedam in vico
suo viciata lapsus incurreret: et euz in vte/
ro habere cepisset. interrogabatur quis ef
set de quo in vtero haberet. Illa autēz di/
xit: quia hic solitarius est: qui mecum doo/
minat. Exeuntes autēz de vico illo. cōpre/
benderunt me: et adduxerunt ad vicum. et
appenderunt in collo meo cacabatas ol/
las. et ansas vasozuz: et miserunt me circui/
re per vicuz illuz. et per vias ducebant di/
centes. **Hic** monachus corripit filiam no/
stras: tollite. tollite eū. **Et** ceciderūt me pe/
ne ad mortē. **Superueniens** autēz quidaz
senus dixit. **Q**diu monachus istuz ceditis
peregrinum? **I**lle autem qui mihi solebat
ministrare necessaria: sequebatur retro cū
verecundia. **A**tenim et ipsum contumeliis
multis affecerunt: dicentes. **E**cce solitari/
us monachus cui tu testificabazis quid fe/
cit? **E**t dixerunt parentes puelle illius:
Quia non dimittet euz: donec fidei inso/
rez prebeat. quū pascat eas. **E**t dixit illi qui
mihi ministrare solebat: et fidem dedit. **E**t
reuersus suz in cellaz meaz et dedi ei quan/
tas habui sporcellas: dicens. **T**ēde eas: et
da illi mulieri mee manducare. **D**icebā au/
tez i animo meo. **M**achari ecce inuenisti
tibi mulierez: opus habes modo āplius la/
borare. vt pascas eas. **E**t operabar non so/
luz in die: sed etiaz in nocte. et trāsmittebaz
ei. **E**uz autēz venisset tēpus infelici illi vt
pareret: artabatur per plurimos dies et nō
pariebat. **D**icūt ergo ei. **Q**uid est hoc? **E**t
illa dixit. **E**go scio quare ista patiar. **E**t in
interrogata a parentibus suis quare: re/
spondit. **Q**uia monacho illi crimen illud i
posui. et fallens iplucaui euz: euz iste non ha/
beat culpaz: sed iuuenis ille talis hoc fece/
rit. **A**udiens autēz hec verba minister me/
us. gaudens venit ad me: et dixit. **Q**uia nō
potuit parere puella illa. donec confitere/
tur: quia tu nulluz erimen in ea habuisses:
sed quia mentita sit aduersum te. **E**t ecce
omnes habitatores vici illius volunt veni/
re huc ad te. glorificaturi deū: et penitentiā
apud te acturi. **E**go autēz audiēs ista a mi/
nistro meo: ne affligerent me homines sur/
rexi et fugi huc in scitibz: hoc est principiu
cause propter quā hic habitare cepi. **P**re/
teriens aliquando abbas **M**achari^o a pa/
ludē. ad cellaz suam. et reuertens portabat
palmulas: et ecce occurrit ei diabolus i via
cū falce messoria. **V**oluit autēz percutere
euz de falce illa: et non potuit. **E**t dixit ei.
Multaz violentiam patior a te machari:
quia nō possū preualere aduersū te. **E**cce
enī quicquid tu facis: et ego facio. **I**eiuas
tu: ego penitus non comedo (vigilas tu:
ego omnino non doormio. **U**num est autē
solū: in quo me superas. **E**t dixit ei abbas
Machari^o. **Q**uid est illud? **E**t respondit
diabolus. **H**umilitas tua: per quā non pre/
ualeo aduersū te. **P**errexit aliquando ab/
bas **M**achari^o de raythu. in partibz geba/
len. **E**rat autē cū eo frater ei^o. **E**t venit epi/
scop^o loci illi^o ad memoratū senē: et fecit eū
presbiterū. **E**t dū gustarēt simul: dixit epi/
scop^o. **I**gnosce mihi abba. qz scio qz nolue/
ris hanc rē: sed vt benedictionē tuā accipe/
rē. presūpsi hoc facere: dixit ei senex cū hu/
militate: **E**t anim^o me^o modicum volebat
hoc. **V**erū tamen i hoc grauiter fero quia
cōpelloz separari a fratre meo qui mecū ē:
neque enīz sufficio omnes orationes quas
simul faciebam^o iplere. **E**t dixit episcop^o
Si scis quia dignus est. ego et ipsuz ordino
Et dixit ei abbas **M**achari^o. **E**quidem si
dignus est: nescio: vnum autem scio. quia
melior me est. **O**rdinauit autem et ipsum
episcopus. et ita vtrique recesserunt de hac
vita: vt nunqz se ad sacrificandum oblatio/
nem altario proximarent: dicebat autem
senex. **A**redo in deum quia forsitas non sa/
stineam graue iudicium propter ordina/
tionem quam suscepi: dum oblationē non
audeam consecrare. **H**oc enim officium il/
lorum est: qui sine querela viuunt: dixit au/
tem abbas **M**achari^o. **Q**antum se homo
appropinat ad deū: tantuz se peccatozem
videt: sicut enīz propheta vidēs dominū
miseruz se et imunduz dicebat: naz vir la/
bijo pollut^o sū: dicebant de abbate **M**oy/
se. **Q**z cū fact^o eēt cleric^o: iposuerūt ei hu/
militate: **E**t anim^o me^o modicum volebat
hoc. **V**erū tamen i hoc grauiter fero quia
cōpelloz separari a fratre meo qui mecū ē:
neque enīz sufficio omnes orationes quas
simul faciebam^o iplere. **E**t dixit episcop^o
Si scis quia dignus est. ego et ipsuz ordino
Et dixit ei abbas **M**achari^o. **E**quidem si
dignus est: nescio: vnum autem scio. quia
melior me est. **O**rdinauit autem et ipsum
episcopus. et ita vtrique recesserunt de hac
vita: vt nunqz se ad sacrificandum oblatio/
nem altario proximarent: dicebat autem
senex. **A**redo in deum quia forsitas non sa/
stineam graue iudicium propter ordina/
tionem quam suscepi: dum oblationē non
audeam consecrare. **H**oc enim officium il/
lorum est: qui sine querela viuunt: dixit au/
tem abbas **M**achari^o. **Q**antum se homo
appropinat ad deū: tantuz se peccatozem
videt: sicut enīz propheta vidēs dominū
miseruz se et imunduz dicebat: naz vir la/
bijo pollut^o sū: dicebant de abbate **M**oy/
se. **Q**z cū fact^o eēt cleric^o: iposuerūt ei hu/

Secunda pars

meralez dixit ei archiepiscopus ecce factus es caditator abba. **M**oyse est ille respodit putas deforis dñe papa. aut z intus. **C**lo lens autē epus eū probare: dixit clericis. **Q**uando intrat abbas moyses ad altare. expellite eū: z sequimini eū vt audiat qd dicat. **C**ū aut cepissent eū mittere foras: dicebant ceteri foras ethiops. **I**lle vero egrediens dicebat. **B**ene tibi fecerūt cinerente z cacabate. quia cum homo non sis quare te i medio hominū dare p̄sūpisti? **C**ū abbas pastor i cōgregatione esset. audiens de abbate nesterone: desiderauit eū videre z mandauit abbati ei⁹ vt mitteret eū ad ipsuz. **Q**ui euz nollet euz solū dimittere: non direxit eū. **P**ost paucos aut dice dispensator monasterii rogauit abbatē. vt permitteret eū ire ad abbatē pastore: z diceret ei cogitationes suas. **A**bbas autem eū eū dimitteret: dixit ei. **T**olle z fratrem istū tecū. quia mandauit mihi de ipso senex: z non p̄sumens eū solū dimittere: distulit vsque modo. **C**ū ergo venisset dispensator ad senē. locutus est ei de cogitationib⁹ suis: ille sanauit euz responsione sua. **P**ost hec aut interrogabat senex fratrem illuz: dicens. **A**bbas nesteron. quomodo acquisisti virtutē hanc. vt quando imergit tribulatio aliqua in monasterio. nō loquaris neque te mediū facias? **E**t cū diu cogere tur frater a senē: dixit ei. **I**gnosce mihi abbas quia quando intraui in initio in congregatione istā: dixi aīo meo. **T**u z asinus vnus estote. **S**i ergo asinus vapulat z nō loquitur. iniuriā patitur z non respondet: z sic tu: quē admodū in psalmo legitur vt iumē eū factus sū apud te: z ego sepe tecū. **D**icebant de abbate **O**lympio in scitbi quia suus esset. z descendebat per singulos annos in alexandriā. portans mercedē dominis suis: z occurrebant ei z salutabant eū. **S**enex autē aquā mittebat in peluī: z afferebat vt lauaret pedes dominis suis. **I**lli aut dicebant ad eū. **N**oli pater: ne graues nos. **I**lle vero respondebat eis. **E**go confiteor quia suus vester sū z gratias ago: qz dimisit me liberz fuisse deo. **S**ed tamen

lauo vobis pedes: ecce z suscipite mercedes meas. **I**lli aut contennebant: z non acquiescebant: dicebat ergo eis. **C**redite mihi: quia si nō vultis recipere mercedes meas: remanebo hic z fuio vobis. **I**lli autē reuerentiā eius habentes: dabant in potestate eius vt faceret quod vellent. **E**t reuertentē dducebāt eū cū honore: p̄bētes ei que necessaria erāt: vt faceret pro eis agapē: ex eo factus est nominatus monach⁹ in scitbi: dicebat abbas **P**astor. **Q**uia semper homo humilitatē z timorē dei habens respirare debet incessabiliter: sicut status quē naribus attrahit vel emittit. **I**nrogat⁹ est abbas pastor a quodā fratre: quomodo debeo esse in loco in quo habito? **E**t respondit ei senex. **H**abeto prudentiā velut aduenat⁹ quocūque in loco fueris. ne queras verbū tuū corā te habere potentiā: z quiescis. **D**ixit iterū: quia si proiecerit se quis in conspectu dei. z non seipsū extulerit. z misit post tergus suos proprias voluntates: z ferraamenta sunt quibus anima operatur. **I**te z dixit. **N**on metiaris temer ipsū: sed adberere ei qui bene conuersatur. **D**ixit iterū. quia frater interrogauit abbatē aloniuz dicens. **Q**uid est contemptus? **E**t dixit senex. **U**t sis infra animalia irratio nabilia: z scias quia illa non contemuntur. **D**ixit iterū qui supra. quia humilitas terra ē in qua dñs sacrificiū fieri mandauit. **R**ursus dixit: quia si hō ordinē suuz custodiat: non conturbabitur. **I**terū dixit: quia sedentibus aliquādo senib⁹ ad manducandū. **S**tabat abbas aloni⁹ z ministrabat: z vidētes laudauerūt. **I**lle aut oīno nibil respodit: **S**o xit ergo ei quidam secretes: quare non respondisti senib⁹ laudantib⁹ te? **E**t dixit abbas aloni⁹. quia si ruderē eis: iuenit er de ceter⁹ laudib⁹ meis. **N**arrauit abbas ioseph quia sedētib⁹ nobis aliquando cū abbate pastore. nominauerūt abbatē agathonē: z dixim⁹. cū iuuenis ē. quare eū appellas ab bates? **E**t dixit abbas pastor: quia os suū fecit eū appellari abbatē: dicebāt δ abbate pastore. qz nūq̄ voluisset fimonē dimittere supra v̄bū alteri⁹ senis: s̄ magis lau

dauerit sepe: q̄ ille dixisset. Venit aliquā
do: sancte memorie theophilus ep̄s alex
andrinus in scythim. Congregati autē fra
tres: dixerunt abbati pambo. **Pic** vñ ser
monē pape: vt edificet animas eius i hoc
loco. **Et** respondit senex. **Si** in taciturni
tate mea non edificatur: neq̄ in sermone
meo edificabitur. **Narravit** frater pylus
vicens. **Quia** iuimus septē fratres solita
rii ad abbatē syfoi. habitantē in insula cli
smatos: vt rogaremus eū vt diceret no
bis aliqd. ille respōdit. **Ignoscite** mihi: qz
ydiota homo suffed veni aliqñ ad abba
tem. **Or.** z ad abbatē atrē. z erat i infirmi
tate abbas. **Or** decē z octo annis: z cepi
supplicare eis. vt dicerēt mihi aliqd vbu
Et dixit abbas or. **Quid** tibi habeo dice
re: quicqd vides fac. **Deus** enī illius ē. q
sibi vltra q̄ potest extorquet: z violētiāz
facit ad omnia. **Pi** tamē ambo non erant
de vna puicia: hoc ē abbas. **Or** z abbas
atrem. **Fuit** autē inter eos magna gratia:
donec exirent ambo de corpore. **Abbas**
autē atrem sūme obediētie erat abbas vō
or multe humilitatis. **Feci** ergo apd eos
paucos dies. inuestigans virtutes eoz: z
vidi mirabile quid. quod fecit abbas atrē
Attulerat enī eis quidā piscem modicū: z
voluit illū facere abbas atrem. seniori ab
bati or. **Posuerat** ergo abbas atrem cul
tellū. z incidebat piscē illū: z vocavit eum
abbas or dicens. **Atrem** atrem? **Ille** vero
statiz dimisit cultellū i medio pise iciso z
nō pericidit eū: z cucurrit ad eū. **Et** mirat⁹
suz tantaz obediētiāz eius: quia nō dixit
expecta donec incidero pisez. **Dixi** autem
ego abbati atrez. **Vbi** inuenisti obediēti
ambane? **Et** ille mihi respondit. **Non** est
mea: sed istius senis est. **Et** tulit me dicēs.
Veni z vide obediētiāz eius. **Loxit** ergo
modicū piscem male: ita vt perderet eū vo
luntariē: z apposuit eū seni. z manducavit
nihil loquēs: z dixit ei. **Bonū** ē senex. **Et** il
le rñdit bonū valde. **Post** hec attulit ei illō
modicū nimis bñ coctū: z dixit. **Ecce** istud
pediti senex: male istud coxi. **Et** ille rñdit.
Enā modice tibi male exiuit. **Et** cōuersus

ad me abbas atrē dixit. **Vides** qz hec obe
diētia ist⁹ senis ē? **Et** exi ab eis: z qcqd vi
di h̄ feci fm̄ virtutes meā. **Pec** dixit abbas
syfoi fratrib⁹. **Unus** autē ex nobis roga
uit eū dicens. **Ostende** caritatē: z dic no
bis z tu vñ smonez. **Et** dixit. **Qui** habet
quod innumerabile est in scientia: perficit
omnē scripturā. **Itē** alter ex nobis. dixit
ei. **Quid** est peregrinatio pater? **Et** respon
dit. **Tace**: z i oī loco quocūqz veneris dic.
Non habeo causaz: z hec est peregrinatio.
Veni quidā frater ad abbatē syfoi in mō
tez abbatis Antonij. z loquentibus eis: vi
cebat abbati syfoi. **Modo** adhuc non per
uenisti ad mensurā abbatis Antonij pater
Et respondit ei senex. **Ego** si habere vñaz
cogitationē abbatis Antonij: efficerer to
tus velut ignis. **Uerū** tamē scio hoiez: qui
cū labore potest ferre cogitationes suas.
Itē autē iterrogauit eū frater ille dicens
Putas sic persequeretur satbanas anti
quos? **Et** dixit ei abbas syfoi. **Modo** plus
quia tēpus eius appropinquauit z turba
tur. **Venerunt** quidā alii ad eū vt audirēt
ab eo sermonē. z nihil eis loquebatur: sed
semper dicebat. **Ignoscite** mihi. **Videntes**
autē sportellas eius: dixerūt discipulo eius
Abrahā. **Quid** facitis de sportis istis? **Et**
respōdit eis. **Huc** z illuc eas expendimus.
Vocauit audiēs senex: dixit. **Et** syfois hīc
z ide māducat. **Illi** autē audiētes edificati
sunt valde. i humilitate senis: atqz cū gau
dio recefferūt. **Frater** quidā iterroga
uit abbatē syfoi dicēs. **Video** me ipsum. qz
memoria mea ad deū itēta sit. **Et** dixit ei
senex. **Nō** est magnū hoc: vt mēs tua cum
deo sit. **Magnū** autē est sī te ipsuz videas
sub omni creatura: hoc autē z labor corpo
ralis corrigi: z ducit ad humilitatis viam.
Dixit h̄tē memorie sinclitice. **Sicut** ipossi
bile est nauē fabricare sine acutis: ita ipos
sibile est hoiez sine humilitate saluari. **Di**
xit abbas iperitius. **Arbor** vite est i excel
so: ascēdit ad eā humilitas monachi: **Dixit**
itēz q supra. **Imitare** publicanū illum: ne
cū phariseo dāneris: z seq̄re māsuētudinē
moysi: vt sūmitates cordis tui refecās cō/

Secunda pars

uertas in fontes aquarum. Dixit abbas Or-
silius. Si fragmen crude tegule i fudamē
to mittat. vbi iuxta sit fluuius. non sustinet
vnuz diez. cocta autez permanet velut la-
pis: ita est homo qui carnales sapientiam
habet et non est tēptationuz igne excoctus
sicut et Ioseph. Quissemodi enī verbo dei
resoluitur: qui euz inuitus fecerit. multis tē-
ptationibus in medio hominū agitatur. Bo-
nus est enīz vt quis nouerit mensuras su-
as: et declinet in initio pondus: fortes autē
in fide immobiles sunt. Nam de ipso sancto
Ioseph si velit aliquis loqui: dicit qz nec
terrenus erat. Quanto tēptatus. in quali
prouincia: vbi nec vestigiuz erat diuini cul-
tus. Sed deus patz eius erat euz eo. qui
eripuit euz ex omni tribulatione: et nūc est
cū patribus suis in regno celoz. Et nos er-
go agnoscentes mēsuras nostras certem?
vix enīz possum? nos effugere iudiciū dei.
Senex quidaz erat solitarius vacans i be-
remo: et dicebat in semetipso quia perfec-
tus esset in virtutibus. Sic orauit deū di-
cens. Ostende mihi quid desit perfectioni
mee: vt facias. Volens autē deus humilia-
re cogitationes eius: dixit ei. Uade ad il-
luz archimandritā: et quicquid tibi dixerit
facito. Reuelauit autē deus archimandri-
te illi. anteq̄ ille veniret ad eū: dicens. Ec-
ce ille solitarius veniet ad te: die ergo illi
vt tollat flagellū: et vadat et pascat tibi por-
cos. Veniens ergo senex pulsauit ostiuz: et
ingressus ē ad archimandritā illū. Et euz
se salutassent: sederūt. Et dixit ei solitari?
ille qui venerat. Dic mihi quid faciā vt sis
salu? Et dixit ille. Facias quodcūqz di-
xero tibi: Et respondit. etiā. Et dixit ei. Ec-
ce tolle flagellū et vade pasce porcos. Vi-
aūt q eū nouerāt et audierāt d̄ eo. cū audi-
erāt qz porcos pasceret: dicebāt. Vidistis il-
lū magnū solitariū d̄ quo audieram? Ec-
ce stupuit cor eius. et a demonio vexatur:
et pascit porcos. Videns autē deus humili-
tatem eius. qz ita patienter sustinebat op-
probria hominū: precepit eū iterū redire
ad locū suum. Quendā senē monachū so-
litariū. Homo q a demonio vexabat et for-

titer spumabat: percussit in maxillā. Senex
vero conuertit ei aliā maxillā. Stati de-
mon non ferēs incendiū humilitatis illius:
mox exiliuit ab eo: dixit senex quidā. Quā
cogitatio superbie aut elationis cor tuuz
intrauerit: scrutare cōsciētā tuā. Si oīa
mandata diuina custodisti si inimicos tuos
diligis. si gaudes in aduersarii tui glorifi-
catione. etsi cōtristaris i minoratōe eius:
et si cognoscis teipm esse inutile seruuz et
omniū peccatoz deteriorē eē. Si nec tūc
ita de te sentias: quasi omnia correxeris
sciens qz huiusmodi cogitatio tua vniuer-
sa resoluet. Dixit senex quidā: Non appo-
nes cor tuū aduersus fratrem dicens. quia
tu illo sobrior et cōtinentior et intelligētor
sis. sed subditus esto gratie dei i spū paup-
tatis: et p caritatē non fictā: ne spū exalta-
tionis elatus perdas laborē tuuz: sed esto
spiritali sale conditus i christo. Dixit senex.
Quia si quis plusq̄ dignus est honoratur
aut laudatur amplius paritur detrimētū:
qui aut omnino nō fuerit ab hominibz hono-
ratus: hic in celestibus honorabitur. Fra-
ter aliquis interrogauit senem dicens.
Bonum est assidue penitere? Et respon-
dit ei senex. Vidimus Iesum filium naue
quia cum pronus iaceret in facie: apparuit
ei deus. Interrogatus senex quare ita in-
quietaretur a demonibus: respondit. Di-
co quia arma nostra abiicim?: quod est cō-
tumelia: et humilitas patientia et pauper-
tas. Frater quidam interrogauit senem
dicens. Si quis frater tulerit ad me de
foris cogitationes suas: dicas ei vt nō eas
asserat ad me? Et respondit ei senex.
Noli. Et dixit frater. Quare? Res-
pondit ei senex: quia nec potuimus id cu-
stodire: et ne forte cum dicimus proximo
ne faciat illud: inueniamur et nos postea
idipsuz facientes. Et dixit frater. Quid er-
go debet fieri? Et respondit ei senex. Si
voluerimus taciturnitatem seruare: suffi-
cit proximo modus ipse. Interrogatus est
quidaz senex: quid esset humilitas. Et ille
respondit. Si peccanti fratri in te ignou-
ris: anteq̄ apud te penitentiam agat. Pē-

In senex. In omni temptatione non cul-
pes hominē sed temetipsum tantuz dicēs.
quia pro peccatis meis hec euenerunt mi-
hi. **D**ixit senex. Nunq̄ preteritū ordinē
meum. vt altius ambulare: neq̄ sum ali-
quando in humilitate positus. **D**is enī co-
gitatio mea in hoc erat vt deprecarer de-
um: quousq̄ spoliaret me veterem homi-
nem. **F**rater quidā iuterrogauit senem
dicens. **Q**uid ē humilitas? **E**t respōdit ei
senex. **U**t benefacias his qui tibi male fa-
ciant. **E**t dixit frater. **U**t perueniat homo
in banc mensurā quid faciet? **R**espondit
ei senex. **F**ugiat eligens taciturnitatē. **F**rater
aliquis iuterrogauit senē dicens. **Q**uod est op̄
peregrinationis? **E**t ille vi-
xit ei. **S**cio fratrē peregrinantes qui cuz
inuentus eēt in ecclesia: et contigisset ibi si-
eri agapen: sedit ad mensaz vt manduca-
ret cum fratribus. **D**ixerunt autēz quidā.
Istū hic quis tenuit? **E**t dixerunt ei. **S**ur-
ge et vade hinc foras. **Q**ui surrexit et abiit.
Alii vero contristati d̄ expulsioe ei? egres-
si sunt et reuocauerūt eū: post hec interro-
gauit eum quidā dicens. **Q**uid putas est
in corde tuo: quia expulsus es: et iteruz re-
uocat? **E**t ille dixit. **P**osui i corde meo
quia equalis essem cani. qui quando inse-
ctatur foras egredit: quando autēz voca-
tur ingreditur. **V**enerunt quidā aliquan-
do de thebaida ad quendam senem. habē-
tes secuz vnū qui a demonio vexabatur:
vt curaretur ab illo sene. **S**enex vero cū
diu rogaretur: dixit demoni. **E**ri d̄ factu-
ra dei. **E**t respondit demon. **E**xeo. sed in-
terrogo te vnū sermonē: vt dicas mihi
qui sunt bedi: et qui sunt agni. **E**t dixit se-
nex. **B**edi quidē tales sūt qlis ego: agnos
vero deus scit. **E**t audiens demon clama-
uit voce magna dicēs. **E**cce propter istaz
humilitatē tuaz ego exeo. **E**t exiuit eadē
hora. **M**anebat quidāz monach⁹ egypti
i suburbano cōstātinopolitane ciuita-
tis: et dū trāsiret **T**heodosi⁹ iunior impe-
rator p̄ viam illā: reliquit omnes qui i ob-
sequio eius erant: et venit solus i cellā ei⁹:
et pulsans ad hostium monachi: aperuit

ei monach⁹. **V**idens autē euz agnouit qz
imperator esset: sic tamen suscepit eū tan-
q̄ vnū ex officio militantium. **C**um
ergo introisset fecerunt orationes et sede-
runt. **C**epit autem eum interrogare impe-
rator dicēs. **Q**uomodo sunt patres i egypto:
Et ille respondit. **O**rat pro salute ve-
stra omnes. **I**mperator autē circumspici-
ebat in cella eius si quid haberet: et nihil
ibi vidit nisi paruam sportellā. habentem
modicū panis et lagenā aque. **E**t dixit ei
monachus. **B**usta modice. **E**t ifudit ei pa-
nem: et imisit oleū et sal: et māducavit et ve-
dit ei aquā bibere. **D**ixit autē ei imperator.
Scis quis sim ego. **E**t ille dixit ei. **D**eus
te scit quis sis. **T**ūc dixit ei. **E**go sum **T**he-
odosi⁹ imperator. **I**lle autē statim adora-
uit salutans eum humiliter: et dixit impera-
tor. **B**eati estis vos monachi: qui securas
vitā habetis. et nō cogitatis de hoc secu-
lo. **V**eritatē dico: quia in ip̄erio natus sū
et nunq̄ ita delectatus sum pane et aqua.
sicut hodie. **S**atis enim et libenter come-
di. **E**t cepit ex tunc honorare euz impera-
tor. **S**enex ergo egrediēs fugit: et iteruz
venit in egyptuz. **D**icebāt senes. **Q**uia
quando tēptamur tunc magis hūiliamur
quoniaz deus sciens infirmitatem nostrā
proregit nos: si autem gloriāmur auferit a
nobis protectionem suā: et perimus. **C**ui-
dam fratri apparuit diabolus trāsforma-
tus in angeluz lucis: et dixit ad euz. **E**go
sum angelus gabriel. **Q**uare clausisti oculo-
los tuos. **E**go sum missus ad te. **I**lle autē
dixit ei. **V**ide ne forte ad alium missus sis
ego enim non sum dignus vt angelus mit-
tatur ad me: diabolus autē statim non cō-
paruit. **D**icebāt senes. **Q**uia si vel pro-
peritate angelus tibi appareat non susci-
pias facile: sed humilia temetipsum dicēs.
Non sum dignus videre angeluz. viuēs
in peccatis. **N**arrauerūt de alio sene: ga-
sedens in cella sua et sustinens temptatio-
nes viderit demones manifeste: et cōtem-
pserit eos. **C**um autem diabolus se vide-
ret vici a sene: venit et ostēdit se ei dicēs.
Ego sum xp̄s: quare clausisti oculos tuos.

Secunda pars

Et respondēs senex dixit ei. Ego hic xpm nolo videre: sed in alia vita. Audiens autem hec diabolus non comparuit. Alterum senem volentes seducere demones dixerunt ei. Vis videre xpm? Et ille dixit. Anathema vobis: et de quo dicitis. Ego autem meo christo dicenti credo. Si quis vobis dixerit ecce hic christus. ecce illic: nolite credere. Quo dicto statim non conparuerunt. Narrauerunt de alio senex. quia perseverauerat ieiunans septuaginta hebdomadas: semel in hebdomada reficiens. Sic postulabat a deo de quodam sermone scripturarum sanctarum. et non reuelabat ei deus. Dixit ergo in semetipso ecce tantum laborem assumpsi et nihil profeci: vado ergo ad fratrem meum et requiram ab eo. Qui cum egressus clausisset ostium ut abiret: missus est ad eum angelus domini dicens. Septuaginta hebdomade quas ieiunasti non te fecerunt proximum deo. nunc vero quando ita humiliatus es: ut ad fratrem tuum pergeres missus sum tibi indicare sermonem. Et apicem ei de re quam querebat dicitur sit angelus ab eo. Dicebat senex quidam. Quia si quis timore dei et humilitate iniungit fratri aliquid facere: primo ipse qui propter deum egreditur: facit fratrem illum subiectum existere: et implere quod fuerat imperatum: si autem quis volens iubere fratri. et non hoc pro timore dei fecerit: sed quasi pro auctoritate: volens sibi in eo potestate defendere: deus videt occulta cordis. non permittit eum audire vel facere quod iubet. Manifestum est enim opus quod pro deum sit: et iteque manifestus est: quod pro voluntate aut potestate iniungitur: quam quod a deo est cum humilitate et obsecratione imperat: quod autem ex potestate est: cum furore et perturbatione: ut pote quam a malo ligno est. Dixit senex volo uici magis cum humilitate quam vincere cum superbia. Dixit senex: non contines astantem tibi: quam nescis utrum in te sit spiritus dei: an in illo. Assiste tibi autem tibi dico eum: quod minister tuus est. Fratrem aliquis interrogauit senem dicens. Si hito cum illis fratribus et video aliquam rem inconuenientem vis ut loquar? Et dixit ei senex. Si sunt aliqui

maiores tibi aut coetari. tace magis: et regez habebis. In hoc enim quod te minorum facies. etiam securum te reddes. Dicit ei fratrem. Quid ergo facio pater? perturbat enim me spiritus. Dicit ei senex. Si laboras: commode facito semel humiliter. Si autem non obediunt tibi: relique laborem tuum in conspectu dei. et ipse te consolabitur. Hoc est enim ut proficere se de cultor coram deo: et relinquat ipse voluntates suas. Attende autem tibi ut secundum deum sit solitudo tua: et tamen quomodo video. bonum est tacere. Humilitas enim tibi est taciturnitas. Fratrem quidam interrogauit senem dicens. Quid est profectus hominis? Et respondit ei senex. profectus hominis est humilitas. Quantum enim quis ad humilitatem inclinatus fuerit. tantum eleuabitur ad profectum. Dixit senex. Quia si quis dicat alicui ignoscite mihi. humiliter se: comburet demones temptatores. Dixit senex. Si acquiescit taciturnitatem non habeas apud te metipsum. quasi aliquam virtutem iam obtinueris: sed dic quia idem genus sum loqui. Dicebat senex quidam. nisi velauerit pistora oculos animalis circum euntis ad molam. conuertet se animal et comedet labores suos: ita et nos velamen accipimus secundum dispensationem dei. ne videamus quod operamur bona. et beatificati des forsitan nosmetipsos quodam merce / dez nostram. propterea ergo relinquimur pro interualla temporum simul et semel sordidas cogitationes assumere: ut cum eisdem cogitationibus aspiciamus. nosmetipsos proprio iudicio condemnemus. De enim sordide ipse cogitationes: velamen sint ipsius modici boni operis. Quando autem homo se ipsum accusat. non perdit mercedem suam. dixit senex quidam volo magis doceri quam docere. Item dixit. Non doceas ante tempus: alioquin ostentare vite tue minoraberis intellectu. Interrogatus est quidam senex. quid est humilitas? Et respondens dixit. Humilitas magnus opus est et diuinum. Uia autem humilitatis hec est. ut labores corporales assumi debeat. et ascribat se ipsius homo peccatorem: et ponat se subiectum omnibus. Et dixit frater. Quid est

esse sub hominibus? Respondit senex. h est esse subiectū hominibus: vt non attendat quis aliena pctā: sed sua semp aspiciat: et deſpectur sine intermissione deuz. vt ignoſcar. Rogauit quidā frater ſenez dicens. Dic mibi vnā rē quam custodiā z viuā per eam. Et dixit ei ſenex. Si potueris contumeliam pati z ſuſtinere: magnū est hoc. et ſuper omnes h̄rutes. Dixit ſenex. Qui cōtemptum z iniuriā z damnū patiēter fert potest ſaluus eē. Dixit ſenex cuidā. Nō habeas notiā cū abbate: neqz frēq̄nter adiungeris ei: qm̄ ex hoc fiducia ſumes: et deſiderare incipies vt teneas etiā ipe primatum. Frater quidā erat in cōgregatiōe: z omne pond⁹ quod fratribus iminebat ipe ſuſcipiebat: ita vt ſe etiā in fornicatione accuſaret. Quidā autēz fratres ignorantes act⁹ ei⁹ ceperūt murmurare aduerſus eū dicentes. Quanta mala fecit: nec operat⁹. Abbas autē ſciens que agebat fr̄ ille dicebat fr̄ibus. Nolo vnam mattulā iſti⁹ fratris cū hūilitate: q̄ omnes vīas cū ſuperbia. et vt demonſtaret ex dei iudicio: q̄lis eſſet frater ille: attulit oīa q̄ opati fuerāt alii fr̄es z mattā eius de q̄ querēbāt: z accendit ignē. z iactauit i mediu: cōſumptaqz ſunt opera z matte illoz oīa: matta autem fratris illius iſeſa pmā ſit. Hoc autē vidētes illi fratres timuerūt z penitentiā corā illo egerūt h̄ntes eum deinceps velut patres. Interrogatus ē qdam ſenex quomō quidā dicerent videre ſe aspectū angeloz. et reſpōdit dicens. Beatus eſt qui pctā ſuum ſemp videt. Frater aliq̄s cōiſtabatur aduerſus aliū fratrem. Quod audiēs ille venit ſatiffacere ei. Ille autē nō aperuit ei oſtiū celle ſue. Perrexit q̄ ille ad quēdā ſenem: z dixit ei tām. et r̄ndit ei ſenex. Vide ne q̄ſi iuſticiaz adhibeas cāe ap̄d teipm̄ i corde tuo tā q̄ culpatur⁹ fr̄ez tuū: vt q̄ſi illū reſp̄bedas z teipz iuſtifices: z p̄p̄ca n̄ tetigit de⁹ cor ei⁹ vt ap̄iret tibi. Uexi n̄ heſt qd̄ dico tibi vt ſi v̄ ille peccauit i te pōas i corde tuo ga tu i illo peccaueris: z fr̄ez tuū iuſtificas: tūc d̄us dat i corde illi⁹ cōcordare tecū. et

narrauit illi exemplum tale: dicens. Duo quidam erant ſeculares z religi. ſi: z colloquentes ſecuz. egreſſi ſunt. et facti ſunt monachi. emulationem autem habentes vocis euangelice: ſed non ſecundum ſcientiā: caſtrauerunt ſe quaſi propter regnum celozum: Audiens autem hoc archiepiſcus: ex cōmunicauit eos. Illi autēz putantes ga bene feciſſent. indignati ſunt contra eum: dicentes. Nos propter regna celozum caſtrauimus nos: z ex cōmunicauit nos. Eamus z interpellemus aduerſus euz. hieroſolimozum archiepiſcopuz. Abeuntes ergo: indicauerunt ei hec omnia. et dixit eis archiepiſcop⁹ hieroſolimitap. et ego vos excommunico. ex quo iterum conſtati. abierit antiochiam ad archiepiſcopum. z dixerunt ei omnia que acta fuerāt circa ſe. Et ille ſimiliter excommunicauit eos z dixerunt ad ſemetipſos. Eamus romaz ad patriarcham: z ipſe nos iudicabit de omnibus iſtis. Eūtes ergo ad ſumū archiepiſcopū romane ciuitatis: ſuggeſerunt ei que fecerunt eis memorati ep̄ſcopi. dicentes. Venim⁹ ad te: ga tu es caput omnium. dixit eis et ipſe. Et ego vos excommunico: z ſegregati eritis. Tunc deſerunt extozes totius cōſilii: z dixerūt ad ſemetipſos: Iſti ep̄ſcopi ſibi inuicē deſerunt z conſentiūt. propter quod in ſynodiā cōgregatur: ſz eamus ad illū virū dei ſanctuz epiphaniū. ep̄ſcopū de cipro ga propheta ē z perſonā hominis nō accipit. Tū autem primarēt ciuitati ei⁹ reuelatū ē ei de ipſis z mittēs in occurſū eoz. mādauit eis: Ne itretis ciuitatē iſtā. Tūc illi i ſe reuerſi: dixerunt. In h̄itate nos culpabiles ſum⁹. Ut qd̄ q̄ noſ ipſos iuſtificam⁹? Nūqd̄ ga illi nos iniuſte ex cōmunicauerūt. etiaz z iſte p̄pheta? Ecce. n. de⁹ reuelauit d̄ nobis. et reſp̄bēderūt ſemetipſos valde ſimilē z culpā quā fecerāt. Tūc vidēs deus q corda nouit: qz ſe i h̄itate culpabiles fecerāt reuelauit ep̄o epyphāio. z vltro miſit z adduxit eos. Et conſolatos eos ſuſcepit in cōmunionem. z ſcripſit de eis archiepiſcopo Alexandrie: dicens. **S**uſcipe

Secunda pars

filios tuos: quoniam in veritate penitēti-
as egerūt. Et addidit senex. qui hoc exem-
plum narrauerat: dicens. Nec est sanitas
bominis et hoc est quod vult deus. vt homo
culpaz suam proiciat ante deum. Nec cū
audisset frater: fecit secunduz verbū seīs.
et pergēs pulsauit ostium fratris. Ille autē
mox vt sensit euz. primus apud illum de-
intus penitentiam gessit. aperuitqz statim
ostium. et osculati sunt seinuicem ex ani-
mo: et facta est iter vtrosqz pax magna. **C**
Duo monachi qui erant etiā carnales fra-
tres. habitabant simul: et volebat diabo-
lus separare eos ab inuicem. **S**emel er-
go vnus qui erat iunior etate incendit lu-
cernam. et posuit eam super candelabrum.
Fecit autem opera sua demon et euertit
candelabrum: pro qua re cecidit eum ma-
ior frater cum ira. Ille autem penitentiaz
egit: dicens ei. Dabe patientiaz in me fra-
ter: et iterum accēdam eam. Et ecce vir/
tus domini venit: et torquebat demonem
illuz vsqz mane. Demon autem nunciauit
principi suo: quid factum fuisset. Et audi-
uit sacerdos paganorum id quod retule-
rat demon. et egressus factus est monachus:
et ab initio conuersationis sue tenuit hu-
militatem: dicens. Humilitas soluit om-
nem virtutem inimici sicut ego audiui de
mone loquentes dicendo. Quia quando
perturbamus mōachos. conuertitur vnus
ex eis. et agit penitentiam: et destruit om-
nem virtutem nostram. **E**xPLICIT liber de
Humilitate. **I**ncipit liber d. pnia.

Dicebāt fratres de
abbate Helasio. qui habuerit co-
dicem in membranis: valētem solidos de-
cem et octo. Continebat enim vetus et no-
uus testamētū totuz. et positus erat codex
ipse in ecclesia: vt qui vellet de fratribus le-
geret in eo. Superueniens autē qdā frater
egrius applicuit ad senē. et videns codicē
illū concupiuit. et furatus ē eum. et exiuit at-
qz discessit. Senex autem non est securus
post eum vt comprehenderet eum. cuz vti-
qz intellexisset quod fecerat. Ille autē per-

gens in ciuitate: querebat cui venderet
euz. Et cū inuenisset qui vellet emere. ce-
pit sedecim solidos precii ipsi postulare.
Ille vero volens comparare dixit. Pa-
mibi primum vt ostendam eum et sic dabo
tibi precii. Dedit ergo illi codicē ad ostē-
dendū alicui. Quem accipiens ille qui eme-
re cupiebat. attulit eum ad abbatē Hela-
sium. vt probaret si bonus esset codex: aut
si tantus valeret. Dixerat enim ei et quā-
titatem quam venditor postulabat. Et
dixit senex gelasius. Eme illū quia bonus
codex est: et valet hoc precius quod dixit
tibi. Ille autē rettulit venditori aliter: et si-
cut audierat a sene. Dixitqz. Ecce offen-
di codicem illū abbati gelasio. et dixit mi-
hi quia bonus est: sed non valet quantum
dixisti. Ille hoc audiens dixit ei. Nihil ali-
ud dixit senex: Et respondit. Nihil. Tūc
dicit ei. Jam nolo vendere codicem istuz.
Cōpunctus autē venit ad senē. penitentiā
agens: et rogans eū vt codicem reciperet.
Senex autē nolebat eum recipere. Tūc
dixit ei frater. Quia si nō recipis eum: nō
possum securus esse. Et dicit ei senex. Si
nō potes securus esse nisi recipias: ecce te
cipio eū. Et remansit frater ille apud euz.
vsqz ad exitū suum: proficiens de patien-
tia senis. **F**actus ē aliquando conuen-
tus in cellis pro quadam causa. et locutus
quidem Euagrius abbas. Et dixit ei psbi-
ter mōasterioz. Scim⁹ abba Euagrius: ga-
si esses in patria tua forte aut episcopus
eras aut multoz caput: nunc autē bic ye-
lut pegrinus sedes. Ille vero cōpunctus
non quidem turbulenter aliquid respon-
dit: sed mouens caput: respiciens ad trāz
digito scribebat et dixit eis. Reuera fra-
tres ita est. **S**edente aliquando abba
te Joanne breui statura. ante ecclesiā. cir-
cundederunt eum fratres: et exquirebāt
ab eo singuli de cogitatioibus suis. Qui-
dam autem senex hoc audiens: accensus
inuidia dixit ei. Suriscula tua abba Jo-
annes. plena veneno est. Et respondit ei
abba Joannes. Ita est abba. Hoc autem
dixisti quia que foris sunt tantūmodo vi-

des. Si autē videres que intro sunt. quid
 eras dicitur? Dicebant de Joāne mi
 more d̄ thebaida. qui fuit discipulus abba
 tis Antonii. qz duodecim ānos fecerat i mi
 nisterio. seruies seni i infirmitate eius: z p̄
 bec sedebat super mattā. Senex vero con
 tristabatur pro eo. Et cū multum laboraf
 set cū illo: nunq̄ dixit ei. sanus esto. Quā
 do autē iam moriturus erat. residentibus
 senibus loci. tenuit manū ei. z dixit. Sa
 nus sis. san⁹ sis. sanus sis. Et tradidit eum
 senibus: dicens. Dic angelus ē. non hō
 Dicebāt de abbate hi sidoro q̄ erat in sc̄i
 thi qz figs habuisset fratrem infirmū aut pu
 fillanīm aut iniuriōsū. z volebat eum ex
 pellere foras. ille dicebat. Adducite eum
 ad me. Et apprehendēs eū. patientia sua
 curabat animū fratris illius. abbas Ma
 charius in egipto positus iuenit hominē q̄
 adduxerat animal. z rapiebat q̄ habebat.
 Ipe vero vt peregrinus astitit furi z adiu
 uabat eū ad animal onerandū: z cū omni
 quiete deduxit eū: dicens i semetip̄o. Ni
 bil intulim⁹ in hunc mūdum: sed dominus
 dedit. et sicut ipse voluit ita factus est: bñ
 dictus in oībus deus. Facta aliqñ cōgre
 gatiōe fratrum in sc̄i thi cū voluisset senes
 probare abbatē moysen contempserunt
 eum dicentes. Ut quid iste ethiops in me
 dium nostrū venit? Ille autē audiēs tacuit
 Cum vero dimissus fuisset conuent⁹: dixē
 runt ei bi q̄ iniuriose euz tractauerāt. Nec
 modo non es turbatus? Et ille respondit
 Turbatus sum: et non sum locut⁹. **P**a
 ysius frater abbatis pastoris habuit esse
 etum cum quodam monacho ex cella sua.
 Abbas antez pastor nolebat hoc. Qui cō
 surgens iuit ad abbatē: z amona: et dicit ei
 Frater meus Paysi⁹ habet cū quibusdā
 affectū quod ego nō libēter fero. Dicit ei
 abbas amonas. Abbas pastor ad huc vi
 uis: vade in cellā tuā. z pone in corde tuo
 ga iā anū babes i sepulchro. **D**ixit abbas
 pastor. Oīs labor q̄cūqz euenerit tibi: ex
 taciturnitate superat. **Q**uidā frater le
 sus ab alio fratre vēit ad abbatē syfoi the
 beum: z dixit ei. **L**esus sū a quodā fratre

z volo me ego vindicare. Senex autē ro
 gabat eū dicēs. Noli fili: s̄z dimitte magis
 deo vindictā. Ille atem dicebat. Non qui
 esco. donec me fortiter vindicauero. **D**ixit
 autē senex. Quia hoc semel statuisti apud
 te surge oremus. **E**t surgens senex: dixit.
Deus iam nobis non es necessari⁹: ga nos
 ipsi z volum⁹ z possum⁹ nos vindicare. **H**oc
 autem audiens frater. cecidit ad pedes se
 nis illi⁹ dicēs. **J**ā n̄ contēdā cū fratre illo.
 s̄z rogo: iḡsce mibi. **Q**uidā vidēs quēdā re
 ligiosum portantē mortuū i lecto: dicit ei
 mortuos portas: vade. z viuēte s porta. **D**i
 cebāt d̄ quodā monacho. qz quot q̄s appe
 tisset aut exacerbasz eū: tantomagis ille
 ad eū cōcurrebat: dicēs. Quia huiusmōi
 causa boies corrigunt: ab his qui in con
 uersatione studiosi sunt. Nā qui eos beati
 ficant magis confūdunt aīas eoz **S**cri
 ptū est enim. Quia qui beatificant vos: se
 ducūt vos. **V**enerūt aliquādo latrōes
 in monasteriū cuiusdāz senis: z dixerūt ad
 eū. **O**ia que in cella tua sunt: tollere volu
 mus. **E**t ille dixit. **Q**uantū vobis videtur
 tollite filii. **T**ulerūt ergo quodcūqz iuene
 rūt in cella senis: z abierūt. **O**bliti sūt au
 tez ibi sacculū quod erat absconditū i cel
 la. **S**enex vero tollens eum. fecur⁹ ē post
 eos clamans z dicēs. **F**ilii tollite quod ob
 liti estis in cella. **I**lli vero admirantes pati
 entia senis: renocauerūt omnia in cellam
 ei⁹ et penitentiā egerunt omnes ad inui
 cem dicentes. **D**ic vere homo dei est.
Fratres quidam venerunt ad quendam
 senem sedentem in deserto loco. z inue
 nerunt foris extra monasterium puerum
 pascentēz pecora z loquentēz verba que
 non decebant. postq̄z vero viderunt senē
 z indicauerunt ei cogitationes suas: z de
 responsione eius se profecisse senserūt. **D**i
 cunt ei. **A**bbā quomodo acquiescis tecū
 habere pueros istos. z nō precipis eos vt
 constringātur. **E**t dixit senex. **C**redite mī
 bi fratres dies habeo multos ex quo volo
 eis precipere: z redarguo me ipsum dicēs.
Si hoc parum non portauero. quomodo
 maiorē temptationē si permiserit mibi

Secunda pars

Deus inferri: portare possum. Et pro-
pterea nihil eis dico. ut fiat consuetudo por-
tandi ea que superuenerit. Narrauerunt
de quodam sene. qui habuerit puerulum
cohabitantem secum: et videns eum quia
fecerit opus quod non expediebat ei dixit
ei semel. Non facies hanc rem. et ille non obe-
diuit ei. Hoc autem senex videns. abiecit
de cogitatione sua curam illius: iactans p-
prium iudicium super ipso. Puer autem clau-
sit ostium celle in qua erant panes per tres
dies: et dimisit senem ieiunum: et non dixit
ei senex. ubi es. aut quid facis foris: habe-
bat autem vicium senem. qui cum agno-
uisset: ga tardaret puer ille fecit pulmentum
modice et dabat ei per parietes: et rogabat
ut gustaret. Et dicebat seni: Quid tardat
frater ille foris? Senex vero dicebat. Quis
ei vacauerit: reuertetur. Narrauerunt
aliqui. Quia philosophi quidam aliquan-
do vulerunt probare monachos: et venit
vnius monachus transiens: stola indutus et
bene vestitus: Et dixerunt ei philosophi.
Tu veni huc monache. Ille vero indigna-
tus iniuriis aggressus est eos. Transiit et al-
ter monachus. magnus rusticus genere
et ipsi dixerunt ei. Tu monache male senex
veni huc. Ille vero cursim venit: et cepe-
runt ei alapas dare. Ille autem conuertit eis
aliam maxillam. Statim vero philosophi il-
li surrexerunt: et adorauerunt eum dicentes
Vere hic est monachus. Et fecerunt eum se-
dere in medio sui. et interrogauerunt eum di-
centes. Quid est quod plus facitis nobis in so-
litudine ista? Ieiunatis: et nos ieiunamus.
Castigatis corpora vestra: et nos castiga-
mus. Sed quicquid aliud facitis: et nos faci-
mus. Quid ergo plus facitis nobis seden-
tes in heremo? Respondit eis senex. In gra-
tia dei speramus nos: et mentem nostram cu-
stodimus. Et illi dixerunt ei. Nos hoc custo-
dire non possumus. Et edificati: dimiserunt eum
Senex quidam erat habens probatus di-
scipulum: quem aliquando constitans expu-
lit foras. Ille vero expectabat sedens for-
ris. Et aperiens senex ostium inuenit eum:
et penitentiam egit apud eum dicens. Ab

hodie tuo die tu pater meus: quoniam huius
militas et patientia tua vicit pusillanimi-
tatem animi mei. Veni ergo intus. immo-
do enim tu pater et senex ego autem iuue-
nis et tuus discipulus: quoniam opere tuo
superasti senectutem meam. Dicebat
quidam senem qui audierit ab aliquo viro
sancto esse iuuenes: qui ducatur prebeant
senibus in vita ista: et narravit dicens. Quia
erat quidam ebriosus senex. et operabatur
vinam mattam in die: et vendebat eam in
vicino vico: et bibebat quod accipiebat pro
precio eius. Postea ergo venit ad eum iu-
uenis quidam frater: et manebat cum ipso
qui similiter operabatur et ipse mattam vinam
Tollebat autem senex et vendebat et am-
barum mattarum precium expendebat
in vino. Illi autem fratri afferebat tantum-
modo modicum panis ad vesperam. Et cum
hoc triennio iugiter faceret: nihil locutus
est frater ille. Post hec vero dixit frater ille
in semetipso. Ecce nudus sum: et panes cum
egestatis comedo. surgam ergo et discedam
hinc. Iterum autem cogitavit in semetipso
dicens. Ubi habeo ire? Sedebo hic. Ego
enim propter deum sedebo in hac vita com-
muni. Et statim apparuit ei angelus domi-
ni dicens. Nunc discedas veniemus enim
ad te cras. Et rogauit frater senem dicens
Non discedas hinc alicubi. quia venient
hodie mei tollere me. Cum ergo facta esset
hora qua solebat senex descendere ad vi-
cum dicit fratri. Non venient hodie filii
iam enim tarde est. Et ille dixit ei. Omnis
no scias quia venient. Et dum hec loque-
retur: dormiuit in pace. Senex autem fle-
bat: dicens.heu heu me fili: quia multis
annis sub negligentia vino: tu autem par-
uo tempore salutem fecisti per patientiam
animam tuam. Et ex illo die factus est se-
nex sobrius et probatus. Dicebant de
quodam fratre: qui seni cuidam magno
vicinus erat: quia ingrederetur et raperet
quicquid habebat senex in cella sua.
Videbat autem senex. et non obiurgabat eum
sed extorquebat sibi plus solito manibus operari di-
cens. Credo operabor iste frater. Et exigebat a se

maiorē solito labore ⁊ astringebat ventrē suum: vt cum indigentia comederet panes suum. Cum autem mori cepisset senex ille circumsteterunt eum fratres: ⁊ respiciens in eum qui furabatur ⁊ dicit ei. Iunge te huc ad me: ⁊ tenuit ⁊ osculatus est manus eius dicens. Gratias ago istis manib⁹ fratres: quia propter ipsas vado ad regnum celoz. Ille autem conpunctus ⁊ penitētiam agens factus est ⁊ ipse probatus monachus exemplum sumens de actib⁹ magni senis illi⁹. Fuit quedā meretrix nomine **Abais** tante pulcritudinis. vt multi ppter eam venditis substantiis suis pene ad vltimam peruenirent paupertatez: ⁊ amatores sui pze zelo litibus inter se conferentis frequenter puelle limina sanguie iuuenū replebātur. Quod cū audisset abbas **Paphūcius** sumpto habitu seculari ⁊ vno solido: profectus est ad eam ad quandam ciuitatem egypti deditqz ei solidum quasi p mercede peccandi. Illa accepto precio ait illi. Ingrediamur domum. Cum autē eēt ⁊ lectum preciosis vestibus stratum ascēdere inuitaretur dicit ad eam. Si est interius cubiculum in ipsuz eamus. Illaqz dixit. Est quidem cubiculum vbi nullus ingreditur: s; deo non ē locus qui diuinitas eius oculis abscondatur. Quod cuz senex audisset dixit ei. Et scis esse deū? Cū autem respondisset se scire deum ⁊ regnū futuri seculi necnon ⁊ tormenta peccatorum. Dixit ei senex. Si ergo hec nostis: cur tantas animas perdidisti. vt non solum pro tua. sed et illoz animabus reddita ratioe damneris? Illa vero hec audiens prouoluta ad pedes abbatis paphūcii exorabat dicens. Scio esse penitentiaz pater. ⁊ confido remissionem peccatoruz fortiri te exorante. Tantum peto tribus horis induti as. vt post hoc vbi iusseris ad te veniam: ⁊ quodcuqz preceperis faciam. Cumqz lo cum illum abbas constituisset quo venire deberet illa collectis omnibus quecuqz ex peccato suscepterat: per latiqz in mediā ciuitatem combussit: clamās. Venite oēs qui peccastis mecum: et videte quomodo

ea que mihi contulistis exuram: **Erat autem** precium eozum bonozum quadringentarum libzarum auri. Cumqz omnia consumpsisset in locum quem ei abbas cōstituerat perrexit. Quam ille reperto virginum monasterio i cella parua claudēs ostium celle plumbo signauit paruaqz fenestram reliquit per quam ei victus modicus inferretur. iussitqz omnibus diebus parum panis ⁊ paululū aque a ministris ministrari. Cum autem senex ostio plumbato discederet ait **Abais**. Quo iubes pater vt ex naturali meatu aquam meam fundaz? At ille respōdit. In cella. Sic enim digna es. Cum iteruz quemadmodum deum deberet orare inquireret. Dixit ei senex. Non es digna nominare deum neqz in labiis tuis nomen diuinitatis imprimere. sed nec ad celum manus expandere: quoniam labia tua iniquitate sunt plena et manus tue sordibus iniquitate: sed tantummodo incumbens contra orientem aspice hunc sermonem semper iterans: q me plasmasti miserere mei. Cuz ergo tribus annis ita fuisset inclusa. condoluit ei abbas **Paphuntius**: et mox profectus est ad abbatem **Antonium** vt ab eo requireret: si remississet illi deus peccata an non. Cum ergo causam rei narrasset conuocatis discipulis suis abbas **Antonius** precepit vt illa nocte omnes vigilarēt et in oratione persisterent singulatim: quatenus vni alicui ex his declararet deus causam pro qua abbas **Paphuntius** venerat. Cum ergo singuli secessissent ⁊ incessanter orassent abbas **Paulus** maior discipulus beati antonii abbatis. vidit subito in celo lectum preciosis vestib⁹ adornatum quem quattuor virgines clara facie custodiebant. Cumqz **Paulus** intrase diceret. Non est hec gratia alterius nisi patris mei **Antonii**: vox ad eum diuina facta est: n̄ patris tui **Antonii**: s; **Abais** meretricis est. qd cum mane facta abbas **Paul⁹** retulisset: cognita dei voluntate abbas **paphuntius** cuz gaudio discessit: ⁊ profect⁹ ad mōasteriū in q erat ictusa ostiū

Secunda pars

quod obstruxerat dissipauit. Illa vero pe-
tebat vt ad huc permaneret diutius inclu-
sa: Cum vero aperuisset ostium dixit.
Egredere: quoniam deus dimisit tibi pec-
cata tua. Illa respondit. Testor deū quo-
niam ex quo hic ingressa sum: ex omnibus
peccatis meis feci velut sarcinam: et statui
ante oculos meos. **E**t sicut non discedit
anbelit⁹ de narib⁹ meis vna hora: sic nec
discesserunt peccata mea ab oculis meis
sed flebam illa semp considerans. Cui ab-
bas respōdit. Non propter penitētiā tuā
dimisit tibi de⁹ peccata tua: sed quia semp
hunc timorē habuisti in animo. **E**t cum cā
inde eduxisset: quindecim dies superuixit
tantū et quieuit in pace. **Q**uidam frater
sedebat in cella in egypto: magna humili-
tate precipu⁹. Habebat autē sororem ī ci-
uitate meretricem. que multis animabus
perditio fuerat. **F**requentē ergo mone-
bant senes fratrem illū: et vix potuerunt
ei persuadere vt veniret ad eam: quaten⁹
per admonitiōē eius posset peccatus quō-
per eam fiebat terminari. **D**um ergo veni-
ret ad locum: quidā ex notis videns eum:
precessit et nunciauit mulieri dicens. **E**cce
frater tu⁹ venit ad te deheremo. Illa autē
pre gaudio relictis amatoribus suis quib⁹
ministrabat: capite discooperto ad occur-
rendum fratri egressa est. **E**t cum vidisset
eum: dum temptaret illum amplecti dixit
ei ille. **S**oror mea carissima: parce iā anie-
tue: quoniam propter te multi pereunt. **C**onside-
ra quanta habes tormenta sparata: nisi ci-
to penitere festinaueris. Illa autē cōtre-
miscens dicit ad eum. **E**t scis frater. quia
est mihi salus: vt ammodo? Cui ille dixit.
Si volueris: adhuc salus tibi est. Illa autē
iactans se ad pedes fratris sui petebat vt
eam secum duceret in desertum. Cui fra-
ter suus dixit. **V**ade et cooperi caput tuum: et
sequere me. Cui illa respondit. **E**amus ait
velociter. **O**portet enim me deformare:
et inter homines poti⁹ nudo capite deam-
bulare: quoniam in officinam peccati mei iterum
ingredi. **D**um autem pariter ambularet
monebat eam frater ad penitentiam. **V**i-

dens autem ille: quia quidam fratres ob-
uarent ei: dicit ad eas. **Q**uoniam nec di-
uines sciunt: quod soror mea sis: parū de via
secedere: donec isti transeant. **Q**uod cum se-
cessisset: postquam transferunt illi vocauit eam
frater suus dicens. **V**eni soror mea eam⁹
viam nostram. Illa autem non respondit
ei. **P**erquirens ergo ille. inuenit eam mor-
tuam: et vestigia pedum eius plena sangui-
ne. **F**rat enim discalciata. **T**unc ille flens
et ciulans nūcianit senioribus patrib⁹ oia
que facta fuerant. **A**t illi contēdebāt in-
ter se de saluatione ei⁹. **M**anifestauit au-
tem domin⁹ vni seni de ipse: eo quod nulla cu-
ra illi fuit de re corporali: sed vt propriū
vuln⁹ sanaret neglexit omnia sua: et suspi-
rauit grauiter. et fleuit pro peccato suo: p-
pterea suscepit deus penitentiam eius.

ExPLICIT LIBER DE PENITENTIA
INCIPIT LIBER DE CARITATE

Orit abbas Anto-
nius. **E**go iam non timeo deum
sed amo: quia amor foris mittit timorem
Dixit iterum: quia de proximo est vita et
mors. **S**i enim lucratur frater: lucra-
bimur christum. **S**i autem scandalizam⁹
fratrem in christū peccamus. **A**bbas ī
mon de loco nitrie venit ad abbatem an-
thonium: et dixit ei. **V**ideo quia maiorem
laborē quā tu sustinco. et quomodo nomen
tuum magnificatus est in hominibus sup-
me. **E**t dixit ei abbas antonius. **Q**uoniam
et ego diligo deū plus quā tu. **V**enit ali-
quādo abbas hylarion de palestina ad ab-
batem antoniu in montem: et dicit ei ab-
bas antoni⁹. **B**ene venisti lucifer: qui ma-
ne oziris. **E**t dicit ei abbas hylarion. **P**ar-
tibi columna lucis: qui sustines orbem ter-
rarum. **D**ixit abbas marcus abbati ar-
senio. **Q**uare nos fugis? **E**t dixit ei se-
nex. **S**cit deus quia diligo vos: sed nō pos-
sum esse cum deo et hominibus. **S**uperi-
ozum enim virtutum milia et milium mi-
lia vna habent voluntatē: hnt hoies autē
multas volūtates. **N**ō possuz ego deū di-
mittere: et venire et eē cū hoib⁹. **D**ixit ab

bas agat bō. Quia s̄m volūtate meā nūq̄
dormiit: retinens in corde dolorē quēq̄
aduersus aliquē: neq̄ dimisit dormire ali
quem habentem aduersum me aliquid.
Ascendente aliquādo de scitbi abbate Jo
anne cum aliis fratrib⁹ errauit qui eis di
catum p̄bebat in via. Erat enim nox: et
fratres dixerunt abbati Joāni. Quid fa
ciam⁹ abba: quia errauit frater iste de via
ne forte moriamur errantes? Et dixit eis
senex. Si dixerimus ei aliquid tristabit.
Sed ecce facio me ip̄m quasi defunctū: et
dico me non posse ambulare: sed iaceo hic
vsq̄ mane. Et fecerunt sic. Sed et residū
dixerūt. Nec nos ibim⁹: sedebim⁹ tecū.
Et sederunt vsq̄ mane: ne obiurgarent
fratrem illuz. **S**enex quidā erat in egypto
pro aṅḡs veniret illuc abbas pastor. Ille
autē senex habebat noticiam hominum:
et multuz honores. Cum ergo ascendisset
abbas pastor de scitbi cum suis dimiserūt
homines senex illum: et venerunt ad abba
tem pastorem. Ductus autē inuidia senex
male loquebatur de eis: **H**oc audiens ab
bas pastor contristabatur: et dixit fratrib⁹
suis: Quid faciemus de sene isto magno:
quia nos in tribulationē miserūt homines
dereliquentes senē: et ad nos qui nihil su
mus attēdentes? Quomodo ergo possu
mus sanare eum? Et dixit eis. Facite ali
quid ad gustandum: et tollite vasculum vi
ni et canis ad eum et simul gustemus: for
sitan per hoc possumus sanare animū ei⁹.
Tulerunt ergo quos parauerant cibos:
et perreperunt ad eum: et dū pulsassēt osti
us: respondit discipulus eius dicēs. Qui
estis: et illi dixerunt. Dic abbati tuo quia
abbas pastor ē: et desiderat benēdici per
vos. **H**oc autem nunciāte ei discipulo ei⁹
ille mandauit dicēs. **U**ade q̄z mihi nō va
cat. Illi autē perseverantes in caumate vi
serunt. non discedimus nisi meruerimus
benedictionem senis. **S**enex autē vidēs
perseuerantiam eoz et humilitatē cōpū
ctus aperuit eis: et intrantes gustauerūt
cum eo. **C**ū vero manducaret dixit senex
In veritate dico minus est quod audiui

de vobis: centuplū enī est quod video in
opere vestro. **F**actus est ergo eis amicus
ex illo die. **D**ixit abbas pastor. **C**onare se
cundum virtutem tuam. nullū oīno face
re malū: et castū serua cor tuū cuz oī ho
mine. **I**terum dixit. non est aliquid maius
in dilectione q̄s vt aiā suā ponat q̄s pro
p̄ximo suo: **E**t enīz sigs audiens sermonē
tristē cū posset ipse id facere: cecidit atq̄
sustineat et non contristet eum: vel etiam
si lesus in re aliqua patiēter tulerit nō re
tribuēs tristitū atq̄ ledenti se eo modo
huiusmodi bō aiā suā ponit p̄ p̄ximo suo
Contigit aliquando abbatem pambo iter
cum fratrib⁹ in partes egypti facere et vi
dens quōsdā seculares sedentes dixit eis.
Surgite et salutate et osculamini mona
chos vt benedicamini. frequenter enim
cū dō loquūtur et sancta sunt ora eoz. **D**i
cebāt de abbate paphūtio quia non cito
bibeat vinū. **A**liquando autē in itinere
ambulans. superuenit in conuētū latronū
et inuenit eos bibentes. **C**ognouit autem
eum qui erat primus latronum. et sciebat
quia non biberet vinū: **V**idēs ergo eum
de multo labore impleuit calicem vini et
alia manu tenuit gladium euaginatū: et
dicit seni. **S**i non biberis occidam te. **S**e
nex vero sciens quia mandatum dei vult
facere et volens eum lucrari. accepit et bi
bit. **I**lle vero princeps latronū penitentiaz
apud eū egit dicēs. **I**gnosce mihi abba.
quia cōtristauit te. **E**t dixit ei senex. **C**redo
ī deo meo quia per hunc calicē faciat mi
sericordiam tecum et in hoc seculo et in fu
turo. **E**t respondit latro. **E**t ego credo in
deo quia n̄ modo non facias alicui quicq̄
mali et lucratus ē senex omne collegium
illozum latronum. per id quod se propter
deum dimisit voluntati eoz. **D**ixit ab
bas biperitus. **E**ripe proximum a pecca
tis quāta tibi est virtus sine improprio.
quoniam deus conuertentes a peccatis
non repellit a se: **U**erbum autem malitie
et nequitiē nō hīret in corde tuo aduersus
fratrem tuum vt possis digne orare. pater
dimitte nobis debita nostra sicut et nos di

Secunda pars

mittimus debitoribus nostris. **D**uo fratres erant in cellis. vnus autem ex eis senex erat: Et rogabat euz qui erat iuuenis dicens. **M**aneamus simul frater. **E**t ille dixit ei. **P**eccator sum: et nō possum manere tecū. **I**lle autē rursus rogabat eū dicens. **E**nā possum? **E**rat autē senex ille mundus: et nolebat audire quā monach⁹ haberet in cogitatu fornicationē. **E**t dicit frater. **D**imitte me vna hebdomada: et itez loquamur. **V**enit ergo postmodum iuuenis ille: et volens senem probare dicebat. **I**n magnam temptationē incurri hebdomada ista abba. **P**ergens enī pro ministro quodā in vico incidi in mulierē. **E**t dixit ei senex. **E**st tibi penitētia. **E**t dixit frater: etiā. **S**enex autē dixit. **E**go tecū partio medietatē peccati huius. **T**ūc dixit frater ille. **N**ō scio quia possum⁹ simul esse: **E**t manserunt simul vsqz ad exitum suuz. **D**ixit quidā patz: si quis te petierit re aliquam et violēter prestiteris ei: sit volūtas animi in id quō datur: sicut scriptū ē: quia si quis te angariauerit vni miliariū vade cum ipso duo. **H**oc autē est vt si quis a te petierit rez aliquā: des ei ex aīo et spiritu. **D**icebant de quodam fratre quia cum se eisset sportas et ipofuisset eis ansas: audiuit vicinum suum aliuz monachū dicētē. **Q**uid facio quia proximū est mercatum: et non habeo ansas quas imponam sportellis meis. **I**lle vero resoluit ansas quas impouerat sportellis suis: et attulit eas fratri illi vicino dicens. **E**cce istas ansas supstus habeo: tolle eas et ipone sportis tuis. **E**t fecit op⁹ fratris sui proficere ad quod opus erat: pprium autem opus reliquit imperfectū. **D**icebant de quodā senē i scitibi quia egrotauit et voluit māducare modicū panis recentis. **H**oc autē audiēs quidam exercitatorū fratiz: tulit melotē suā: et misit in eam panē siccū: et vadens in egyptum mutauit illa pro pane recentē et attulit sem. **E**t euz vidissent frēs panes illos recentes mirati sunt. **S**enex autē nolebat gustare dicens. **Q**uia sanguis frīs illi⁹ ē. **E**t rogauerūt illū frēs dicētes. **P**ropter dñs

comedere: ne vacuū sit sacrificiū fratris istius. **A**tqz itaqz rogat⁹ cōcedit. **F**rater g⁹ daz interrogauit quendā senē dicēs. **D**uo sunt fratres ex quibus vnus quiescit i cella sua: protrahens ieiuniū sex dierū: et multum sibi laborez iponens: alter vero egrotantibus deseruiert. **Q**uius opus magis acceptū ē deo? **R**espōdit ei senex. **S**i frater ille qui sex dieb⁹ ieiuniū leuat: appendat se per naves: non pōt esse equalis illi qui firmantib⁹ deseruit. **I**nterrogauit quidam senem quendaz dicens quō sunt modo quidam laborātes in cōuersatiōe: et nō accipiunt grāz sicut antiqui. **D**ixit ei senex. **Q**uia tūc caritas erat: et vnusqzqz proximū suū trahēbat sursum: nunc autē refrigescēte caritate vnusqzqz proximū suū deorsum trahit: et propterea gratiaz non meremur accipere. **P**errexerūt aliquādo tres fratres ad messē: et susceperūt certū spaciū sexaginta modiorū: quod meterēt. **U**n⁹ autē ex eis ipa prima die ifirmari cepit: et reuersus ē ad cellā suā. **D**uo autē remanserūt: et dixit vn⁹ alteri. **E**cce ff vides quā incurrit egritudinē ff nī. extorquet g⁹ tu anio tuo paululū: et ego meo similiter credim⁹ in deo: quā p oīonē frīs nrī iplebim⁹ nos duo opa: et metam⁹ partē ipi⁹. **A**um g⁹ explical sent messē toti⁹ loci quem susceperāt: venērūt recipere mercedes suas: et vocauerūt frēs illū dicētes. **V**eni ff accipe laborē tuuz: **E**t ille dixit eis: quē mercedē accipias quā nō messui? **E**t illi dixerūt ei. **O**īonib⁹ tuis consumata est messis: veni ergo et accipe mercedes tuas. **F**acta ergo plurima contentiōe inter eos de hac re illo scilicet dicēte: nō accipiā. quā nō laboraui: illis vō nō agelescētib⁹: nisi et ipse acciperet partē suā: abiierunt ad iudiciū cuiusdā magni senis: et dixit ei ille ff. **P**erreximus tres vt meteremus in agro cuiusdā viri ad mercedē. **Q**uz autē venissemus ad locuz quem messuri eram⁹: ipa prima die i egritudinē cecidi: et reuersus sū in cellā meā: nec vna die merere euz eis pualēs: et nūc cogit me frēs isti dicētes: veni accipe mercedē tibi nō laborasti. **D**ixerūt autēz et illi frēs

Reuera nos tres perreximus metere: et suscepimus spatium sexaginta modiorum quod meteremus. Et si fuissetis totum tres cum grandi labore vix potuissetis explicare illud. Iudicationibus autem fratris huius nos vos velocius quam tres potuimus et demessimus agrum: et dicimus ei veni: accipe mercedes tuas: et non vult. Hoc audiens senex miratus est: dixit vni de monachis suis. Percute signum in cella fratrum: ut cogregent se huc omnes. Qui cum venissent: dixit eis. Venite fratres: et audite hodie iustum iudicium. Et indicauit eis senex: et adiuuauit fratri illi ut acciperet mercedes suas: et faceret ex his mercedibus quod ipse vellet. Et discessit frater ille contristatus: et plorans: quasi preiudicium passus. Dicebat quidam senex: quia patres nostri consuetudinem habuerunt venire ad cellas novorum fratrum: qui solitarii habitare volebant conuersari: et visitabant eos: ne quis eorum temporibus a demonibus lederetur a cogitatione sua. Et si quando aliquis eorum inueniebatur lesus adducebant eum ad ecclesiam: et ponebatur peluis cum aqua: et fiebat pro eo oratio qui in temptationibus laborabat et lauabant omnes fratres manus suas in peluim: et perfundebatur aqua illa ille frater qui temptabatur: atque ita statim purgabatur frater ille. Duo senes multis annis simul conuersati sunt: et nunquam inter se lites habuerunt. Dixit autem vnus alteri. Faciamus et nos vnam litem: sicut homines faciunt. Et ille respondit fratri dicens. Nescio qualiter fiat litis: et ille dixit ei. Ecce pono in medio laterculum: et ego dico meum esse hoc: tu autem dicis non esse meum: et ita fit litis initium. Posuerunt ergo testam in medio sui: et dixit vnus eorum. Meum est hoc. Et alter dixit non esse meum. Et ille respondit ei. Etiam tuum est: tolle et vade. et discesserunt nec contendere inter se potuerunt. Frater aliquis interrogauit senem quendam dicens. Si video fratrem de quo audio aliquam culpam non possum suadere animo meo. ut introducam eum in cellam meam: si autem video bonum fratrem ipsi libenter suscipio: et dixit ei senex. Si facis bonum bono

fratri: parum boni facis illi alteri duplum impende. Ipse est enim qui infirmatur. Dixit quidam senex: nunquam desideravi opus quod mihi utile esset: et fratri meo dispeditum faceret: huiusmodi habens spem: quia lucrum fratris mei opus fructificationis mihi est. Quidam frater erat minister cuiusdam fratris. Contigit autem quod vulnus fieret in corpore semis: et sanies multa ex eo cum fetore profueret. Dicebat autem cogitatio sua fratri illi qui deseruiebat. Discede hinc: quia non potes sustinere fetorem putredinis istius. Ille vero frater ut reprimeret huiusmodi cogitationem. tulit vas aque et lauabat vulnus semis illi: et collegit ipsam aquam in vase: et quiescebat ex ipsa bibebat. Cepit autem iterum cogitatio sua sollicitare eum dicens. Si non vis fugere: vel non bibas fetorem hunc. Frater autem ille laborabat: et toleranter se rebat bibens lauaturam vulneris illius: et cum ita ministraret seni. Vidit de laborem caritatis illius: et illam lauaturam in aquam mundissimam vertit: et senem inuisibili medicamento sanauit. **Explicit liber de Caritate**

Incipit liber de Puidetia et Correptione.

Fratrater quidam abiit ad cellam abbatis Arsenii in scithi. et attendit per fenestram: et vidit lenem totum quasi ignem. Erat autem frater ille dignus: qui talia intueretur. Et cum pulsasset. egressus est senex: et vidit fratrem illum stupetere: et dixit illi. estne tui quod hic pulsas: vidisti ne aliquid? Et ille respondit ei. Non. Et colloquens cum eo dimisit eum. Dixit abbas daniel qui erat discipulus abbatis arsenii: quia narauerit ei abbas Arsenius tanquam de aliquo alio dicens: puto tamen quod de se dicebat. Quia cum sederet in cella sua quidam senex: vox venit ei: uiceno. Veni et ostendam tibi opera hominum. Et surgens exiit. et duxit eum in quendam locum. et ostendit ei ethiopen incidentem ligna et facientem sarcinam gran-

Secunda pars

dem et temptabat portare eam et non poterat et pro eo ut auferret sarcinam illam: ibat iterum et incidebat ligna: et addebat ad sarcinam. **Doc** autem faciebat diuinus: et procedens paululum ostendit ei hominem rursus stantem super lacum et implentem aquam ex eo et effundentem in cystemam pertusam: que cystema ipsam aquam iterum refundebat in lacum et dicit ei iterum: veni et ostendam tibi aliud: et ecce vidi templum: et duos viros sedentes in equis: et portantes lignum transuersum: vnus contra vnum: volebant autem per ianuam introire in templum: et non poterant propter lignum illud quod in transuerso portabant: et non inclinantes se vnus post vnum ut fieret lignum illud directum: remanserunt foris extra ianuas templi: et cum interrogasset quid hoc esset: ille respondit ei. **Vi** sunt qui portant velut cum superbia iustitie iugum: et non humiliati sunt ut corrigere se: et humiliter ambularent in via christi: propter quod et remanent foris a regno dei. **Ille** autem qui ligna incidit homo est in peccatis multis: et pro eo ut agat penitentiam et subtrahat se de peccatis suis: alias iniquitates adhibet super iniquitates suas. **Qui** autem aquam implet: homo est qui opera quidem bona facit: sed habet in eis etiam et mala permixta: per hoc perdit et bona opera sua. **Quapropter** conuenit omnem hominem sobrium esse in considerandis operibus suis: ne in vanum videatur sustinere labores. **Narravit** iterum abbas Daniel dicens: vixit pater noster Arsenius de quodam senes in scythi qui erat magnus in hac vita: simplex autem in fide: et errauit pro eo quod erat ydiorum: et dicebat non esse naturaliter corpus christi panem consecratum quem sumimus: sed figuram eius esse. **Doc** audientes duo senes quod diceret hunc sermonem: et scientes quod magna esset vita eius et conuersatio: cogitauerunt quod innocenter et simpliciter diceret hoc: venerunt ad eum et dicunt ei. **Abba** audimus sermonem cuiusdam infidelis qui dicit quia panis quem sumimus non naturaliter corpus christi est: sed figura eius. **Senex** autem ait eis: ego sum qui hoc dixi. **Illi** autem ro-

gabant eum dices: **Non** sic teneas abbas: sicut ecclesia catholica tradidit: nos autem credimus quia panis ipse corpus christi est: calix ipse sanguis christi secundum veritatem et non secundum figuram: sed sicut in principio puluerem de terra accipiens plasmavit hominem ad imaginem suam et nemo potest dicere quod non erat imago dei: quia de terra et puluere sit: ita et panis quem dixit quia corpus meum est credimus quia secundum veritatem corpus christi est. **Senex** autem ait eis. **Nisi** re ipsa cognouero: non mihi satisficiat ratio vestra. **Illi** autem dixerunt ei: deprecemur deum hebdomada hac de misterio hoc et credimus quia deus reuelabit nobis. **Senex** autem cum gaudio suscepit sermonem istum: et deprecabatur deum dicens. **Domine** tu cognoscis quoniam non per malitiam incredulus sum rei busus: sed per ignorantiam erravi: reuela ergo mihi domine iesu christe quod verum est. **Sed** et illi senes abeuntes in cellas suas: rogabant et ipsi deum dicentes. **Domine** iesu christe reuela seni isti misterium hoc: ut credat et non perdat laborem suum. **Ex** audiuit autem dominus: et utrosque: et hebdomada completa: venerunt dominica die in ecclesiam: et sederunt ipsi tres soli super sedile de scirpo: quod in modum fascis erat ligatum: medius autem sedebat senex ille. **Aperti** sunt autem intellectuales oculi eorum: et quando sunt positi panes in altare videbatur illis tantummodo tribus tanquam puerulus iacens super altare: et cum exte disset presbiter manus ut frangeret panem descendit angelus de celo habens cultrum in manu et sacrificauit puerulum istum: sanguinem vero eius excipiebat in calicem. **Quum** autem frangeret presbiter in paruis partibus panem: etiam angelus incidebat membra pueri in modicas partes. **Quum** autem accessisset senex ut acciperet sanctam communionem: data est ipsi soli caro sanguine cruentata. **Quod** cum vidisset: pertumuit et clamauit dicens. **Crede** domine quia panis qui in altari ponitur: corpus tuum est: et calix sanguis tuus est. **Et** statim sa-

eta est illa caro in manu eius panis scd̄z my
steriū: et sumpsit illud in ore agens gratias
domino deo. **D**ixerunt autem ei fenes,
deus scit humanam naturam: quia nō pō
test vesci carnib⁹ crudis: et propterea trās
formauit corpus suum in panem: et sangui
nem in vinum. his qui illud fideliter susci
piunt. **E**t egerunt gratias deo de sene il
lo: quia non permisit deus perire labores
eius: et reuersi sunt ad cellas suas cum gau
dio. **I**terum ipse abbas **Daniel** narra
uit de alio magno sene qui habitauit in
inferiorib⁹ partibus egypti. quia diceret
per simplicitatem. q̄ melchisedech ipse sit
filius dei. **H**oc autem iudicatum est san
cte memorie **Cirillo** archiepiscopo alexan
drino de eo: et misit ad eum. **S**ciens autem
quia signifer esset ipse senex: et quicquid pe
teret a deo reuelaretur ei: et quia simplici
ter diceret hoc verbū: vsus est huiusmodi
ratione dicens. **A**bbas rogo te quia in cog
itatione mea est q̄ **Melchisedech** ipse
sit filius dei: et rursus alia cogitatio mea di
cit. quia melchisedech non sit de⁹: sed ho
mo sit: et summ⁹ sacerdos dei fuerit. **Q**uo
nia ergo bestio de hoc iudicio mihi ad te
vi deprecetis deū: quaten⁹ tibi reuelare
dignetur de hoc quid veritas habeat.
Senex autem de cōuersatione sua p̄sumens
eū fiducia dixit. **D**a mihi tres dies idurias
et ego deprecor deū d̄ hac re: et renūcio tibi
q̄d mihi fuerit reuelatū d̄ hoc. **I**ntrans ḡ
in cellā suā. deprecabatur deus de verbo
hoc: et veniēs p̄ tres dies dixit sancte me
morie **Cirillo** ep̄o. **N**ō ē **Melchisedech**.
Archiepiscop⁹ respondit ei. **Q**uomodo cō
stat apud te abbas? **E**t ille dixit ei. **D**eus
ostendit mihi omnes patriarchas: ita vt s̄
guli eorū coram me transirēt ab **Adam** vs
q̄ ad **melchisedech**. **E**t angelus mihi assi
stens dixit. **E**cce iste est melchisedech. **E**t
ideo archiep̄e certus esto: q̄ sic est. **A**biēs
autem senex: per semetipsum predicabat
quia homo esset melchisedech: et gauisus ē
magnifice sanete memorie **Cirillus** ep̄isco
pus. **P**uer erat adhuc sanete memorie
esset. et vidit somnium siue reuelatiōez. q̄

nata sit vitis in lingua eius. et creuit et im
pleuit totam terram fructifera nimis: et ga
venirent omnia volatilia celi. et comede
runt de fructu vitis illius **Quantus** autē
manducabant: eo amplius implebat fru
ctu. **I**terum vidit quidam sanctorum in
somnia ordinem angelicum descendentes
de celo secundum preceptum dei. habentē
tē in manu libri: s̄ est thomū scriptū int⁹ et
sozis. **D**icebant autem adinuicem. **C**ui de
bet cōmitti s̄: **Q**uidā dicebāt illi alii autē
dicebant d̄ alio. **R**iderūt autē et dixerūt.
verē vtriq̄ qdē facti sūt et iusti q̄s dicitis
verū tñ hoc eis cōmitti n̄ potest. **M**ulta
etiam alia nomina sanctorum dicentes:
Postea dixerunt quia nemini potest hoc
alteri committi nisi effrem. **E**t vidit se
nex ille cui hoc in somnis apparuit: quia
effrem dederūt thomū illum. **M**ane au
tem surgens audiuit effrem docentem et
velut fontem ebullientem de ore ipsius: et
cognouit senex qui somnium viderat q̄
spiritus sancti est operatio: quod egredie
batur de labiis effrem. **D**icebant de abba
te **Zenone**. quia cum moraretur in scitib⁹
exiit nocte de cella sua velut ad paludem:
et cum errasset: fecit tres dies et tres no
ctes ambulans et laborans: et cum defecis
set: cecidit semianimus. **E**t ecce puerulus
stetit ante eum habens panem et surriscu
lam aque: et dicebat ei. **S**urge manduca.
Ille autem surgens orauit: extimans q̄
fantasma esset. **P**uer autem respondens
dixit ei. **B**enefecisti. **S**urgens ergo acce
pit et maducauit: et post hoc dixit ei. **Q**uā
tum ambulasti. tantum longe es a cella
tua: sed surgens sequere me. **E**t statim in
uentus ē in cella sua. **D**ixit ergo ei senex:
veni intra: et da nobis orationem. **E**t cum
itrasset senex: ille subito non cōparuit. **D**i
cebat abbas **Joannes**. quia vidit quēdā
senum in excessu mentis tres monachos
stantes trans mare: et facta ē vox ad eos
ex alia parte littozis dicēs. **A**ccipite alas
igneas: et venite ad me. **E**t duo quidez ex
eis acceperunt alas. et volauerunt ad ali
ud littus ynde facta est vox: tertio vero

ad fratres. Quando videritis cellam edificatam iuxta paludem: scitote quod prope est desolatio scitibi. Quando autem videritis arborum: iam ante ianuam est. Quando vero videritis pueros tollite melotes vestras: et abite. Abbas moyses qui habitabat in petra: impugnatus est aliquando a fornicatione: et cum non preualeret tenere se in cella: perrexit et indicavit hoc abbati ysidoro. Et rogavit eum senex: ut reverteretur in cellam suam. Ille autem non acquiescit: dicens: non possum abba. Et sumpsit eum: et levavit eum secum in domum: et dixit ei. Attende ad occasum: et attendens vidit multitudinem demonum: et hi confusi erant et turbantes se ad pugnandum. Dicit ei iterum abbas ysidorus. Respice ad orientem: et attendit: et vidit innumerabilem multitudinem angelorum in gloria. Dixit autem abbas ysidorus. Ecce isti sunt qui missi sunt ad auxiliandum sanctis: qui vero ad occasum ascendunt: hi sunt qui impugnant nos. Plures ergo sunt qui nobiscum sunt: quam qui adversus nos sunt. Et ita agens gratias deo: abbas moyses sumpsit fiduciam: et reuersus est in cellam suam: Dixit abbas Moyses in scitibi. Si custodierimus mandata patris nostrorum: ego presamens de deo: spero deo vobis: quia barbari huc non venient. Si autem non custodierimus: desolatus est locus iste. Sedentibus aliquando fratribus apud eundem abbatem Moysen: dixit eis. Ecce barbari hodie in scitibi venient: sed surgite et fugite. Dicunt ei illi. Et tu non fugies pater. Ille autem dixit eis. Ego per tot annos expecto diem istum: ut impleatur sermo domini mei iesu christi dicentis. Omnes qui accipiunt gladium: gladio peribunt. Alii autem dixerunt ei. Neque nos fugiemus: sed tecum moriemur. Et dixit eis: ego causas non habeo: unusquisque vestrum videat quomodo steterit. Erant autem septem fratres cum eo: et dixit eis. Ecce barbari appropinquant: tanquam et statim barbari intrantes occiderunt eos. Unus autem ex eis timore carnali perterritus fugit: et abscondit se post plectras de

palma: et septem coronas vidit descendentes et coronantes abbatem Moysen. et sex fratres qui cum eo fuerant interfecti. Dicebant de abbate syluano quod voluit aliquando pergere in syriam: et dixit ei discipulus suus Marcus. Pater noli exire hinc: sed neque ego te dimitto abire. Expecta ergo hic alios tres dies: et cum expectaret abbas: tertia die dormiuit in pace Marcus discipulus eius. Dicebat abbas Ioannes. qui exiliatus est a Marciano. quia venimus aliquando de syria ad abbatem pastorem: et volebamus eum interrogare de duritia cordis. Senex autem grece nesciebat: neque interpretes inueniebatur. Videns autem nos senex tribulatus cepit greca lingua loqui dicens. Natura aque mollis est: lapidis autem dura. Et si vas aqua plenum pendat supra lapidem: ex quo assidue stillans gutta cadat in lapidem: perforat eum: ita et sermo diuini leuis est: cor autem nostrum durum. Audiens ergo homo frequenter diuini sermonem aperitur cor eius ad timendum deum. Dixit abbas pastor. Scriptum est. quomodo dum desiderat ceruus ad fontes aquarum: ita desiderat anima mea ad te deus. Sicut ergo cervi in solitudine serpentes plurimos glutunt: et cum veneno eorum accessi fuerit ad aquas pervenire desiderat: ita et monachi in solitudinibus habitantes acceduntur demonum malignorum veneno: et propter ea desiderant sabbato et dominica die venire ad fontes aquarum: hoc est ad corpus et sanguinem domini nostri iesu christi: ut purgetur ab omni amaritudine demonum malignorum: interrogavit aliquis frater abbatem pastorem dicens. Quid est quod scriptum est. non reddas malum pro malo? Dixit ei abbas pastor. De hoc passio quatuor modos habet. Primum de corde: secundum de aspectu. tertium de lingua. quartum non reddere malum pro malo. Si non potueris pugnare cor non venit ad aspectum: custodi etiam ne loquaris. Si autem et locutus fueris: cito corripe: ne facias malum pro malo. Narravit sanctus Basilius episcopus dicens fuit in quodam monasterio feminarum quedam virgo que stultam se esse ac demones habere simulabat: que adeo ab

Secunda pars

omnibus alijs honori habebat: vt nec el/
bum quidē cū ea caperent. **T**alē qdē ele/
gerat vitā: vt a quoquina nunq̄ recedens
totius illic monasterii officium impleret. **E**t
erat secūdū vulgare prouerbium vniuerse
domus spongia impletus a se reb⁹ probans
quod in factis libris scriptū legim⁹. **S**i q̄
inquit ex vobis putat se sapiētē eē in hoc
mūdo sit stultus. vt sapiens fiat. **N**ec igit̄
inuolutū pannis habebat caput ita quoq̄
oib⁹ seruiebat. ceterae autē virgines ton/
se cuculis coopiuntur. **N**ulla aliquando
potuit hanc de quadrigētis virginib⁹ vi/
dere aliquādo manducantē: nunq̄ per oē
eū suū sedit ad mensā. **N**ulla v^l modī
cā partē panis accepit. sed micās trī dier/
gens mensarum: et abluens ollas. his so/
lis alimōtiis contēta viuebat. **N**ulli vn/
q̄ fecit iniurias. nulla personarum ipsius
murmur audiuit. nulli aut parū aut satis
vnq̄ locuta ē. **E**t certe cū ab omnibus ce/
deretur: cum omnium viueret odio: male
dicta omnium sustineret. sancto piterio p.
batissimo viro semperq̄ in deserto viuē/
ti: astitit angelus dñi quadā die sedenti in
loco qui dicitur pozphirite: affatusq̄ ē eū
his verbis. **T**ur ingt grande aliquid te eē
credis vt sanctus et in huiusmodi degens
loco? **O**is videre mulierem sanctiorē te.
vade ad tabenēfiotarum monasterium se/
minarum. et vnam ex eis illic inuenies in
capite habentē coronam: ipsamq̄ cogno/
sce te esse meliorem. **Q**ue dum contra po/
pulum tantum sola diebus ac noctib⁹ pu/
gnat. cor ipsius a deo nunq̄ recessit. **T**u
autē in vno loco residens. neq̄ quoq̄ ali/
quando progrediens: per oēs vrbes ani/
mo et cogitatione vagaris. **S**tatimq̄ ad
predictum monasteriū venit: et magistros
fratrum rogauit: vt introducerent eū ad
habitaculum feminarū. **Q**uem mox illi. et
vita gloriosū. et erate prouectionis viden/
tes: cum fiducia magna introduci fecerūt
Ingressus autez desiderauit omnes sozo/
res inspicere: inter quas solas illā propter
quā venerat non videbat. **A**it autē ad po/
stremitū. **D**ēs inquit mibi adducite: deesse

enim mibi videtur aliqua ex vobis. dicit̄
ad eum. **U**naq̄ adhuc stultā habem⁹ intrin/
secus i quoquina. **S**ic eniz eas que a dño
ne vexantur appellāt. **A**t ille. **E**xhibete
inquit ipsam ad me. vt eam videam. **Q**uo
audito: supra memoratā vocare ceperunt
Que cū nollet audire sentiens: vt credos
aliquid aut fortassis hocipsū viuina reue/
latione cognoscēs: dicunt ei. **S**anctus pi/
terius desiderat videre te. **E**rat enim vir
magnus fama et nomine. **L**ūq̄ ad eū su/
isset adhibita. vidissetq̄ pāno frontē ip̄
innolutā proiecit se ad pedes eius dicens
Benedic me inquit. **Q**ue similiter ad ip̄
suos pedes se proiecit dicens. **T**u benedic
me domine. **O**mnes autem sorores obstu/
perūt simul dicentes. **N**oli abba talem
iniuriā sustinere. fatua ē enim ista quā cer/
nis. **T**unc sanct⁹ pyterius ipsi omnibus
ait. **V**os ingt estis fatue. nam hec vestra et
mea nonna ē. **S**ic enim vocant illi femias
spirituales. **E**t deprecor deū ait: vt dign⁹
ipsa in die iudicii merear iueniri. **Q**uo au/
dito oēs simul ad pedes ipsius. pcederunt
singule se peccasse in eā variis modis con/
fiteutes. verbigratia. **A**lia enim abluens
sordes catbini. supra eas se fudisse dicebat
Alia vero colaphis eam a se verberatam
sepe memorabat. **A**lia nares ipsius syna/
pe impletas a se esse deflebat. **C**eterae quo/
q̄ diuersas referebant se ei iniurias: irro/
gasse: pro quibus omnibus sanctus ille su/
is deo precib⁹ egressus est. **P**ost paucos
autem dies illa non ferens tantam gloriā
tantoq̄ se nolens honore soroz cumula/
ri. grauariq̄ se credens excusationib⁹ sin/
guloz: egressa de monasterio illo occulte.
quo ierit. in quē se miserit locū. vel quo fi/
ne defecerit: ad nullius potuit noticiā per/
uenire. **B**eate memorie paulus simplex
discipulus abbatis antonii narrauit patri/
bus talem rem. **Q**uia aliquando veniens
in monasteriū visitādi gratia et pro frat⁹
instructionē post consuetam adinuicē con/
solationē intrauerit ecclesiam dei: missas
more solito celebrare. **B**eatus ergo pau/
lus intuebatur ad vnumquēq̄ introitū

in ecclesiis quali animo intraret. **D**abat enim et hanc gratiam datas sibi a deo: ut si videret vnu quēqz cuius animi esset: sicut nos facies nostras videmus ad inuicem. In ingredientibus ergo omnibus clara facie et splēdido vultu: et vniuscuiusqz angelo gaudente: vnum vidit nigrum et obscurum corpore toto. et demones ex vtraqz parte tenentes et trahētes eum ad se: iposset capistrum in nares eius mittētes: sanctum vero angelum eius de longe lumbum tristēqz sequentem. **P**aulus vero lacrimans. et manu frequenter percutiens. sedebat ante ecclesiam: plorans eum valde qui ei talis apparuerat. **Q**ui autem videbant quod faciebat et taz subitam eius mutationem ad lachrymas: et ad luctum. interrogabant rogantes euz qd viderēt mentes ne quid in reprehensioe omnium vidisset. pro quo bec faceret. **P**ostulabant etiam ut ad missas intraret euz eis. **P**aulus autē repellens eos: et negās se ingressurum. sedebat foras ianuam: tacens et plorans nimis eū. qui ei taliter apparuerat. **P**ost paululum autem dimisso ecclesie conuentu. iterum intendebat singulos exeuntes: ut quozus introitū agnouerat sciret quales exirent. **E**t ecce vidit illum virum nigrum et obscurum toto corpore prius. exeuntem ab ecclesia: clarum quidem vultu. candidum vero corpore. demones autem qui ante eum tenebant. postea de longe sequentes. sanctum vero angelū iuxta ipsū ambulāte. letum et prōptum et gaudentē super eum valde. **P**aulus vero exiliens cum gaudio: clamabat benedicens deum et dicens. **O** ineffabilis dei misericordia et benignitas. o diuine miseratiōnis eius et innumerabilis bonitas. **C**urrens autē et ascendens super altū gradū: magna voce dicebat. **V**enite et videte opera domini: quēterribilia sunt et omni stupore digna. **V**enite et videte euz qui vult omnes homines saluare: et ad agnitionem veritatis venire. **V**enite adozemus et proclamamus ante eum: ut dicamus quia tu solus potens es peccata dimittere. **A**d hanc

voce eius. oēs solliciti cucurrerunt cupiētes audire que dicebat. **E**t conuenientibus omnibus referebat paulus que vidisset ante ecclesiam intrare. et que postea: et interrogabat virum illum ut diceret ei causam: pro qua ei tantam subito inmutationem deus donauerit. **H**omo ergo ille conuictus a paulo coram omnibus qui circa ipsum erāt. aperte narrauit dicens. **E**go homo peccator sum. et multo tempore in fornicatione vixi: vsqz nunc. **I**ngressus autē modo ecclesiam dei. audiuit vocem esaię prophete cum legeretur. magis autē vocem dei loquentis in eo. vbi dicit. **L**auami mundi estote: auferite malum de anima bus vestris coram oculis meis. **D**iscite bene facere: et si fuerint peccata vestra tanquā fenicium velut nix. dealbabitur: et si volueritis et audieritis me bona terre māducabitur. **E**go inquit fornicator: i hoc sermone compūctus sum nimis: et igemiscēs intra conscientiam meam: dixi ad deum. **T**u deus qui venisti in mundum: peccatores saluos facere: et qui bec que modo lecta sunt per prophetas. promissisti: comple effertu et opere etiam in me indigno peccatore. **E**cce enim amodo. pmitto tibi. et spondeo sermone et confiteor corde: quia ab hodie iam non ero fornicator: sed abrenūcio sordibus seculi. et seruis tibi ammodo in conscientia munda: hodie ergo domine. et in hora hac suscipe me penitentem et interpellantem te: et renūcte omne peccatum. **I**n his igitur promissioib⁹ ait egressus sū de ecclesia: statuens in animo meo nihil ultra agere mali corā oculis dñi. **Q**uod euz au dissent omnes. clamauerunt vna voce ad dominū dicētes. **Q**magnificata sunt opera tua domine. omnia in sapientia fecisti. **Q**uia propter cognoscentes hoc xp̄ani d̄ factis scripturis et diuinis reuelationibus. quātā deus habeat bonitatem circa eos q ad eū deuote confugiunt et per penitentiam emundant priora delicta. q non solum non cogūtur penas exoluere pro peccatis antea commissis: verum etiam. consequi bona promissa. **N**on ergo desperemus d̄

Secunda pars

nostra salute: quia sicut per esaiam prophetam
promisit dominus eos qui peccatis involuti sunt
lauari. et sicut lana alba et niuem dealbari.
et bonorum celestium quae in ciuitate celestis hieru-
salem sunt repleta. et nunc iterum per san-
ctum ezechielem prophetam iureiurando pro-
misit dicere. Quia ego inquit dicit dominus quia
nolo mortem peccatoris: sed magis ut con-
uertatur et uiuat. **H**ucusque de greco in la-
tinum trāstulit pelagus dyaconus romane eccle-
sie: Et ab hinc de orisuz Joannes eiusdem
ecclesie subdyaconus.

Habit aliquando za-
charias ad abbatem suum siluanum
et inuenit eum in excessu mentis: et erant manus
eius extense in celum: et cum uideret ista: clau-
dit os suum et exiit. Et intrans circa horam sextam
atque non inuenit eum eodem modo. Circa de-
cimam hora horam pulsauit: et ingressus inuenit
eum quiescentem: et dicit ei. Quid habuisti ho-
die pro? Qui dixit ei: Infirmitas. Nunc hodie si-
li mihi. Ille hora tenes pedes eius? dicebat. Non
te dimittam: nisi mihi indicaueris quod uideris.
Respondit ei senex: Ego in celum raptus fui. et
uidi gloriam dei: et illic steti usque modo. et
nunc dimissus sum. **D**ixit sancta sine letice. Ef-
ficiamur prudentes sicut serpentes: et simpli-
ces sicut columbe: ut astute intelligamus la-
queos diaboli. Nam prudentes sicut serpen-
tes dictum est ut non ignorem impetum diaboli
et artes eius. Et tamen simile aliquid ex alio simili
scelere superatur. nam et simplicitas colūbe
demonstrat puritatem actionis: **D**icebat quod
dam patrum. Quia dum sederet aliquando senio-
res et loqueretur de bonis edificationibus. erat
inter eos unus prudens et uidit angelos ma-
nus agitantibus et laudantes deum: ut autem ue-
nisset locutio secularis: discedebant angeli: et
uolabantur porci in medio eorum pleni fetoribus
et poluebant eos. Quia autem rursus loquerentur
de edificatione: ueniētes iterum angeli lau-
dabant deum. **D**ixit quidam senex. Hoc
est quod scriptum est: super duobus et tribus
peccatis tyri uenturam me. super quatuor
autem non auertam. uidelicet cogitare malum et
colere cogitari et locutionem: quartum uero

est perficere opus. In hoc ergo non auertit ira
dei. **D**icebat de quodam senem magno in sci-
tibi. quod quotiescūque edificabat cellulam egre-
diebatur eam gaudiosus: et ponens fundamentum. non
discedebat donec consumaret. Aliqui ergo
exiēs ad fabricandam cellam contristabatur ualde
et dicit ei fratres. Quare tristis ac melius
es abbas? Qui dixit eis. Desolatus est locus
iste filii. Ego enim uidi quomodo ignis accensus
est in scitibus: et accipientes fratres palmas ce-
dentes exierunt eum. et iterum accessus est et
accipientes rursus fratres palmas cedentes
terrestri exierunt eum. Tertio accensus est
et repleuit totam scitibim: et iam non potuit
extinguere: ideoque ergo contristator ac melius
suis. **D**ixit quidam senex scriptum est: iustus
ut palma florebit. Significat autem hic sermo
bonorum actuum: altum et rectum ac
dulcem fructum. Est uero in palma unus
incardius. et ipsum candidum: omnem habens
operationem in se simile autem et super
iusto reperitur. Unus enim ei et simplex est
cor: ad deum tantummodo respiciens. Est
autem et album. habens illuminationem si-
dei: et omnis operatio iusti in corde ipsius
est. Nam et acumen stimulorum eius: aduersus
diabolum est propugnaculum. **D**ixit
aliquando alter senex. Sunamitis belise-
us suscepit: eo quod non haberet affectum cum
aliquo homine. Dicitur sunamitis per so-
nam anime habere beliseus uero personam
sancti spiritus designare. Quacumque ergo
hora recedit anima a seculari conuersa-
tione et perturbatione. aduenit ei spiritus
dei: et tunc poterit parere cum sit sterilis. **A**li-
quis quidam patrum dixit. Quia oculi porci
naturale habent signum: ita ut necessitate
semper intendat in terram: nec aliquando possit
respicere ad celum. Sic ergo. et anima eius quae
in dulcedine uoluptatum delectatur semel de-
lapsa in luxurie scenum: difficile potest respi-
cere ad deum: aut scire aliquid dignum deo. **F**
uit quidam magnus inter prudentes: habebat
dicere quodam uirtutes quas uidi stare su-
per baptismum: et ad eum etiam uidi super uestimē-
tum moachi: quoniam accepit habitum spirituale. **C**
uiusdam dei data est gratia uideri quod fiebat: et dicebat

Quia vidi in cenobio aliquando meditan-
tem fratrem in cella: et ecce demon veni-
ens stabat foris cellam: et dum frater ille me-
ditaretur non preualebat ingredi: cum autem
cessabat meditatio: tunc demon ingredie-
batur cellam. Dicebant de quodam senex qz
deprecatuſ eſt deum vt videret demones:
et reuelatum eſt ei: Non opus habes vide-
re eos. Senex autem rogabat dicens: quia
domine potes me protegere gratia tua.
Post hec dominus reuelauit oculis eius:
et vidit eos quia tanquam apes sic circundant
homines stridentes dentibus suis: angeli
vero dei increpabant illos. **D**ixit quidam
senex: qz duo fratres erant ei vicini: vnus
peregrinus. et alius inchois: Erat autem
peregrinus ille modicum negligentior: ille
vero inchois studiosus valde. **C**ontigit autem
vt dormiret ille peregrinus in pace. At ille
senex vicinus eorum cum eſt prouidus. vi-
dit multitudinem angelorum deducentium ani-
mam eius: et cum perueniret ad celum vt in-
traret. facta est questio de illo: et venit vox
de super dicens. Manifestum eſt quia mo-
dicum negligentior fuit peregrinus: sed pro-
pter peregrinationem eius aperite ei. **E**t
post hec dormiuit et ille inchois: et venit ois
cognatio eius ad eum. **T**ertius vero senex
ille non venire angelos ad deducendum
animam eius miratus est. et cadens in faci-
em suam in conspectu dei dixit. **Q**uomodo
peregrinus ille cum negligentior fuerit
talem gloriam habuit. et hic cum studiosus
eſt nihil huiusmodi meruit. **E**t venit vox
ei dicens. **D**ic studiosus cum venit vt dor-
miret aperuit oculos suos et vidit parietes
suos flentes et consolata eſt anima eius. **P**e-
regrius vero ille licet negligentior fuerit
tamen nullum suorum vidit. et in gemiscens fle-
uit et deus consolatus eſt eum. **N**arrauit
alter patrum quidam. **Q**uia erat aliquis
solitarius in heremo nylopoleos: et ministra-
bat ei quidam secularis. sed fidelis. **E**rat autem
i eadem ciuitate homo qz erat diues et ip-
sus. **C**ontigit ergo vt moreretur ille diues:
et deducebat eum tota ciuitas simul. et episcopus
cum lampadibus. **E**gressus autem et ille qui

ministrabat illi solitario secundum consue-
tudinem portans ei panes: et inuenit quia
comederat eum belua. **E**t cecidit in faciem
suam in conspectu domini dicens. **N**on sur-
gambine. donec demonstraretur mihi a deo
que sint hec. **Q**uia ille quidem impius ta-
lem apparatus habuit in deducendo: hic
vero qui seruiuit deo die noctuqz ista per-
tulit. **E**t ecce angelus domini veniens di-
xit ei: **I**lle impius habuit paruulum bonum in
hoc seculo et recepit illud hic. vt illic nullam
requiem inueniat. iste autem solitarius qz ho-
mo erat ornatus ad omnem virtutem: habe-
bat vero et ipse vt homo modicum aliquid
culpe. et recepit hic illud. vt ibi inueniat
puruſ coram deo. **E**t ita consolatus in his
verbis abiit: glorificans deum super iudicia
eius quia vera sunt. **S**ancti patres di-
scipuli prophetauerunt de vltima generatio-
ne dicens. **Q**uid operati sumus nos. **E**t
respondens vnus ex illis vir magne vite no-
mine cyrion dixit. **N**os mandata dei custo-
dimus. **A**t illi responderunt dicentes. **H**i
vero qz fuerit post nos qd erunt facturi. qui
dixit eis. **D**imidium opis nostri operari sunt
Et dixerunt ei. **H**i autem qz post ipsos fuerint
qd facient. **Q**ui respondit. **Q**uoniam non habebit
operationem generatio illa. ventura sunt au-
tem illis temptationes. et qz repti fuerint p-
bati in tempore illo: meliores quam nos et pa-
tres nostri erunt. **N**arrauit quidam senex
dicens. qz erat quedam virgo puella etate
valdeqz pfecta in timore dei: et interro-
gata eſt a me. qz res ad hanc eam adduxerat con-
uersationem. **A**t illa in gemiscens ita cepit di-
cere. **M**ibi quidem venerande pater cum ad
huc eſset paruula erat pater modestus ac
mansuetus moribus: debilis vero et infirmus cor-
poris: qui ita vixit cura sui agens. vt vir ali-
quando in publico videretur ab his qz i eo-
dem habitabant vico. **T**erram autem suam assidue
operabatur: et ibidem semper occupabat
vitam suam. **S**i quoniam fortasse sanus fuisset. fru-
ctus culture sue domum portabat. **P**lurimum
autem teporis in lecto et languoribus quiesce-
bat: tantaqz erat taciturnitas vt ignorantes eius
sine voce crederent eum. **M**atris vero mihi erat

Secunda pars

et contrario curiosa absq; modo: atq; yltra omnes mulieres que erant i regione hac turpior. Sermones vero eius ita ad ynueros monebantur: vt putaret omne corpus ipsi lingua esse, lites frequētius cōmittebantur ad omnes ab ipsa inebriata te at yvini cū viris luxuriosis demorabat. Dispensabat autē z ea que int^o domi erāt tanq; meretrix pessima: vt etiā substantia multa valde ad potuerit nobis sufficere. Nam huic a patre meo delegata erat dispensatio domi. Corpus autē suuz ita turpitudine abutebā: vt pauci de vico ipso potuissent effugere libidinē ei. Nunquā corpori ei^o moribus occurrit: nec dolorem aliquem sensit vel aliquantulū: sed a natiuitate vsq; ad vltimū diem suū. integrū sanūq; corp^o suuz possedit. Inter hec cōtigit vt pater meus longa egritudine fatigatus moreretur: z cōtinuo acer cōmotus est: z pluuia z chozuscationes atq; tonitrua aeres cōturbabāt: z neq; nocte neq; die ymber cessando triduo super lectū sine sepultura fecit cum manere: ita vt homines vici illius mouētes capita admirarentur q; tantum malū yniuersos lateret dicentes. Siccine dei inimicus erat iste: vt nec terra eū recipiat ad sepulturā. Sz tamen ne intra domum membra eius disoluta ingressum habitātibus prohiberēt: imminente ad huc aere tempestate z pluuia descendente: vix aliquo modo sepulture euz tradidimus. At vero mater mea post hec licentia plurima accepta cum improbitate maxima corporis sui libidine vtēbatur: et prostibulum deinceps faciēs domum nostram: in tanta luxuria vixit atq; deliciis. vt dum ad huc paruula essem. deficeret nobis substantia nostra. Vix enī aliquando cum timore sicut mihi videtur mortē illius adueniente. tantam meruit funeris prosperitatem: vt etiā putaret aer simul in exquīs deducere funus illi. Ego autem post obitū eius puellari egressa etate. et desideria titillationis corporis mei. ieiuniis refrenans: quadam die ad vesperam vt fieri solet cogitare cepi atq;

considerare cuius vitam magis eligeres imitandam: vtrum matris aut patris qui modeste et mansuete ac sobrie vixit. Sz rursus cogitabam illud quia nihil in vita sua consecutus sit boni pater meus. sed p omne temp^o in infirmitate et tribulatiōe consumptus ē: et ita finem suū accepit: vt nec sepulturam eius terra reciperet: Si igit bona esset huiusmodi cōuersatio apud deum. quare ergo tāta mala affecit? ē q sic viuere delegit. Sed bonū ē iquit cogitatus meus sicut mater mea vixit me quoq; viuere tradere voluptati et luxurie ac libidini corpus meum. Etenim nullum opus illa turpe pretermisit. in ebrietate oē tps incolumis atq; prospere degens: ita qz vitā suā expleuit. Quid ergo? Sic oportet me viuere sicut mater. Melius ē enīz propriis oculis credere: quē vt manifeste sūt cognita: et nihil pretermittere. Et cum hoc placuisset mihi miser. eiusdem me cōstituerē vite: superuenit nox et continuo mihi sopor accessit. Post hos sermōes astitit mihi quidam grandis quidem corpore aspectu autem terribilis: deinde intueōdo me perterritus iracunda visione et aspera voce interrogabat me dicens. Dic mihi inquit qui sunt cogitatus cordis tui? Ego autem aspectu eius et habitu tremefacta: neq; aspicerē in eum audebam. Maiori vero voce vsus iterū iussit vt ea que mihi placerent sibi pronunciarē. Ego autem pre timore dissoluta. et omnē oblita cogitatum: nihil esse dicebam. Ille vero negāti mihi. reuocabat ad memoriā yniuersa que in corde meo meditata fuerā. Ego autem cōuicta et ad precē conuersa: supplicabam veniam consequi. et causam ei narrabam huiusmodi cogitatus. Qui ait mihi. Veni ergo et vide vtrorsq; patres scilicet et matrem: et cuius deinde volueris tibi elige vitam. Et apprehendens mihi manum: trahēbat me. Ducens autem me in quendam campum magnum habentē paradisos multos et diuersos fructus: variasq; arbores et pulchritudinem inenarrabilem: et introduxit me illuc. Occur

rens autem mihi pater meus amplexat^o
est in me. et osculabatur: filiaz me vocas.
Ego vero circumplexa eum rogabam vt
maneres cum ipso. At ille. Nunc inquit n^o
potes hic esse: si vero volueris mea vesti-
gia sequi. venies buc non post multū tem-
pus. **C**ū autē ad huc ego deprecarer vt ma-
nerem cū ipso: trābēs me rursus manu q^o
ibi me duxerat. veni ait ostendam tibi et
matres tuas que in igne exuritur: vt sci-
as ad cuius eorū imitationē declinare ve-
lis vitam tuaz. **S**tatuens autem me ī do-
mo tenebrosa atq; obscura. omni stridore
et perturbatione repleta: ostēdit mihi for-
nacē ignis ardentē. et picem feruentē: et
quosdā illic terribiles aspectu stantes su-
per fornacem. **E**go autē inspiciens deorsū
video matrem meam in fornace vsq; ad
collum dimeram: stridentem dentibus
et igne ardentem: et vermium multoz fe-
tozem fieri. **V**idens autem me mater. cū
ylulatu clamabat filiam me vocans: et
me filia de propriis operibus et pecca-
tis meis hec patior: quia quasi deliramen-
ta mihi videbantur vniuersa. que de sobri-
etate erāt. **O**pera enim fornicationis et
adulterii nō videbantur mihi habere tor-
menta. ebrietatem quoq; et luxuriam
non arbitrabar lucrari penas: et ecce p^o
pter exiguas delicias: quanta exoluo tor-
menta: ecce pro contēptu dei quales reci-
pio mercedes. **A**pphenderunt me vniuer-
sa immobilia mala. **N**unc tempus auxiliū
o filia: nunc recordare nutrimentozū que
a me consecuta es: nunc retribue benefici-
um si quid boni aliquando a me accepisti.
Miserere mei filia: quia in igne ardeō: et
ab ipso igne non sumoz: miserere mei ga-
l huiusmodi cruciatibus examinoz. **M**ise-
rere mei filia: et porrigens manū tuā: educ
me de loco hoc. **D**e autez recusante hoc
facere propter eos qui ibi astabant: rursū
eum mater clamabat. **F**ilia mea adiua
me: et noli despiciere fetus prozie matris
tue. **M**emēto doloris mei ī die parturiē-
tis te: et ne me despicias q̄ gebēne ignibus
deperco. **E**go autē a voce ei^o lacrimis cō-

mota humāūz aliqd̄ patiebar: et cepi eū cla-
more dolēs ei igemiscere. **E**xurgētes ho-
bi qui in domo mea erāt: et accēderes ignē:
causā mugitus mei interrogabūt. **E**go au-
tem narraui cis que videraz: et sic iaz vnū
hoc deliberavi: vt patris mei sequerer vi-
tam. certa facta per ineffabilez misericor-
diaz dei: q; pene reposita sūt bis: qui male
viuere non metuunt. **A**lia si quidem mul-
ta beata virgo ex ipsa visione cognoscēs
per reuelationem dei: multam esse a deo:
et bonoz operum retributionē: et malo-
ruz actuum et turpis vite. maximas eē pe-
nas anūciabat. **I**deoq; dilectissimū: efficiā
mur melioris consilii nobis metipsis: vt be-
ati fieri sine fine possimus. **N**arra-
uit itoz idem senex d̄ quodā episcopo: vt
maxime ex eo fiduciam capiam: q̄ faci-
lis sit deus ad veniam: si tm̄ nos peniteat
commisit o peccatoz. **N**unciabat igitur
a quibusdā eidem episcopo: inter fideli-
uz turmas duas consistere mulieres: que
abrupta seculi gradiendo ipudice inueni-
rentur et viuerent. **E**piscopus autem ex
his que ei nunciata sunt commot^o: suspi-
tus est ne forte et alie huiusmodi essent et
ad deprecandum deum se conuertit. cer-
tus inde rogans effici: qd̄ et meruit. **P**ost
diuinā enim illam atq; terribilē consecra-
tionem. dum accederēt singuli ad partici-
pandum sancti misterii sacramēta. per vul-
tus eorū cernebat animas quibus vna
queq; subiaceret peccatis. **E**t peccatoz
quidem hominum videbat facies nigras
quosdam vero ipsorum tāq; ab estu exu-
stas facies habentes oculos autem rube-
os ac sanguineos. **I**ustos autem videbat
claros aspectu: et candidos amictu. **E**t aliū
gdē oū acciperēt corpus domini exurebā-
tur et incēdebant aliis autē sicut lumen ef-
ficiēbat ī se: et per os ingressū omne eorūz
corū^o illustrabat. **E**rāt autē inf̄ ipos et iaz
g solitariā vitaz elegerāt: et hi qui in con-
iugiis erāt: q et ipi ita esse videbāt. **D**eide
couertit se et cepit etiā mulierib^o ipa distri-
buere misteria vt cognosceret q̄les et ipa-
raz essēt aīe: et vidit simili mō fieri nigras

Secunda pars

atq; rubeas facies eaz. sanguineas quoq; et albas. **I**nter ipsas autē aduenerūt et ille due mulieres que accusate erāt apud eum propter quas maxime ad hāc precē et prudentiā venerat. **T**ernit autē ipsas dum accedunt ad sanctū misterium clarū habentes vultum et honorificuz: candida quoq; stola circūamictas. **D**einde cum et ipse participare fuisset misteria xpi: facte sunt sicut a lumine illustrate. **R**ursuz episcopus ad solitaz se precem conuertebat. supplicans deo discere cupiens moduz reuelationū que ei demostre fuerant. **A**stitit autem angelus domini: et de singulis interrogare precipiebat. **S**anctus vero episcopus continuo de illis duabus scisci tabatur mulieribus: si vera esset illa prima accusatio an falsa. **A**t vero āgelus affirmabat omnia vera esse que dicta de eis erant. **E**piscopus quoq; ait ad āgeluz **A**t quomodo in perceptione corporis xpi splendide erant facies eaz: albam etiam stolam habebant lumineq; fulgebant nō paruo. **A**it autem ei angelus. **E**o q; penituerint de actib⁹ suis et discedētes ab his lacrymis et gētib⁹ atq; elemosynis pauperum. per confessionem diuinum meruerunt numerum. de cetero nequaquā in hisdem malis se casuras promittentes: si tñ de prioribus delictis vēiā mereantur. et meruerunt per hoc diuinā immutationem et a criminibus absolute sunt: et uiuent deinceps sobrie et iuste ac pie. **E**piscopus autem mirari se dicebat: non tñ de immutatione eaz: hoc enī multis contigit fieri: s; de dei dono: qui non solum eas tormentis minime subiecit: sed etiaz tantā eis donare dignatus ē gratiā. **A**it autē ad eum angelus. **A**miraris h iuste q̄i hō. dñs autē omnipotēs ac de⁹ n̄r et yf cū naturalē sit bon⁹ ac misericors: hos qui discedūt a propriis delictis. et per confessiōez accedūt ad eū nō tñ perire nō pati. s; etiā furorē suū aufert ab eis: et honore dignos facit. **E**t enī sic de⁹ dilexit mundū: vt filiū suū vnigenitū daret p eo. **Q**uia igit cū inimici essent hoies moxi p eis elegit: mltomagis domesticos effectos eos et p̄nam agētes super

his q̄ gesserāt. absoluit a p̄is: et eis que ab ipso p̄parata sunt bona p̄stabit p̄fruenda. **H**oc ergo scito. quia nulla d̄icta hominū vicūt clemētiā dei tñ. vt per penitentiaz ea q̄ pridem q̄s gesserat mala abluat actib⁹ bois: **A**ū enim sit misericors de⁹ scit in firmitatē generis humāi et passionū fortitudinē et diaboli potētiam atq; astutiam et lapsis hominib⁹ in peccatis quasi filiis ignoscit: et expectat correctionē eorum: patientiam habens in ipsis. conuertentibus vero atq; eius exorantibus bonitatem tā q̄ infirmis compatitur: et absoluit confesti vincula eorū: et donat eis bona que p̄parata sunt iustis. **A**it autem episcopus ad angelum. **O**bscuro te. dic mihi etiam vultuum differentias. et quibus peccatis vnusquisq; eorum subiaceat: vt etiam de his cognoscens ab omni liberer ignorātia. **A**ngelus autem dixit ad euz: **H**i quidem qui splendido atq; bilari vultu sunt in sobrietate et castitate et iusticia viuūt: modū quoq; et condolentes ac misericordes sūt. **H**i vero qui nigras habent facies: fornicationis et libidinis operariū sūt ceterisq; secleribus et delictis implicati. **H**i vero qui apparuerunt sanguinei atq; rubei. in malignitate et iniusticia viuunt: et amantes detractiones: blasphemii dolos: et homicidii de sunt. **R**ursum dicit ei angelus. **A**d iuuā eos. si quidem salutem eorum desideras. **P**ropterea etiam meruisti orationum tuarum effectum vt videndo discas discipulorum tuorum peccata. et per ammonitiones atq; obsecrationes meliores eos per penitentiam facias ei: quoq; qui pro ipsis mortuus est et resurrexit a mortuis ihu xpo domio nostro ḡtuz facias. **Q**uā tacunq; igitur tibi virt⁹ est et studiu; et dilectio circa dominum tuuz xpm ihm: oēs eoz gere prudentiā vt cōuertātur a propriis peccatis ad cōmunē dñz et māifesta q̄b⁹ d̄ictis subiaceāt. ne p̄p̄iā desperent salutē. **E**x h̄ p̄tētib⁹ ḡdē illis et ouertēt b⁹ ad deū aiāb⁹ eoz salus erit et epulatio futurorū bonoruz: tibi x̄o erit p̄t̄ima merces imitant deū tuū qui celos quidē reliquit et in terris demoratus ē pro salute ho-

minu. **R**eferebat quidam patrum quia tres sunt res honorabiles apud monachos quibus oportet nos cum timore et tremore et gaudio spirituali accedere. Videlicet communicatio sanctorum sacramentorum: et mensa fratrum: et peluis in qua fratrum pedes lauantur. Proferebat autem et exemplum tale dicens. Quia erat quidam magnus senex presbiter uiduus. et corrigebat eum manducare cum pluribus fratribus: et comedentibus illis videbat in spiritu idem senex sedens ad mensam quosdam edentes mel: alios autem panes. alios uero sterces. Et mirabatur intra semetipsum: et deprecabatur deus dicens. Domine reuela mihi mysterium hoc: quod idem cibus omnibus appositus est super mensam: et in manducando ita imutatus videtur: ut quidam edant mel: quidam autem panem: alii uero sterces. Et venit ei vox de super dicens. Illi qui manducant mel: hi sunt: qui cum timore et tremore et gratia actione edunt ad mensam et incessanter orant: et oratio eorum sicut incensum ascendit ad deum: ideo quoque mel comedunt. Qui autem panem manducant hi sunt qui gratias agentes percipiunt ea que a deo donata sunt illis. Alii uero qui sterces manducant: hi sunt qui murmurant et dicunt: hoc bonum est. id malum est. hec autem talia non oportet cogitare: sed magis glorificare deum atque laudes ei offerre: ut in nobis impleatur illud quod dictum est. Siue manducatis siue bibitis siue aliud quid facitis: omnia in gloriam dei facite. **E**xPLICIT liber de prudentia et contemplatione.

Incipit liber de sanctis senioribus qui signa faciebant.

Dixit abbas Dulas discipulus abbas bysaronis. quod ambulans nobis secus litus maris. sitiui et dixi ab bati bysaroni. abbas sitio valde. Et cum sessisset senex orationem dixit mihi. bibe de mari et dulcis facta est aqua: et bibi. Ego autem hausi modicum in vase ne forte iterum sitirem quod cum vidisset senex dixit mihi. Ut quid aquam portas? Dixi ei. Ignosce mihi ne forte iteque sitires. et ait senex. deus qui hic est

et ubique est. alio tempore cum ei necessarius esset fecit orationem et transiit chrisozostomian fluvium pedibus. Ego autem admiratus in me rogavi eum dicens. quomodo sentiebas pedes tuos dum ambulares in aqua? Et ait senex. Usque ad talium sentiebam aquam: reliqua autem erant solida sub pedibus meis. **R**ursus euntibus nobis ad alium senem venit sol ad occasum. et orans senex dixit. obsecro domine. stet sol donec peruenias ad seruum tuum. et factus est sic. Venit aliquis quidam demonium habens in scitibi. et facta est oratio pro ipso in ecclesia. et non egrediebatur de domo ab eo quod durus erat. Dicit autem adinuicem clerici loci illius. Quid faciemus huic demoni? Nemo enim potest eum eicere. nisi abbas bysaron. Et si rogauerimus eum pro ipso neque in ecclesia ueniet. Hoc autem faciamus. Ecce uenturus est mane ante oculos in ecclesia faciamus eum quod uexat sedere in loco ipsius et cum ingreditur. stemus ad orationem et dicamus. Excita fratrem illum abba. Fecerunt autem sic. Veniente itaque mane fenestra illo. steterunt ad orationem: et dicit. Excita fratrem illum abba. et dixit illi patienti. Surge egredere foras. Et confestim exiit demon ab eo: et sanatus factus est ex illa hora. **D**ixerunt seniores fratres aliquando abbati helie in egypto de abbate agathon. quod bonus frater est. Et dicit ei senex. Secundum generationes suas bonus est. Qui dixerunt ei. Secundum antiquos autem quid? At ille ridens ait. Jam dixi uobis quia secundum generationem suam bonus est. secundum antiquos uero uidi hominem in scitibi qui facere poterat ut sol staret in celo. sic fecit ihesus filius naue. Et hec audientes obstupuerunt: et glorificauerunt deum. **D**icebant de abbate machario illo maiore quod ascendens de scitibi portabat sportas: et fatigatus resedit. et orauit dicens. Deus tu scis quia iam non pualeo. Et mox eleuatus inuenit eum trans flumen. **H**abebat quidam homo filium paraliticum in egypto et adduxit eum ad cellam abbatis macharii et relicto eo ad ostium steterat recessit longi. **R**espiciens autem senex uidit puerum plorantem et dicit ei. Quis te adduxit huc? **Q**ui dixit. Pater meus proiecit me huc:

Secunda pars

et abiit. **Et dixit ei senex. Surge et apprehende eum. Qui statim sanus factus est: et surgens apprehendit patrem suum et sic abierunt in domum suam.** Dicebat abbas siforsys: quando eram in scithi cum abbate machario ascendimus metere cum eo septem nomia: et ecce una vidua colligebat spicas pro nos: et non cessabat plorare. Vocavit ergo senex dominus agrum illi. et dixit ei. Quid est ancille huic quod sic plorat? Qui dixit ei: quia vir eius habuit depositum cuiusdam: et mortuus est non loquens: et non dixit vbi posuit illud: et vult dominus depositum illi accipere eam: et filios eius in fuituram. **Et ait ei senex. Dic illi ut veniat ad nos: vbi requiescimus in carumate.** Et cum venisset dicit ei senex. **Ut quid sic ploras. Que ait. Vir meus depositum est accipiens commendatum alicuius et non dixit mortuus vbi posuerit illud. Et dicit ei senex. Veni et ostende mihi sepulchrum eius vbi tui.** Et assumptis secum fratribus abiit cum ea: et cum venissent ad locum vbi positus erat vir eius: dixit ad illam senex. **Recede hinc in domum tuam: et orantibus illis vocavit senex eam qui mortuus fuerat. dicens. Ubi posuisti alienum depositum?** Qui respondens dixit ei. **In domo mea absconditum est sub pede lectuli mei.** Et ait illi senex. **Proxi iteque usque in diem resurrectionis. Videntes autem fratres: timore ceciderunt ad pedes eius. Quibus dixit senex. Non propter me factum est hoc. nihil enim sum: sed propter illam viduam et orphanos ipsius fecit deus rez hanc. Hoc autem scitote: quia sine peccato vult deus esse animam. et si quid petierit accipit. Veniens autem nunciavit vidue illi vbi positum erat illud commendatum. At illa sumens illud reddidit domino suo. et liberauit filios suos: et gaudio audierunt hoc glorificauerunt deum.** Transiens aliquando abbas emilius per quandam locum vidit quandam monachum detentum a quibusdam tanquam homicidam. Accedens autem senex interrogavit eam. et contorto qua ob causam calumniaretur ei: dicit ad eos qui eum tenebant. vbi est ille qui occisus est? **Et ostenderunt ei. Tunc approximans**

ipsi defuncto dicit omnibus. **Orate. Ne vero expandente manus ad deum: surrexit is qui defunctus erat et dixit ei coram omnibus. Dic nobis quis est qui interfecit te?** Qui respondens ait. **Ingressus ecclesiam commendavi pecuniam presbytero: ipse vero surgens occidit me: et portans percussit me in monasterium abbatis huius. Sed rogo vos ut tollant ipse pecunie ab eorum: et veni filii meis.** Tunc ait ad eum senex. **Uade domini donec veniat dominus et reficiet te. et confestim obdormiuit.** **Uenerunt aliquando plures seniores ad abbatem pastorem et ecce quidam de cognatis ipsius abbatis habebat filium: et erat facies eius pro operationem diaboli uersa retrorsum. Videns autem pater eius multitudinem patrum accipiens pariter sedebat foris plorans. Contigit autem vnius seniorum egredere foras. Qui cum vidisset patrem pueri ait illi. Quid ploras homo? Qui ait. **Cognatus suus abbatis pastoris: et ecce contigit huic puero temptatio ista: et volens eum istum seni offerre ut curaret eum timui. Non enim vult nos videre: et nunc si cognouerit quia hic sum plequeus mittit et minat me hinc. Ego vero videns presentiam vestram presumpsi venire huc. Ergo quomodo vis miserere mei: et introduce intus puerum istum et orate pro ipso: et accipiens eum senex intrauit et usus est prudenter: et non statim eum obtulit abbati pastoris: sed incipiens a minimis fratribus dicebat. Designate puerum istum. Cum autem fecisset omnes per ordinem consignare eum: ad ultimum obtulit eum abbati pastoris: qui volebat tangere eum. At illi rogabant eum dicentes ut omnes: ita et tu pater fac. Et ingemiscens surrexit et orauit dicens. **Deus salua plasma tuum: ut non dominetur ei inimicus. Et consignans curauit eum: ac reddidit patri suo sanum.** **Narravit quidam presbyterum d. aliq. abbate paulo qui erat in inferiori parte egypti habitans iuxta thebaidam. Dic ergo paulus tenebat manus eos qui dicuntur cornuti aspidos et serpentes et scorpiones. et scidebat eos per medium. Videntes autem fratres admirati sunt: et interrogabant eum dicens******

res. **D**ic nobis quid operatus es. vt acciperes gratiam istam? Qui ait eis. Ignoscite mihi fratres. si quis possederit puritatem omnia subiiciuntur ei sicut ade. Quia quando erat in paradiso ante preuaricationem mandati omnia terrestria obediebant ei animalia quoqz. **T**emporibus iuliani apostate cum ascenderet in persidem missus est demon ab eodem iuliano vt velocius vadens ad occidentem adduceret ei responsum aliquod inde. **C**um autem peruenisset demon in quendam locum vbi quidam monachus habitabat. stetit ibidem per decem dies immobilis: et non poterat ultra progredi quia monachus ille non cessabat orando neqz nocte neqz die et regressus est demon sine effectu ad eum qui miserat illum. **D**ixit ei iulianus. Quare tardasti? **R**espondit ei demon dicens. Et mortem feci: et sine actione reuersus sum. sustinui enim decem dies monachum nomine publicum. si forte cessaret ab oratione vt transirem et non cessauit: et prohibitus sum transire: et rediui nihil agens. **T**unc impulsimus iulianus dixit. **C**um regressus fuero faciam in eo videri. **E**t inter paucos dies interemptus est per providentiam dei. et continuo vnus ex prefectis qui cum eo erant: volens vendidit omnia que habebat et dedit pauperibus et veniens ad senem illum factus est monachus magnus: et sic quiescit in domino. **V**enit aliquando quidam secularis ad abbatem sysoi in monte abbatis antonii habens filium secum. qui in itinere mortuus fuerat et non est conturbatus: sed cum fiducia tulit eum secum et prociudit cum illo tanquam penitentiam faciens. vt benediceretur ab eodem senem. **P**ost pusillum vero surgens reliquit cadaver ante pedes senis et egressus est foras: porro senex putabat quod penitentiam ageret ante pedes suos: et dicit ei. **S**urge vade foras: non enim sciebat quia mortuus erat. et statim surgens egressus est. et videns eum pater eius expanxit. et intrans adorauit senem: et dixit causam. **E**t audiens hoc senex contristatus est. **N**on voluit hoc fieri. **P**recepit itaqz ei discipulus

illius senis. vt nemini diceret hoc vsqz ad obitum illius senis. **T**epatus est aliquando abraham discipulus eiusdem abbas sysoi a demone. et videns eum senex quia cecidit: surrexit et expandit manus suas in celum dicens. **D**eus velis nolis non te dimittam. si eum non curaueris. **E**t illico curatus est frater ille. **S**enex quidam erat solitarius iuxta iordanum fluum. et egressus propter caumam in speluncam et inuenit ibi leonem: et cepit fremere leo detribus suis ac rugire. **D**ixit autem ei senex. quid angustiaris? **E**st locus qui capiat me et te. **S**i vero non vis: surgens egredere hinc. **L**eo autem non fremens egressus est inde foras. **A**scendit quidam senex aliquando de sceleribus in terram tyrim. et ibi diuertit. et videtes homines laborum abstinentie eius obtulerunt ei modicum vini. **A**lii autem audientes de ipso. adduxerunt eum ad homines quendam demonium habentem. **C**epit autem demon ille maledicere senem illum dicens. **A**d istum potatorem vini me adduxistis? **E**t senex quidem propter humilitatem nolebat eum euicere. propter improperium vero eius dixit. **A**redo in christo prius sine faciam bibendi calicem istum: egredieris ab eo. **E**t cum cepisset senex bibere: clamauit demon dicens. **I**ncedis me. **E**t antequam consumeret bibens exiit demon per gratiam dei: **D**ixit quidam patrum discipulum suum haurire aquam. **E**rat autem puteus procul valde a cella ipsorum. et oblitus est funem portare secum. **C**um vero venisset ad puteum si autem ille et cognouisset quod non portauerat funem solito more fecit orationem. et clamans dixit. **L**ate abbas me iussit me lagenam istam implere aquam. **E**t continuo ascendit aqua vsqz ad summum putei. et impleuit frater ille lagenam suam: et restituta est aqua iterum in locum suum. **E**xpluicit liber de sanctis senioribus quibus signa faciebant.

Incipit liber de conuersatione optima diuersorum sanctorum.

Retulit abbas doulas discipulo. **Q**uambulantem aliquando in heremo ego et abbas meus bysaron venimus se

Secunda pars

eius quandam speluncā in quas ingressi inuenimus ibi quendam fratrem sedentem ac operantē plectaz de palmis: qui noluit respicere ad nos: neq; salutare: nec omnino voluit loqui nobiscū. Dixit autem senex. eamus hinc: forsitan non ē animus fratris illius loqui nobiscum. Egrediens vero inde ambulauimus illico videre abbatem Joannem. Redentes vero uenimus iterū per eandē speluncam ubi fratrem illū prius uideramus: et dixit mihi senex. Ingrediamur ad fratrem istū: si forte reuelauit ei dū uel loquatur nobiscū. Intranses autē inuenimus eum quia dormierat i pace. At uero senex ait mihi. Ueni frater et colligam corpus eius. in hoc ipso enim misit nos deus. Cum autē colligeremus eum: inuenimus quia mulier erat: et admiratus ē senex. dicens. Ecce quomodo et mulieres collectatur aduersus diabolū in heremo: et nos in ciuitatibus de honestamur. Glorificantes ergo deum qui protegit diligētes se: recessimus inde. Dicebat abbas yndemi. ga narrauit abbas machari. dicens. Seden te me aliquādo in scitibi. descenderūt duo adolescentes peregrini. vnus quidē ipsoz barbatus: alius uero nō ad huc. et uenerūt ad me dicentes. Ubi est cella abbatis macharii? Ego autem dixi eis. Quid eū uultis? Responderunt. Audientes de eo: de scitibi uenimus uidere eū. Dico eis. Ego sum. Qui penitentiam agentes dixerunt. Dic uolumus manere pater. Ego autem cum uidissem eos delicatos: et quasi nutritos diuitiis dixi eis. Nō potestis hic sedere. Dicit ille maior. Et si non possum? sedere hic pergemus alibi. Dixi ergo apud animum meū. Ut quid eos persequor et scandalizantur? Labor ipse faciet ut a nobis fugiant. Tūc dixi eis. uenite facite uobis cellam si potestis. Dicunt illi. Ostēdite nobis tantummodo locum et faciem. Dedi autem eis securis et sportam plenā panibus et salem. ostendi etiam eis durā petram dicens. Excidite hic et adducite uobis ligna de palude. et cum in posteritis tectū: sedere in eodem loco. Ego autem putabam quod fugerent propter nimium laborem. Post

hec interrogauerūt a me quid operamini essent. Dico eis. Plectaz de palmis. Et sumens folia palmarum de palude ostendi eis initium plecte: et quomodo coniungere deberent: quibus etiam dixi. Facite sportas et date custodibus ecclesie: et illi uobis afferēt panes. Post hec ergo ego recessi ab eis. ipsi autem patienter omnia quecumque dixi eis fecerunt et non uenerunt ad me per tres annos. Sustinui autem et ego luctando cum animo meo dicens. Putasne que sit eorum operatio. quia non uenerunt interrogare me de cogitationibus suis: Qui enim de longinquo sunt ueniunt ad me: isti uero de proximo non uenerunt ad me. Nā nec ad aliū abierūt nisi solum ad ecclesiam cū silentio accipere oblationē. Igitur ego orauī deum ieiunans vnaz se primanam. ut demonstraret mihi operationem eorum. Surgens autē post illaz septimanaz abii ad eos uidere quomodo sederent: et cum pulsasse aperuerūt mihi: ac salutaauerūt me tacentes: faciensque orationem sedī. Innuens autē ille maior minori ut egredere. Ipse uero maior sedit facere plectā nihil loquēs: et circa horā nonā significauit peccatiens et uenit ille minor et fecit modicaz cocturam pulmētī. Apposuit homo et mensā. innuente ei. illo maiore: et posuit super eam tres parimates: et stetit tacens. Ego autem dixi. Surgite manducemus. Et exurgētes manducauimus. Attulit homo lagūculam et bibimus. Cū autē factū eēt uespere dicunt mihi. uadisne hic? Respondeo ego non: sed hic dormiā. posuerūt autē mihi mattam in vna parte et sibi in angulo ex alia parte. Tulerūt etiā cingulos suos. et semicincia sua et posuerunt se dormire si mul super mattam ante me. Cum autem se reclinassent orauī ad deū ut mihi reuelaret operationem eorum. Et apertum est tectum celle: et facta ē lux tanquā per diem. ipsi uero non conspiciabant lumen illud. Cum uero putarent quod ego dormire: tetigit ille maior minorem in latus: et surrexerunt atque cinxerunt se: expandentes quoque manus in celum stererunt cum silentio: ego quidem uidebam eos. ipsi

vero me non videbant. Videbas ergo demones sicut muscas venientes super illum minorem. et alii quidem veniebant ut sederent super os eius. Alii vero super oculos et vidi angelum domini habentem gladium ignis circumualantem eum atque secantem ab eo demones. Illi autem maiori fratri non poterant appropinquare. Circa mane vero reclinaverunt se: et ego feci me ipsius quasi euigilantem. et ipsi fecerunt similiter. Dixit autem ille maior hunc sermonem tantum. Vis dicamus vos duodecim psalmos. Dixi etiam. et psallebat ille minor quinquaginta psalmos senos versus. una cum alleluia: et per unumquemque versum exibat lapsus ignis de ore ipsius. et ascendebat in celum. Similiter et ille maior cum aperiebat os suum psallens tanquam fumus ignis egrediebatur de ore ipsius et pertigebat ad celum. et ego dixi. modicum ex animo sicut et illi operum dei. extens autem dixi. Orate pro me. Illi vero satifecerunt mihi tacentes. et cognoui quod ille maior perfectus esset: et illum minorem impugnet adhuc inimicus. Post paucos autem dies dormiuit ille maior frater: et tertio die ille iunior: et cum aliqui patrum venirent ad abbatem macharium ducebat eos in cellam ipsorum: dicens venite et videte martirium horum peregrinorum. Duo quidam patrum rogauerunt deum: ut ostenderet eis in qua pervenerint mensuras. et venit illis vox dicens. Quia in villa illa que est in egypto. est secularis quidam eucaristionum. et uxor eius vocatur maria: nondum adhuc pervenistis in mensuram ipsorum. Surgentes autem illi duo senes venerunt in vicum illum. Qui percunctantes inuenerunt cellulam ipsius. et uxorem eius: et dicunt ad eam. ubi est vir tuus. At illa dixit eis. Pastor est ovium: et ipsas pascit. et introduxit eos in domum suam. Cum vero sero factum esset venit ipse eucaristionum: et videns illos senes paravit illis mensam: misitque peluis. et lauit pedes eorum. qui dixerunt ei. Non gustabimus quicquam nisi indicaveris nobis operationem tuam. Tunc eucaristionum cum humilitate dixit eis.

Ego sum pastor ovium. et hec uxor mea est. Cum vero perseverassent illi seniores rogantes eum ut omnia denunciaret eis. et ipse nollet dicere. Dixerunt ei. Deus misit nos ad te. Audiens autem eucaristionum hoc verbum timuit: dixitque. Ecce oves istas habemus a parentibus nostris: et quicquid ex ipsis donaverit nobis deus. diuidimus in tres partes. Partem unam pauperibus. et unam partem in susceptione peregrinorum. et tertiam partem in usus nostrus. ex quo autem accepi uxorem meam: neque ego pollutus sum neque ipsa sed virgo est. Singulariter autem remoti a nobis dormimus. et noctu quidem induimus nos saccos. in die vero vestimenta nostra: et usque nunc nemo hominum hoc cognovit. Cum autem hec audissent illi patres admirati sunt: et recesserunt glorificantes deum. Venit aliquando abbas Macharius ille egyptius de scithi in montem nytrie in die oblationis ad monasterium abbatis pambo: et dixerunt ei seniores loci illius. Dic fratribus verbum edificationis pater: qui ait eis. Ego nondum factus sum monachus: sed vidi monachos: et dixit. Sedente me aliquando in cellula in scithi: perurgebant me cogitationes mee dicentes. Surgens vade usque in desertum: et considera quicquid illic videris: et permansi luctans cum animo meo per quinque annos dicens. ne forte sit a demoniis ista suggestio. Tunc ergo perseverarem ista cogitare: abii in heremum: et reperio ibi stagnum aquarum et insulam in medio eius: veniebant quoque diversa animalia heremi istius: et bibebant ex eo. Inter que vidi duos homines nudos: et contremuisti corpus meum: putabam. non quod spiritus essent. Cumque illi vidissent me trepidantes locuti sunt ad me dicentes. Noli timere: etenim nos homines sumus. Dixi itaque illis. unde estis: et quomodo in hanc heremum venistis. Qui dixerunt de cenobio sumus: et factus est nobis consensus et egressi sumus: et ecce egressus noster quadraginta anni sunt. Erat autem unus ex eis egyptius: alius vero thebesus. Interrogabant autem me ipsi dicentes. Quo est mundus: et si ascendit

Secunda pars

aqua fecidat tempus suum. si etiam habz mundus abundantiam suam. Respondit eis **Etia**. Quos et ego interrogavi. Quo modo possum fieri monachus. Dicunt mihi. Nisi quis renunciauerit omnibus que in mundo sunt: non potest fieri monachus. Quibus dixi. Ego infirmus sum: et non possum sicut vos. Responderunt mihi. Si non potes sicut nos sedere in cella tua: et plange peccata tua. Interrogavi ergo eos dicens. In hyeme non sentitis frigus: aut in estate non icedit corpus vestrum cauma. At illi dixerunt. Deus fecit nobis hanc dispensationem. ut neque in hyeme frigus: neque in estate ardorem sentiamus. Ideoque dixi vobis. quia ego nondum factus sum monachus sed videtis monachos: ignoscite mihi. **S**edebat aliquando abbas sysois solus in monte abbatis antonii. **D**oram autem faciente ministro eius venire ad eum: per menses decem non vidit hominem. **A**mbulans autem in montem: inuenit quedam capietem agrestia animalia. **C**ui senex dixit: unde venis: et quantum temporis habes hic? **A**t ille dixit: vere abba habeo undecim menses in monte isto: et non vidi hominem nisi te. **A**udiens autem hoc senex. intrauit in cellam suam: et percutiebat seipsum dicens. **E**cce sysoi existimabas te aliquid fecisse: et neque ut secularis hic ita fecisti. **I**deoque ipse sysois abbas sedens in cella: semper claudere ostium suum. Dicebant autem de ipso **92** **92** die dormitionis sue cum sederent circa eum patres. resplenduit tanquam sol facies eius: et dixit ad eos: ecce abbas antonius venit: et post pusillum rursus dicit eis: ecce chorus prophetarum venit: et iterum amplius facies eius refulsit et dixit: ecce chorus apostolorum venit: et dupliciter refulsit adhuc facies eius: et ecce ipse quasi eum. aliquid loquebatur: de peccati sunt autem illi senes dicentes. **C**uius quo loqueris abbas? **Q**ui dixit eis: ecce venerunt angeli accipere me: et rogo ut dimittar penitere modicum: dicit ei seniores: non indiges penitentia: dixit autem illis: vere fratres ne scio meipsum vel initium fecisse peccata: cognouerunt omnes quod perfectus esset rursus su-

bito facta est facies eius sicut sol: et timuerunt omnes: dixit autem illis: videte: ecce dominus venit dicens. **A**fferte mihi vas electionis beremini: et continuo reddidit spiritus: et factus est spiritus odor magnus: et repletus est totus locus ille odore suauitatis: dicebant de abbate orationes: neque meritis eius: neque iuravit neque maledixit hominibus neque sermonem noxium locutus est alicui. **I**dem abbas. **Q**ui dicebat discipulo suo. **V**ide ne aliquando alienum verbum adducas in cellam istam: duo quidam magni senes ambulabant in beremal quod est iuxta scubi: et audientes murmur vocis cuiusdam de terra conspicerunt introitus spelunce: in quam ingressi si repierunt ibidem quandam anicula virginem factam iacetem: et dicit ei. **Q**uomodo bene venisti ahaus: aut quod est qui tibi ministrat? **R**emincem enim inuenerunt in ipsa spelunca nisi solam ipsam iacentem infirmam. **A**t illa dixit. **T**ricestimum octauum habeo annum in spelunca hac herbarum radicibus viuens: et seruens christo: et non vidi hominem nisi bodie. **V**isit enim vos deus ut sepeliatis corpus meum. **C**uius hoc dixisset genuit in pace. **P**ater vero illi glorificauerunt deum: et recondito corpulculo eius recesserunt in locum suum. **N**arrauerunt de quodam solitario qui exiit in beremum vestitus lineo sacco tantum: **C**umque perambulasset iter trium dierum ascendit supra petram: et vidit sub ipsa viridem herbam: et homines pascentem tanquam bestiam. **D**escendens autem occulte tenuit eum. **S**enex vero ille cum esset nudus: nec posset ferre odorem hominum: angustiatus est: et vir tandem euadens de manibus eius fugiebat. **I**lle vero frater exiit currens post ipsum: et clamans. **E**xpecta me: quia propter deum te sequor. **A**t ille uersus dixit ei. **E**t ego propter deum fugio ab te. **F**rater autem ille post hoc proiecit lebitonem quo erat indutus: et sequebatur eum. **Q**uem cum vidisset senex. quia abiecit: induit mentum suum sustinuit eum: cum appropinquasset ei dixit ad illum senex. **Q**uando peccasti materiam mundi abs te: et ego te expectaui. **R**ogabat autem si ille dices. **P**ater dicit mihi: habui quod saluus sum. **Q**ui dixit: effuge homines

et taceat saluus eris. **N**arrabat quidam solitari? fratribus qui erant in raitbū vbi sunt septuaginta arbores palmarū in loco vbi applicuit moyses euz populo quando egressus est de terra egypti sic dicit. **C**ogitavi aliquando debere me ingredi in interiorē heremū. si forte inuenirē aliquem interioribus habitantē i heremo: et seruientes dño nro ihu xpo. **A**mbulans aut quattuor dies ac noctes inueni spelūcā: et cū appropinquassem respexi intus: et vidi fedētem hominem: et pulsavi eum cōsuetudinē monachoz: vt egressū salutarē eum. **A**ille non mouebat: requieuerat enī in pace. **E**go aut nihil dubitās introiui: et cū tenuissem scapulā ipsius confessi dissolutus est: et factus puluis est. **D**einde aspiciens vidi colubiū pendēs. **C**ū vero et hoc tenuissem dissolutus est: et in nihilum redactum. **C**um aut ex hoc hesitarē. egressus suz in de: et deambulabā in deserto: in quo rursum aliā repperi spelūcā: et vestigia hoīs ibidē. **F**actus sū aut alacrior: et applicui ad ipas spelūcā. **U**t vero iteruz pulsavi. et nemo mihi obaudiuit: ingressus sū: quoz nullū iueni. **S**tans autē foras spelūcā dicebā i tra meipuz: quia huc oportet venire hunc seruū dei vbi cūqz fuerit. **C**ū vero preterirer dies vidi bubalos venientes: et illuz seruuz dei sequentē eos nudū: sed capillis suis cooperientē que inhonestā erant cor poris sui. **Q**ui appropinquās mihi existimabat me spiritū eē: et stetit ad orationē. **E**go autē hec intelligens dicebā ei. **S**erue dei et ego homo suz: vide vestigia mea et cōtrecta me: quia caro et sanguis suz. **L**uz vero p' oronē dico amē respexisse me. et cōsolatus fuisse: introduxit me in spelūcā: et interrogauit me dicens. **Q**uō huc aduenisti? **Q**ui ego dixi. **R**egredi g'ra fuoz dei vbi in hac solitudine: et nō me fraudauit deus a desiderio meo. **E**go aut interrogauit euz rursum dicens. **Q**uō et tu huc venisti? et quāruz r'pis habes: aut qd est alimētū tuū: vt quō cū sis nudus nō indiges vestimento? **Q**ui dixit mihi. **E**go i cenobio erā thebaide: et opus meum erat lini textura. **S**ubi

trauit autem in animum meū cogitatus: vt exiens inde singulariter federē: et poteris inquit quietus esse et suscipere peregrinos: et maiorē mercedē possidere ex eo qd acquiseris de opere tuo. **U**t autē confensi cogitationi huic. et opere perfecti cā: exiens edificauit. mihi monasteriū: ibiqz veniebant qui mihi iungebāt op'. **C**ūqz iam multū esset q' congregauerā: festinabā pauperibus ac pegrinis illud distribuere. **S**z aduersari' noster diabolus iuidens mihi sicut semper ita etiā et tūc futurā in me retributionē machinabatur auferret eo q' festinabam labores meos dō offerre. **U**idens autē vnā virginē sacram iniungentē mihi species: et eas me perficientē atqz reddentē: immisit ei vt rursum mihi demitteret alias species. **A**t vbi iam consuetudo facta est et fiducia maior: postremo etiam tactus manū et risus. ac simul conuersere ad vltimū concepimus doloz et per fecimus iniquitatē. **C**ū autē mansisset cum ipsa in eadez ruina sex mēses: postea cogitavi dicens. **Q**uia aut hodie aut crastino aut post multos annos morti addictus: eternū habebō suppliciū. **S**i enī vxozē q' hominis violaret: penis eternis legitime subiaceret: quātis tormentis dign' est: qui xpi stuprauerit sponsam? **E**t sic occulte in hac heremū recurre: oīa relinquens illi mulieri. **V**eniēsqz huc iueni spelūcā hac atqz fontē hunc: et istā palmā afferentē mihi botriones duodeci dactylozum. **P**er singulos menses affert vnū botrionē. qui mihi sufficit triginta dies: et post hūc maturatur alter. **P**ost tēpus aut multū creuerūt pili mei: et cū dirūperentur iā vestimenta mea: ipis vterecundiorē partes operio cor poris mei. **C**ū aut rursum interrogare eū si in primordiis difficultatē habuisset: ibi demittit mihi. **I**n initiis valde afflictus sū doloz iecoris: ita vt humi iacens nō possem stando psalmum dicere: sed prostratus in terra clamabam ad altissimum. **C**um autem in spelūcā essem in dolore valido atqz defectione: vt etiā nec egredi iam possem: vidi viruz intrantē et iuxta

Secunda pars

me stantem: ac dicentem mihi. **Quid** pare-
ris? **Ego** confortatus ab eo modicum vi-
fici. **Epar** doleo. **Qui** dixit mihi. **Ubi** do-
les? **Cum** vero ostendissem ei: digitos ma-
nus sue in directū coniungens diuisit lo-
cum istuz tanq̄ per gladium. **Et** auellēs
iecur ostendit mihi vulneraz: raso iecore
in manu sua: in pannum ipam scabies mi-
sit: atq; rursus ipsum iecur iponens mā-
bus suis locum ipsum reclusit: et ait mihi.
Ecce sanus factus es: serui dño nostro ie-
su christo sicut oportet. **Et** ex tunc factus
sum sanus: et sine labore iam suscit. **Ego**
autē multū illū rogauī vt manerem in in-
teriori spelunca: et ait mihi. **Non** potes suf-
feri impetus demonum. **Et** ego hoc ip̄s
considerans: rogabam vt orans pro me vi-
mitteret me; **Qui** cum orasset dimisit me;
hec vobis narraui edificationis gratia.
Dicebat rursus alius quidā senex qui eti-
am dignus factus est episcopus ciuitatis
oxirinci tanq̄ ab alio hec audisset: s; ip̄e
erat qui hoc fecerat. **Uisus** est mihi inquit
aliquādo intrare in interiorē heremum
que est circa oassa: vbi genus est mazico-
ruz: vt viderem si forte inuenirē aliquem
xpo seruientes. **Sumēs** igitur paucos pa-
ximates: et quasi diez quattuor aquā i va-
se: iter meuz faciebam. **Transactis** vero
quattuor diebus consumptisq; cibis expe-
ctabam quid agerē: et confidens dedi me
ad pergendum. **Ambulaui** quoq; alios q̄t-
tuor dies sine cibo perdurans. **Cūq;** ieiui-
nium et laborez itineris corpus meū iā nō
ferret: pusillanimitatē iaz perueni: ac sic
iacebā in terra. **Veniens** autē quidāz digi-
to suo tetigit labia mea: et tanq̄ medicinali
instrumento curauit me. **Statimq;** confor-
tatus sū: ita vt putarem me neq; ambulaf-
se neq; famem pertulisse. **Cū** ergo tantaz
in me sensissem virtutē surgens perambu-
labaz desertū. **Præteritis** itaq; aliis q̄ttu-
or diebus rursus fatigat̄ defeci. **Cunq;**
extendissem manus meas in celū: ecce vir
ille qui pridem me confortauerat itez digi-
to suo quasi liniens labia mea confortauit
me. **Peracti** sunt autē dies decēz et septēz.

et post hoc inuenio tuguriū et arbores pal-
me: et virū stantē: cui capilli capitis erāt
pro idumento ipsi: et pre canitie candidi p-
totum. **Erat** autē et terribilis aspectu. **Cūq;**
vidisset me stetit ad orōnēz: et expleto am-
cognouit me esse hoīem itenensq; manus
meā interrogauit me dicens. **Quomodo**
huc aduenisti? **Et** si adhuc constant oīa q̄
sunt in mūdō: et si adhuc etiā sūt psecutio-
nes? **Ego** autē dixi ei. **Quia** vñ grā q̄ ve-
ritate xpo dño suis habuit pambulo bere-
mum: psecutio vero cessauit et potentiam
xpi. **Edissere** nūc mihi obsecro te. et tu quō-
buc aduenisti? **At** ille cū lamentatiōe plo-
rās cepit dicere mihi. **Ego** episcop̄ erā: et
psecutiōe facta multis mihi illatis suppli-
ciis: cū sufferre non posse tormenta postea
sacrificauī. **In** meipm deinde reuert̄ agui
inigtatē meā: et dedi meipm ad moriēdū i
hanc beremū: et suz degēs hic ānis q̄dragi-
ta nouē i cōfessiōe et obsecratione ad deū:
si forte dimittat mihi peccatū meū. **Et** vi-
ctum mihi gdes p̄stitit dñs ex hac palma:
cōsolationis x̄o indulgētiā nō accepi: nisi
p̄ q̄dragita octo ānos: s; h̄ aūstano cōsolat̄
sū: hec autē dicēs repēte surrexit: et currez
exiit foras: et stetit ad orōnem diu. **Cū** autē
cōplez orōnez venit ad me. **Inueni** autē
ego faciē eius exterritus et trepidauī: fact̄
eniz erat quasi ignis. **Dixitq;** mihi. **Moli**
timere. **Dñs** eni te misit vt funeri tradas
corp̄ meū atq; sepulture. **Duz** autē cōsu-
maisset hec dices: statim extēdēs manus
pedesq; sinē fecit: dissutā ḡ tunicaz meam
ego mihi dimidiā tenui: et dimidiā i uoluo-
scō ei: corpusculo abscondi i terra. **Recōdi**
to autē illo cōtinuo palma illa aruit: et tugu-
riū illd̄ cecidit. **Ego** autē multū fleui obse-
crās deū si q̄ mō p̄staret mihi palmā illā et
fōtē et p̄seuerare illo i loco residuū ip̄s me-
uz. **Ut** autē nō ē h̄ factū dixi ap̄d me: vtiq;
nō est volūtas dei. **Orās** ḡ tēdebas iterū
ad seculuz: et ecce homo ille q̄ p̄t̄ liniuit la-
bia mea: veniēs apparuit mihi atq; cōfor-
tauit me: et ita cōualui puenire ad fratres
et narraui eis hec. **rogas** eos ne disparēt
de misericordia dei: sed p̄ paciētiāz expecta

rent deum. **F**rater quidā interrogauit
senex dicens. Nomē ē qđ saluat aut op?
Respondit ei senex. Op. Et ait senex. **C**
Scio fratē oratē aliquādo: et statim exau
diebatur oratio ei. Subintrauit autē ani
mo ei cogitā. vt vellet videre aīaz pec
catoris et iusti: quō abstrahatur a corpore:
et non volens deus cōtristare euz i deside
rio suo: dum sederet in cella sua: ingressus
est lup⁹ ad eū. et tenēs ore suo vestimenta
īpīus fratris trahabat cū foras. Surgens
autē frater sequebat eū: lupus autē duxit
euz vsqz ad aliquā ciuitatē: et dimittens il
lum recessit ab eo: euz vero sederet foras
ciuitatem in monasterio quodā erat gđaz
habitans qui habebat nomē qđ magni soli
tarij: ipse vero infirm⁹ erat expectans ho
ram mortis sue. Frater igitur ille q ibidez
venerat: videbat pparationē fieri cereo
rum et lampadarū: propter solitariū illū:
tanqđ per ipsum deus panem et aquam in
habitantibus ciuitatē illaz prestaret atqz
saluaret eos: et dicebant. quia si hic senex
vitas finierit omnes simul moriemur. Fa
cta autē hora exitus īpīus: vidit frater il
le tartaricum inferni descēdentem super
solitariū illū habentem tridentē igneū:
et audiuit vocem dicentem. Sicut anima
ista non me fecit quiescere neqz vna hora
in se: sic neqz tu miseraris ei? euellēs eā.
Desigens igit tartaricus ille quē tenebat
igneū tridentem in corde solitarij illius:
per multas horas torquēs illum abstraxit
animam eius: Post hec autē īgressus fra
ter ille ciuitatē. inuenit hominē pegrinū
in platea egrotum non habentē qui ei cu
ram adhiberet: et mansit cū eo die vna: et
cū venisset hora dormitionis eius. conspe
xit frater ille **M**ichaelē et **S**abzielem
descēdentes propter aīaz ei: et sedens
vno a dextris et alius a sinistris eius ro
gabant animam illā vt egrederetur: et nō
exibat quasi nolens relinquere corpus
sūū. Dixit autē **S**abziel michacli. Assume
iā animas istā vt eamus: cui michael respō
dit. Iussi sum⁹ a domino vt sine dolore eū
clatur: ideoqz cū vi nō possumus euellere

eam: **E**xclamauit ḡ **M**ichael voce ma
gna dicens. Dñe qđ vis de aīa hac qz non
accescit nobis vt egrediatur: Venit autē
vox. **E**cce mitto **D**avid cū cybara. et oēs
psallentes hyc iusalē: et audiēs psalmodi
am ad vocem ipsozum egrediatur: **T**unqz
descendisset omnes in circuitu anime illi
us. cantantes hymnos: et audiens psalmo
diam ad vocem ipsozum egrediebat. **T**ūc
demum exiliens anima illa sedit in mani
bus michaelis: et assumpta est euz gaudio
Dixit iterum idem qui supra: de quodā
senex. quia veniens aliquando in ciuitatē
vt venundaret vasa que operat⁹ fuerat:
et cū explicuisset ea: contigit eū sedere ante
ianuā cuiusdā diuitis qui iam moriebat
Sedens ergo senex ille vidit equos ni
gros et ascensores eoz: nigros et terribiles:
habētes singulos baculos igneos in ma
nibus suis. **T**uz vero iaz puenissent ad ia
nuam diuitis: statuerunt equos suos fo
ris: et intrauit vnusquisqz cum festinatio
ne. **I**nfirmus autem ille vidēs eos: clama
uit voce magna dicens. Domine adiuua
me. **A**t illi dixerunt ei. Nunc memor dei
factus es. quando tibi sol obscuratus est:
Quare vsqz in hodiernum diē non exqui
siuisti eum: dum ad huc tibi erat splendor
diei? **N**unc autem in hac hora non est ti
bi portio spei neqz consolationis. **D**ixe
runt patres fuisse quendam macharium:
qui scitibus primus monasteriū fecit. **E**st
enim locus ipse vasta heremus longe a
nytriā: habens interuallūz itincris diei et
noctis: et grande periculum est euntibus
ibidez. **S**i enim modicum qz aberrauerit:
vagat periclitās p heremum. **S**unt autēz
illi omnes perfecti viri. nec aliquis īperfe
ctus potest ī eodē loco tā feroci perdura
re ga omnio arduus est: et absqz consola
tione eoz que necessaria sunt. **D**ie igitur
pdictus vir machari⁹ cum homo esset de
ciuitate: conuict⁹ ē aliqñ machario illi ma
iori: et cū vāssēt et transfretādū nylū sta
uissēt: contigit eos īgredi nauē maiorē ī q tri
būi gđa duo. cū mltā intrauerāt extollētiā:
habētes itus redā totā ercā et equos qb⁹

Secunda pars

freni aurei erant: et obsecundantes quosdam milites et pueros torques habentes alii quos atque aureos habentes cingulos; Ad dentes ergo tribuni illi hos duos monachos veteres panno indutos et in angulo sedentes beatificabant exiguitatem ipsorum. **Un** vero ex tribunis illis ait ad eos **Beati** estis vos monachi: qui mundo huic illulistis. **R**espondens autem ille urbanus macharius dixit ad eos. **Nos** quidem mundo isti illulimus: vobis autem hic mundus illulit. **S**cito tamē quia non volens hoc dixit: vtrique enim beati dicimur id est macharii. **A**t ille tribunus compunctus in verbo eius: et regressus domū expoliavit se vestimentis suis: et cepit esse monachus faciens elemosinas multas. **D**icebant de eodem abbate machario maiore: quia dum ambularet aliquando per heremum. iuenit caput hominis mortui in terra iacens. **Q**uod cum moueret virga palme quam in manu tenebat: locutus est caput illud ad eum: cui dixit senex. **Q**uis es tu? **R**espondit ergo erā sacerdos gentilium qui comanebāt in loco hoc: tu vero es abbas macharius qui habes spiritum sancti dei. **Q**uacūque ergo hora miserus fueris eorum qui sunt in tormentis et oraueris pro eis: tunc consolantur pusillus. **D**ixit ei senex: et que est ipsa consolatio? **R**espondit: quantum distat celum a terra: tantum est ignis sub pedibus nostris et super caput nostrum. **S**tantibus ergo nobis in medio ignis: non est ut quis facie ad faciem videat proximum suum. **A**it ergo senex cum fletu. **U**bi illi diei in qua natus est homo: si est hec consolatio supplicii. **R**ursus dixit senex: est ne peius tormentus his? **R**espondit. **M**aior pena subtrus nos est. **D**icit ei senex. **E**t qui sunt in ipsa? dicit ei: nos qui ignorauimus deum: vel ad modicum habemus aliquid misericordie. **H**i vero qui cognouerunt deum: et negauerunt eum: nec fecerunt voluntatem eius: hi sunt subtrus nos. **E**t post hec sumens senex caput illius sepeliuit. **O**rante aliquando eodem abbate machario in cella sua: venit ei vox dicens. **M**achari: nondum perue-

nisti ad mensuram illarum duarum mulierum illius ciuitatis. **S**urgens ergo senex mane. accepit virgam suam palmeam: et cepit pergere in ciuitate. **Q**um vero peruenisset in eam: reperto loco pulsauit ianuam. **E**gressa autem vna suscepit eum in domum suam: et cum sedisset nominibus propriis vocauit eas: que cum venisset sederunt cum eo. **A**it autem ad eas senex. **P**ropter vos tantum laborem itineris arripui: dicite mihi nunc opera vestra que vel quomodo sint. **A**t ille mulieres dixerunt. **T**rede nobis **Abbas**: quia neque hac nocte fuimus sine viris nostris. **Q**uam ergo operationem possumus habere? **A**t vero senex cum satisfactioe rogabat eas: ut manifestaret ei actum suum. **T**unc dixerunt ei. **Nos** quidem secundum seculum extranee nobis sumus: placuit autem nobis nubere duobus fratribus secundum carnem. **Q**uindecim enim annis nos hodie vobis habitamus in hac domo: ne scimus si aliquando lustrigauimus adiuucentiam: aut sermonem turpem dixit vna ad alteram: sed in pace et concordia peregrinatum tempus nostrum. **S**ubintravit autem nobis in animam ingredi in monasterium virginum: et rogati viri nostri nobis deseruerunt in hoc. **C**um ergo minime valuissimus obtinere huiusmodi propositum: disposuimus ut regeremur testamentum inter nos et te: usque usque ad mortem per os nostrum non egrediamur sermo secularis. **A**udiens autem hec abbas macharius dixit. **I**n veritate quod non est virgo neque sub marito agens neque monachus neque secularis: sed deus secundus vniuersi cuiusque propositum omnibus prestat spiritum sanctum. **D**icebant patres de aliquo sene magno. qui cum ambularet in heremo vidit duos angelos comitantes secum: vnum a dextris et vnum a sinistris suis. **D**um vero ambularent inuenerunt cadaver in via iacens: et cooperuit senex ille narsus propter fetorem. **F**ecerunt autem et angelus milititer. **E**t profecti pusillum dixit eis senex. **E**t vos hec odoratis? **Q**ui dixerunt ei. **N**equaquam: sed propter te cooperuimus et nos. **N**am imunditiam huius mundi non

odoramus nos, neq; appropriat nobis: sed animas que fetorem peccatorum habent, ipsarum fetorem nos odoramus

Incipiunt septem capitula que misit abbas moyses abbati purmenio: et qui cu studierit ea, liberabitur a pena:

Dixit abbas moy

ses qz debet ho quasi mortuo esse socio suo, mozi amico suo: vt non diiudicet euz in aliqua causa. **D**ixit itez. Quia debet homo mortificare seipsuz ab omni re mala, pñit egrediatur de corpore: vt nō ledat vllū hominez. **D**ixit itez. Nisi habuerit homo i corde suo quia peccator est: deus n̄ exaudiet eum. **D**ixit ei fr. Quid est in corde habere, qz peccator ē? **E**t dixit senex. Si qs attēdit peccata sua: n̄ videt peccata proximi sui. **D**ixit ruruz idē senex. Nisi cōuenerit act^o orōtin uanū laborat homo. **E**t dixit fr. Quid ē cōsēsus actus cū oratione? **R**espondit senex, vt ea pro q bus oram^o: iā nō faciam^o. Quādo enīz homo dimiserit volūtatē suaz: tūc ei reconciliabitur de^o, z suscipiet orōnes eius. **I**n terrogauit eū fr. In oi la bore hominis qd ē qd eū iuuat? **D**ixit ei senex. De^o ē qui ad iuuat. **S**criptū ē enī. De^o noster refugiu z virtus adiutor in tribulatiōib^o q̄ iuenerunt nos nimis. **D**ixit fr. Ieiunia z vigilie quas facit hō, qd efficiant? **D**ixit ei senex. Quā ipa se q̄ faciūt hūillari aīaz. **S**criptū ē. n. Vide hūillitatē meā z laborē meuz: et dimitte oīa peccata mea. **S**i q̄ fecerit aīa labores istos: miserabit ei de^o ppter eos.

Interrogauit fr senē vicēs, qd faciet hōi oī tēptatiōe vēiēte sup se, aut hōi imissioe inimici. **A**it illi senex. **F**lere debz i aspectu bōitatis dī, vt adiuet eū: z regesceat velocit si rogat itēte. **S**criptū ē. n. vñs mibi adiutor n̄ timebo qd faciat hō. **I**nterrogauit eū itez fr vicēs. **E**cce hō cedit seruū suuz ppter aliqd peccatū quod egit, quid dicit seru^o ille? dicit ei senex. **S**i bonus seruus ē: dicit peccauit misere me; dicit ei fra^o Nihil aliud. **D**ixit ei senex. **N**on ex q̄ enī culpam super se posuerit z dixerit, pec-

cauit: statiz miserebitur ei dñs suus. **S**inif autē horū ē: non iudicare proximū. **Q**ñ. n. man^o dñi occidit omne primogēituz in ēra egypti: non erat dom^o in q̄ non est mortuus. **D**ixit ei frater. **Q**uid ē hōi hoc? **R**espondit ei senex; qz si cōspexerim^o peccata nostramō videbim^o peccata pximi. **S**tulticia ē homini habēti mortuū suuz relicto eo abire z flere mortuū proximi sui; **M**ori autē proximo tuo ē portare peccata tua: z sine cogitatu esse ab oī hōie, quia iste bonus ē z iste malus ē: et ne facias maluz vli homini: neq; cogites malū in corde tuo i aliquē neq; spreueris aliquē faciētē maluz: neq; acquiescas faciētī malū proximo suo: z noli gaudere cū eo q malū facit, pxio suo; s̄ ē mozi pxio suozet noli oblog d aliq̄ homine is; dicitō. qz de^o cōgscit vniūq; **N**oli ergo obedire detracti: neq; cōgau deas ei i detractiōe. **N**oli audire obloquētem proximo tuo: quia scriptam ē; nolite iudicare et nō iudicabimini. **N**on habeas inimicitias cum aliquo homine, neq; retineas contumelias in corde tuo: neq; odio habeas eū qui inimicaf tibi: z non sentias inimicitias eius. **N**oli d̄spicere eū q̄ inimicitias habet cū proximo suo: s̄ ē pax. **I**n his temetipsū consolare. **E**st labor: sed seipiterna requies. **D**ixit alius senex. **P**ropter te inquam o homo saluator est nat^o: propter te venit fili^o dei: vt tu salueris. **F**actus est homo manens deus, factus est puer: factus est lector. **A**ccipiens nanq; libru legit in synagoga dicēs. **S**piritus domini super me eo q̄ vnxit me: euangeliizare pauperibus misit me. **F**actus ē subdyacon^o. **F**aciēs nāq; d̄ hunc flagellū: oēs eiecit de tēplo oues vēdētes z boues. **F**act^o ē dyacon^o; p̄ci gens^o enī se litheo lauit pedes discipulorū suoz: p̄cipiēs eis fratuz pedes lauare. **F**act^o ē presbiter: qz resedit in medio magistrorū populum docēs. **F**act^o ē episcopus: qz accipiens panē bñdixit ac fregit z d̄dit discipulis suis. **F**lagellat^o ē propter te: vt redimeret te. **C**rucifixus et mortu^o ē. z tertia die resurrexit: z assūpt^o ē. **O**īa hec ppter nos suscepit in se oīa

Secunda pars

iuxta dispensationē oia per ordinē omnia consequenter operat^o est vt saluaret nos ⁊ tu propter eum nil toleras. **S**timus lo-
buzi yigilem^o. vacem^o orationibus: ⁊ que
placita sunt ei faciētes. vt saluari possim?
Joseph nonne i egyptus ē venditus i fraz
alienam? Tres pueri in babiloniā captiui
ducti sunt. nūquid ibi cuiusq̄ habuerunt
noticiaz? Tamen deus patrocina^t ē eis
suscepitq̄ ⁊ gloriificauit eos: q̄a timebant
eū qui dat animā suā deo. nō habet propzi
ani voluntatē: s̄ expectans dei arbitriū.
non laborat. Nam si tuā vis facere volun-
tatem nō cooperāte deo: nimis fatigabe-
ris. **I**nterrogauit frater abbatem pa-
storē dicens. Quid ē quod scriptū est: noli
te cogitare de crastino? **D**icit ei senex. **A**d
hominē respicit hoc qui in temptacione ē
cōstitutus ē et deficit. vt nō cogitet quā-
tum temporis in ea facturus sit: s̄ potius
quod hodiernū ē. ⁊ quotidianū futurū li-
benter suscipiat. **I**nterrogauit fr̄ abba-
tem iōanem dicēs. Quomodo aīa habēs
ppria vulnera. n̄ erubescit detrābere p̄xi-
mo suo? **Q**ui respōdit senex p̄ parabolam
Erat quidam paup̄ homo habēs vxorem
q̄ cū vidisset aliq̄n aliam mulierē pulchri-
orē: ipsam quoq̄ sortit^o ē in cōiugiū. **E**rāt
autē vtreq̄ nude. **S**ed cū essēt in quodā
loco nudime: rogauerūt eum ambe dicē-
tes. **T**ecū desideram^o venire. **Q**uas mit-
tens nudas i dolium cum nauicula traſtre
tauit: vt nūq̄ ad locū. **F**acto autē meridie
cū vna earū p̄lo recedēte vidisset silen-
tū. exiliuit de dolio in quēdā locū vicinū
velociter: ⁊ veteres atq̄ cōscissos pānos
repperiēs. p̄cinxit se: de hic fiducialiter vi-
ta ē ambulare. **A**ltera vxo nuda sedēs intri
secus dicebat marito. **E**cce meretrix ista
nuda est: nec cōfundit. **Q**ui maritus cū do-
lore ac stupore r̄ndit. **M**iraculū. **H**ec vt
cūq̄ confusione suā coopuit. tu vero vn-
diq̄ nuda: nō crubescis culpāre vt ex par-
te vestitā. **I**ta ē omnis detractor. qui pro-
pria mala non vidēs: aliena semp̄ accusat
Dixerūt quidā fratres abbati antonio vo-
lum^o a te audire v̄bū quō saluari possim?

Tūc ait senex. **E**cce scripturas audistis:
sufficiat vobis. **Q**ui dixerunt: ⁊ a te vola-
mus audire v̄bū. **R**ndit ei senex. **A**udistis
dominū dicētē: si quis te pcusserit in sini-
strā maxillā: prebe illi ⁊ alterā. **D**icūt ei: s̄
implere nō possum^o. **D**icit eis. **S**i ḡ alterā
p̄bere non potestis: saltē i vna percussis fer-
te patiēter. **R**espōderūt ei. **N**ec hoc pos-
sum^o. **D**icit eis. **S**i nec hoc potestis vultis
ne pcutere magis q̄ pcuti? **D**icūt ei. **N**ec
hoc volum^o. **T**unc senior ait discipulo suo
Sucos p̄para fr̄ib^o istis: q̄ nimis infirma-
ti sūt. **S**inde dixit eis. **S**i nec hoc: nec illud
potestis? **Q**uid faciā vobis? ergo sola oīo
necessaria ē p̄vobis. **D**ixit abbas iōānes
q̄busdā fr̄ibus. **Q**uia fuerunt tres philoso-
phi siml amici. q̄ vn^o moriēs. alteri religit
filium suum commendatum: qui in etate
iuuenili prouectus. nutritoris sui adulte-
rauit vxorem. **Q**uo scelere cognito. mis-
sus est foras. deinde cum plurimum peni-
teret. non ei concessit ingressum sed ait il-
li. **U**ade et esto tribus annis inter dania-
tos. qui metalla in flumine colligunt: ⁊ sic
tibi indulgeo culpam tuam. **Q**uo post tri-
ēnium redeunte. rursus ait. **U**ade alios
tres annos. ⁊ da mercedes vt iniurias pa-
tiaris. **I**lle ergo fecit sic tres annos alios
Qui dixit ei. **V**eni ergo nunc in ciuitatē
atheniēsū: vt philosophiam discas. **E**rat
autem ad portam ciuitatis quidam senex
philosophus sedens qui intrantes ciuita-
tem contumeliis afficiebat. **I**niuriavit et
go et inuenem illum. **A**t ille iniuriatus ri-
sit. **C**ui senex ait. **Q**uid est hoc q̄ ego ti-
bi iniurias facio. et tu rides? **E**t dixit in-
uenis. **N**on vis vt rideam qui tribus an-
nis vt iniurias paterer ogdi mercedes ⁊
hodie eas gratis patior? **P**rosus ob hoc
risi. **D**ixitq̄ ei senex. **A**scende ⁊ ingrede-
re ciuitatez. **C**unq̄ hoc retulisset abbas
ioannes dixit: hec porta dei: et patres no-
stri per multas iniurias eam gratulantes
ingressi sunt. **D**icebat abbas iōannes
d̄ aīa q̄ d̄siderat p̄tere. **Q**uedā p̄berī-
ma meretrix fuit i q̄dā ciuitate q̄ habebat
plurimos amatores. **Q**uidam autem vir

de duobus veniens ad eam dixit. **P**romitte mihi castitatem tuam: et ego te accipiam in uxorem. Illa igitur promittente accipiens eam introduxit in domum suam. Quibus a suis amatoribus quereret. agnito quod ille tam magister vir sortitus eam fuisset in uxore dixerunt. Si accesserimus ad ianuam hominis tam poteris. cognoveritque desideria regentium: procul dubio puniemur. Sed venientes post dorsum domus ut amur solito fibilo. cumque sibilantem illa sonum audierit. descendet ad nos: et inueniemur innoxii. Quae cum audisset. signavit aures suas et exiliens interiora domus ingressa est atque clausit. hinc ita locutus senior: dicebat meretricem esse aiaz: amatores autem eius esse vitia: ducere vero ut principem dicebat esse christum. domum autem eius celorum perpetuam mansionem: sibilatores autem demones esse malignos. hec si casta fuerit et fidelis semper currit ad deum. Dicebat abbas pastor. Scriptum est in euangelio. Qui habet tunicam vendat eam et emat gladium. Non intelligit sic. Qui habet reges dimittat eam et teneat gladium id est pugnam adversum diabolum. Dicebat et supra. Quod senior quidam in partibus aegypti sedebat in cella. cui frater aliquis et virgo quidam ministrabant. Accidit autem una die. ut paterque sibi ad senem venientes occurrerent. Cum ergo facto iam sero. et ad sua remeare non possent. posuit matram senior inter utrosque ut dormiret. Frater vero ille carnis suae pugnam non suseres. miseramque virginem stuprauit et perdidit. Consumatoque peccato mane discessit. Senex autem cum cognovisset. et futura prospiciens: tacuit in presertim. Rediit itaque persequente eos senem. neque aliquid tristitia demonstrante: ubi recessit ab eis ita adinuicem loquebatur. Putasne intellexit hic senex facinorosum an non? Reuersusque abo ad eum et penitentia ducti dixerunt ad eum. Pater sancte intellexisti quemadmodum nos se duxerit inimicus atque perstravit an non? Respondit. Intellexi fili. dicit ei. Et ubi fuit in illa hora motus nostrae cogitatio tua? Dixit eis. Mea cogitatio illa hora illi erat ubi crucifixus est christus. Stabat autem et flebat. tam per me quam pro vobis. Sed quia penitentia vestra deo reprobis

admoneo ut curando vulnere quod per negligentiam paulistis diligentius insistatis. Accipite igitur ab eo regula penitentiae: recesserunt iam forniciter certantes donec vasa electa fieri poruissent. Philosophus quidam in terram gavit sanctum Antonium. Quomodo inquit sustines pater qui codicum consolatione fraudaris? Ille respondit. Meo codex philosophi sopher: natura rerum est creatura: quae mihi quatenus verba dei legere cupio adesse confuevit. Cum quidam venisset ad abbatem macharum meridiano estu et nimia siti successus aquam quereretur ad bibendum respondit. Sufficit tibi umbra bec. quia multi viatores aut nauigantes nunc indigent nec fruuntur. Apud eundem senem cum verba de continentie exercitio haberet. age inquit fiducialiter o filius: nae et ego per viginti annos continuos. non pane non aqua. non sono satiar sum: panem quidem presertim accipiens. aque vero mensuram. somnum autem parietibus dumtaxat me inclinans. surripi paululum festinabam. Quidam frater interrogauit senem. utrum cum matre vel cum fratribus ad eos proficiens manducare deberet. Cui senex respondit. Quis muliere inquit non manducabis. Interrogauit quidam frater abbatem ysidorum de cogitatu fornicationis. Respondit senex. quod quidem veniat cogitatio fornicationis aius turbans atque occupans. sed rectum implere non preuolens neque proficiens: sed tantum impedit ad virtutem. Sobrius autem vir a se causam discutit ad orationem statim conuertitur. Item de eodem cogitatu respondit senex. Si cogitationes non habemus: serarum similes erimus. Sed sicut inimicus quod suum est exigit: nos quoque quod nostrum est implere debemus. Insistamus orationi et inimicus fugabitur. vaca meditationi dei. et vincis. Spe seuerantia boni victoria est. certa viriliter. et coronaberis. Dixit abbatissa syncretica. Aduersarius noster facile a nobis possidentibus superatur. Non enim habent quod ledantur quia plerique memores angustiae atque temptationum a deo separantur in ablatis pecuniis ceterisque factis in

Secunda pars

re consueverit. **C**ursus que sup. Qui visibiles inquit diuitias ex multis laboribus atq; marinis periculis colligunt dum plura lucrant plurima occupant et pntia quide tanq; nihil existimat. nos ho necessaria pro timore dei renuim possidere. **D**ixit quida senex. **Q**ui aiam sua ligat me moria malitie: similis e igni inc paleas occultato. **D**ixit quida senex: si inq; de vita eterna cuiq; pmonē facis dic xbum audenti cu punctione et lachrymis: alioqui no dicas. ne fias inutilis: alienis xbis alios suos facere festinas. **P**ctōi nāq; dixit deus. **Q**uare tu enarras iustitias meas: et assumis testamentū meū per os tuum. **D**ic g canis sū: imo canis melior me est: pp quod et amat dñm suū: et ad iudiciū dei nō est ventur. **I**nterrogauit quida frater seniore dicens. **Q**uō aia mea diligit imudiciū: **D**icit ei senex. **A**ia gdez corporales plerūq; desiderat passioēs: sed spūs dei ē g eā cōtinet. **F**lere g debem: et imudicias nras attendere diligenter. **V**idisti maria magdalenā quē admodū cum se ad sepulchru dñi inclinasset et fleret: vocauit eam dñs. **S**ic erit et aie. **I**nterrogauit fr seniore dicens. **Q**uid sūnt pctā. **D**icit ei senex. **P**ctā sūnt cū homo sua delicta velut nihil despiciēs. alios docere conat. **P**ropterea dñs dicit in euāgelio. **I**pocrita. eice pmutrabē de oculo tuo: et tūc videbis cūcere festucā de oculo frs tui. **I**nterrogauit frater seniore dicens. **Q**uid agaz ga aius me? **I** paruo labore me vulnerat. **D**icit ei senior. **N**ō. n. miramur ioseph: cū cēt puer in egypto: i terra colētū idola. quē admodum tēptatōēs viriliter pultit: et de glifi cauit cū vsq; in finē. **V**ideam? et iob q; se vsq; in finē nō relaxauerit: tenēs deū vñ eum nullus a spe q; in deū est mouere pua luit. **I**nterrogat? ē senior a qdam militate si deus recipet penitētē. **Q**ui cū enz pluribus edificasset pmonibus: postremo ait ad eum. **D**ic mihi dilectissime: si clamis tua oscilla fuerit: picis ne eā. **Q**ui respondens ait. **N**on. **S**ed refartiens yroz ea: dicit ad cū senior. **S**i g tu parcis ppo

vestimēto. de sue imagini n̄ indulget. **F**rat g dā fr i cellula qui p expletas missas cuz dimitteret ecc liaz: expectabat donec oēs egredere: ne aliqs eū teneret ad mādu candū. **U**na g die expleto cōuentu ante oēs egressus ē: et currebat ad cellā suam. **Q**uē itūēs pbyter currētē mirat? ē. **L**ū q; trāfacta septimana venisset fr ille in collectā ecclie dixit ei pbyter. **D**ic mihi fr. **Q**ue cā fuit circa te. q; omnes quide conuent? remanebas vltim? oium q; i collectiōe pterita: an oēs egressus es? **T**ui fra ille respōdit. **Q**uia abstinebā ne mihi coq; rem. et ideo expectabā vt aliqs me teneret ad manducandū. illa ho collecta priusq; venirez in eccliam coxi mihi pusillū lēticu le: iōq; cōsumato facto ministerio. an oēs exiui. **A**udiēs aut bec pbyter dedit mādatum i ecclia dicens. **F**res anq; veniatz ad collectā ecclie cogite vobis pusillū cocture: vt pp illud cū alacritate festinetz currere i cellulas vras. **V**enit aliq; iudex regiōis alicui? puicia abbatis pastoris. **V**eniētes aut oēs bitatores loci illius rogauerūt ipm abbatē vt veni ns rogaret eū. **Q**ui dixit eis. **S**inite me tres dies: et tūc veniā. **O**rauit g senex ad dñm dicens. **D**ñe noli mihi dare graz banc: alioquin nō pmittūt me boies sedere in loco isto. **V**eniēs g senex rogauit iudicē. **A**t ille dixit. **P**ro latrone rogat abba? **S**auis? ē aut senex: q; nō obtinuit apd iudicē gñā quā postulauit: et sic rediit i cellā suā. **D**icebāt seniores: q; quādo itrabat moyses i nubē cū deo loq; bāt: quādo autē exibat de nube loquebat cū populo. **S**ic et monach? donec i cella sua ē cū deo loquit: egrediens aut de cella loquit cū demonib?. **V**enit quida adolescēs ad abbatē machariū vt sanaret a demonio: et dū esset foris stans: ecce aduenit qdam fr de aliq; monasterio: et cubuit in pctm cū adolescēte illo. egressus aut senex cernit frēm illā peccantē cū paruulo illo. **E** nō increpauit euz dicens. **S**i deus q; plasmavit eos. et videns patiētā in illis bz. q; si vellet icēderet eos ego q; suz vt arguā eos? **D**icebant d qdā

seneg habitabat i inferiorib' ptib' egypti
 Quia sedebat getus. r yn' secularis mini
 straret ei. **C**otigit aut' yr fili' illi' secularis
 firmaret: q mltu' rogabat senē vt veniēs
 ozaret p puero **S**urgēs qz senex. abiit
 cū ipō. **P**recurrēs aut' ille. secur' itroiuir
 i domū suā dicēs. **V**ēite obuiā solitario il
 li scō. **V**idēs aut' senex eos alōge exētes
 cū lāpadib'. cognouit ga sibi vēirent i oc/
 cursū: r exnēs vestimēta sua misit illa i flu
 mie. r cepit lauare ea stās nud'. **M**inister
 aut' ei' ille layc' erubuit. vidēs eū nuduz:
 r rogauit boies illos dicēs. **R**euertimini
 ga senex ille mēte excessit. **V**ēiēs qz ad se/
 nem dixit ei. **Q**uid h' fecisti? **D**ēs. n. dice
 bāt ga demōiū habet senex iste. g dixit. **E**t
 ego hoc volui audire. **I**nrogauerūt g
 dā scēozes abbatē pastozē: dicētes. **S**i vi/
 derim' aliquē frēz peccātē. arguem' eū?
Rndit eis abbas pastoz. **E**go itēri si necel
 se hūero trāsire ide. r videro eū peccātes
 pteā r n' arguā eū. **S**z ga scriptū ē q. vi/
 derūt oculi tui bis testimōiū pbibe. iō di/
 co vobis. ga si n' palpaueritis māib' vris
 nolite testificari. **A**liqñ. n. g dā ff seduct'
 ē i huiusmodi re: r appuit ei qñ q' ff qui
 dā cū muliere peccaret. **Q**ui cū p mltū i
 pugnarē a cogitatiōib'. existimās siml' co
 ire eos abiit r pulsauit eos pede suo. dicēs
Cessate iā. **E**t ecce erāt māipuli messis tri
 ticee. **I**deoz dixi vobis: nisi et māib' ve
 stris palpaueritis. nolite testificari. **D**ice
 bāt d' qdā fratre ga sedebat i beremo r se
 ducebat a d' mōib' p mltos ānos: ipe vero
 existimabat ga āgeli eēt. **E**grediebatur
 aut' p' ei' fm carnē p tēp' r visitabat euz.
Una aut' diez p' tulit bipēnez secū dicēs
 ga reuertēs afferaz mibi pauca ligna. **E**t
 puēiēs yn' d' mō. dixit ad filiū ei'. **E**cce vi
 abol' vēiet ad te i similitudinē p'ris tui ha
 bēs bipēnē vt ipugnet te. **T**u g' pueniens
 tolle illā bipēnē ab eo occide eū. **I**git' paf
 fm consuetudiez vēit. r accipiēs fili' ei' bipē
 nē ab ipō pcutit eū r occidit r cōtino adbe
 sit ei spirit' malign' r suffocabat eū. **R**e
 ferebat sci scēozes nobis dicētes. **Q**uia su
 it qdā mōach' i beremo scitibi. **V**ēit aut' ad

visitādū scōs p'fes g habitabāt i loco g vi
 cif cellia. **U**bi mltitudo mōachoz diuisis
 habitabāt cellulis. **T**ūqz n' inuēret ad p'ris
 cellulā vbi posset māere qdā d' scēozib' hñf
 cellulā vacātē ddit ei dicēs. **I**nterī repau
 sa i hac cellula dōec iucias vbi possis māe
 re: **T**ūqz ad visitādū eū cōuēret qz p'rimi
 frēs. **D**siderātes ab eo audire x'pū salutis
 eēne. habebat. n. grāz spūalem docēdi x'pū
 dei. **V**idēs g' ille scēoz g ei ad habitādū p'
 stiterat cellulā iuidie liuozē cor ei' vulne
 ratū ē: r indignari cepit ac dicere. **Q**m ego
 tātis t'pibus i h' loco habito. r n' ad me uēi
 unt fratres nisi rarissime. r hoc i dieb' se/
 stis. r ecce ad istū ipostozē pene q'rtidie fra
 tres qz p'rimi cōuēiūt. **D**ixit aut' discipu
 lo suo. vade r dic ei vt egrediat' d' cella il
 la qmā necessaria ē mibi. **C**ū g' perrexisset
 discipulus. ei' ad frēz illū: dixit ei. **M**an/
 dat abbas me' scititati tue qñ te hēas au
 diuit. n. te infirmari. **I**pe x'pō remādauit ei:
 dicēs. **O**ra p me dñe p' ga valde roma
 chū doleo. **R**euer' aut' discipul' dixit ab
 bati suo. **N**imis rogat scitātē tuā vt ou
 os dies iubeas ei iudicias dare: vt possit
 sibi aliā cellā puidere. **T**rāfactis aut' tri
 b' dieb'. **I**tez misit discipulū suū dicens
Vade r dic ei: vt egrediat' de cella mea.
Nā si rur' distulerit: dices ad eū. **Q**uia cō
 tino vēio r cū bacculo cedēdo expellā eū
 de cella mea. **P**ergēs aut' discipul' ad su
 pradictū frēz: dixit ei. **Q**m valde sollicit' ē
 abbas me' de infirmitate tua: iō misit me
 regrēs si meli' habeas. **A**t ille bec audiēs.
 remandauit: dicēs. **S**ras ago sancte cari
 ti tue: ga sollicit' es d' me. yerūtāmē p'cib'
 tuis meli' habeo. **R**euer' aut' discipul'
 dixit abbati suo. **E**t iā r nūc satis dep'ca'
 scitātē tuā: dicēs. vt vsqz ad dñicū diē. ex
 pectes eū r statū egrediet'. **A**ū aut' aduēit
 set dñic' dies. r nō egrediet': accipiēs ve
 ctes senior. i'flamat' iuidie r iracūdie spū
 ru: pgebat vt cedēdo expelleret eū de cel
 la. **A**ccedēs aut' discipul' ei' dixit ei. **S**i
 iubes p' pcedo te. r videbo ne forisā aliq
 frēs ad salutādū eū. venerit. r si viderint
 te scandalizēt. **P**recessit g' discipul' r i n

Secunda pars

gressus ad eum dixit. **E**cce inquit abbas meus venit ad salutandum te. Egrede te ergo celerius: et cum gratiarum actione occurre ei. quia pre nimia caritate et dilectione venit ad te. **T**uncq; vidisset eum anteq; appropinquaret. prostravit se pronus in terram: adorabatq; senem cum gratiarum actione dicens. **R**etribuat tibi dominus carissime pater bona eterna prestisti et in celesti hierusalem inter sanctos suos xps dominus tibi gloriosam preparat mansionem. **H**ec audiens senior compunctus est corde et projiciens baculum cucurrit in amplexum eius et osculatus est eum et inivitavit illum in cellam suam. et pariter cum gratiarum actione pepererunt cibum. **C**locavit autem senior supra memoratum discipulum suum. et interrogavit eum dicens. **D**ic mihi fili. si dixisti isti fratri verba mea que propter celam illi mandavi. ut diceres ei. **T**unc discipulus eius confessus est ei dicens. **C**erte dico tibi pater quia propter humilitatem quam tibi exhibere debeo tanq; patri spiritali: non audebam tibi respondere aliquid quando mittebas me ad eum. **T**erumtamen nihil eorum dixi ei que mandabas ei. **H**ec audiens senior statim prostravit se in terram ad pedes discipuli sui dicens. **E**x hodierna die et deinceps tu mihi pater esto et ego discipulus tuus: quoniam te cum timore et caritate dei agente et meam et illius fratris animam de peccati laqueo xps dominus liberavit. **P**rocedite cum et sancta sollicitudine et intentione discipli que perfecte in caritate christi diligebat abbatem suum et anxio timebat ne per invidiam et iracundiam vitium aliqd tale ageret pater eius spiritualis: et perderet omnes labores que ab incunte etate in christi servitio pro vite eterne premis laboravit. **I**deoq; dominus donavit gratias suas: ut in pace christi pariter letaretur. **C**onsilium iter se habuerunt sancti preses. et omnes monachi habitantes in heremo scitibus: et consenserunt ut beatus pater ysaac presbis eis ordinarer in ecclesia. que in ipsa heremio sita est: ubi convenit die et hora statuta multitudo monachorum que in ipsa heremo conversatur.

Audiens autem supradictus abbas ysaac. huiusmodi consilium fugit in egyptum et abscondit se in quodam agro inter fructectas: arbitratus idignus se esse presbyterio. **Q**uoniam plerumque fratres monachi sequebatur: ut comprehenderent eum. **C**um autem applicuisset ad vesperum in eodem agro ut resiceretur fatigati de itinere. erat enim nox: dimiserunt a se illi que eis superportabat itineris ut pasceret. **C**um autem pasceretur a se illi. pervenit in locum ubi supradictus abbas ysaac latitabat: cuius eluxisset dies requireres monachi a se illi pervenerunt ad eundem locum ubi senior se occultaverat. et admirantes valde divinam dispensationem comprehendentes ligare et constringere voluerunt eum et ita perducere. **N**erabilis autem senior non permisit dicens. **I**am non possum contradicere vobis. quia forsitan voluntas dei est: et licet indignus suscipiam ordinem presbyterii.

Erat quidam in cenobio ias senex probatissimus monachus et gravissimam egritudinem incurrit. confectusq; nimia et intollerabili infirmitate. per longum tempus laborabat in doloribus multis. nec invenire poterat fratres qualiter succurreret egritudini eius: quoniam ea que necessitas infirmitatis eius expetebat. non habebant in monasterio. **A**udiens autem quodam famula dei de afflictione infirmitatis eius deprecabatur patrem monasterii ut eum ad cellulas suam tolleret. et ministraret ei. maxime quia facilius invenire posset in civitate que necessaria eius egritudini videbatur. **P**recepit ergo pater monasterii. ut portarent eum fratres ad cellulam famule dei. **I**psa vero eum omni generatione suscipiens cum propter nomen domini ministrabat ei: et propter retributionem mercedis eterne quam credebatur a christo salvatore nostro se accepturam. **C**umq; per tres annos sedule obsequeret et ministraret famulo dei. ceperunt homines mente corrupti sim scabie mentis sue suspicari: que non sinceram haberet senior scientiam de virgine que ministrabat ei. **A**udiens autem hec senior. exorabat divinitatem christi

dicēs. Tu dñe deus nr. q̄ solus cognoscis oia. z vides ga mlti dolores sūt egritudinis z miserie mee. z afflictōes tāte ifirmitatis q̄ me ita tāto cōsumūt tpe. vt necessariū habeā obseqū bui? famule tue q̄ mihi pp̄t nom̄ tuū ministrat: tribue ei dñe de? me? cōdignā mercedē i vita etna. sicut dignat? es pp̄t bōitatē tuā pmittere his. q̄ pp̄t nomē tuū egēs z ifirmis suū exhibēt ministeriū: Tūz aut̄ a pp̄t quassz dies tranfir? ei? d̄ h̄ modo. cōuenerūt ad eū q̄ pluri mi sci sciores z frēs de mōasterio. Et dixit eis scior. Obsecro vos p̄s z fratres. vt cū d̄fūct? fuero tollatis bacculū meū: z plātate eū sup sepulchrū meuz. z cū radices miserit feceritqz fructū. tūc scietis ga mūda ē cōficiētia mea a famla dei q̄ ministrat mihi. Si aut̄ n̄ frōduerit. scitote ga n̄ sū mōdus ab ea. Tū q̄ vir des exisset d̄ corpore. fm̄ p̄ceptū ei? sacri sciores plātate rūt bacculū ei? sup sepulchrū ei?: z frōduit. Accedētiqz tpe. prulit fructū: z admirati sūt oēs glōrificantes deū. Ad tale. n. miraculū etiā de vicinis regiōib? mlti vēientes: magnificabāt grām saluatoris. Nā z nos ip̄s arbuscula vidim?. z bñdixim? domino: q̄ p̄gīt oēs i sinceritate z veritate sibi. seruiētes. **Explicit liber d̄ conuersatione optima scōz patz z p̄ cōsequēs scūda ps bui? opis.** **Incipit etia ps libzi. Vitaspatrū. videlicet d̄ regla vl̄ uersatione egyptioz monachoz et eoz q̄ d̄gūt apud palestīnam vl̄ mesopotāmiam**

Incipit plogus

HRequēter ac sepius a me frēs flagitatis vt vobis gratia edificationis re/gressus d̄ p̄tib? trāsmarinis edisserā mee peregriatōis hystoriā: vl̄ q̄libi. oriēte fids xp̄i floreat: qd̄ sit p̄ncipiū. q̄ scōzū ges. que scōzū iustitū mōachozū. q̄ heremitaz vita vl̄ ouersatio. Si vl̄ i heremo viuere xp̄ianis lz: quātiqz signis ac xp̄tutib? i suis suis xp̄s operet. quē admodū etiā mihi. pspera fuerit nauigatio. que vl̄ q̄ me iter trētū pduxerit: Vestrīs q̄ adiut? oīonib? faciaz

vt d̄siderare vos video. z queso vt libētis/ sime ad ea que narro. aurē accomodetis.

Sinit prologus **De monacho solitario qui in finibus cyrenozum. in paruo tugurio conmanebat. Capitulum i.**

Hate hoc trienniu

quo tempore hinc abii. vbi a nar/ bona nauī solum?: quinto die portuz africe intrauimus adeo prospera dei nutu nauigatio fuit libuit animo adire cartaginez loca visitare sanctorum: set precipue ad sepulchrū cypriani martiris adorare. Quitodecimo igit die ad portum regressi. profectiqz in altum alexādrīam petentes. reluctante austro. pene in sirtiz illati sumus: quod prouidi nautē cauētes iactis anchoris nauī sistūt: Sub oculis autē terra continens erat inquam scasis egressi: cum yacua omnia ab humano cultu cerneremus ego studiosius explorandorum locoz gratia lōgius processi: tribus fere a littoze milibus. paruum tugurium inter arenas conspicio cuius tectū quasi carina nauis erat contiguū terre. satis firmis tabulis constructum. Nō quod ibi ymbrium vlla vis timeatur. fuisse autem illic pluuiaz nec ali quando quidem auditum est: sed quod vētorum tanta vis est. vt si quando vel clementioze celo aliquantum spirare flatus ceperit: maius in illis terris q̄ in villo mari naufragium sit. **N**ulla ibi germinasata nulla proueniunt: quippe in instabili loco arentibus arenis. ad omnem motum ventozum cedentibus. Verum vbi aduersa quedam a mari promontoria ventis resistunt. terra aliquantulum solidior: herbā rarā atqz bispidā gignit: ea ouibus est pabulum satis vtile. Incole loci illius late viuunt. **Q**ui solertiores sunt vel vt ita dixeriz ditiores: ordeaceo pane vtuntur. **E**t ibi sola messis est: que celeritate prouentus: per naturam solis siue aeris vētoz casus euadere solz. **Q**uipe ferta die iacti semis tricesimo die maturefcere

Tertia pars

Consistere aut ibi hoies nō alia rō facit q̄
q̄ oēs tributo liberi sūt. **Extrema** si quidē
cirenōz ora ē deserto illi cōtigua. qd̄ int̄ e/
gyptū z amricā infiacz: p̄ qd̄ oli catho cesa
rē fugiēs duxit exercitū. q̄ vt ad tuguriuz
illud. qd̄ emin' cōspexerā: p̄tēd̄ i: iuenio ibi
senē i veste pellicea. molā manu h̄tentē.
Salutar' accepit nos benignissime. **Eie**
ctos nos i illā litt' expōim'. z ne statī repe
tere cursū possem' maris mollitie d̄tineri
Egressos in frā: vt ē mos būani igeni. na
turā locoz. cultūqz bitāriū voluisse coḡsce
re xp̄ianos noscē. id̄ p̄cipue q̄rere an eēt
aliḡ iter illas solitudines xp̄iani. **Tūc** h̄o il
le flēs p̄ gaudio ad genua n̄ra puoluit: ite
rū ac sepi' nos d̄osculās iuitat ad ofonem
Deide expositis i terrā ferinis pellib' facit
nos discūbere. apponit p̄rādiū sane locu/
pletissimū: dimidiū panē ordeaceū. **Era**/
mus aut̄ nos q̄rtuoz: ip̄e erat gnt'. **Fascicu**
lū herbe etiā itulit: cui' nom̄ mibi excidit q̄
mēte siml' ē exuberās solūs sapore mellis
p̄stabat. **Hui'** p̄dulci admodū suauitate: z
d̄lectati sum' z satiati. **Septem. n. diebus**
apud illā fuim'. **Postera** igit̄ die. cū aliq̄
ex icol' ad nos cōfluere cepisset: cognosci
mus illū hospite n̄z. eē p̄sbitez. qd̄ sūma
nos dissimulatōe ille celauerat. **Deide** cū
ip̄o ad ecclīā p̄cessimus. q̄ fere duobus mi
lib' a spectu n̄ro iteriectu montis exclusa
aberat. **Erat** at̄ yilib' texta h̄gultis: n̄ mul
to ābitiosior q̄ n̄ri hospitio tabnaculum: i
q̄ q̄s nisi curu' potat cōsistere. cū hoīuz mo
res quererem: illud p̄clarū aiaduertimus
nihil eos neqz vēdere neqz emere. **Quid**
sit fraus atqz furtū nesciūt: auz atqz argē
tū neqz h̄nt neqz h̄ere cupiūt. **Nā** cū ego
p̄sbitero illi d̄cē aureos obtulisse: refuta/
uit. **Et** cū nollet eos accipe aliq̄tulū vesti
mētoz ei idulsi. **Qd̄** cū ille benigne ac
cepisset reuocātib' nos ad mare nautis di
scessim' ab eo. **De** dictis origenis q̄ be/
retica sint. **Capitulū** ij:

Diosperō igit̄ cursu septio
die alexādriā p̄
uenim'. ybi sedā inter ep̄os atqz
mōachos certamīa gerebāt. **Ex** ea occasi

one. vt qz causa illa q̄ d̄gregati i vnū sepi
us sacerdotes frequētib' d̄creuisse sinodis
videbāt ne q̄s origenis libros legeret aut
h̄eret. **Qui** tractator scāz scripturarū pi
tissim' h̄ebat: s̄z ep̄i qd̄ā i libris illi' iſianus
scripta memorabāt. **Que** assertores orige
nis n̄ ausi d̄fēdere: ab hereticis poti' frau/
dulēter ip̄ra vicebāt: z iō nō pp̄ illa solū q̄
i rep̄hēsiōe merito notarēt. **Verz** etiā z reli
qua eē d̄nāda: cū legētū fides facile pos
set h̄ere d̄scrimē ne falsa sequerēt. z tū ca
tholice disputata retieret. **Nō** eē aut̄ mix
ti i libris neotheoricis z recent' scriptis fra
us heretica fuisse opata. que i q̄busdā lo
cis n̄ timuiss' spēte euāgelicā h̄ritatē. **Ad**
uersū h̄ ep̄i obstinatius renitētes p̄ prāte co
gebāt recta etiā vniuersa: cū prauis z cuz
ip̄o auctore d̄nare. **Qz** satis sup̄ his fusi
cerēt libri q̄s ad se iā recepisset ecclesia re
spuēdāqz eē penit' lectiōes. q̄ pl' eēt noci
tura insipiētib' q̄ p̄ futura sapiētib'. **Di**
bi aut̄ ex illis libris quedā curiosus id̄agā
ti admodū m̄tra placuerit: s̄z aliq̄ rep̄hē/
di i q̄b' illū praua sēsisse nō vubiū ē que d̄
sensores ei' falsata cōtēdunt. **Ego** miroz
vnū eūdēqz hoiez. rā diuersuz a se eē po
tuisse: vt in ea parte q̄ p̄bat: nemicz p̄ arō
stolos h̄eat eq̄lē: i ea h̄o que iure rep̄hēdi
tur. nemo d̄formi' doceat errasse. **Nā** cū
ab ep̄is excerpta ex libris illi' m̄tra legerē
tur que i catholice fide scripta cōstaret: lo
cus ille vt maximā parabat iuidiā i q̄ edi
tū legebat. **Qz** vīs n̄r̄ i h̄s x̄p̄o sicut p̄ re
dēptiōe hois in carne veniss'z crucē p̄ hois
salute p̄pessus. mortē p̄ hois efnitate gu
stasset. ita eēt eodē ordīe passōis etiā dia
bolū redēptur'. **Qz** s̄ bonitati illi' pietati
qz cōgrueret: vt q̄ p̄ditū hoiez reformass'z
plapsū qz āgelū liberaret: euz h̄ atqz alia
huiusmodi ab ep̄is proderēt ex studiis par
tū orza ē magna seditio. **Que** cū reprimi
sacerdotū auctoritate n̄ possz: seuo exem
plo ad regēdā ecclesie disciplinā p̄fect' as
sumit: cui' terrore d̄sp̄si frēs. ac p̄ diuer/
sas oras mōachi sūt fugati: ita vt p̄positis
edictis i nulla cōstate sede sinerēt. **Il** d̄ at̄
me admodū promouebat. q̄ hieronym'

vir maxie catholicus: et sacre legis pitissi-
 m^o. origenē secut^o p̄ tpe putabat: quē nūc
 idē ip̄e hierony. p̄cipue ⁊ oīa illius scripta
 dñaret. Nec x̄o ausus sū de q̄q̄ temē iu-
 dicare. p̄stāissimū tñ viri doctissimiqz se-
 rebāt i h̄ certamē dissidē. sed tñ siue illud
 error ē: vt ego sc̄tio: siue heresis putat: nō
 solū rep̄mi n̄ potuit mltis aduersariis
 sacerdotū: s̄ neq̄q̄ tā late se potuiss̄ effū-
 dere. nisi d̄ctōe creuiss̄. Inismōi ḡ tur-
 batiōe cū veni alexādriā fluctuabā: me q/
 dem ep̄o illi^o ciuitatis benigne admodū ⁊
 meli^o q̄ opinabar: excepit. secūqz tenere
 tēpabat. S̄ n̄ fuit aīus ibi cōsistere vbi re-
 cēs s̄ne cladis feruebat iuidia. De ouer-
 satiōe Hiero: hierosolymitani. **Ca. iiii.**

Habitat i vno loco pleriqz ceteri: q-
 bus s̄ma vis est. sub abbatis ip̄o viuere
 nihil arbitrio suo agere p̄ oīa ad nutū illi^o
 potestateqz p̄dere. Ex his ḡ si q̄ maiorez
 virtutē mēte occupauerit vt acturi solitari
 az virā ac se ad heremū cōserāt nō nisi p/
 mittēte abbate discedūt. Nec illoz prima
 virtus ē parere alicno ip̄o. Transgressis
 ḡ ad heremū abbatis illi^o ordiatōe panis
 ⁊ q̄libet ali^o cib^o m̄stratur. **Cap. v.**

Casu per illos dies q̄ illi c-
 aduenerā cuidaz
 solitario q̄ nup ad heremū secesse-
 rat neqz apl^o ab h̄ mōasterio q̄ sex milib^o
 tabernaculū sibi cōstituerat panē abbas p̄
 duos pueros miserat. Quozum maior ha-
 bebat etatis ānos q̄ndecī. minor duode-
 cenis ānis erat. Dis ḡ idē redcūtib^o: asp̄is
 mire magnitudia venit obuiā: cui^o occur-
 su nihil p̄erriti vbi pedes eoz p̄uenit: q̄si
 icātata carmib^o cerrula colla d̄posuit. mi-
 nor ex pueris māu eā apprehēsā ac pallio
 iuolutā ferre cepit. deinde mōasteriū q̄si
 victoz īgressus: i occurū s̄m captiuā be-
 s̄iā resolutō pallio nō sine iactātie tumo-
 re deposuit. S̄ cū ifātū fidē atqz h̄rutē
 ceteri p̄dicarēt. Abbas ille altiori cōsilio
 ne īfirmior etas īsoleceret. vt qz virgīs
 cōpescuit multū obiurgatos: cur ipsi q̄d
 per eos opatus fuerat dñs prodidissent:
 opus illud non sue fidei sed diuine fuisse

teste an̄ p̄positū heremū adire vt exiguū
 t̄pis p̄cūū. a tāto viro discedere noluisse.
 Quic ḡ traditis atqz cōmissis oib^o meis oī-
 qz familia q̄ me d̄volūtate aī mei secuta
 tenebat ip̄licū: exderat q̄dāmō ḡni fasce
 p̄it^o ac liber egress^o sū ad alexādriā. Visi-
 tatis ibi s̄rib^o ad supiorē idē thebaidā: id ē
 ad egypti extrēa d̄tēdi. Ibi. n. vaste patē-
 tis heremi solitudies. plimū serebāt h̄re
 mōachoz. Lōgum ē si oīa cupiam refer-
 re q̄ vidi: pauca nāqz p̄strigā. **Cap. iiii.**

Habitat i vno loco pleriqz ceteri: q-
 bus s̄ma vis est. sub abbatis ip̄o viuere
 nihil arbitrio suo agere p̄ oīa ad nutū illi^o
 potestateqz p̄dere. Ex his ḡ si q̄ maiorez
 virtutē mēte occupauerit vt acturi solitari
 az virā ac se ad heremū cōserāt nō nisi p/
 mittēte abbate discedūt. Nec illoz prima
 virtus ē parere alicno ip̄o. Transgressis
 ḡ ad heremū abbatis illi^o ordiatōe panis
 ⁊ q̄libet ali^o cib^o m̄stratur. **Cap. v.**

Casu per illos dies q̄ illi c-
 aduenerā cuidaz
 solitario q̄ nup ad heremū secesse-
 rat neqz apl^o ab h̄ mōasterio q̄ sex milib^o
 tabernaculū sibi cōstituerat panē abbas p̄
 duos pueros miserat. Quozum maior ha-
 bebat etatis ānos q̄ndecī. minor duode-
 cenis ānis erat. Dis ḡ idē redcūtib^o: asp̄is
 mire magnitudia venit obuiā: cui^o occur-
 su nihil p̄erriti vbi pedes eoz p̄uenit: q̄si
 icātata carmib^o cerrula colla d̄posuit. mi-
 nor ex pueris māu eā apprehēsā ac pallio
 iuolutā ferre cepit. deinde mōasteriū q̄si
 victoz īgressus: i occurū s̄m captiuā be-
 s̄iā resolutō pallio nō sine iactātie tumo-
 re deposuit. S̄ cū ifātū fidē atqz h̄rutē
 ceteri p̄dicarēt. Abbas ille altiori cōsilio
 ne īfirmior etas īsoleceret. vt qz virgīs
 cōpescuit multū obiurgatos: cur ipsi q̄d
 per eos opatus fuerat dñs prodidissent:
 opus illud non sue fidei sed diuine fuisse

Tertia pars

Hutis discernent: potest in humilitate
uere: non in signis et virtutibus gloriari: quia melior
est infirmitatis conscientia virtutum vanitate.
Doc vbi ille frater audiuit solitarius et piclita
ros infantulos serpentes occursum. et ipsos insuper
multa verbera victo repente meruisse abba
te obsecrat ne sibi post hoc vllus panis aut
cibus aliquis mitteret. Jamque octauus dies
fuerat emensus qui se homo christi. intra piculum fa-
mis cluserat ipse. **A**rebant membra ieiunio
sed officere mens celo iterum non poterat. cor-
pus inedia satiescebat: fides firma durabat
cum interius admonitus abbas ille per spiri-
tuum. ut discipulum visitaret pia sollicitudine
cognoscere cupiens. qua vite substantia vir
fidelis aleret. **Q**ui miserari sibi panem ab
hoste noluisse: ad requirendum eum ipse abbas
proficiscitur. **A**t ille vbi eminens senem venire co-
spexit: occurrit ei obuiam. agit gratias ducit
ad cellulam. cum ingressi pariter abbo conspi-
ciunt palmicam sportam. calido pane congestas
foribus affixas de poste pedere: ac primus
panis callidus ferit odore. tactu vero ac si
an nauticum foco esset ereptus ostendit. egyptij
tam forma quam cernit panis. obstupefacti abbo
munus celeste cognoscunt: eum ille hoc abba-
tis aduentu prestitum fatere. abbas vero illius
fidei ac virtute id potest ascriberet: ita am-
bo celestem panem cum magna exultatione fre-
gerunt. **Q**uod cum abbas ad monasterium post re-
gressus fratribus retulisset. tunc omnes iccede-
rat ardor animarum. ut certatis ad beremum et sa-
cras solitudines ire properent. **I**n monaste-
rio duos ego iam senes vidi. qui per quadraginta
annos ibi degere. ita ut nunquam inde discessisse se
rebant. **S**iquidem id de eorum virtutibus. et abbatibus
ipsius testimonio. et orationibus audierim. **F**in deo co-
sono celebrari: quod vnum eorum solus nunquam vidisset
abulacem atque nunquam vidisset iratum. **S**ed quia
vnum vobis cognovistis virtute. referam vobis
adhuc pauca de prioribus. **Q**uia leena tamquam
animal mansuetum a scene escam cepit. **C**ap. vi.
Homo vbi primam par-
tem beremum ingressus sum. duode-
cies fere a nylio milibus: habebam a te vnum
ex fratribus duceim locorum peritum: per

uenimus ad quendam senem monachum
sub radice montis habitantem. ibi quod i-
llis locis rarissimum est putecus erat. **P**oues
vnum habebat. cuius hic erat totus labor
ipsa rotali machina aquam pducere. **N**am
homo mille aut amplius pedum profundum putei fere
batur. horum illic erat multis oleribus copiosus
Id quod est naturam beremum. vbi omnia arenaria
exulta solis ardores nulli vniquam semis vel exi-
guam radicem ferunt repisse. **N**am hinc illi la-
bor cum pecude communis. et propria prestant
industria: frequens. n. irrigatio aque. tanta
pinguedine arenis dabit. ut mirum in mo-
dum viuere atque fructificare horuli illi ole-
ra viderem. **E**t his quibus cum domino suo bos
ille vivebat. nobis quibus ex ea copia cenam
secus ille dedit. post cenam autem iam inclinante ve-
spa. iussit nos ad arborum palme cuius iter-
dum pomis vti solebat. **Q**ue fere duobus mi-
libris aberat. **N**am beatus tamquam homo arborum: licet
rare habeant: tamen vix solers antigras procura-
uerit. an solis natura gignat: igitur nisi deus
prestitus futurorum bitanda quibus scis beremum: hec
suis suis pauperit. **E**t maiorem. n. pre quam in il-
la consistit secreta: cum alia germina nulla suc-
cedant: istarum arborum pomis ibi alunt. **E**rgo
vbi ad illam ad quam nos hospes noster ducebat.
arborum puenimus: leodes ibi offedimus. **Q**uo-
visio ego et ille dux me iterum: scus il-
le icum tam accessit nos licet trepidi secuti su-
mus fera paululum ab eo ipata modesta di-
scellit: et constitit dum ille atrigua ramis bui-
lioribus poma descerpt. **Q**uibus palmis ple-
nam manum obtulisset: occurrit bestia: acce-
pitque tam libere quam nullum animal domesticum. **E**t
cum comedisset abscessit: nos hec inuentes et
adhuc tremetes. facile potuimus agnoscere
quanta in illo virtute fidei et quanta in nobis esset
infirmitas. **Q**uia lupa a fenestra pascat furti rea
veniam preatur. **C**apitulum. vii.
Alium equum singulare vix vidi
mus puo tugurio in quo non
lupa solita erat astare cenanti. nec facile
vniquam bestia fallebat. quoniam illi ad legitimam
horum refectiois occurreret: et tam diu pro fori-
bus expectaret: donec ille panem in cena

superat offerret. Illa manū ei⁹ labere solita: atq; ita q̄si ip̄leto officio ⁊ p̄stita cōsolatione discēdebat. Sed forte accidit vt sc̄us ille v̄ fr̄em q̄ ad eū venerat deducit abeūtes: diuici⁹ abesset: ⁊ n̄ nisi sub nocte remearet: iteri bestia ad cōsuetū illā t̄ps̄ cene occurreret: vacuā cellā cū familiarē p̄sonum abeē sc̄it: igr̄e s̄sa ē. curios⁹ explorā s̄ vbi nā eēt h̄itator: casu cōtigua cū p̄ib⁹ ḡnḡ palmicia fiscella p̄debat: ex his vnū s̄iit ⁊ duozat: deide p̄p̄eto sc̄elē discēssit. Regress⁹ h̄emita. vidit sporcellā dissolutā: nō cōstātes panū nūero. dānū rei fāiliaris itel ligit. ac p̄pe limē p̄is assūpti fraginēta cōḡcit. s̄ nō erat sc̄erta suspicio: q̄ furtū p̄sona fecisset. Ergo cū sequētib⁹ dieb⁹ f̄z cōsuetudinē bestia n̄ venire: t̄m̄iz audacis sc̄i cōsc̄ia ad eū venire dissimulās: cui fecisset iuriā egre patiebat beremita se alūne solatio d̄st̄itūtū: postremo illi⁹ orōe reuocata: septimū p̄ die affuit vt solebat an̄i fore tenāti. S̄ vt facile cereres h̄ec cūdiā penitētis n̄ ausa p̄p̄i⁹ accedere: diectis p̄fūdo pudōe i trā lumib⁹ q̄d palā licebat i telligi q̄ndā vēiaz p̄cabat. Quā illi⁹ cōfūsiōne mis̄at⁹ h̄emita. iubz eā p̄p̄i⁹ accedē. ac mān blāda caput triste pmulcet: deide pane duplicato eā refecit. ita indulgētiā secura: officii cōsuetudinē d̄p̄osito merēde reparaui. Inuenim̄i q̄so x̄pi etiā i hac h̄tutem. cui sapit oē q̄d h̄itū ē: cui mite ē oē q̄d seuit: lupa officium p̄stat: bestia furtiq; erimē aḡsc̄it: cōsc̄io pudōe cōfūd̄it. vocata adest: caput p̄bet: h̄z sc̄sū id̄te sibi venie: s̄ pudōre gessit errati. Tuā h̄c h̄tus x̄p̄e: tuā h̄c sc̄ilicet x̄p̄e miracula. A teni q̄ i tuo noīe op̄at̄ hui tui. tuā sūt mirabilia: ⁊ i h̄ igemiscim⁹ q̄ maiestatē tuā fere sc̄iūt boīes n̄ h̄ent. Ne cui aut̄ h̄ incredibile videatur: maiora adhuc mēozabo. Fides x̄pi adest: me nihil figere. sed q̄ mibi h̄n̄ cōpta sūt explicabo: **Q** ḡnḡz catuli leōuz ce ei p̄ anachoretā illūinati sūt. **Ca.** viii.

Habitabant ^{plertq; i here} mo sine vllis ^{tabernaculis: q̄s anachoretas vo} ^{cāt. Cuiūt herbarū radicib⁹: nullo ynquā}

certo loco consistunt: ne ab hominib⁹ v̄s̄i t̄rur. Ad quēdā igitur hoc ritu atq; hac lege viuētē: duo ex nitria monachi licet longe diuersa regione: tamē quia oliz ip̄is in monasterii cōuersatione car⁹ ⁊ familiaris fuisset. auditis eius h̄tutibus tetenderunt. Quem diu multumq; quesitū tādez mense iunio reppererūt i extremo illo deserto: quod ē memphis cōtiguum demorantem: quas ille solitudines iā per annos duodecim vicebatur habitare. Qui licet omnium hominū vitaret occursum: tamē agnitis fratrib⁹ nō refugit: sc̄q; carissim⁹ per triduū nō negauit. Quarto die aliq; tulum p̄gressus: cū p̄sequeretur abeūtes leenā mire magnitudinis ad se venire cōspiciūt: Bestia licet tribus reptis nō sc̄erta quē peteret anachozete pedib⁹ aduoluit: ac deinde p̄cedēte secūsus. Naz illa p̄iens ⁊ subinde restās in eos itēdebat. vt facile posset itelligi id eā velle: vt q̄ illa ducebat: anachozeta se queret. Quid multo: ad spelūcā bestie puenit: vbi illa adulta hos iā. v. catulos malefeta nutrebat. Qui vt clausis luminib⁹ ex alio m̄is exierāt: cecitate p̄petua tenebant. Quos singulos de rupe platos: an̄ anachozete pedes m̄ exposuit. Tūc d̄m̄ sc̄us aduertit qd bestia postularet. Inuocatoq; x̄pi nomine cōrectauit mān clausa lumia catulorū ac statim cecitate d̄p̄ulsa apris oclis bestiaz diu negata lux patuit. Ita fr̄es illo anachozeta qm̄ d̄siderauerāt v̄s̄itato fructuosa laboris sui mercede ad mōasteriuz redierūt: ⁊ fidē sc̄i: gl̄iamq; x̄pi quā ip̄i viderāt narrauerūt. **S** q̄dā ibicis exēplo didicit qd d̄ herbis edere: q̄due respicere d̄beret.

Capitulum.

Habitabat⁹ i illis regionib⁹ anachozeta. q̄ i ea pte que ē sienis h̄itabat: h̄ cuz p̄imum se ad beremū contulisset: herbis herbarumq; radicibus. quas p̄dulcis inēdum ⁊ saporis eximii fert arena vicitur⁹ ignar⁹ germis elegēdi. nocina pleraq; carpebat: nec erat facile v̄i radicū sapore discernere: qz oīa eā dulcia: s̄ pleraq; oc

Tertia pars

cultiore natura vñ letale hēbant. Cum g̃
edētē vis infēna torq̃ret: r̃ imēsis dolorib⁹
vitalia vniuersa q̃terēt: ac frequēs vomit⁹
tus cruciatib⁹ n̄ ferēdis: ip̄az aīe sedē stōa
cho iā fatiscēte dissolueret: heremita oīa
p̄it: q̃ eētē edēda formidās: nihil iā gusta
re audebat. **S**ep̄imū q̃z ieiun⁹ diē: spū iā
d̄ficiētē ducebat. **N**ū ad eū fera cui ibicis
ē nomen accessit: huic p̄pī aīātī fasciscu
lū berbax quē collectum p̄die attigē bere
mita n̄ audebat obiect. **S**z fera q̃ virulē
ta erāt ore discutiēs. q̃ innoxia nouerat eli
gebat. Ita vir scūs ei⁹ exēplo: qd̄ edē qd̄
respuere deberz edocē: r̃ piculum famis
enasi: r̃ berbax venena vitauit. **S**f̄ q̃
dā gn̄q̄gita ānis i mōte syna cōstitur⁹ n̄ pa
titur alioz frum accessus. **C**apit. x.
Sed lōgū ēb oib⁹ q̃ beremū
memōare ānū itēg̃z r̃ septē fere
menses inē solitudinē cōstitur⁹ exegi: septi⁹
tū cū illo sene q̃ puteū r̃ bouez hūit hitauit.
Duo hī Antonii monasteria adit: q̃ hodie
ab ei⁹ discipulis icolūt. **A**d eū etiā locū in q̃
bt̄issim⁹ paul⁹ p̄m⁹ heremita uersat⁹ ē ac
cessit: iugū syna mōris vidi. cui⁹ cacum̄ ce
lo pene cingū. neq̄q̄ adiri pōt. **I**n hui⁹
mōtis secessus anacozeta eē aliqs ferebat
quē diu mltū qz q̄sitū vidē n̄ potui. **Q**ui
fere iā ān gn̄q̄gita ānos a uersatiōe hūa
na remot⁹: nll̄ vestis vsus hēbat: s̄z fetis
corpōis sui tect⁹ erat. **H**ic itaqz q̄nēs cuz
religiosi viri adire voluerūt. cursu rapido
auiā p̄tēs: occurū fugebat hūanū. **U**ni
tūmō ferebat se ān gn̄quēniū p̄buisse vi
dēdū q̃ credo potēti fide id obtinē. p̄meru
it. **C**ui inē mltā colloqa p̄cūctān: cur boief
tātōpe fugerz r̄ndissē ille p̄bibe: q̃ ab hōi
bus frequētā. n̄ pōt ab āglis frequētari.
Un̄ nō īmerito recepta op̄ione mltōz sa
ma vulgauerat huc atqz illuc scūm illum
ab āglis visitari. **E**go autē a sinā monte di
gressus: ad flumē nilū regressus sū e⁹ r̄pas
frequētib⁹ mōasteriis: r̄stas v̄qz ex p̄te
lustrauit: p̄lex qz vidi: vt dudū dixerā: vno
ī loco bitare cētēnos: s̄z r̃ bina r̃ trina mi
lia ī idē vicul agē cōstabat. **N**ec sane ibi

minozē putetis d̄uersatiū ī mltitudine mo
nacoz eē virtutē: q̄ eoz eē cōgnūsis. q̃ se
ab hūanis cetib⁹ remouerūt: p̄cipua vñ iā
dixi: r̃ p̄ma ibi x̄tus obedientia. neqz. n. ibi
alif̄ qz adueniēs a mōasteriū abbate susci
pit. q̄ q̃ tēptat⁹ fuerit r̃ p̄bat⁹ nullū vnq̄
recusatuz licz arduū ac difficile: idignūqz
tolleratuz abbatis ip̄ium. **O**bediētē ī
credibilis magna miracula. **C**apit. xi.

Referam vobis duo icre
dibil obedientie
magna miracula: q̄ cū q̄da fr̄ sc̄i
actib⁹ abdicatis mōasteriū magne dispo
sitiōis īgressus suscipi se rogaret: ī ḡrega
tiōe abbas ei cepit mltā p̄ponē: q̄nes eē
illi⁹ disciplie labōes: sua v̄o dura ip̄ia que
nulli⁹ facile possēt īplē patiētia. **A**liud po
tī mōasteriū vbi facilioz legib⁹ viuere
expetēt: r̃ nō tēptarz aggredi qd̄ n̄ possz
īplere. **I**lle v̄o bis terrorib⁹ nihil p̄moue
ri: s̄z magis oēz obedientiā ita polliceri ce
pit: vt si eū abbas ī ignē ire p̄cipiet. n̄ recu
saret inire. **Q**uā illi⁹ p̄fessionē vbi abbas
accepit: n̄ cūctat⁹ p̄bare iūbz eū ī clibāz
q̃ coquēdis panib⁹ p̄bat inire. **A**t ille nō
distulit parere p̄cepto s̄z statī medias flā
mas nihil cūctat⁹ īgressus ē. **Q**ue mox tā
audaci fide victē: velut illis q̄ndā hebreis
pueris cesserūt: r̃ cōfessi fugit icēdū. **E**t
īp̄e q̃ īgress⁹ ē r̃ putabat arsur⁹ velut fri
gido roze p̄fusus se eē mirat⁹ ē. **H**ic ḡ itelli
gēdū ē: q̄ntū obedientia obtinē apd̄ deum
mereat. dū ille q̃ eo q̃ aduenerat die tēpta
tur īfirm⁹. per agilitatē obedientie per
fectus inuētus ē. **A**liud miraculum
obediētie. **C**apitulum. xii.

Quidam fr̄ ī codē mōasterio
ad eūdē abbatē re
cipiēd⁹ aduenēt. **N**ū p̄ma ei lex
obediētē p̄poneret. ac p̄petē pollicere ad
oīa patiām: casu abbas storacinā h̄gā ari
dā māu gerebat: hāc fixit ī crā: atqz illi ad
uene id opis iūxit: vt tā diu h̄gule aquaz
ministraret: donec quod cōtra naturam
erat h̄ga arida in solo arente viresceret.
Subiectus ille frater d̄ure legis imperio
aquā p̄p̄is hūmeris q̄rtide cōuebebat:

q̄a nullo flum̄e p̄ duo fere milia petebat. Itaq̄z emerso añi spacio labor nō cessabat op̄is: de fructu op̄is spes eē nō poterat: tñ obediētē h̄r̄ i labore durabat. spes q̄z vano labore a fectū fr̄is eludit. Tercio d̄m̄uz añi succedētiū tpm labēte curriculo cū neq̄z nocte neq̄z die aq̄ri ille cessaret. s̄ga floruit. Ego ip̄e ex illa s̄gla arbustu lā vidi: que hodie in̄ atriu mōasterii ramis virētibz q̄si i testimoniū manēs. q̄ntū obediētia meruit. z q̄ntū fides postz onidit. De monia eiiciēs etiā a demone obsidei. sine tñ salubzi restituit. **Capitulum. xiii.**

Quidam aut̄ ex sc̄is p̄ribz fugadoz de corpore obfessis demonū incredibili p̄ditus piatē m̄lta signa faciebat: nō solū. n. p̄is neq̄z h̄bo tñ: sed ab̄is q̄z infidū ciliū sui fibatis aut epl̄is missis corpora obfessa curabat. Die ḡ mirū i mōdū frequētabat̄a popl̄is ex m̄l̄is locis ad eū veniētibus. ta ceo de minoribz: p̄fecti comites: atq̄z diuersaz iudices p̄atrum: p̄ foribz illius sepe iacuerūt. Dic. n. oī potū i p̄petuū penitus abstinuit: ac p̄ cibo se p̄t̄ tñ caricis sustētabat. In̄ca sc̄o viro vt ex h̄tute honor: ita ex honore v̄ital̄ cepit obripe: q̄d malū vbi ille p̄mū potuit i se s̄t̄ire crassari: diu discutere conat̄: ē: sed repellit penit̄ non potuit. Vbiq̄z nomen ei demōis fateb̄atur. Excludere a se confluentem populuz nō valebat: h̄irus iterum latens s̄pebat in pectore z cuius nuru vt alioz corporibus demones fugabat: seip̄sū occultis cogitationibus vanitatis purgare non poterat. Totis igitur p̄cibus conuersus ad dom̄inum orauit: vt permissa in se diaboli potestate similis illis fieret quos ip̄e curauerat. Qd̄ m̄l̄is ite p̄potens. ille signis atq̄z virtutibus toto onidēte vulgatus ille ad cuius lumia populi añ̄ fluxerāt corceptus a demone ē: ac retēt̄ i vinculis: oīa illa que in ergumino solent fieri perpeffus: quito de m̄mense purgatus est non tantum demone. s̄z q̄d illi erat vtilius atq̄z optatius etiāz vanitate. Heremita seculum redire quō punī ē. **Capitulus. xiiii.**

Heremita quidam **H**eremita quidam prediues opibus. genere clarus. habens vxorē z filiū paruulū cū i egypto tribun̄ eēt. z frequētibus aduersus lēbos expeditiōibz quedā heremi d̄tigisset factorum etiā tabernacula cōplura vidiss̄: a beato Joāne heremita h̄bz salutis accepit. Nec morat̄: iutile militiā cum vano bono re illo d̄tēnere heremū cōstant̄ igressus: breui tpe i oī genere virtutū perfectus emicuit. Potēs ieiuniis. humilitate conspicuus. fide firm̄. facile se antiquis monachis studio virtutis equerant̄: cū iteris subiit eū cogitatio iniecta per diabolu q̄ recti eēt vt rediret ad patriā. filiumq̄z vnicū ac totum totam cum vxore saluaret: qd̄ vniq̄z z acceptius deo q̄ si solum se seculo eriperet: z salutē suoz negligeret. Istiusmodi ḡ false iustitie colore superat̄: post q̄driēniū cellam suam atq̄z p̄positus heremita desuit. S̄z vbi ad pximū monasteriū quod a multis fratribz h̄itabatur accessit: cauiaz discessionis atq̄z cōsiliū querentibz confitei. Remitētibz cūctis z precipue loci illius abbate: male aīo fixa s̄tētia non potuit euelli. Igitur infelici se obstinatiōe p̄cipiens: cū dolore oīum digressus est a fratribz: z vir a spectu eoz abscesserat mox ipletur demone: cruentasq̄z spumas ore prouoluens. suis dentibz seip̄s lacera bat. Deinde ad idē mōasteriū frat̄z humeris reportatus. cū coaceri in eo imundus spiritus nō valeret: necessitate cogēte ferreis nexibus alligatus pedes cū manibus viciūtur. Nō iūmerita pena fugitiuo. Post bienniu vero orōne factoz ab imūdo spiritu liberat̄: ad heremūz vnde discesserat mox regressus: z ip̄e correctus ē. z aliis p̄ futuris exemplo. ne quē aut false iustitie ymbra. aut incerta mobilitas inūtili leuitate cōpellat semel cepta deserere.

De habitu vel vestimento egyptiorum monachorum. Capitulum xv.

Sunt preterea que **S**unt preterea que quidam i ip̄o egyptioz bitu. nō iāta

Secunda pars

ad curā corporis quantū ad morū formū
lā cōgruentia. Cucullis nāq; perparuis in
desinenter vtūt dieb⁹ ac noctib⁹: s; vt ino
cētā r simplicitatē paruuloz iugiter custo
dire etiā imitatione ipi⁹ velaminis cōmo
neantur. Collobis quoq; lineis iduūtur.
q̄ vix ad cubitos vsq; pertingunt: nudas
reliquo circūferūt manib⁹: vt amputatos
eos habere actus r opa mōdi hui⁹ sugge
rat absctio manicaz. Post bec āgusto pa
liolo tā amictus humilitate. q̄ vilitate pre
cij colla partit atq; bumeros tegunt: que
maiores tā nro q̄ ipsoz nuncupatur elo
quio. Ultimū ē bitus eoz pellis caprina: q̄
melotū appellat. Qui nō bitus pellis cap
ne: significat mortificata mēbra oī petu
lātia carnaliuz passionū dōbere eos i sūma
stutū gūitate dōsistere. Calciamēta q̄z cū
ifrimitas corpis. vlt matutin⁹ rigor hyemis
semit seu meridiani est⁹ feruor exegerit: tā
tūmodo muniūt pedes. Quib⁹ cū calciis
q̄z licito vtāt. vt pote. dñi mādato cōces
sis nequaq; tñ pedib⁹ eos iberere pmittūt
cum accedunt ad celebranda seu ad p̄cipi
enda sacrosācta misteria: illud etiā estimā
tes secūdū litteram custodire debere: qd̄
dī ad Moysē r ad Jhm nauē. Solue cor
rigiaz calciamenti tuiloc⁹. n. in q̄ stas. ter
ra facta ē. De canōico oīonū mō r p̄fe
cta abrenūciatiōe frat̄. Capi. xvi.

Itaq; p̄ vniuersā egyptuz r
thebaydā vbiq; ba
bēt mōasteria legitimū oīonuz modū in
vesp̄tinis vctūb⁹ seu nocturnis vigiliis te
nēt. Nō. n. illic q̄d̄ d̄gregatiōi s̄m iterecē
pmittūt nisi p̄us vniuersis factatib⁹ suis
reddat ext̄ne⁹. Et q̄ i gress⁹ i d̄gregatiōe su
erit sic obedire cogēt actis. vt redeūdū si
bi s; s̄niaz dñi ad ifātiā p̄stinā nouerit: ni
hil sibi cōsideratiōe etatis vlt ānoz nūero
sitate p̄sumēs. quā i secto ianis cōsūptā se
reputat: pdidisse: s; p̄ rudimētoz merito r
tyrociniū nouitate: quā se gerere i xp̄i mili
tia recogit: subdere se etiā iuniorib⁹ cō
pel. h. Igit̄ p̄ vniuersā vt dixim⁹ egyptuz
duodenari⁹ p̄salmoz nūer⁹. tā i vesp̄tinis
q̄ i nocturnis solēnitatib⁹ custodiūt: ita dū

taxat. vt p̄ ipos p̄salmos due lectōes vna
vctis. alia noui testam̄i s̄bseq̄nt. Qui mo
dus at̄q; cōstitut⁹. idcirco p̄ tota secta i
temerat⁹ pdurat⁹. ga nō hūana adiuētiōe
stat⁹ a seniozib⁹ affirmat⁹: s; cclit⁹ āglico
magisterio p̄rib⁹ antioz fuisse delat⁹. Vbi
āgelus i cōgregatiōe senioz xii. p̄salmoz
visus fuit cantasse. Capitulu⁹ xvii.

Iam cū i p̄mordus fidei. pau
ci qd̄ s; p̄batilimi
viri mōachoz noīe cēserēt. qui q̄
iā normā viuēdi a successorib⁹ ap̄toz sū
scep̄rāt se cedētes i secretic r a suburbioz
loca: agebāt vitaz tanto abstīnētie rigore
districtā: vt oībus stupoz eēt tā ardua cō
uersationis eozuz p̄fessio. Vi ḡ venerabi
les p̄fes. puigili cura posteris cōsulētes: g
mod⁹ q̄rudiano cultui p̄ vniuersuz s̄mita
tis eoz⁹ decerni debere t̄ctari oēs i vni
locuz cōueniūt: vt hereditatē pietatis ac
pacis successorib⁹ suis absolutē ab omni
dispensationis lite transmitterent: vren
tes ne qua i quortidianis solēnitatib⁹ in
ter viros eiusdē culture dissonāia vlt va
rietas exorta: q̄nq; i postez erroris noxiū
germē emitterz. Quō p̄ suo vnusq; ser
uoz. diuerso mō p̄salmoz nūero iūtuēz
r alii q̄nq; genos. alii sexagenos p̄salmos. n̄
nulli vō nec s; qd̄ t̄cti nūero trāscēdere
eū dōbere cēserēt esset: q̄ inē eos p̄ religio
nis reglā pia cōtētio. ita vt t̄ps vesp̄tie so
lēnitatis sacratissime q̄stōi succederet: re
p̄te vn⁹ i medio eoz p̄salmoz dño cātatur⁹
exurgit. cūq; admirā: ib⁹ cūctis. xi. p̄salmoz
os oīonū iteriectiōe distinctos. vnguis s̄si
b⁹ p̄li p̄nsciatiōe cātasset. xii. sub alla r̄i
sione cōsumēs: ab vniuersoz oclis rep̄te
subtrac⁹. q̄stōi p̄t r c̄remonis finē ipo
sunt. Ex hīc sc̄i ḡ aderāt seniores itelligēt
angelico magister: o cōgregationibus fra
trem generalem canonem non sine dispen
satione domini constitutum: decreuerunt
hunc numeruz tam in vesp̄tinis q̄ in no
cturnis vigiliis custodire. Has igitur pre
dictas orationes hoc modo incipiunt atq;
confumant. vt finito p̄salmo quem gloria
subsequitur. non statim ad incuruationez

genū corruant: sed anteq̄ genua flectāt paulisper orant: & stantes in supplicatione maiorem partem horarum expendunt. Ita que post hoc puncto breuissime procedentes ad terram: velut orantes tantum diuinam clementiam: cum summa rursus velocitate consurgūt: ac iterum expansis manibus eodem modo quo prius stantes orauerunt: suis precibus intentius immorantur. Quocirca enim ipsi in terra diutius procumbentem monachum: quasi in oratione enitius laborantem: non solum diuersis cogitationibus sed etiam somno grauius impugnari. Experimento didicimus. quod plerique non tam orationis gratia quā refectio nis obtentu in terram prostrati: diutius videtur orationem protrahere. **Quanta discretio in obseruatione orationis tenenda sit.** Capitulum.

xviii.

Quamigit̄ predictas solennitates quas illi sinaxis vocant: celebraturi conueniunt: tantum prebetur a cunctis silentiam: ut cum in vnā tam numerosa fratrum multitudo conueniat: nullius vox ex cetero canentis personet. In quā oratione non spiritus emittit: non ex creatio obstrepit: non oscitatio sonolenta tribuit: nullaq̄ vox ab ipso sacerdote precludētis auditū aut ille qui orationem collecturus ē fra surrexerit: ita ut nullus nec ante inclinē ille genu flectere: nec cū ex fra surrexerit memorare presumat. **Idem orationes illi celeri sine claudunt: ne forte imorantibus diuti redūdātia. quā spūti seu flegmatis infrūpat orationis excessū: idcirco dūz ad hoc seruet: velut d̄ faucibus inimici velociter rapiēda ē. Qui cū sit nobis sepe ipse n̄: tūc maxie adstipit infestior: cū se offerre nos dño pces vider. Quobis vtili cēsēt breues quā orationes: s̄ creberrimas fieri. Meliusq̄ esse dicunt decem psalmi vsus cum contritione cordis & cum rationabili assignatione cantare: quā totidem psalmos cum confusione mentis enūdere. **Quod in responsione alla non dicatur psalmus nisi quod boctulo prenotat.** Capitulum. xix.**

Illud quoque apud eos omni obseruatione custodit: ut in responsione alla nullus dicat psalmus nisi his qui in titulo suo alla in scriptura prenotat. Nullus etenim ipse ab opis exercitatio vacuū trāsire cōcedit: quod non solum ea quā diei splendore emittit: omni istigātia manibus exercere cōcedit: sed etiam illa operationū genera sollicita mēte pergrūt: quod ne ipsius quod noctis dēsissime tenebre valeat impedire: credētes se tāto sublimiore spirituali cōplationis puritate mētis fructū quasi tuos: quanto diutius fuerit erga opis studium ac laboris intenti. Hoc quoque nosse debemus. a vespera sabbati que lucefcit in die dominicum: ad vesperam sequentē. apud eos genua non curuari: s̄ nec totis quodē quā gesine diebus. **De opere manuum. & curtia sexta & nona psalms.** Capitulum. xx.

Tanāq̄ ab eis incessanter operatio manuum priuatim per cellulas exercetur. ut psalorum quoque vel ceterarum scripturarum studium per totum diei spacium iugiter meditates in his officiis que nos statuto tempore celebramus: totum diei tempus absumant. Tertiam vero horā & sextam atq̄ nonam: trinis psalmis quottidie finiunt. Dis enim tribus temporibus etiam danielē prophetam quottidie fenestris apertis in cenaculo. preces domino sudif se cognoscim. Nec imerito hic specialius tempora religiosis sunt officiis deputata. In his siquidem promissionū profectio: & sūma nostre salutis est adimpleta. **Quora nāq̄ tertia repromissus oliz per prophetas spiritus sanctus super apostolos descendit: linguarumq̄ omnium eis sciētiam dedit. Hora autem sexta. immaculata hostia dñs noster iesus xp̄s oblatus ē patri: crucēq̄ pro totius mundi salute conscendens. bu mani generis deleuit peccata. Eadē quoque hora petro excessu mētis vocatio gentium per sūmissionē vasis euangelici celitus delati: & purificatio omnium generū animarū in eodē vase cōstentū data ad eum: voce diuinitus reuelatur dicente ei. Sur**

Tertia pars

ge petre: occide et madauca. **Q**uod vas quatuor initis de celo sumissu: non aliud quam euangelium designare manifeste cognoscitur. Hora vero nona christus inferna penetrans. intricabiles tartari tenebras corruptionis sui splendore extirpavit: portasque ereas eius effrigens. et seras ferreas iterum captiuitatez sanctorum que clausa tenebatur secum transiit ad celos igneaque ropbea sumota. antiquum incolam paradiso restituit: eademque hora cornelli centurio in precibus persistens. memoratiōez oronum et elemosynarum suarum ante deum factarum: ab angelo sibi loquente cognoscitur. **Q**uibus testimoniis ligido comprobatur: non in merito a sanctis et apostolicis viris. has horas religiosus obsequio secretas. a nobis que obscurari similiter oportere: ne si velut lege quodam soluere sed pietatis officia salute statuti temporibus adigamur: totum diei spacium obliuione aut diffidia. vel vanis occupationibus inuoluti: absque orationis interpellatione consumamur. **C**um quanta discretione et caute la suscipiant in monasterio abrenunciantes seculo.

Capitulum.

xxi.

Quam igitur quis renunciaturus sancti negotii in monasterium se suscipi rogauerit. non ante admittatur quam diebus decem vel eo amplius per foribus monasterii excubans: iudicium perseverantie sue pariter humilitatis ac patientie demonstrauerit. **U**nde quod omni fratrum preteritum genibus puoluit: et ab vniuersis refutat: atque despectus sit quasi quod non causa religionis sed necessitatis obtentu monasterium oportet intrare: iniuriisque multis affectu experimentum dederit constantie sue: et qualis futurus sit in temptatiōibus opprobrii tolerantia declarauerit: atque tam postmodum susceptus diligentia summa perquirat: ne de facultatibus suis inbesserit ei vel vniuersi numeri contagio. **S**ciunt enim eum sub monasterii disciplina diuturnum esse non posse: sed nec humilitatem aut obedientiam obtinere: si in conscientia eius quantumlibet pecunie latitauerit. **Q**uod obrem ita nudatur vniuersis cum receptus fuerit omni pristina facultate: ut ne ipsum quidem vestimentum quod indutus est: hinc permittat ulterius: sed in conuentu frum productus in medium exiit propriis idumen

tis: ac permansit abbas idem monasterium vestimentis: ut per hoc non solum se vniuersis rebus suis antiquis nouerit spoliatum: sed etiam omni mundiali fastu depositum: ad christi paupertatem et inopiam se descendisse cognoscat. **I**lla vero que posuit vestimenta tandem referuntur in monasterio: donec profectus et conuersationis eius ac tolerantie virtute euidenter agnoscat. **E**t si posse eum ibi perdurare prospererint: tunc indigentibus eadem vestimenta largiuntur: si vero in quadam illius marmuratione vel quilibet inobediencia deprehenderit: exuentes eum monasterii quibus indutus erat vestimentis: et reuestitum: antiqua que fuerat succurrit: depellit de congregatione. **C**um igitur quis susceptus et hac pcederentia qua diximus fuerit comprobatus: ac depositis propriis idumetis habitu monasteriali fuerit accinctus: non statim congregationi fratrum committeri permittitur: sed deputatur alicui seniori que seorsum non longe a vestibulo monasterii commanens: habet curam peregrinorum atque aduenientium deputatam: eiusque omnem diligentiam susceptionis et humanitatis impendit.

Unde quod ibidem cum ipso integro anno deseruiens. absque ulla querela sua circa peregrinos exhibuerit famulatum: vocatus per hec prima institutiōe humilitatis admisceat post hec congregationi fratrum: ac demum docet permittitur suas vincere voluntates: et ea illi sepius imperare student que se scribit aio eius esse contraria. **P**ronunciant enim nullatenus monacho preualere: vel iram vel tristitiam vel spiritum fornicationis: nisi prius didicerit mortificare per obedientiam suas voluntates: nec humilitatem quidem cordis: hanc nec cum fratribus concordiam firmam posse retinere: nec in monasterio diutius permansere eum: que voluntates suas non didicerit superare. **N**ullus in monasterio sine iussione senioris agere aliquid presumat.

Ca.

xxii.

Dest hec tanta obsequantia apud eos obedientie regula custoditur: ut iuniores absque prepositi sui scientia vel permisso: nec ad ipsas quidem naturales necessitates progredi presumant. **E**t sic vniuersa precepta que eis ab ab-